Officerare, hvilka antingen derunder innehaft eller sedermera tillträdt Löner å Stat, men genom afskedstagande desamma frånträdt; hvadan, och då detta förhållande äfven synes vitsordadt deraf, att af merberörde Anslag för år 1828 ett belopp af 966 R:dr 32 sk. finnes odisponeradt;

Utskottet icke funnit skäl, att förändra dess förra, af 3:ne RiksStånd utan anmärkning lemnade, yttrande i ämnet.

12:o *Nittonde Puncten, om Löne-ersättning för Öfversteللieutenanten de Mottoni.*

Hrr *Uggla, C. W., Boij, J. F.,* och *Toll, Florus,* samt Hr *Lamberg,* äfvensom RiksdagsFullmägtigen *Fale Burman* ifrån Norrbottens Län hafva, hvar i sitt Stånd, anmärkt, att Öfv. Lieut:n De Mottoni bordt komma i retroactivt åtnjutande af den Löneersättning, hvarom för honom fråga blifvit väckt deruti *Nils Månsson* från Malmöhus Län så vida instämt, att han ansett samma ersättning icke böra beräknas för längre tid tillbaka än 10 år, såsom utgörande denna lagliga grunden för fordringsanspråk i allmänhet; varande härvid anfördt och yrkadt, att bemäldte Öfversteللieutenant för den förflutna tiden vore ovilkorligen berättigad till den honom medelst K. M:ts Nåd. Fullmakt tillagde Lön, och hvilken han utan eget förvållande frånträdt; att ett motsatt förhållande vore stridande emot rättsgrunder och under Statens värdighet att beröfva en Tjensteman dess rättmätiga fordran; och att Utskottet bordt föreslå R. St:r, att hos

K. M:t anmäla De Mottoni till erhållande af ersättning från den tid Regementet Royal Suedois upplöstes, att af StatsVerkets besparingar utgå, antingen till hela beloppet eller på sätt K. M:t Sjelf i Nåder kan finna lämpeligt.

I anledning af desse anmärkningar och under åberopande af de skäl, som ligga till grund för Utskottets i denna fråga förut afgifne Förslag, har, med afseende jemväl derå, att Öfverste-Lieutenant de Mottoni, genom sin till K. M:t redan år 1816 ingifne underd. ansökning om tillgodonjutande af den lön, hvarom han den 1 Augusti 1814 blifvit försäkrad, inom behörig tid anmält och bevakat sin rätt i detta fall, ehuru för bristande tillgångar Nådigt bifall till ansökningen ej kunnat af K. M:t lemnas, Utskottet nu funnit sig böra, i stället för nämnde Förslag, tillstyrka:

att R. St:r hos K. M:t i underd. begära: dels att K. M:t må i Nåder bevilja ÖfversteLieutenant De Mottoni ersättning för hvad han efter upplösning af Regementet Royal Suedois icke fått uppbära af den 1:a Majorslön 500 R:dr, som till likhet med hvad en Officerare af samma grad vid Konungens eget värfvade Regemente innehaft; blifvit honom beviljade, dels ock att hädanefter, intill dess De Mottoni undfår motsvarande eller högre lön å Stat, han må å Allmänna IndragningsStaten, jemte det expectanceArfvode af 200 R:dr han derå redan innehar, få uppbära årligen 300 R:dr.

Tillstyrkande Utskottet tillika att beloppet af den föreslagne ersättningen för den förflutna tiden

må af RiksgäldsContoiret af under händer hafvande Medel, på K. StatsContoirets reqvisition, utbetalas.

13:o *Tjugonde Puncten; om ersättning till Landshöfdingen i Kronobergs Län för indragning af den honom anslagne dagsverksskyldighet af Inhyseshjonen i nämnde Län.*

Hos H. *R. o. A.* har Hr Grefve *Mörner, Carl,* anmärkt, att då, enligt K. M:ts Nåd. beslut, ifrågavarande Löneförmån kommer att vid 1835 års slut helt och hållet upphöra för honom, det ock torde vara både med K. M:ts Höga vilja och Landshöfdingens rätt öfverensstämmande, att denne sistnämnde intill berörde tids förlopp oförminskadt måtte åtnjuta den lön han för närvarande innehade; hvadan ock som det hufvudsakligen berodde på antalet af år, hvarefter uträkningen skedde om eller i hvad mån Landshöfdingen finge vidkännas förlust eller icke, så har Hr Grefven tillika yrkat, att Utskottet måtte bestämdt föreslå de *fyra* eller högst *fem* sistförflutne årens medeltal, såsom grund för den Landshöfdingen sålunda tillerkände Löneersättning.

Inom H. *BondeStåndet* hafva *Johan Jacob Rutberg* från Norrbottens Län och *Nils Månsson* från Malmöhus Län anmärkt, dels, att Utskottet, jemte utredande hvarifrån dagsverksskyldigheten härflyter, bordt i bestämda ordalag föreslå, att ersättningen med år 1835 upphörer samt dels, att då meranämnde dagsverken utgingo af torftige, ålderstigne och

bräcklige Inhyseshjon, hvilka saknade förmåga att förrätta kraftigare arbeten, och Landshöfdingen således måste åtnöja sig med sådane dagsverken som de förmådde åstadkomma, borde ock ersättningen för desamma antingen nedsättas till hälften af det föreslagna beloppet eller beräknas med endast 10 sk. 8 r. B:co för hvarje sådant dagsverke; deri åtskillige Ledamöter instämt; hvaremot *Sune Nilsson* och *Per Ericsson* från Kronobergs Län yrkat bifall å Utskottets i ämnet gjorde hemställan.

Utskottet har, vid förnyad handläggning af denna fråga, väl funnit sig böra förblifva vid sitt redan afgifne tillstyrkande, att den ifrågakomne dagsverksskyldigheten till Kronobergs Kungsgård skall upphöra; men då tiden, för hvilken medelpriset af den Landshöfdingen tillkommande dagsverkslösen uträknas skall, torde böra utsättas, föreslår Utskottet

det tillägg uti sitt förra yttrande, att den årliga ersättningen skall utgå till det belopp, hvartill lösen för berörde dagsverken, efter medeltal af de fem sistförflutne åren kan finnas uppgå; hvarföre en denna Lösen motsvarande Summa förslagsvis med 1500 R:dr på denna Stat upptages, och derigenom äfvenledes Bevillningsafkortningen för Mantalsskrifne Inhyseshjon kommer att ej vidare äga rum.

Och finner Utskottet, då Inkomsten för Landshöfdingen i Wexiö af ifrågavarande dagsverks ersättning skall med 1835 års slut upphöra, något vidare yttrande i afseende derå icke vara af nöden; Börandes Utskottet härvid tillika upplysa, enligt Räkenskaperne,

att för år 1827 beloppet af de Mantalsskrifne Inhyseshjonen dagsverken uppgått till 970 R:dr 26 sk. 8 r. hvarföre desse Inhyseshjon åtnjutit motsvarande Bevillningsafdrag; i följd hvaraf det bidrag som från StatsVerket kommer att utgå, ej utgör mera än omkring 500 R:dr.

Beträffande det i anmärkningarne gjorde yrkande, att lösen för ifrågavarande dagsverken måtte nedsättas; så och då samma lösen efter Länets Markegångspris, lika som förut bör beräknas och en annan beräkning skulle lända till Indelningshafvarens förfång,

anser Utskottet sig icke kunna samma Förslag understödja.

14:o Sluteligen har Utskottets tillstyrkande i *21:sta Puncten*, ang:de de af LandshöfdingeLönen i Wester-Norrlands Län utgående 1000 R:dr, såsom Pension för Hr Gen. Lieut:n m. m. Grefve J. A. Cronstedt, blifvit bestridt inom V. *BorgareStåndet* af Hr *Westman* och uti H. *BondeStåndet* af RikdagsFullmägtigen *Nils Strindlund* från WesterNorrlands Län, som yrkat, att dylike Pensioners utgående af ordinarie Embetsmäns Löner må upphöra, såsom Grundlagsstridigt; att Landshöfdingen i WesterNorrlands Län borde komma i åtnjutande af dess obestridliga rätt att sjelf uppbära sin lön, att Pensionen antingen borde å Allm. Indragnings-Staten uppföras eller ock utgå af LandshöfdingeLönen i Östergöthlands Län, hvilken förre Landshöfdingen i WesterNorrlands Län, Frihere Nieroth tillträdt efter bemälte Hr Grefve och General-Lieutenant, ser-

deles som sistnämnde Lön öfverstege den för Landshöfdingen i WesterNorrlands Län anslagne; och att disposition af den ena Embetsmannens lönetillgångar till en annans förmån innefattade oordning och medförde oreda.

Utskottet medgifver att en sådan disposition från en Lön som den ifrågavarande och hvilken äfven fästat R. St:rs år 1827 församlade Revisorers uppmärksamhet, icke är enlig med ordningen inom StatsVerksförvaltningen; men då, enligt hvad Utskottet i dess förra Betänkande ådagalagt, nuvarande innehafvaren af LandshöfdingeEmbetet i WesterNorrlands Län under vilkor af merberörde afdrag samma Embete tillträdt och ändring af förhållandet, alltså, efter Utskottets tanka, icke bör äga rum;

anser Utskottet, med åberopande af dess förra utlåtande i ämnet, sig icke kunna tillstyrka R. St:rs gillande af hvad deremot anfördt blifvit, utan får samma dess yttrande till R. H. St:rs bifall härmed ytterligare anmäla.

Sluteligen och till införande af den ordning, som, i afseende på behandlingen hos R. St:r af frågor rörande Pensioners beviljande, torde böra följas, har Utskottet trott sig böra framställa det förslag:

att R. St:r må för framtiden besluta, att ingen i Statens tjenst qvarstående Embetsman eller Officerare bör för denna sin tjenst af R. St:r Pensioneras, utan framställning derom af K. M:t, såsom alla Embetsmäns Högste Chef, eller utöfver det belopp, som K. M:t honom beviljat.

Enligt detta Betänkandes innehåll, kommer den Summa af . . . . . 599: 13. 6.
hvarmed Allm. IndragningsStatens contanta slutbelopp, enligt Utskottets förut afgifne Förslag, skulle minskas, emot hvad den enligt 1823 års Stat utgjorde, att ytterligare ökas:

1:o genom upphörandet af Vice Presidentens af Wåhlbergs arfvode med . . . 1000. — —

2:o genom förändringen af den för Öfverste-Lieutenanten De Mottoni föreslagne löne-ersättning med . . . . . 100. — —

samt uppgå sammanlagdt till 1699: 13. 6.
derigenom hela IndragningsStatens Contanta Summa skulle blifva, i stället för 270,000 R:dr, 268,900. — —

Reservationer:

Vid *6:te Puncten ang:de regleringen af Pensionerne för Högts. Hennes K. Höghet Prinsessan Sophia Albertinas HofStat och Betjening.*

Af Herr *CancellieRådet von Hartmansdorff:* I öfverensstämmelse med de meningar jag, både vid föregående och denna Riksdag yttrat, angående grunderne för HofStats-Pensioners beviljande, kan jag icke instämma i Utskottets hemställan. Men då jag ej mindre än någon annan, känner obehaget att för ögonblicket stifta grunder för en Pensionering, der så många personliga förhållanden och afseenden förekomma, anser jag Utskottet böra hos R. St:r tillstyrka tillämpningen

vid detta tillfälle af de grunder för HofStaternas pensionerande, hvilka Utskottet redan vid förl. Riksdag i Betänkande af den 24 Sept. 1823 föreslog, men hvaröfver RiksStånden då stannade i skiljaktiga Beslut, nemligen:

1:o Att de Embets- och Tjenstemän samt Hof-Fruntimmer äfvensom den till uppvaktningen hörande Betjening, som vid Kongl. HofStaten eller något af de Furstlige Hofven tjent 20 år, må, utan afseende på lefnadsåren, undfå hela Lönen i Pension.

2:o Att de, hvilka uppnått en ålder af Femtio-Fem år, måga, oansedt de blott 15 år varit i Hoftjensten, likaledes erhålla Pension, svarande mot hela Lönen.

3:o Att de, hvilka tjent Femton år, men ej uppnått nämnde ålder, undfå tre fjerdedelar af Lönen i Pension.

4:o Att Pension, till belopp af halfva Lönen, må tilldelas alla efter Tio års tjenstetid.

5:o Att de af den lägre Betjeningen, hvilka kunna räknas till TjenstehjonsClassen, eller såsom handtlangare äro att anse, så framt de upphunnit oftanämnde ålder eller varit 15 år i tjenst vid Kongl. HofStaten, må kunna tilläggas Pension i mån af tjenstetiden enl. förestående Puncter, men i annat fall endast få gratificationer, svarande mot Lönen för högst Ett år, från den tid tjensten upphörer, hvarunder de kunna antaga andre tjenster eller utvägar för sin bergning; och

6:o Att för öfrigt såsom allmänt stadgande gäller, att ifrågavarande Pensioner icke kunna erhållas eller

måga åtnjutas af Embets- eller Tjenstemän, Hof-Funtimmer eller någon af Betjeningen, som innehar eller får tillträda lika eller högre Lön eller Pension på Rikets Ordinarie eller IndragningsStat, vid något af de Konglige eller Furstelige Hofven eller ock på något publikt Verks Stat; men om Lönen eller Pensionen, som sålunda innehafves eller erhålles, icke uppgår till det belopp, hvartill nu föreslagne pension skulle bestiga, må skillnaden åtnjutas på Allmänna Indragnings-Staten; och för öfrigt må icke i beräkningen af den Lön, som grundlägger Pensionen, ingå andre förmåner, såsom Boningsrum, Ved, Ljus, Equipager, utfodring för Hästar eller Kostpenningar m. m. —

Och hafva uti denna reservation instämt Riksdags-Fullmägtige *Nils Strindlund* från WesterNorrlands Län samt *Eric Andersson* från Westmanlands Län.

Vid 7 *Puncten, ang:de fortfarande löne-ersättning för Hans Excellence Hr Grefve Rosenblad.*

Af Herr *Grefve von Schwerin:* Jag finner mindre lämpligt, att från TullVerkets IndragningsStat öfverflytta enskilde Personer på Allmänna IndragningsStaten, så länge TullVerket fortfar att ha en serskild IndragningsStat och en serskild PensionsStat, den förra uppgående vid slutet af år 1826 till öfver 28,000 R:dr och den senare till öfver 25,000 R:dr; och får jag derföre emot Utskottets förslag reservera mig.

Uti hvilken reservation instämt Hr Friherre *Palmstjerna,* Hr *Prosten Östberg,* samt RiksdagsFullmägtige *Eric Andersson* från Westmanland, *Nils Strindlund*

från WesterNorrlands Län, *Jan Andersson* från Upsala Län, *Pehr Pehrsson* från Örebro Län och *Anders Nilsson* från Wermlands Län.

Vid *12 Puncten ang:de löneersättning för ÖfversteLieutenanten De Mottoni.*

Af Herr *CancellieRådet von Hartmansdorff:* De grunder, som Utskottet tillstyrkt R. H. St:r att för framtiden stadga i hänseende till dylika fall, som det nu förevarande, synes mig vara så rigtiga, att tillämpningen deraf icke borde uppskjutas, utan genast göras gällande, för denna händelse så väl som för andra, då framställningar om anslag i behörig ordning göras.

Hvaruti instämt *Anders Nilsson* från Wermland. *Eric Andersson* från Westmanland har ansett den tillstyrkta ersättningen icke böra beräknas för längre tid tillbaka än 10 år, såsom utgörande den lagliga grunden för fordringsanspråk i allmänhet.

Litt. A.

Förteckning på Löntagare vid Högtsalig H. K. H. Prinsessan Sophia Albertinas HofStat.

	Aflöning enligt bilagde Stat.			Af HandCassan Lönefyllnad eller löner till förut utan lön varande personer.			Summa Banco.		
ÖfverHofmästarinnan Fru Grefvinnan Charl. Stenbock	1000	—	—	—	—	—	1000	—	—
HofFröken Adelaide Piper	241	—	—	200	—	—	441	—	—
Ebba C. A. Oxenstjerna	241	—	—	200	—	—	441	—	—
Ebba U. von Rosen	241	—	—	200	—	—	441	—	—
Förste Stallmästaren och Ridd. Grefve G. Stenbock	333	16	—	473	16	—	806	32	—
HofMarskalken, GeneralLietenanten och Commend. med Stora Korsset af K. S. O., I. L. Silfversparre, som nu uppbär 800 R:dr nemligen 160 R:dr förut å IndragningsStaten och på HofStaten	640	—	—	106	32	—	746	32	—
HofMarskalken Frih. Carl Lagerfelt	—	—	—	166	32	—	166	32	—
har dessutom genom serskild Contant förmån uppburit fyllnaden i 400 R:dr med 233 R:dr 16 sk. B:co.									
Kammarherren G. J. Staël von Hollstein	166	32	—	—	—	—	166	32	—
Grefve M. Stenbock	—	—	—	166	32	—	166	32	—
C. G. Ulfsparre	—	—	—	166	32	—	166	32	—
Friherre E. Sparre	—	—	—	166	32	—	166	32	—
Cavailleren O. von Anrep	—	—	—	166	32	—	166	32	—
LifMedicus och Ridd. Doctor J. I. Ekström	216	32	—	300	—	—	516	32	—
HandSecreteraren J. Tauvon	400	—	—	—	—	—	400	—	—
Kammarpagen, Frih. O. N. Fleming	250	—	—	—	—	—	250	—	—
HofMedicus G. A. Kaldo	—	—	—	200	—	—	200	—	—
HofKamereraren, JurisDoctorn O. A. Tauvon	300	—	—	—	—	—	300	—	—
Kammarfrun, Mademoiselle M. A. Duclos	200	—	—	138	—	—	338	—	—
D:o d:o S. M. Menier	200	—	—	138	—	—	338	—	—
hvarförutan Kammarfruarne hade antingen Kammarbord eller 1 R:dr hvardera i kostpenningar om dagen.									
Kammartjenaren L. F. Sundberg 200. — -									
Munskänk, densamme 70. — -	270	—	—	—	—	—	270	—	—
ÅltFrun, Mademoiselle C. W. Forsslöf 125. — -									
Städerska, densamma 83. 16. -	208	16	—	64	—	—	272	16	—
Toilette-Jungfrun Lovisa Holmdorff	—	—	—	190	—	—	190	—	—
KammarVaktmästaren G. Wall	203	—	—	—	—	—	203	—	—
Löparen H. Helsing	210	—	—	—	—	—	210	—	—
Transport	5321	—	—	3043	16	—	8364	16	

4 B. p. 292.

	Födelse-år.	Årtalet då inträde i tjenst gjordes.									
Transport	—	—	5321	—	—	3043	16		8364	16	
Lakejen Bergström	1793	1816	188	—	—	—	—	—	188	—	—
— Tall	1793	1819	188	—	—	—	—	—	188	—	—
— Lindberg	1795	1820	188	—	—	—	—	—	188	—	—
— Löfstedt	—	—	188	—	—	—	—	—	188	—	—
— Åkerström	1779	1817	188	—	—	—	—	—	188	—	—
— Nyström, som i 4 år varit Hof-Lakej vid Högstsal. H. M. Enke-Drottn. Sophia Magdalenas Hof-Stat	1771	1823	188	—	—	—	—	—	188	—	—
— Holmqvist	1786	1825	188	—	—	—	—	—	188	—	—
— Svanström	1796	1825	188	—	—	—	—	—	188	—	—
— Hjelm	1798	1826	188	—	—	—	—	—	188	—	—
— Edström	1806	1827	188	—	—	—	—	—	188	—	—
— Westin	1802	1829	188	—	—	—	—	—	188	—	—
Köks- och andre Betjente.											
Hofmästaren G. Juhlin	1766	1796	566	32	—	—	—	—	566	32	—
Kocken C. F. Galleradi	1784	1806	200	—	—	—	—	—	200	—	—
Kocksbiträdet, Jungfru Charl. Zetterström	1805	1827	100	—	—	—	—	—	100	—	—
Taffeltäckaren A. Kinnman	1772	1804	200	—	—	—	—	—	200	—	—
Conditorn J. P. Sundberg	—	1804	106	—	—	—	—	—	106	—	—
Skafferidrängen L. Rehn	1792	1828	83	16	—	—	—	—	83	16	—
Silfvertvätterskan Chr. Kinnman	1772	1816	91	32	—	—	—	—	91	32	—
Tapetseraren Högvall	1801	1825	—	—	—	100	—	—	100	—	—
Källaredrängen Törnqvist	1788	1828	120	—	—	—	—	—	120	—	—
Köks d:o Löthman	1810	1828	120	—	—	—	—	—	120	—	—
Stall-Staten.											
Stallmästaren J. W. Westfeldt	—	—	—	—	—	160	—	—	160	—	—
Fodermarsken S. Sandström	1758	1788	200	—	—	—	—	—	200	—	—
LifKusken Dyk	1786	1818	219	—	—	40	—	—	259	—	—
Hingstridaren Almström	1793	1818	184	—	—	—	—	—	184	—	—
Lifförridaren Sundin	1799	1823	177	16	—	—	—	—	177	16	—
CavaljersKusken Ärlund	1784	1822	177	16	—	—	—	—	177	16	—
— — Modin	1783	1824	177	16	—	—	—	—	177	16	—
CavaljersFörridaren Svensson	1799	1827	177	16	—	—	—	—	177	16	—
Riddrängarne Vagnmästaren Törnros	1751	1782	177	16	—	—	—	—	177	16	—
Widström	1765	1813	177	16	—	—	—	—	177	16	—
Thorlin	1790	1825	177	16	—	—	—	—	177	16	—
Sandström	1805	1826	177	16	—	—	—	—	177	16	—
Petersson	1808	1827	177	16	—	—	—	—	177	16	—
Österholm	1797	1828	177	16	—	—	—	—	177	16	—
Summa R:dr	—	—	11513	—	—	3183	16	—	14696	16	—

Stockholm den 23 Mars 1829.

CARL LAGERFELT.

O. A. Tauvon.

Litt. B.

AflöningsStat för H. K. H. Prinsessan Sophia Albertinas Hof- och Stall-Stater År 1828.

Hof-Staten.		Banco.		
1 ÖfverHofmästarinna, lön		1000	—	—
1 HofFröken, lön	150: — -			
För en Jungfru och en tvätterska	91. — -	241	—	—
2 Dito à dito		482	—	—
1 Förste Stallmästare		333	16	—
1 Hofmarskalk, lön 800 R:dr, som utgår till GeneralLieutenanten och Commendeuren med Stora Korsset af Kongl. Svärds Orden Herr Isak Lars Silfversparre,				
1:o Med dess förr innehafde Kammarherre-lön	166: 32. -			
2:o Enligt Kongl. Brefvet den 14 Junii 1801 en årlig tillökning på IndragningsStaten	160. — -			
3:o samt en årlig tillökning från den tid HofmarskalksEmbetet blifvit honom uppdraget	473: 16. -	800	—	—
hvilken Summa anordnas directe från K. StatsContoret.				
1 Kammarherre, lön		166	32	—
1 LifMedicus, lön	166: 32. -			
Arfvode för Läkarevården om Stallbetjeningen	50. — -	216	32	—
1 HandSecreterare, lön		400	—	—
1 KammarPage, lön		250	—	—
1 HofKamererare, lön		300	—	—
1 Kammarfru, lön	133: 16. -			
Ersättning för bröd och dricka	66: 32. -			
Kostp:gr i stället för Kammarbord à 1 R:dr dagl.	365. — -	565	—	—
1 Dito, likalades		565	—	—
1 Kammartjenare, lön		200	—	—
1 Tvätterska, eller Åltfru för Fatburen och Tvätten, lön		125	—	—
1 Städerska, lön		83	16	—
1 KammarVaktmästare, lön	40. — -			
Kostpenningar à 12 R:dr i månaden	144. — -			
Skopenningar	14. — -			
Strumppenningar	5. — -	203	—	—
1 Löpare, lön	40. — -			
Kostpenningar à 12 R:dr i månaden	144. — -			
Skopenningar	16. — -			
Strumppenningar	10. — -	210	—	—
1 Lakej, lön	25. — -			
Kostpenningar à 12 R:dr i månaden	144. — -			
Skopenningar	14. — -			
Strumppenningar	5. — -	188	—	—
11 Lakejer likaledes á 188 R:dr		2068	—	—
= 8397. =				

Köks- och andre Betjente.				
1 Köksmästare, som gör Hofmästaretjensten, lön		566	32	—
1 Kock, lön		200	—	—
1 KocksGesäll, lön		150	—	—
1 Taffeltäckare, lön		200	—	—
1 Munskänk, lön		70	—	—
1 Skaffare, lön		75	—	—
1 Conditor, lön	80. — -			
för en piga i Conditeriet	26. — -	106	—	—
1 SkafferiDräng, lön	50. — -			
För vården af kopparen	33: 16. -	83	16	—
1 Silfvertvätterska, lön		91	32	—
1 Kopparskurerska, lön		75	—	—
1 Bonare, oafkortadt Arfvode		33	16	—
1 Hjelpkarl i köket, à 10 R:dr Arfvode i månaden		120	—	—
1 Dito i Källaren, likaledes		120	—	—
= 1891. =				
Stall - Staten.				
1 UnderStallmästare, lön		160	—	—
1 Fodermarsk, lön		200	—	—
1 LifKusk, lön	50. — -			
Kostpenningar à 12 R:dr i månaden	144. — -			
Sko- och Strumppenningar	25. — -	219	—	—
1 Lifförridare, lön	33: 16. -			
Kostpenningar à 12 R:dr i månaden	144. — -	177	16	—
1 Hingstridare, lön	40. — -			
Kostpenningar à 12 R:dr i månaden	144. — -	184	—	—
1 Dito, likaledes		184	—	—
1 CavaljersKusk, lön	33: 16. -			
Kostpenningar à 12 R:dr i månaden	144. — -	177	16	—
1 Dito, 2:ne CavaljersFörridare och 8 Riddrängar à dito dito, tillsammans 11 personer à 177 R:dr 16 sk.		1950	32	—
= 3,252: 16. =				
Summa på denna Stat: penningar 13,540: 16. —				

Stockholm den 18 Martii 1829.

Att förestående Stat, hvilken äfven gäller för år 1829, är med Räkenskapen enlig, intygar:

CARL LAGERFELT.

O. A. Tauvon.

Litt. C.

Första Qvartalets Utbetalning af H. K. H. Prinsessans Hand-Cassæ-Medel till nedanstående Löntagare för år 1829.

	Banco.		
Hoffröken Piper	50	—	—
„ Oxenstjerna	50	—	—
„ Rosen	50	—	—
Förste Stallmästaren Grefve Stenbock	118	16	—
Hofmarskalken Silfversparre	26	32	—
„ Baron Lagerfeldt	41	32	—
Kammarherren Grefve M. Stenbock	41	32	—
„ Baron Ulfsparre	41	32	—
„ Baron Sparre!	41	32	—
Cavaljeren, Lieutenanten Anrepp	41	32	—
LifMedicus Ekström	75	—	—
HofMedicus Kaldo	50	—	—
Kammarfrun, M:lle Duclos	34	24	—
„ „ Menier	34	24	—
ToiletteJungfrun Holmdorff	47	24	—
Städerskan M:lle Forsslöf	16	—	—
Tapetseraren Högvall	25	—	—
Lifkusken Dyk	10	—	—
Summa B:co R:dr	795	40	—
Operan „ „	250	—	—

Stockholm den 18 Mars 1829.

CHARLOTTE STENBOCK FÖDD FORSBERG,

ÖfverHofmästarinna hos Högtsalig H. K. H.
Prinsessan Sophia Albertina.

Litt. D.

Första Qvartalets Utbetalning af H. K. H. Prinsessans Hand-CassæMedel till nedanstående Pensionairer för år 1829.

	Banco.		
Fröken Kurck	10	—	—
Fru Hohenhausen	25	—	—
Fru Liljeströle	50	—	—
Fru Westfelt	50	—	—
Fröken Sinclaire	8	—	—
M:lle Charlotta Ekström	12	24	—
Enkefru Duchemin	37	24	—
Enkefru Norman	25	—	—
Fröken Augusta Liljeströle	12	24	—
Eleven C. G. Qvarnström	30	—	—
Blinda Gossen C. G. Sundberg	4	—	—
HingstridareEnkan Lind	4	—	—
Enkan Wetterberg	5	—	—
TvillingSystrarna Lovisa och Ulrica Blomqvist	9	—	—
Summa B:co R:dr	282	24	—

Stockholm den 18 Mars 1829.

CHARLOTTA STENBOCK FÖDD FORSBERG,

ÖfverHofmästarinna hos Högtsalig H. K. H.
Prinsessan Sophia Albertina.

Litt. E.

I sammanhang med Uppgifterne om de af H. K. H. Prinsessan Sophia Albertinas HandCassa utgångne Löner, Lönefyllnader och Pensioner, får jag lemna den upplysningen att åtskillige personer, ehuru ej på QvartalsListorne upptagne, njöto af Högtsalig H. K. H. dels temporaira dels ständiga understöd eller Pensioner, hvaribland jag med säkerhet påminner mig och vet, att Fru Stael von Hollstein född Grefvinna Dohna, f. d. Hoffröken hos H. K. H., under flere år hvarje Qvartal erhållit 50 R:dr Banco eller 200 R:dr Banco årligen, hvilket härmed försäkras.

Stockholm den 18 Mars 1829.

CHARLOTTE STENBOCK FÖDD FORSBERG,
ÖfverHofmästarinna hos Högtsalig H. K. H.
Prinsessan Sophia Albertina.

På det hela, utfaller Utskottets förnyade beräkning af utgifterne, i enlighet med hvad bifogade sammandrag visar, på så sätt, att tillökningar mot hvad 1823 års StatsReglering upptager, blifvit föreslagne att utgå med ett belopp af 635,136: 2. 4., som bestå uti:

tillökt penninge-anslag..		586,359: 24. 8.
Tionde-spanmål, värde	64,391: 28. 8.	650,751: 5. 4.
minskning i värdet å indelta räntor	10,000: 42. —	
i värde å Spanmål in natura	5,614: 9. —	15,615: 3. —
Skillnad, tillökning		635,136: 2. 4.

Om ifrån summan af de föreslagne utgifterne	8,949,194: 1. 8.
afräknas det belopp hvartill inkomsterne blifvit föreslagne	7,285,000. — —
uppkommer Statsbrist	1,664,194: 1. 8.
och när härmed jemföres den vid 1823 års Statsreglering utförde Statsbrist summa stor.	1,653,500. — —
blir tillökningen deri	10,694: 1. 8.

hvilken dock kommer att ökas med det FörslagsAnslag, som, på sätt vid 1823 års Riksdag egde rum, bör bestämmas till godtgörande af den utgift som Riksmarkegångens möjliga uppstigande öfver 6 R:dr per Tunna, kan förorsaka för den delen af Spanmålen under Lönerne, hvartill saknas tillgång, och hvilket anslag, vid

förra Riksdagen bestämdt å 40,632 T:r 31 k:p Spanmål à 1 R:dr Tunnan till R:dr 40,632: 46. 6., nu bör, i följd af de i afseende på Aflöningen nu tillstyrkta beslut, uppföras för 40,681 T:r 27,6 k:pr Spanmål efter enahanda beräkning, till 40,681 R:dr i penningar.

Rättelser:

Utl. N:o 235, sid. VI, 11:te raden uppifrån, står *betungade*, läs *betungande*. — Utl. N:o 237, sid. 26, 14 raden uppifr. står *borgerligt*, läs *bergeligt*. — samma Utl., sid. 30, 16 raden uppifr. står *N:o* 236, läs *N:o* 235. — Utl. N:o 239, sid. 119, 4:de raden uppifr. står *Corporals- och*, läs *Corporals T:r* och å Bilag.: *Förslag till lönereglering för Indeldta Cavalleriet* 3:dje raden nedifr. står: *Boställsvärderingen är för hög*, utgår.

N:o 255.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga framställning till R. St:r om bewiljandet af särskildt anslag till Förswars-werkets iståndsättande. (U. A.)

Utskottet går nu att yttra sig öfwer berörde af Kongl. Maj:t, i Deß Nådiga Proposition, angående Stats-Werkets tillstånd och behof, äskade anslag, utöfwer hwad för de löpande utgifterne å Tredje och Tionde Hufwud-Titlarne blifwit föreslaget.

Enligt speciella Utredningar och Förslag, som till Utskottet blifwit öfwerlemnade, fordras för detta ändamål följande Summor:

Förswars-werket till Lands.

Artilleri-Departementet, för Fält-Artilleriets iståndsättande . .	R:dr 324,000	
Belägrings-Artilleriets d:o .	146,000	
Gewärs- och Bewärings-förrådens complettering .	525,000	
		995,000
Utrednings-Departementet .		991,000
Fortifications-Departementet		775,000
Allm. Garnizons-Sjukhusets fullbordan		120,000
Andra Lif-Gardets Casernbyggnads fullbordan . .		70,000
		2,951,000
		Transp:t 2,951,000.

Transp. 2,951,000

Försvars-werket till Sjöss.

Till nybyggnad af Ångfartyg för Skärgårdsflottans behof . .	240,000	
2000 Skeppd Canoner . . .	36,000	
1000 Skeppd Bomber . . .	20,000	
Ankar-Kettingar för Skärgårds-Fartygens behof . . .	60,000	
Nybyggnad af twenne Fregatter .	284,000	
		640,000
		R:dr 3,591,000.

I afseende på naturen af ofwanangifne behof och medlen till deras fyllande har K. Maj:t yttrat:

att Rikets sanna fördel och säkerhet bjuda, såsom bästa medlet att undwika eller åtminstone mildra krigets olyckor, att under fredens lugn anskaffa och i ordning ställa de förråd, som wid inträffadt fredsbrott blifwa af nöden, och då, antingen alldeles icke eller endast genom större uppoffringar kunna erhållas;

att, då i ett wäl ordnadt samhälle de årligen löpande underhålls- och aflönings-utgifterne böra genom årliga utskylder bestridas, så böra deremot utomordentliga kostnader, som egenteligen åsyfta framtidens nytta och säkerhet och öka Samhälls-capitalet, hwartill ifrågawarande utgifter måste räknas, rättwisligen och lämpligen kunna äfwen på kommande slägten fördelas; att förrberörde summa icke borde utgå genom förhöjning af den årliga beskattningen, utan, derest andra förhanden warande tillgångar icke kunde dertill anwändas eller blifwa tillräcklige, borde, såsom ett i flere hänseenden förmonligt alternativ, räntebärande Stats-obligationer, till beloppet af uppgifna behofwet, bewiljas

och successive inom fem år utgå, till den summa hwarje år som Kongl. Maj:t pröfwar för ändamålet erforderligt.

K. Maj:t förmodar, att, wid allmänna Bewillningens bestämmande eller wid regleringen af Bankens förhållanden, R. St:r blifwa i tillfälle, att utan swårighet anwisa hwad som till ränta och amortißement å Statsobligationerne erfordras, helst det wid sista Riksdag för Riksgälds-Contoret beräknade belopp af allmänna Bewillningen, i följd af minskade utgifter, lärer kunna nedsättas.

Hwarjemte K. Maj:t täckts förklara, det den summa af R:dr 3,591,000, som för Försvarswerkets iståndsättande erfordras, skall, i mon af behofwen, emot redowisning såsom för de årliga utgifterne, anwändas endast till de uppgifne föremålen, samt att, sedan genom ett större anslag för en gång förråden wunnit en behöflig complettering, desamma sedermera med de årliga anslagen kunna bibehållas i enahanda fullständiga skick.

Från R. och A. hafwa, i afseende på ofwanämnde af K. Maj:t äskade anslag, följande yttranden blifwit Utskottet meddelade.

Herr Grefwe Gyllenborg, Joh. Henning, har anmärkt:

att Belägrings-Artilleriets iståndsättande icke nu, mera än förre Riksdagen, kunde wara af nödwändigheten påkalladt;

att i den föreslagna summan af nära En Million för Utrednings-Departementet, minskning borde kunna äga rum, då Indelta armé'ens behof hufwudsakligen i orterne bestriddes, och det således wore Bewäringens behof som förnämligast blefwe föremål för deße utgifter;

att, med betydlig inskränkning i det omförmäldte Statsbehofwet, medel till detsamma fyllande borde, i stället för utgifwande af Statsobligationer, sökas i Riksgälds-Contorets behållningar, Bankens behållna winst för de nästföljande 5 åren, jemte de ännu outredde öfwerskotten på Stats-Werkets Inkomster för åren 1827 och 1828.

Herr Tham, W., har yttrat: att om R. St:r åtoge sig en lika Bewillning som år 1823, och den inginge med lika summa som de föregående åren, så borde behållningar uppkomma, hwilka, wäl administrerade, kunde anwändas att fylla de angelägnaste behofwen för förswaret till lands och sjöß, och Staten icke behöfwa derföre skuldsättas.

Herr Friherre Ankarsvärd, C. H., har, under förklarande det han ansett de sedan sista Riksdag utgångne anslag för armèens Troß, utredning och beklädnad samt till Artilleri-förråden, hafwa bort lemna andra resultater, än att förrådsbrister nu angåfwos såsom oundgångelige att fylla, yrkat, det underrättelse måtte meddelas R. St:r om den hushållning, som wid deße medels anwändande warit iakttagen, samt att en sträng undersökning måtte af Utskottet anställas, ej mindre till winnande af upplysning i anseende till alla de detailler, hwarigenom bristerne tillkommit, än ock i afseende på den slitning artillerie-materieln under den förflutna tiden kunde hafwa warit underkastad; hwarjemte Herr Friherren begärt, att få se behofwen i detaille utrönte samt hufwudsummnan fördelad i sina detaille-summor.

Herr Grefwe Gyldenstolpe, Anton Gabriel, har, till beswarande af ofwanupptagne yttranden, meddelat R. och A. några upplysningar, i afseende på så wäl artilleri-wapnets beskaffenhet för närwarande, som gewärs- och

Bewärings-förrådens behof, hwilka Utskottet, som funnit dem öfwerensstämma med de utredningar som Utskottet från andra håll haft att tillgå, ansett sig här böra upptaga.

Af Herr Grefwen är, hwad behofwet af Belägrings-Artilleriet beträffar, upplyst: att tiden och wetenskapernes framsteg bragt detta wapen, så i afseende på Constructioners och Inrättningars ändamålsenlighet, som i synnerhet på sjelfwe beståndsdelarnes ålder, bräcklighet och opålitlighet, på den punkt, att deß iståndsättande är af nödwändigheten högst påkalladt, samt att summan, som härtill skall åtgå, uppginge till icke mindre än 470,000 R:dr, ehuru K. Maj:t, då med anskaffandet af största delen kulor och projectiler kunde uppskjutas, nedsatt densamma till ofwanberörde belopp, 146,000 R:dr; att, oberäknadt det antal Pjecer, som för Fält-Artilleriet erfordrades, i förhållande till Sweriges Armée och landets locala omwäxlingar, behofwet af det derföre äskade anslag i öfrigt föranleddes deraf, att, innan ännu den wid början af detta århundrade nödig befunne totala omskapning af Artilleriet hunnit till alla delar werkställas, den med sina anslag och under en brådskande skyndsamhet af mindre god rudimaterie förfärdigade nya Materiel warit begagnad under 2:ne ej långt ifrån hwarandra åtskilde krig, hwarunder erfarenheten bestyrkt äfwen deß felaktiga construction, och att således åldern tillika med behofwet af en ändamålsenligare inrättning af sjelfwa wapnet, påfordrade det derföre begärdta anslag; att, enligt fördelning af de Summor, som ifrån och med år 1815 till slutet af år 1827 bewiljats för både Fält- och Belägrings-Artilleriets iståndsättande och underhåll, årliga utgiften derföre under samma tid skall uppgått till blott 16,000 R:dr, med hwilken summa Materieln, som warit begagnad i 2:ne krig, reparerats, under-

hållits och tillökts, samt jemwäl utgifter blifwit bestridde för mångfalldiga kostsamma scientifique försök, på hwilkas resultater man nu kunde bygga den förmonligaste construction af den nya Materiel, som för de begärde anslagen skulle anskaffas; att Gewärs- och Bewärings-Förrådens complettering wore desto angelägnare, som en stor del af den indelta Armé'ens Gewär snart behöfde utbytas emot nya i Förråden, i hwilka det wore nödwändigt att alltid äga åtminstone en omgång nya Gewär för den styrka Swerige wid inträffande krig wille uppställa; att tillökning i Bewärings-manskapet gjorde det deßutom nödwändigt, att äfwen öka den Fond, som för Armé'ens bewäpnande erfordras; samt att, då denna Fond wunnits, sedermera ej större årligt anslag behöfdes, än som för Gewärs-Factoriernes upprätthållande pröfwades nödigt, och hwilka då alltid kommo att årligen öka Förråderne med så stora quantiteter, hwarmed de, genom utbyten af nya emot förslitna Gewär, sedermera minskades.

Inman Utskottet uppgifwer, i hwilken mon det funnit sig kunna uppfylla Herr Friherre Ankarsvärds ofwan omförmäldte begäran, att strängt undersöka hushållningen med de sedan sista Riksdag för Armé'ens Materiel utgångne anslag, anser Utskottet sig böra i minnet återkalla hwad K. Maj:t under förra Riksdagar inför R. St:r eller deras Stats-Utskott yttrat i afseende på Försvarswerkets behof.

1809 års Rikets St:r anslogo till Försvarswerkets upprätthållande en million R:dr årligen.

Wid 1812 års Riksdag uppgafs detta anslag wara otillräckligt. R. St:r öfwerläto då till K. Maj:t, att till Försvarswerket anwända "öfwerskotten på Statswerkets en-

skildta, så wäl ständiga som under namn af Bewillning inflytande inkomster, tillika med alla de besparingar på Riksstatens 8 Hufwud-Titlar, jemte alla genom dödsfall och befordringar uppkomna besparingar på allmänna Indragningsstaten, sedan förut blifwit affatt den för 9:de Hufwud-Titeln bestämda anslagssumman 100,000 R:dr."

K. Maj:t begärde wid 1815 års Riksdag, uti Sin Nådiga Proposition till Stats-Utskottet, i anseende till behofwet af hela Försvarsplanens omarbetning, i följd af Rikets förändrade ställning genom Finlands förlust, äfwensom för Bewärings-Inrättningens bringande till fullständighet, samt penninge-löntagande krigsmagtens bättre aflöning och underhåll, att enahanda anwisning, som år 1812 ägde rum, måtte fortfara. R. St:r anwiste wäl en förhöjd statssumma på 3:dje Hufwud-Titeln, för behofwen till Landt- och Sjöförsvaret, af 241,005 R:dr, men inskränkte dispositions-rättigheten på öfwerskotten till bestämdt belopp af 200,000 R:dr, hwaraf äfwen skulle utgå differencen emellan Stats- och Markegångs-prisen på den under Civile lönerne begripne Spannemål.

Uti afgifwen Nådig Proposition till Stats-Utskottet wid 1817 års Riksdag, yttrade K. Maj:t Sig sålunda:

"Då K. Maj:t wid 1809 och 1810 årens Riksdag äskade af R. St:r en million R:dr till Försvarswerkets upprätthållande, war denna anslagssumma beräknad efter då gällande warupriser och myntwärde samt grundad på de oumbärligaste behofwen för krigsmagten till Lands och Sjöß. Ehuru Riket då befann sig i en brydsam ställning, skakadt till deß grundwal, beröfwadt Finland, omgifwet af mägtige fiender och tryckt af bördor, gingo likwäl R. St:r, trogne sine förbindelser emot Fäderneslandet, K. Maj:ts faderliga affigter till mötes och bewiljade den äskade mil-

lionen, hwaraf 600,000 R:dr genast anslogos på stat och fyllnaden betäcktes efter särskildt derom fattadt beslut. Genom Försynens skickelse glädjes Riket nu af en wida lyckligare ställning, men finnas likwäl, i följd af ett försämradt myntwärde, prisen på de hufwudsakligaste förnödenheterne nära fördubblade, emot hwad de woro, då anslaget gjordes. R. St:r lära wid detta förhållande nogsamt inse, att den till Krigsmagten redan år 1810 anslagne million nu mera icke kan swara emot behofwen, då den för närwarande egentligen utgör föga mera än en half million, eller hwad som är detsamma, ej förslår till anskaffande af mer än omkring hälften af de förnödenheter, som år 1810 derföre kunde erhållas. Med fullt förtroende wänder sig K. Maj:t således till R. St:rs beprösfwade fosterlandskänsla, och trygg, det R. St:r ej blottställa detta urgamla Rike, att wid inträffande krig, i saknad af Fästningar, Flottor och Förråder, oaktadt sine Stridsmäns tapperhet, förlora sin sjelfständighet, sköflas af fiendtliga härar och beröfwas sine Söner och Förswarare, gör K. Maj:t Sig förwißad, det R. St:r, lifwade af lika anda, äfwen äro willige till lika uppoffring, och äskar derföre, att i fråga warande million måtte från och med nästa år utgå på det sätt, att den årligen förhöjes med ett belopp, swarande emot skillnaden emellan den cours i Hamb. Banco, som noterades, då densamma år 1809 af K. Maj:t först begärdes, och ett medium af den nu gällande."

K. Maj:ts Proposition innehöll widare, att berörde million, med den nu begärde förhöjning, knappt blefwe tillräcklig för Fästningarne, Flottorne och den ordinaire Armées materiella behof; att det återstode, att finna utwägar för den wigtigaste gren af Förswarswerket, den som i synnerhet skulle trygga Rikets sjelfbestånd, neml. Bewä-

rings-Manskapet, hwars underhåll alltid warit oberoende af den till de eventuela behofven anslagne millionen. Och förwäntade K. Maj:t, det R. St:r genom serskildt anslag wille bereda nödige medel till detta wigtiga behof, hwarigenom Rikets politiska tillwarelse i synnerhet kunde tryggas och befästas; men skulle R. St:r ej finna med Statens tillgångar förenligt, att, på sätt som äskadt blifwit, utgöra anslagen till krigsmagtens behof, så wille K. Maj:t föreslå, det måtte, i likhet med hwad wid 1812 års Riksdag skedde, till förmån för 3:dje Hufwud-Titeln anwisas de öfwerskott, som, efter afdrag af 9:de Hufwud-Titelns andel, kunde yppas på Inkomst-Titlarne. — — — — —

R. St:r swarade, att, då de hyste den öfwertygelse, att Bewillningens tillökande, genom större bidrag än förut för Statswerkets utgifter, borde undwikas, de icke kunde för i fråga warande ändamål göra någon tillökning å stat, men att de, likasom wid sista Riksdag, wille å öfwerskotten in alles anwisa 233,333 R:dr 16 ß., eller 33,333⅓ R:dr utöfwer hwad då anwistes, att anwändas i och för Bewäringskostnader samt öfrige utgifter för Försvarswerket till Lands och Sjöss, och anwistes ytterligare för ändamålet 66,666⅔ R:dr, hwilka utaf Sjötulls-intraderne warit anslagne åt Convoj-Commißariatet.

Uti Rådig proposition till Stats-Utskottet wid 1823 års Riksdag, tillkännagaf K. Maj:t, under åberopande af hwad, under förra Riksdagar K. Maj:t i afseende på Försvarswerkets behof omförmält, att de till Försvarswerket högst nödiga utgifter icke kunnat med de dertill anwisade anslag bestridas. Med största sorgfällighet hade från årliga staterne uteslutits alla de utgifter, som möjligen wid hwarje tillfälle kunnat uppskjutas. Krigs-materieln wore wäl, i hwad som tillhörde Artilleri-bewäring och Fartyg,

sedan R. St:rs sista sammankomst tillökad; men deremot wore Beklädnads-, Utrednings- och Ekewirkes-förråden, qwar sedan sista kriget, eller anskaffade de föregående åren wid större penninge-tillgångar, minskade; och hade K. Maj:t måst tillåta Krigs-Collegium och Förwaltningen af Sjöärenderne, att så ställa betalnings-terminerne för en del gjorda anskaffningar, att de icke förr inträffade än det följande året, sedan lefwerencerne blifwit werkställde.

Wid denna Riksdag ökades det förra anslaget med 65,000 R:dr.

Af denna framställning synes, att Regeringen å sin sida wid flere föregående Riksdagar för R. St:r tillkännagifwit, att anslagen till Försvarswerkets iståndsättande och upprätthållande icke motswarat behofwet.

Om, på sätt Hr Friherre Ankarsvärd begärt, en sträng undersökning af hushållningen med de till Försvarswerket anslagne medel borde föregå Utskottets utlåtande, angående det af K. Maj:t nu äskade serskildta anslag till Försvarswerkets iståndsättande, så borde den, för att kunna göras bewisande, antingen för anslagens otillräcklighet eller ock för deras tillräcklighet, under förutsättning af ordentlig hushållning, sträckas wida längre tillbaka än till de år som framgått sedan sista Riksdag — en undersökning, hwilken, såsom omfattande alla de mångfalldiga till Krigs-Materieln hörande olika persedlar, icke skulle kunna hinna werkställas under den tid Utskottet ägde att derät lemna, och som torde kunna anses mindre nödig, enär jemwäl förrådens persedelböcker undergå speciel granskning af K. Kammar-Rätten.

Utskottet har derföre nödgats inskränka sine undersökningar till beredandet af egen öfwertygelse om Förswarswerkets närwarande tillstånd. I detta ändamål hafwa några af Utskottets Ledamöter haft sammanträden med de Embetsmän, åt hwilka K. Maj:t gifwit befallning, att med upplysningar gå tillhanda, och får Utskottet här nedan anmäla de speciellare förhållanden, som bestämt Utskottet i sin öfwertygelse. R. St:r lära dock twifwelsutan finna, att i ett ämne af sådan natur, som det förewarande, Utskottets meddelanden icke kunna sträcka sig till alla detailler.

Till Fält-Artilleriets istånd sättande har blifwit äskadt en summa af R:dr 324,000.

I afseende på detta wapen får Utskottet anmäla, att K. Maj:t ansett antalet af Fältpjecer böra ökas samt ett Reserv-Artilleri böra bildas.

Med detta wapens närwarande tillstånd är förhållandet sådant:

att Lavetagen, förfärdigad för några 20 år sedan under brådskande behof, nu mera, efter 2:ne sedermera inträffade krig, icke är pålitelig;

att genom senare tids stigande wetenskapliga insigter blifwit upplyst, att piecerne kunna göras lättare, än man trodde, då de först uppfunnos;

att skillnaden i kostnad för ett helt Batteri, i händelse de gamla Canonerne skulle anwändas eller nya gjutas efter bättre modeller, icke uppgår till fulla 5 procent;

samt slutelig att de dugligaste piecer af äldre former, enligt uppgjord plan, komma att anwändas till reserv-artilleriet.

Utskottet anser något uppskof med Fält-Artilleriets istånd-sättande icke lämpligt.

Belägrings-Artilleriet har funnits fordra en kostnad af 146,000 R:dr.

Det är gammalt och ofullständigt; en gång måste början göras med deß ståndsättande, och i mon af tillgångarne har Utskottet ansett denna Utgifts-Titel för närwarande böra nedsättas till 50,000 R:dr.

Till Gewärs- och Bewärings-förrådens complettering är begärdt 525,000 R:dr.

Hwad Gewären angår, har stor omsorg till bildande af förråd deraf blifwit anwänd. Utskottet har likwäl insett nödwändigheten att ytterligare fortgå på denna wäg.

Förråden för Cavalleriets bewäring äro mindre fulltalige, och hwad deraf finnes mindre anwändbart, måste utbytas af nytt till ändamålet fullt tjenligt. Jemwäl på denna Titel kan i Utskottets tanka en minskning af 32,000 R:dr nu äga rum.

Utrednings-Departementet har uppgifwits fordra 991,000 R:dr.

Orsaken, hwarföre deße Förråders tillstånd nu göra ett betydligt anslag nödwändigt ligger deri, att de sedan sista krig befintelige, då ej eller öfwerflödigt försedde förråd, småningom blifwit tillitade för uppsättandet och underhållet af Regementernes och Bewäringsmanskapets kapotter och Utrednings-persedlar, äfwensom af Bewäringens munderingar, utan att de årliga anslagen, medtagne till större delen för de wärfwade Regementernes behofwer, lemnat tillgång för återcompletterandet af hwad sålunda uttagits.

I första rummet står nu anskaffandet af kapotter, munderingar, remtygs- och Utrednings-persedlar för en claß af Bewärings-Manskapet.

Hwad i denna wäg ytterligare kan erfordras, synes kunna uppskjutas, likasom de för Tält- och Troß-fordon beräknade utgifter.

Med inskränkning således till det högstnödiga behofwet, har på denna Titel en minskning af 331,000 R:dr synts Utskottet kunna iakttagas.

Fortifications-Departementets behof är upptaget till R:dr 775,000.

Här förekomma:

Fortsättningen af Förswars-anstalterne för Carlscrona, till R:or 35,000 årligen, eller för 5 år till 175,000 R:dr.

Fortsättningen af Fästnings-Byggnaden wid Wanäs till R:dr 75,000 årligen, eller för 5 år till 375,000 R:dr, hwilkas hittills warande anslags-belopp nu blifwit från 3:dje Hufwud-Titeln af Utskottet affördt.

K. Maj:t har ansett början böra göras med uppförande af Förrådshus wid Wanäs, hwartill blifwit beräknadt, efter 25,000 R:dr per år, för 5 år en summa af 125,000 R:dr; och

till beredande af förswar för Stockholm åt Sjösidan, som K. Maj:t ansett wara af högsta wigt för Riket, har blifwit begärdt en summa för 5 år af 100,000 R:dr.

I afseende på de tilltänkta åtgärderne i sistnämnde fall får Utskottet nämna, att de woro föremål för Konung Gustaf 1:stes omsorger. Om de i senare tider warit lemnade ur sigte, torde sådant sannolikt skett af det skäl, att

Sweriges utsträcktare gräns gjort detta försigtighetssteg mindre nödwändigt; men wid nu inträffade förändrade förhållanden synes uppskof dermed icke längre böra äga rum.

Af anslaget till Byggnaderne wid Wanäs synas, i anseende till tillgångarnes ringhet, 100,000 R:dr för 5 år kunna innehållas.

Till fullbordande af Garnizons-SjukhusByggnaden är uppgifwit ett behof af 120,000 R:dr,

samt för fullbordandet af 2:dra Lif-Gardets Cassernbyggnad en summa af 70,000 R:dr, eller tillhopa 190,000 R:dr.

I frågan härom, hwilken icke egentligen hör till Förswars-anstalterne, skall utlåtande af Utskottet serskildt afgifwas, sedan infordrade behörige kostnads-förslager inkommit och blifwit granskade.

För Förswars-werket till Sjöss är begärdt en summa af R:dr 640,000, nemligen:

Till nybyggnad af Ångfartyg för Skärgårds-Flottans behof	R:dr 240,000.
2000 Skepp:d Canoner à 18 R:dr .	36,000.
1000 Skepp:d Bomber à 20 R:dr .	20,000.
Ankar-Kettingar för Skärgårds-Fartygens behof	60,000.

hwilka artiklar, såsom resultater af nyare tiders rön, och redan begagnade af andre nationer, måste owilkorligen förr eller senare inom wårt Förswars-System upptagas.

Men som utgifterne härtill måste beräknas efter nu för handen warande bestämda tillgångar; så synes anskafandet af följande poster kunna uppskiutas, neml.

kostnaden för ett Ång=Fartyg . .	R:dr 60,000.
hälften af utgiften för Bomber . .	10,000.
Ankar=Kettingarne	60,000.
	R:dr 130,000.

K. Maj:t har widare begärt till nybyggnad af 2 Fregatter R:dr 284,000.

Efter de upplysningar Utskottet erhållit, wore det wisserligen af nöden att göra någon ansträngning, för att komma till det antal Fregatter som ansetts erforderligt till Sjö=försvaret; dock anser sig Utskottet icke kunna föreslå extra anslag till nybyggnad af mer än En Fregatt.

Och kan således, i Utskottets tanka, denna Utgifts=Titel minskas med tillsammans 272,000 R:dr.

Recapitulation
af ofwan gjorda beräkningar.

Enligt de af K. Maj:t uppgifne behof, med uteslutande af kostnaderne för Garnizons=Sjukhusets och 2:dra Lif=Gardets Caßern=byggnaders fullbordande, erfordras

för Försvars=Werket till Lands . .		2,761,000.
— Försvars=Werket till Sjöß . .		640,000.
		S:a 3,401,000.
Derifrån bör, efter Utskottets mening, afdragas följande poster:		
Minskning på anslaget för Belägrings=Artilleriet . . .	96,000	
D:o på anslaget för Bewärings=Förråden	32,000	
D:o på anslaget för Utrednings=Departementet . . .	331,000	
Transp:t	459,000.	3,401,000.

	Transp:t 459,000	3,401,000.
D:o på anslaget för Fortifications-Departementet . .	100,000	
D:o på anslaget för Sjöförswaret eller Skärgårds-Flottan . .	272,000	831,000.
och blefwe då extra anslaget B:co R:dr		2,570,000.

Angående tillgångarne som dertill böra sökas och anwändas, får, med anledning af K. Maj:ts i detta ämne gjorda nåd. framställning, Utskottet anföra: att, ehuru medgifwas bör, att, för sådane allmänna företag, hwilka egentligen hafwa framtidens nytta till syftemål, kostnaderne kunna fördelas jemwäl på dem, som framdeles komma att fördelarne deraf upphämta, Utskottet likwäl, i afseende på ett så beskaffadt föremål, som iståndsättandet af Rikets Förswars-anstalter, tror, att dertill erforderlige utgifter böra bestridas af hwarje tid för sig, så widt tillgångarne det medgifwa: att fredens lugn bör begagnas för att småningom till detta wigtiga och för Rikets sjelfbestånd så oumgängliga ändamål bereda nödige ordinarie utwägar; samt att de extra ordinarie, såsom lån m. m., må sökas endast när behofwens ökade mängd öfwerstiger den närwarande tidens förmåga, att dem på annat sätt fylla, och omständigheterna ej heller medgifwa möjligheten af fördröjda anstalter. Af sådane skäl anser Utskottet, att till fyllande af de behof K. M:t för Förswars-werkets iståndsättande funnit nödige, och om hwilkas angelägenhet för närwarande Utskottet här ofwan yttrat sin mening, sådane tillgångar böra anwändas, som dels redan äro att anse såsom disponible behållningar, dels med wißhet kunna beräknas blifwa det innan nästinstundande Riksdag, då R. St:r åter

blifwa

bliswa i tillfälle att besluta om hwad widare i asseende på Förswars-Werket kan erfordras.

Tillgångarne, dem Utskottet beräknat kunna begagnas till ofwan uppgifne särskildte ändamål, äro:

1:o Den behållning utaf öfwerskotterne på Stats-Werkets inkomster för åren 1827, 1828 och 1829, som, jemnlikt hwad Utskottet, i deß Utl. N:o 154 utredt, blifwer i Riksgälds-Contoiret att tillgå; utgörande, sedan från netto-beloppet . . N:dr 824,956: 30. 2. afgått de derpå föreslagne anwisningar	234,939: 14. 3.
i rundt tal en summa af . .	590,000: — —
2:o Den tillökning de disponible öfwerskottsmedlen winna, då R. St:r godkänna Utskottets förslag, i Betänk. N:o 165, ang. fördelningen af de såsom ersättning för Swenska Kronans fordringar i Finland influtne medel . .	80,000: — —
3:o Af den såsom disponible af Allm. Magaz. Fonden, enligt Betänk. N:o 208, ansedde summa, 1,169,077 N:dr 34 ß. 3 rst., ett belopp af .	750,000: — —
4:o Af Bankens behållna winst för år 1828, redan till sitt fulla belopp, 170,918: 3. 7. insatt i Riksgälds-Contoiret	100,000: — —
Transport	1,520,000: — —

Transport 1,520,000: — —

samt

5:o af Allm. Bewillningen: 150,000 R:dr årligen, hwilka sedan år 1823 inbetalts till Banken, men åter derifrån till Riksgälds-Contoiret aflemnats, på 5 år från och med år 1830 till och med år 1834 . . R. 750,000

60,000 R. årligen, hwilka sedan år 1823 warit anslagne till godtgörande af förskjutne 300,000 R., enligt R. St:rs underd. skrifwelse den 19 Julii berörde år . . 300,000 — 1,050,000: — —

Summa B:co R:dr 2,570,000: — —

Och tillstyrker Utskottet:

att, hwad af deße medel icke redan finnes till Riksgälds-Contoiret ingånget, skall det öfwerlemnas, att, till fyllnad i summan, hållas K. Maj:t tillhanda, till det belopp hwarje år, som K. Maj:t finner böra, i ett eller annat afseende, anwändas för Förswars-Werkets iståndsättande, och, efter Nådig föreskrift, af K. Stats-Contoiret warder reqvireradt;

hwarjemte Utskottet, enär detta anslag icke motswarar det som K. Maj:t till Förswars-Werkets iståndsättande ansett erforderligt, föreslår:

att ytterligare, i den mohn wid Magazins-fondens utredning medlen inflyta och i Riksgälds-Contoiret insättas, och som, enligt hwad bifogade Calcul närmare ut-

Calcul,

utwisande den summa af Allmänna Magazins-Fondens tillgångar, som anses disponible för Förswars-Werkets iståndsättande.

Enligt Utskottets, i Betänkandet N:o 208 afgifne, utredning utaf så wäl förhållandet med de till Spannemåls uppköp år 1826 i Banken lyftade Creditiv som Allmänna Magazins-Fondens ställning wid 1828 års slut, jemte den samma Betänkande bilagde Tableau, utgjorde wid nämnde tid Magazins-Fondens, såsom reella ansedde, tillgångar i Contanta behållningar, fordringar samt

lager af spannemål och mjöl . . . . . R:dr	1,269,077	34	3			
hwaraf likwäl blifwit till 2:dra Columnen, i Tableauen Litt. B. wid samma Betänkande, upptagande ännu outredde fordringar, afförde	100,000	—	—			
derefter såsom säkre och disponible återstå				1,169,077	34	3
Wid den slutliga realisationen af ofwanstående tillgångar, kan dock möjligtwis förlusten öfwerstiga förenämnde 100,000 R:dr; och afföras derföre förslagswis ytterligare				169,077	34	3
då, i alla fall, behållningen af deße Magazins-Fondens tillgångar blir motswarande				1,000,000	—	—
hwilken summa icke förändras, om R. St:r skulle besluta, att Creditiv-Fonden bör, för realisationens fortgång, slutliqvideras af Magazins-Fondens contanta medel, enär, i sådan händelse, Creditiv-Fondens skuld till Magazins-Fonden lika mycket ökas.						
Warandes förhållandet med berörde liqvid nu sådant: att Creditiv-Fonden den 15:de i denna månad ägde på räkning i Banken innestående	753,724	28	3			
hwadan till slutliqviderandet af hela Millionen erfordras blott .	246,275	12	9			
i stället för de i ofwanberörde Betänkande, sid. 348, såsom bristande upptagne 454,351: 47. 5.			—	1,000,000	—	—

wisar, bör, förutan ofwanberörde 750,000 R:dr, utgöra en summa af 250,000 R:dr, till Kongl. Maj:ts disposition må öfwerlemnas äfwen berörde 250,000 R:dr, att till det ifrågawarande ändamålet anwändas.

Och kommer, i sådan händelse, sammanlagde beloppet af nu föreslagne extra anslag för Förswars-Werket att utgöra R:dr 2,820,000 Banco.

Hemställande Utskottet, att R. St:r hos K. Maj:t i underd. anhålla:

att årlig redowisning för anwändandet deraf afgifwes, till granskings undergående i K. Kammar-Rätten samt af R. St:r eller deras Revisorer.

Den 17 Sept. 1829.

Reservationer.

Af Herr Grefwe von Schwerin.

Då det icke är anslagets belopp som utgör föremål för min reservation, utan anordningssättet, så finner jag mig böra på förhand förklara, att jag anser financiella regleringar icke mindre wara i behof utaf att byggas på rigtiga lagstiftningsgrunder, än någon annan del af samhällsförhållandena.

K. Maj:t har, i afseende på sättet att fylla extra anslaget för Förswars-Werket till lands och sjöß, yttrat den önskan, att, derest ej andra för handen warande tillgångar kunde dertill anwändas eller blifwa tillräcklige, R. St. helldre, genom upplåning af den erforderliga summan och deß successiva amortering wille fördela denna extra utgift på en längre följd af år, än tillwägabringa densamma inom en kortare tid, genom förhöjning af den årliga beskattningen.

Härwid har af Utskottet blifwit yttradt, att, ehuru medgifwas borde, att för sådana allmänna företag, hwilka egentligen hafwa framtidens nytta till syftemål, kostnaderna kunna fördelas jemwäl på dem som framdeles komma att fördelarne deraf uppbäma. Men i afseende på ett så beskaffadt föremål som isländsättandet af Rikets förswarswerk, tror likwäl Utskottet att dertill erforderlige anstalter böra bestridas af hwarje tid för sig, så widt tillgångarne det medgifwa; att fredens lugn bör begagnas för att småningom till detta wigtiga och för Rikets sjelfbestånd så oundgängeliga ändamål bereda nödige ordinaira utwägar, samt att de extraordinaira, såsom lån m. m. må sökas endast när behofwens ökade mängd öfwerstiger den närwarande tidens förmåga att dem på annat sätt fylla, och omständigheterna ej heller medgifwa möjligheten af fördröjda anstalter.

Förr eller senare komma ofwan anförde stridiga åsigter att mot hwarandra afwägas; då torde ock wid följande mina anmärkningar någon uppmärksamhet fästas.

1:o Om, på sätt Utskottet uti förra delen af sitt Betänkande utredt, det för närwarande behöfliga extra anslaget härrör deraf, att den brist i anslag för Förswars-werket, som warit känd allt sedan år 1812, i anseende till hwarjehanda mellankomne omständigheter ej kunnat fyllas, så har ju derigenom uppstått en skuld från förra tider som drabbar den nu lefwande generationen. Denna anmärkning ådagalägger att man inom stats-förhållandet icke kan och icke bör i riksdalertal allena beräkna den ena tidens förhållanden till en annan tids, hwad skulders och fordringars conto beträffar.

2:o Staten måste betraktas såsom ett för sig bestå-

ende helt, och får ej hindras i sin gång till utweckling deraf att generationer uppträda efter hwarandra. Mot Staten har lagsliftaren stränga pligter att fylla; mot generationer har han endast rättwisa och billighet att iagttaga. Hwarje tids förstånd tillhör att besluta hwad Staten wid en gifwen tid oundgängeligen fordrar; bördans rättwisa fördelning blir en senare åtgärd. Att ej längre sträcka förbindelsen att pröfwa, besluta och ordna än de tillgångar räcka som finnas för handen, skall ofelbart ha oordning till följe. Oordning är likwäl af alla skuldbördor den mest tryckande.

Efter uppställande af deße satser, går jag att framställa min tanka om de åtgärder, hwilka i anledning af de af K. M:t äskade flere extra anslag böra widtagas.

Förhöjning i den årliga beskattningen behöfwer ej och kan ej i sakernas närwarande skick komma i fråga.

Innan det gångbara myntet erhållit ett stadgadt wärde, äfwentyrar man wid hwarje förändring, ware sig i afseende på skatternas belopp, eller i afseende på sättet för skatternas utgörande, att förfela det mål som åsyftas.

Upphöra från och med denna Riksdag myntförsämrings-åtgärderne och blifwa garantier gifne mot myntförbättring, så bör med säkerhet kunna förwäntas, icke allenast att skatternas utgörande i deras helhet skall kännas mindre tungt än hittils, utan ock att de grenar af statsintraderne, hwilkas mindre eller större belopp bestämmes af den mindre eller större utsträckning som de productiva näringarne äga, Tullen nemligen och Bewillningen efter 2:dra artikeln, skola inbringa mera än förr.

Wille R. St:r sedan, nemligen efter återinförandet af ett stadgadt mynt, låta ett tiotal af år framgå utan att göra annan förändring med ordinarie och extraordinarie intraderne, än att jemka inkomst-titlarne, så att de tyngder som ligga i sjelfwa uppbördssättet småningom förswinna, så skola ofelbart jemwäl på ordinarie-beskattningswäg, öfwerskotter och besparingar bilda sig, att anwändas till bestridande af inträffande extra behof, dem en Stat, äfwensa litet som den enskildte i sin hushållning kan undgå att widkämas.

Men för Staten äro ännu andra, utom beskattningswägen liggande, intrader att räkna, intrader, enligt naturen af deras upphof, såsom warande friwilliga bidrag af wäxande näringar, ägnade åt sådane extra utgifter, hwilkas ändamål är att utweckla Statens krafter såsom ett helt för sig betraktadt, och att consolidera den. Jag menar Bankens winster. De äro till sin natur besparingar på individuella näringsföretag, befordrade genom begagnandet af statscrediten.

När under de förflutna 20 åren, äfwensom före perioden af Riksgälds-sedlarne, Banken ålitades till biträden dels åt Statswerket eller Ständernes Riksgälds-Contoir, dels till förmån för wißa fruktgifwande företag, trodde man sig blott disponera Bankens avance eller deß från förra tider gjorda besparingar. Efter bortryckandet af den öfwer Banken under långliga tider bredda stöjan, har det wisat sig, hwad myntförhållanderne redan långt förut gjort begripligt för den kunnigare, att man, wid ålitandet af deße biträden, icke stadnat wid de från förra tider gjorda besparingar, utan anticiperat på kommande tiders. Men källan hwarifrån deße extra tillgångar till fyllande af extra behof flutit, är derföre icke afsinad. Då den begagnas

med den fans som åtföljer en klar åsigt af förhållandet, skola R. St:r i Bankens årliga winster eller besparingar, stigande i mon af folkets stigande industrie, finna tillgångar till Statens extra behof, och finna dem på denna wäg, intill deß den tidpunkt inträffar då Bankrörelsen icke mera behöfwer Statens omedelbara garantie och wård, då den twärtom skulle bli hinderlig för näringarnes ytterligare utweckling. Då skall också ofelbart Nationen ha hunnit den förmåga och det wälstånd, att så wäl statens wäxande ordinarie behof som ock deß extra behof skola kunna på annan wäg fyllas.

Dylika extra inkomster fordra för sin förwaltning ett eget system. De wanliga årsintraderne, ämnade att betäcka dagliga utgifter, ställas lämpligen på Wexelbancoräkning. Extra inkomsterne åter borde man söka att fruktbargöra, efter man har tid dertill, dels på det förrådscassan må wäxa, dels på det penningarne ej må saknas i allmänna rörelsen. När på så sätt kommer att tillgå, skall säkerligen ingen skattskyldig mißtycka, om hans bidrag till Staten något öfwerstiger hwad som befunnits högst nödigt till deß uppehållande.

Carl XI hade Förrådscaßor som Banken emottog och derföre betalte ränta. Så borde ock hädanefter alla Staten tillfallande winster af Bankens rörelse, öfwerskotten på Inkomst-Titlarne och på Bewillningen, i Disconten insättas och Staten derföre åtnjuta 4 proc:ts årlig ränta.

Statens samtelige intrader således, borde gjutas i 2:ne åtskilde caßor; den ena för bestridandet af ordinarie utgifterne, stående i Wexelbanken; den andra som upptager alla öfwerskottsmedlen till bildande af en Reservcaßa, skulle det åligga Läne-Banken att för Statens räkning fruktbar göra.

Ehuru deße senare inkomster äro eventuella, låta de dock approximativt beräkna sig för fem år i sender. Så länge R. St:r äga extra behof att fylla, må disposition på deßa tillgångar för fem år i sender äga rum; lemna extra behofwen tillfälle dertill, så böra de fonder på förhand bildas, hwilka, enligt R. F:s 63 §., det åligger R. St:r att afsätta för att hållas K. Maj:t tillhanda för serskilda händelser.

På en fond som i utlåningswäg fruktbargöres, kan naturligtwis icke aßigneras, såsom på en i Wexelbanken stående fond. Anordningarne som ställas på densamma, måste således utgifwas under form af obligationer, bärande ränta ifrån den dag de i betalning utgifwas, intill deß att de inlösas. Räntan torde böra bli lika med den som Staten betingar sig eller 4 procent.

Af andra förhållanden komme att bero huru lång tids omlopp man skulle gifwa deßa obligationer:

antingen de som under ett års lopp blifwit utgifne, skulle det följande året på bestämda dagar inlösas;

eller om å utgifwarens sida ingen förfallodag skulle utsättas, utan blott förbehåll göras att efter 6 weckors uppsägning kunna indraga dem.

I sådan händelse borde Banken erhålla uppdrag att uppsäga dem på Beursen när de derstädes utbjudas till pari eller derunder; derigenom succeßive ligviderar den sin skuld till Staten.

Att ömsesidiga ränteräkningen blefwe till fördel för Staten är lätt att finna; äfwensom att så beskaffade statsobligationer skulle bli allmänheten kärkomne, och särdeles dem som äga betydliga summor deponerade i Räntierne

utan ränta, såsom Beklädnadscaßorna, hwilka hwid slutet af år 1827 utgjorde nära 300,000 R:dr.

Skillnaden emellan Utskottets system och mitt består deri att Utskottet partielt anwisar tillgångarne der de ligga till fyllande af partiella behof, hwaremot jag anser alla extra tillgångar, generelt beräknade, böra ingå uti en reservfond, hwarå sedan extra behofwen, generelt beräknade, böra anordnas i den mon man finner dem tidigare eller senare böra fyllas.

Wißerligen kan det synas, att, då extra tillgångarne, under tiden från denna Riksdag till nästa lagtima Riksdag, sannolikt icke komma att öfverskjuta extra behofwen, det föga lönar mödan att tala om bildning af en Reservfond. Men idéen af en Reservfond hörer så wäsendtligen till systemet af en ordentlig stats-hushållning; i den samma ligger en så wigtig garantie för det Bankhushållnings-system som R. St:r torde finnas benägne att införa, att jag ansett mig böra derpå fästa R. St:rs uppmärksamhet. Ordning är ock ett capital. Möjligheten för en Regering att genom bildandet af en Reservfond bereda tillgångar för oförsedde händelser, skall säkerligen starkare mana till hushållsaktighet, än enär sträng hushållning har den påföljd att inkomsterne förminskas, utan afseende på möjligen inträffande oförsedde behof.

Häruti har instämt Herr Lagman Noréus.

Af Herr Cancelli-Rådet von Hartmansdorff.

Jag anser det wara för tidigt, att ingifwa förslag till R. H. St:r om anslag till Extra Utgifter, förr än de

Ordinarie utgifterna blifwit bestämda. Deßförinnan weta wi icke huru stor bristen blifwer för Stats=Contoiret, hwilken af Riksgälds=Contoiret bör fyllas, genom bewillning, eller följagteligen huru mycket Riksgälds=Contoiret får öfwer att anwända till Extra anslag.

Men då man likwäl welat på sannolika beräkningar, tidigare ingifwa förslag till extra anslag; så hade man icke bort ingå till R. St:r med ett eller annat i sender, utan med alla tillsammans, emedan Ständerna deßförutan sakna öfwersigt af det hela. På samma sätt, som Utskottet på en gång ingifwit sina förslag till alla de ordinarie=inkomst=titlarne, och sedermera till alla de ordinarie utgifts=titlarne; så synes mig Utskottet borde hafwa på en gång till R. St:r gjort sin framställning öfwer alla tillgängliga extra inkomster, och alla påfordrade extra anslag intill nästa statsreglering. Man inwänder mähända, att en af de betydligaste extra inkomsterna, näml. Banco=winsten, och några af de betydligaste extra utgifterna, såsom till Canaler och Strömrensningar, icke kunna anslås utan i förening med Banko=Utskottet, dit de ifrågawarande målen äfwen blifwit remitterade. Men sådant är äfwen förhållandet med den 1,000,000 R:dr af Magazins=Fondens utredning, hwilken Stats=Utskottet nu föreslagit måtte till Förswarswerket anwändas. Antingen borde Banco=Utskottet hafwa blifwit hördt i afseende derå, eller ock kunde Stats=Utskottet allena hafwa jemwäl påräknat öfwerskottet af Bancowinsten; och det så mycket häldre, som Utskotten gemensamt tillsyrkt, att endast ett wisst belopp deraf må komma Banken till godo. Hade Stats=Utskottets framställning haft denna fullständighet; så hade R. Ständer äfwen ägt, hwad de af Utskottet hafwa rätt att fordra, wägledning för deras om=

Riksgälds-Contoirets

Behof — Tillgångar

för år 1829.

Behof		Tillgångar	
Creditiv-skuld till Banken å 3 Procents-upplåningen wid årets början	101,770: — —	Behållning i Banken wid årets början	58,800: — —
Utelöpande 3 Procents-obligationer med räntor	37,300: — —	Bewillning, Tidn.stämpl., Skatterätts- och Observationsmedel, ungef. lika som år 1828	2,304,000: — —
1829 års Statsbrist-summa till Stats-Cont.	1,653,500: — —	Ränta å Krigs- och Bergs-Collegiernas f. d. Caßor	2,900: — —
Dito ränta till Konungen	200,000: — —	Bankens räntewinst för 1828	171,000: — —
Aflöning och omkostnader för Riksgälds-Contoiret och Justitie-Ombudsman 2c.	60,000: — —	Capital och ränte-afbetalningar å lån till åtskilliga städer	15,000: — —
Förlust på Aßistance-Contoiret	6,640: — —	1828 års afbetalning på Statswerkets skuld, återbekommen år 1829	150,000: — —
5 Procents-obligationer, förfallna 1829	20,000: — —	Brist	8,540: — —
Räntor å flerfaldiga lån dito	11,000: — —		
Utbetalning till Stenkolswerket	130,920: — —		
Förfallna Uppbringnings-ersättningar	58,710: — —		
Förskott, lemnadt Götha Canal	100,000: — —		
Riksdags-kostnader	300,000: — —		
Kröningskostnad	30,000: — —		
Summa R:dr	2,709,840: — —	Summa R:dr	2,709,840: — —

Riksgälds-Contoirets

Behof — Tillgångar

för åren 1830—34.

Behof			Tillgångar	
Brist från 1829		8,540: — —	Allmän bewillning, Tidnings-stämpling, Skatterätts- och observationsmedel för 5 år à 2,250,000 R:dr årligen	11,250,000: — —
Statsbrist-summan till Stats-Contoiret för 5 år à 1,700,000		8,500,000: — —	De af Aßistance-Contoirets Fond, 150,000 R:dr wid Contoirets upplösning ingående	50,000: — —
Ränta till Konungen dito à 200,000		1,000,000: — —	5 års räntor å Krigs- och Bergs-Collegiernas f. d. Caßor à 2,500 R:dr	12,500: — —
Aflöning och omkostnader för Riksgälds-Contoiret och Just. Ombudsmannen 2c. för 5 år à 60,000 R:dr		300,000: — —	Capital- och ränte-afbetalningar å lån till åtskilliga städer à 14,500	72,500: — —
Förlust på Assistance-Contoiret, åren 1830—32 à 7,000 R:dr	21,000			
Expectance-löner, pensioner och gratificationer derstädes 1833	20,000			
Dito utom gratificationer 1834	12,000			
		53,000: — —		
Återstoden af 5 Procents obligationerne		10,000: — —		
Räntor å hwarjehanda lån à 9,200 årligen		46,000: — —		
Återstoden af uppbringn. ersättningarne		232,590: — —		
Inredning af Riksgälds-Contoiret för de 3 ofrälse Ståndens, och af Aßistance-Contoiret för Riksgälds-Contoiret		20,000: — —		
Öfwerskott (uppkommet hufwudsakligen derigenom, att Bewillningen warit påräknad att årligen lemna i afräkning på statswerkets skuld till Banken 150,000 R:dr och till betalande af Kronprinsens utländska resa 60,000 R:dr, hwilka 210,000 R:dr hädanefter årligen besparas)		1,214,870: — —		
Summa R:dr		11,385,000: — —	Summa R:dr	11,385,000: — —

Extra

Behof — Tillgångar

för åren 1830—34.

Behof		Tillgångar	
Enl. Kongl. Propositionen åt Förswarswerket	3,591,000: — —	Finska medel	50,000: — —
Dito dito återstod åt Götha Canal	750,000: — —	Statswerkets öfwerskott för 1827—29	590,000: — —
Dito dito till Strömrensningar	500,000: — —	1829 års Banco-winst	200,000: — —
Dito dito till Södertelje Canal	75,000: — —	Magazins Fondens utredning	1,000,000: — —
		för åren 1830—34.	
		Föreskående öfwerskott från Riksgälds-Contoiret	1,214,870: — —
		5 års Banco-winst à 200,000 R:dr	1,000,000: — —
			4,054,870: — —
		Brist	861,130: — —
Summa R:dr	4,916,000: — —	Summa R:dr	4,916,000: — —

Extra

Behof — Tillgångar

1835.

Behof		Tillgångar	
Brist från år 1834	861,130: — —	Öfwerskott från Riksgälds-Contoiret, ökadt utöfwer de förra årens, i anseende till den då redan fulländade liquid af uppbringnings-ersättningar, m. fl. extra utgifter, till	300,000: — —
Riksdags-kostnaden	300,000: — —	1 års Banco-winst	200,000: — —
		Brist	661,130: — —
Summa R:dr	1,161,130: — —	Summa R:dr	1,161,130: — —

(Inhäftas wid pag. XXVII.)

döme öfwer behofwens och tillgångarnes inbördes förhållande, och om de sednare icke förslagit till allt hwad som blifwit begärdt, åtminstone haft tillfälle att efter eget wal, gifwa det ena anslaget företräde framför det andra, enär K. Maj:t icke yttrat huruwida Försvarswerkets iståndsättande bör anses wigtigare än Götha-Canals fullbordande inom nästa Riksdag, eller om detta bör gå före Strömrensningarnes fullföljande o. s. w. —

För att, efter min förmåga, afhjelpa denna brist, skall jag söka framlägga ställningen, så widt den, efter närwarande förhållanden, af mig kunnat bedömmas.

(Se Tabellen)

Häraf inhemtas, att Försvarswerket kan få hela sitt behof fullt ut, och att 460,000 R:dr ändock blifwa öfwer på 5 år till Canaler och Strömrensningar, samt att 200,000 R:dr derutöfwer blifwa att tillgå om man äfwen tager nästa Riksdagsår i beräkning, sedan på deß extra tillgångar först blifwit afdragne Riksdagskostnaderna.

Att Försvarswerket äfwen bör framför Canaler och Strömrensningar utbekomma hwad K. Maj:t begärt, är min mening; emedan skadan af bristande försvarsanstalter i farans stund, autingen är ohjelpelig, eller ock större, än förlusten på Canalers och Strömrensningars fördröjda fullbordan.

Rigtigheten att jemwäl för nästkommande Riksdagsåret beräkna extra inkomster och utgifter, synes mig följa deraf att både bewillning och öfriga ordinarie inkomster, samt alla ordinarie utgifter för samma år beräknas och utgå, efter den föregående Riksdagens reglering. Ehwad nu Fästnings- eller Canal-byggnader eftersättas

för hwaraman, så är det af wigt, att de icke under Riksdagsåret afbrytas, emedan oundwikelig förlust derigenom skulle förwållas. Jag behöfwer i detta fall wäl icke reservera mig mot Utskottets beslut, emedan det icke blifwit fattadt, utan endast emot uppskofwet dermed, ehuru flera ledamöter än jag yrkade, att frågan om denna beräkningsgrund skulle afgöras, innan förslagen om extra anslag till R. St:r ingåfwos.

I de särskildta afkortningar, som Utskottet i flera hänseenden gjort på de begärdta anslagen till Förswarswerket, har jag hwarken deltagit, eller welat deltaga; emedan jag icke äger erforderlig sakkännedom för att urskilja hwilketdera behofwet, som i militairiskt hänseende är mer eller mindre wigtigt. Utan har jag således bordt inskränka mig till beswarande af frågan: äger Staten de medel Konungen för Rikets förswar begärt? och att så är, derest man icke undanhåller dem för behof, som jag anser underordnade, har jag redan, i föreslående beräkning sökt ådagalägga.

Sluteligen anser jag olämpligt, att Utskottet åt K. Maj:t anwisat 250,000 R:dr, hwilkas inflytande icke pröfwas alldeles säkert. Likasom behofwen äro bestämda, så böra ock tillgångarne wara pålitliga; ty Kronan kan icke göra beställningar, under förbehåll, att contracten skola återgå, om Hon ej utbekommer de medel, hwarmed Hon borde betala.

Af Herr Commerce-Rådet Santesson.

Emot Högl. Stats-Utskottets Betänkande N:o 255, angående Extra Stats-anslag till Förswars-werkets materiel, nödgas jag reservera mig uti följande omständigheter:

Icke tilltroende mig, att, på sätt Utskottets Betänkande detaille=wis framställt, bedömma hwilken eller hwilka af de specielle titlar, hörande till Materielen, kunna anses mer och mindre oumbärlige, och i hwad mon, med anledning deraf, behofs=summorne kunna undergå någon jämkning, hyser jag fastmer den fullkomligaste förtröstan, att Kongl. Maj:t ej äskat mera, än hwad werkeligen är erforderligt; likasom ock förtroende till de militaire och sakkunnige Embetsmän, hwilka förberedt den Utskottet meddelade uppgift af så wäl hela Behofwet, som å hwad deraf kan anstå till en annan Riksdag. Enligt nämnda uppgift wore hela behofssumman . . . . . R:dr 3,591,260.

och hwad deraf kunde för denna gång uppskjutas . . . . . 603,320.

alltså nu erforderligt belopp . . . R:dr 2,897,940.

Afdrages nu derifrån de af Utskottet uti deß Betänkande ej intagne anslag för Caßern= och Sjukhus=Byggnader, hwarom Utskottet loswat afgifwa särskildt Betänkande, och hwartill blifwit begärdt . . . . . 155,000.

så återstå . . . . . R:dr 2,742,940.

Deße bifaller jag oafkortadt, eller, för jämn summas skuld, med . . . . . 2,750,000.

i stället för att, lika med Utskottets pluralitet, antaga för oundgänglige blott . . . . . 2,570,000.

och anslå derutöfwer en willkorlig summa af . . . . . R:dr 250,000.

hwilka sammanlagde . . . . . R:dr 2,820,000.

öfwerskjuta den som oundgängeligt erforderlig uppgifna summa, med . R:dr 70,000.

Men det är ej blott uti denna del, eller för detta öfwerskjutande uti totala anslagsbeloppet för denna gång, som jag skiljer mig från Utskottet, utan lika mycket, eller snarare mera, uti de omständigheter:

Att jag anser, hwad som bewiljas, böra anslås bestämdt, och ej, på sätt Utskottet tillstyrkt, för en större del bestämdt, och en mindre obestämdt; som är både oläm-peligt för stats-regleringen, och skadligt för den, som skall anwända anslagen, och behöfwer kunna beräkna dem oaf-kortadt.

Jag anser widare, att det bestämda anslaget bör an-slås uti wiße bestämde summor för hwarje år; — detta är af wigt både för Statens reglerande, och för dem, som sko-la ombesörja anskaffandet af behofwen, hwartill anslagen lemnas.

Wid denna fördelning anser jag ock af särskild wigt, att den göres på alla sex åren, intill och med det år, då nästa Lagtima Riksdag påstår, som efter all anledning blir år 1835; ty det är angeläget, att alla sådana arbe-ten, som skola åstadkommas under en längre tid af år, ej afbrytas, som fallet wore, om anslaget icke räckte äfwen för det år som nästa Riksdag kommer att hållas, under hwil-ken, enligt wanligheten, ej förr än emot slutet något afgö-rande om Stats-regleringen kan tillwägabringas.

Och ändteligen, anser jag extra Stats-anslagen ej mera än de ordinarie utgifts-behofwen böra anwisas, hwart för sig å särskilde Inkomst-titlar; utan att, på samma sätt som alla Statens ord. inkomster ingå till Stats-Contoiret, och alla utgifter efter Ordinarie-Staten deremot bestridas af Stats-Contoiret, alla Statens extra inkomster böra ingå till

Riksgälds-Contoiret, och alla Extra stats-anslag deremot ifrån Riksgälds-Contoiret utbetalas. Endast på detta sätt winnes ordning och säkerhet, att alla anslagen kunna på rätta tider utgå; men på samma sätt som det förhålles med förslaget till ordinarie Inkomst- och ordinarie Utgifts-Staterne, bör derföre ock i min tanka Stats-Utskottet afgifwa en fullständig Beräkning öfwer alla extra Stats-Inkomster, och en likaledes fullständig öfwer alla extra stats-anslag, och har jag trott deße böra åtfölja, eller snarare föregå, Utskottets betänkande angående något särskildt af deße anslag, samt derföre uti nämnde beräkningar, till en början, endast provisionelt upptagas de af Kongl. Maj:t igenom nådige propositioner begärte extra anslags-summor, hwarigenom R. St:r erhöllo en fullständig öfwersigt af alla de i fråga warande behof, och alla kände tillgångar för dem.

På deßa skäl, har jag upprättat och bifogar en sådan provisionel Calcul, upptagande det i fråga warande extra Stats-anslag för Försvarswerket till fördelade på 6 år, eller med 500,000 i hwarje af de 2 första, 450,000 i hwarje af de 2:ne dernäst och 425,000 i hwarje af de sista 2 åren; likasom der upptagas de öfrige begärta anslag till Caserne- och sjukhus-byggnader, Canaler och strömrensningar med . . . . . fördelade efter behofwens olikhet; R:dr 2,750,000. 1,645,000.

samt tillgångarne, efter de belopp, som dels Stats-Utskottet redan beräknat, dels man i allmänhet antagit B:co winstens öfwerskott efter afdrag af årlige 266,666: 32. till realisation att kunna med säkerhet calculeras; deße alla Inkomster äfwen fördelade på flere år, allt efter som de med säkerhet anses räkneliga.

Denna Calcul lemnar det resultat, att med den af mig antagna anslagssumma 2,750,000 till Försvarswerket, och sedan medel affatts till äfwen de öfriga begärta anslagen, wisar sig ett öfwerskott af R:dr 35,000, hwaremot med antagande af Utskottets förslag till anslag åt Försvarswerket, en lika stor brist uppstår; båda delar, utan beräknande af den räntewinst som å deßa tillgångar skulle kunna inbringas, om R. H. Ständer behaga uppdraga deras Riksgälds-Contoir, att förränta de från ena till andra året innestående extra tillgångssummor, som igenom insättning i Banken emot blott 3 procent, enligt hwad min Calcul utreder, inbringar nära 80,000 R:dr; hwarigenom någon ökad tillgång ytterligare beredes i Lånewäg till Borås och Åregrunds stad, Trollhätte Canal o. s. w.

Efter denna utredning af mina åsigter i ämnet, och hwilken ådagalägger att jag i principerne hufwudsakeligen instämt med Herr Grefwe von Schwerins och Herr Cancelli-Rådet v. Hartmansdorffs reservationer, får jag upplysa, att egenteliga skillnaden emellan Herr Cancelli-Rådet v. Hartmansdorffs och min calcul, består deruti, att jag ej beräknat af den uti Kongl. Maj:ts nådiga proposition uppgifna totalsumma till materieln R:dr 3,591,000, mera än hwad uti den detaillerade uppgift Utskottet fått för sin ledning i denna del, är ansedt ej kunna uppskjutas till en annan tid, som war . . . . 2,897,540.

eller en skilnad af . . . . R:dr 693,320.

Finska medlen har jag lika med StatsContoiret beräknat 80,000, Herr von Hartmansdorff blott 50,000, som skiljer 30,000.

Transp. 723,320.

och

Transport R:dr	723,320.
Nästkommande Riksdags-kostnad har jag ock ej intagit uti min beräkning med . .	300,000.
	1,023,320.
men deremot beräknat till Strömrensningar och Södertelge Canal för det 6:te året	115,000.
Gör alltså en skilnad af . . . . . R:dr	908,300.

Af Riksgälds-Contoiret har jag i öfrigt ej påräknat mera än tillräckelig tillgång för nuwarande Riksdags-kostnaders godtgöring, samt till inlösen af Contoirets obligationer för uppbringnings-ersättningarne; men, på sätt Herr v. Hartmansdorff detta fullständigare framlagt, wisar Riksgälds-Contoirets ställning derutöfwer på de 6 åren till och med nästa Riksdagsår, ett öfwerskott utöfwer hwad jag, lika med Utskottet, uti de årlige 210,000 R:dr upptagit, ej mindre än 215,000.

Alltså werkelig skillnad . . . . . 693,300.

Som ej är annat än skiljaktigheten emellan första proponerade summan R:dr 2,590,000, och hwad den sedan uppgifwits egentel. blott erforderlig för närwarande till belopp R:dr 2,900,000 samt att jag wisat, huru genom medlens fördelande på hwarje år, och derigenom winnande tillfälle, att de under 1:sta åren öfwerflödiga medel förränta, tillgångarne kunna ytterligare ökas med minst omkring 80,000 R:dr.

Af Herr Grefwe Hamilton:

Lika med Herr von Hartmansdorff anser jag, att de för bestämde behof anwisade anslag icke måga blifwa beroende af hwad mer eller mindre kan inflyta af dertill anwisade

tillgångar. Jag finner således, att om Magazins-Fondens utredning icke skulle intill nästa Riksdag lemna fyllnaden i den bewiljade summan 2,820,000 R:dr, Riksgälds-Contoiret bör för utbetalningen deraf fullt answara; och tillstyrker jag derföre, att, i den oförmodade händelse att Magaz. Fondens ännu oindrifne fordringar icke gifwa medel till de af Utskottet utöfwer 2,570,000 R:dr bewiljade 250,000 R:dr, deße, eller hwad deruti kan brista, skall af Riksgälds-Contoiret K. Maj:t tillhandahållas.

Häruti har instämt Herr Öfwerste Lefrén.

N:o 256.

Utlåtande, så wäl i anledning af Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition till R. St:r, angående någon jemkning i grunderne för Recognitions-skogarnes skattläggning, som i wäckt fråga om åtgärds widtagande till påskyndande af ännu oskattlagde Recognitions-skogars skattläggning. (J. A.)

Högstberörde K. Proposition (ordagrannt införd i första samlingen af Bihanget till Riks-Ståndens Protocoller under N:o 13) har, enligt ankomne Protocolls-Utdrag, från samtelige Riks-Stånden blifwit remitterad till Utskottets handläggning.

Med remißen från H. Ridd. och Adeln har åtfölit ett anförande af Herr Heijkensköld, Detlof, hwilken, wid jemförelse af K. Kungörelsen den 4 Februari 1811, om Recognitions-skogarnes anwändande och wilkoren för deras skatt-

läggning samt K. kungörelsen den 31 Mars 1824 i samma ämne, funnit, att en rättelse blott i hwad sistnämnde Förordning föreskriswer, rörande Hemmantalets förhöjning efter den tillökade räntan, på sätt K. Maj:t föreslagit R. St:r, icke till alla delar skulle undanrödja de swårigheter, som hittills mött wid nämnde skogars skattläggning. Enligt förstberörde Författning skulle grundräntan å ett Recognitions-skogshemman utsättas efter Ortens skattläggnings-method, men efter den sistnämnde åter bestämmas till hwad K. Maj:t och Kronan af skogarne förut åtnjutit, derigenom räntorne blefwo mångfalldigt högre än efter skattläggnings-methoden; och om, i förra fallet, det kunde wara billigt, att de å en Recognitions-skog uppkommande hemman genast deltogo i alla de skyldigheter och beswär, som Krono- och Skatte-hemman åtföljde, såsom rotering, skjuts, wäghållning m. m.; syntes åter, i den senare händelsen, då räntorne å de nya hemmanen blefwo så betydligt större, i jemförelse till grundräntorne å andre hemman i samma ort, rättwisan fordra, att, åtminstone någon tid, frihet eller lindring i utgörandet af nämnde beswär dem förunnades, i synnerhet som några sådane onera hittills icke ålegat deße skogars innehafware. Herr Heijkensköld har derföre ansett lämpligt, att, sedan de å Recognitions-skogarne i Riket nu befintelige odlade lägenheter blifwit till hemmantal skattlagde med nödigt utrymme i skogsmark, deße nya hemman eller hemmansdelar derefter genast deltogo i alla så kallade extra onera utan undantag, hwaremot sådane hemman, som kommo att bestå endast af skogsmark, utan åbo, borde åtnjuta wiße frihetsår, för uppmuntran till odling i en framtid, hälst wid skogars skattläggning i allmänhet nödigt wore, att hafwa afseende på de olyckshändelser som ofta å dem inträffade, genom skogseld; och då för öfrigt de förändrade skattläggningsgrunder, som 1824

ärs förordning påbjöde, skola gifwit anledning till en så olika tolkning och deraf följande uppehåll och hinder i Recognitions-skogsmålens fluteliga afgörande, att tydeliga och bestämda föreskrifter syntes högst nödwändiga, för att bringa deßa frågor till ett snart slut; så har Herr Heijkensköld, till fullständigare utweckling af sine åsigter i ämnet, framställt följande

Förslag till föreskrifter, rörande Recognitions-skogarnes skattläggning:

"Föreskriften i K. Förordningen af d. 31 Mars 1824, "angående wilkoren för Recognitions-skogarnes inlösen och "skattläggning, i hwad som rörer hemmantalets förhöjning "efter den tillökade räntan, torde komma att i enlighet med "hwad K. Maj:t i Nåder föreslagit, helt och hållet förfal-"la; och ehuru några få Bruksägare redan på sin begäran "fått sine Recognitions-skogar skattlagde, likwäl, och till "winnande af enhet i beskattningen, torde sådane redan "skattlagde Recognitions-skogshemman till hemmantal hö-"ra jemkas och nedsättas, i enlighet med de grunder, som "nu föreslås att blifwa antagne för deße skogars skattlägg-"ning."

1:o "På grund af hwad Förordningen af den 4:de Fe-"bruarii 1811 stadgar, skall af skogsmark 1,200 Tunnland "fullgod mark anses swara emot ett helt hemman, och i "förhållande till Markens bättre eller sämre beskaffenhet "får gradering af skogen ske ifrån 1,200 Tunland till och "med 3,000 Tunnland, hwaröfwer ett helt hemmans ut-"rymme ej får utsträckas."

2:o "Sedan först alla frågor om Brukens rättighet att "få köpa deras skogar till skatte, blifwit afgjorde, samt stub-"be-, röjsel-rätts ägare och Brukens kolare-torp fått sine be-

"hof af skog till bränsle, byggnadstimmer och stängsel af-
"satte och afskilde, företages skattläggningen sålunda:

a) "alla på Recognitions-skogen belägne Bruket tillhö-
"rige och med Åbo försedde lägenheter skattläggas hwar
"för sig efter hwarje orts skattläggnings-method. Till
"de lägenheter, som ej uppgå till ¼ hemman, anslås
"af skogen så många Tunnland, efter den i 1 Mom.
"nämnde beräkning, att de uppgå till fullt ¼, och likale-
"des till de, som uppgå till ¼ hemman och deröfwer,
"men ej till ½ hemman, så många Tunneland, att de
"uppgå till fullt ½ hemman. De lägenheter, som upp-
"gå till fullt ½ hemman och deröfwer, men ej hinna
"till ett helt, tilldelas på enahanda grund så mycken
"skog, att de blifwa helt hemman.

b) "Hwad som kan återstå af hela skogsmarken, sedan
"ofwannämde fyllnad till de odlade Lägenheterne blif-
"wit afräknad, indelas ti i hela hemman enligt förut-
"nämnde beräkning, så långt den räcker.

c) "På skogen warande stubbe och Röjselrätts-torp, som
"ej tillhöra Bruket, skattläggas serskildt till det hem-
"mantal, hwartill de kunna uppgå, utan widare skogs-
"anslag än hwad wid föregående undersökningar blif-
"wit afsatt och bestämdt.

d) "Skattläggnings-Instrumenterne insändas fluteligen
"till K. Kammar-Collegium, som derwid lägger den
"hand här nedanföre bestämmes.

3:o "Den grundränta, som af skattlagd Recognitions-
"skog bör utgå, skall swara emot det belopp, hwartill, efter
"ett medium af 10 år, den afgift uppgått, som Kongl.
"Maj:t och Kronan njutit af Recognitions-skogen uti Ordi-
"narie skogsören och Bewillning för Kolningsfrihet sam-
"manräknadt.

4:o "Sedan Skattläggningarne blifwit af Kammar-"Collegium granskade och gillade, kommer det wid skattlägg-"ningen i orten åsatte hemmantal att oförändradt fastställas; "hwarefter Kammar-Collegium äger att upphöja de åsatte "räntorne, så att desamme, efter ett medium af 10 års "markegångs wärde i Räntepersedlarne samt Krono-Tionden, "jemnt uppgå för alla hemmanen sammanlagdt till det be-"lopp, som af dem, enligt 3:dje Puncten bör utgå, hwilken "summa sedermera fördelas på hwarje hemman och hem-"mansdel efter deß storlek; och får skatteköp derefter ske i "enlighet med hwad derom i allmänhet stadgadt är.

5:o "Alla de sålunda å Recognitions-skog skattlagde "odlade lägenheter hwarå åbo finnes, skola deltaga i de skyl-"digheter och beswär, som Krono- och Skattehemman åtfölja; "hwaremot de hemman, som i följd af skattläggningen en-"dast bestå af skogsmark utan åbo, och af hwilka skogens af-"kastning är det enda, som skall kunna answara för hem-"manets grundränta, warda på Femtio års tid befriade från "deltagande i ofwannämnde onera, af hwad namn och be-"skaffenhet de wara må. Efter denna tids förlopp skola un-"dersökningar å alla sådane hemman hållas, så att om un-"der tiden odlingar och åbo på sådane hemman tillkommit, "de då böra ingå uti och utgöra de onera, hwarföre de så-"som ödeshemman warit befriade."

I fråga nu först om den af Kongl. Maj:t gjorda Nå-diga framställning, att föreskriften om hemmantalets för-höjning efter räntan, wid skattläggning å nya Recognitions-skogshemman, i wißt fall bör förfalla, får Utskottet, enligt de i detta ämne erhållne handlingar, upplysa: att ibland de intill October månad år 1828 till Kongl. Kammar-Collegii granskning hänskjutne mål, rörande skattläggning å Recog-

nitions-skogar, förekommit frågor om 6 dels i Örebro och dels i Fahlu Län belägne sådane skogar, hwilkas skattläggningar, af Collegium pröfwade, lemnat det resultat, att de dem åsatte räntor, uträknade efter ett medium af de 10 sistförslutne årens markegångspris, uppgå till mindre belopp, än hwad Kronan, efter lika beräknings-grund, af skogarne hittills åtnjutit.

Genom framställning af förhållandet med ett af deße skattläggnings-mål torde beskaffenheten af det ämne, hwarom K. M:ts nåd. Proposition handlar, anses wara tillräckligen utredd.

Den till Bredsjö Bruk i Örebro Län, emot Recognitions-afgift upplåtne Krono-skog har, med afseende på beskaffenheten af de deraf till odling tjenlige men till skattlaggde hemman ännu ej anslagne 104 Tl:d 4 kpl:d inägor samt 3,101 Tl:d skog, funnits kunna, likmätigt Ortens Skattläggnings-method, förslagswis sättas till $2\frac{13}{48}$:dels mantal med 10 R:dr 31 ß. 7 rst. Krono-wärderings-ränta, som förwandlad, efter de sistförslutne 10 årens markegångspris, uppginge till ett medeltal af 51 R:dr 18 ß. 4 rst. årligen. Efter lika beräknings-sätt har dock för samma tid Recognitions-afgiften och Kolfrihets-bewillningen utgjort tillsammans 128 R:dr 26 ß., eller 77 R.dr 7 ß. 8 rst. utöfwer nyßnämnde 51 R:dr 18 ß. 4 rst., och Kongl. Kammar-Collegium har derföre ansett det blifwa en ostridig följd af Kongl. Maj:ts Nådiga bref den 29 Jan. 1824 och Kongl. Kammar- och Bergs-Collegiernes i grund deraf den 31 påföljde Mars utfärdade kungörelse, att ersättning för deße sålunda bristande 77 R:dr 7 ß. 8 rst. Bewillningsmedel måste Kongl. Maj:t och Kronan försakras, derigenom, att den blifwande räntan för de å Bredsjö Allmänning tillkomne 3 Recognitions-

skogshemman, utan afseende på skattläggnings-methoden, förhöjdes till det belopp i persedlar, som i penningar swarade emot oswanskrifne 128 R:dr 26 ß.; dock som hemmantalet borde rättas efter räntan, och nämnde 3 nya hemman om 128 R:dr 26 ß. efter skattläggnings-grund derå fördelas, så kommo desamma derigenom att åsättas tillhopa $5\frac{2}{3}$ mantal, eller wida mera än billigheten syntes medgifwa och med hemmanens framtida bestånd wore förenligt, emedan hwarje Mantal i sådant fall endast kunde erhålla nära $18\frac{1}{2}$ Tunnld inägor och 547 Tunnld ograderad eller 317 Tunnland graderad skog, utom föga duglige moßar, hwilket mycket understeg hwad 1811 års K. kungörelse i detta afseende med minst 1,200 Tunnland utsätter. Och har K. Kammar-Collegium derföre, samt på widare anförde skäl, i underd. hemställt, om icke förhöjningen, 77 R:dr 7 ß. 8. rst. kunde få fördelas på hemmanens Jordeboks-räntor, men att hemmanens Mantalsräntor måtte efter skattläggnings-grunden få bestämmas till $2\frac{23}{24}$ mantal, hwarigenom Statens och Bruksägarens ömsesidiga rättigheter närmast ansågos förwarade.

Utskottet har äfwenledes funnit, att, såsom berördt är, wid hemmantalets bestämmande efter räntan, i nyßnämnde fall, icke allenast hemmanen skola komma att sakna den ägowidd som i 1811 års K. Författning blifwit bestämd såsom minimum för ett Recognitions-skogshemmans storlek, utan ock det tillökade mantalet komma att werka till motswarande förhöjning i alla efter hemmantalet utgående onera, hwilket wid det nu i fråga komne stadgandes meddelande icke warit assedt; och som den förhöjda räntan icke är en följd af ett större utrymme i mark, utan blott grundar sig derpå, att Kronan bör af skogarne i årlig inkomst för framtiden erhålla hwad Kronan hittils deraf uppburit; så tillstyrker Utskottet:

det R. St:r måga bifalla K. M:ts ofwan högstberörde nåd. Proposition, att, då räntan å Recognitions-skogshemman, i anseende till åtskilliga provinsers lägre skattläggnings-methoder, bör förhöjas till det belopp Kronan af skogarne förut åtnjutit, hemmantalet icke behöfwer derefter rättas, utan att föreskriften derom må helt och hållet förfalla; äfwensom att i följd deraf de Bruksägare, hwilkas recognitions-skogar redan blifwit skattlagde, efter nyßnämnde föreskrift, måga för enhet i beskattningen samt jemnlikhet i rättigheter och förmoner, få tillgodonjuta den nedsättning i hemmantalet å sine Recognitions-skogshemman som med den nu föreslagne jemkningen i skattläggnings-grunden instämmer.

Beträffande åter de af Herr Heijkensköld föreslagne nya föreskrifter för Recognitions-skogarnes skattläggande; så enär R. St:rs beslut wid 1809, 1818 och 1823 årens Riksdagar samt K. M:ts derpå grundade nådiga Förordnanden d. 4 Febr. 1811, 26 Junii 1821 och 31 Mars 1824 egenteligen åsyfta att lemna wederbörande Bruksägare tillgång å egen erforderlig skog utan förminskning af Kronans inkomster eller hinder för andra att köpa Kronoskogarne till skatte för hemmansbruk, i hwilket senare fall mindre rymder jemwäl kunna för dylika anläggningar wara tillräckliga än då marken endast begagnas till kolfång; men Herr Heijkenskölds motion deremot synes hafwa för ändamål, att förskaffa Bruksägare företrädesrätt till skattekköp af recognitions-skogarne äfwen för att på dem upprätta Jordbruks-hemman;

kan Utskottet destomindre tillstyrka bifall å motionen, som de åstundade frihetsåren icke komma i fråga, om recognitions-skogarne anwändas till kolfång, och, i annat fall, förringa Statens påräknade inkomster.

Till besvarande i sammanhang med ofwanberörde ämne har Utskottet ansett sig böra uppraga ett, genom remiß från Hederw. Bonde-Ståndet till Utskottet öfwerlemnadt Memorial, af Riksdags-fullmägtigen från Upsala Län, Casper Wijkman, af innehåll: att i följd af R. St:rs beslut wid föregående Riksdagar samt i följd deraf utfärdade K. Kammar-Collegii Circulair-bref den 18 Julii 1821 samt K. Kammar- och Bergs-Collegiernas Kungörelse den 31 Mars 1824, de i Upsala Län belägne Krono-skogar, hwilka Bergs-Bruken begagnat emot recognitions-afgifts erläggande, blifwit redan år 1825 till hemmantal skattlagde, och den derföre utgående ränta föreslagen; men ehuru skattläggnings-instrumenter samma år bordt till K. Kammar-Collegii granskning öfwerlemnas, och, efter hwad Motionären hade sig bekant, äfwen blifwit dit insände, skulle likwäl pröfning eller fastställelse å berörde skattläggningar hittills uteblifwit, deraf följt, att Bruksägarne, för Kronoskogarnes begagnande, ännu betalte den gamla, ganska ringa recognitions-afgiften, i stället för den efter innehafwande förmoner föreslagna ränta; och då det icke kunde undfalla någons uppmärksamhet, att inkomster, som redan bordt till Stats-Werket ingå, genom dylikt förfarande undandrogos Stats-Caßan, har Motionären, till afhjelpande af sådane för Stats-Werket menliga åtgärder, föreslagit, att R. St:r uti underd. skrifwelse till K. Maj:t borde anhålla, det K. Maj:t täcktes låta anbefalla wederbörande Embets-Werk, att, på de ställen i Riket, der sådant icke redan skedt, genast bringa till erforderligt slut skattläggningarne å de af Bruken, emot recognitions-afgift hittils begagnade Krono-skogar, så att Stats-Werket icke längre måtte gå i mistning af den derföre belöpande ränta.

Utskottet anser, att, så wida R. St:r bifalla, hwad i anledning af K. Maj:ts N. Proposition blifwit af Utskot-

tet här ofwan tillstyrkt, rörande någon jemkning i grunderne för Recognitions-skogars skattläggning, det hinder warder undanröjdt, som hittils hufwudsakeligen torde hafwa werkat uppehåll i sluteliga afgörandet af flere skattläggningsmål, samt föranledt flere Bruksägares begäran att afgörandet af desamma måtte få hwila. Och då således hädanefter afslutandet af deße ärenden bör med mera skyndsamhet kunna befrämjas, samt de olägenheter upphöra som äro en följd af nuwarande förhållande genom å ena sidan owißheten, i fråga om deltagandet i allmänna onera, såsom wägbyggnad, skjuts-skyldighet m. m., och, å den andra, saknad ränte-inkomst för K. Maj:t och Kronan af de lägenheter, som böra skattläggas; föreslår Utskottet, i anledning af ofwanberörde motion:

att R. St:r i sammanhang med anmälan af deras beslut i afseende på den af K. Maj:t föreslagne jemkning i grunderne för Recognitions-skogarnes skattläggning, framställa den underd. önskan, att Kongl. Maj:t täcktes i Nåder anbefalla wederbörande Embets-Werk, att hålla noga hand deröfwer, att icke, genom åsidosatt nit hos de tjenstemän, på hwilkas åtgärder ännu oafslutade skattläggningar ankomma, werksälligheten deraf warder, till men för K. Maj:t och Kronan, uppehållen eller på tiden utdragen.

Den 17 September 1829.

N:o 257.

Utlåtande, i anledning af wäckt fråga om skattemanna-rätt till alla å Recognitions-skogar, i följd af 1811 års Kongl. Författning, utbrutne hemman och lägenheter.

Hederwärda Bonde-Ståndet har till Utskottet remitterat en af Riksdags-Fullmägtigen C. G. Fahlander från Stora Kopparbergs Län wäckt och af Pehr Nilsson från samma Län undersiödd motion, hufwudsakligen innehållande, att, wid recognitions-skogarnes anwändande, alla de med Stubbe- och Röiselrätt i serskilte ägares hand warande hemman och lägenheter, som af nämnde skogar skola utbrytas, måtte tilläggas ett bestämdt Tunnelandstal i skog och inägor, i likhet med andre hemman i Orten, likwäl icke mindre än som swarade emot $\frac{1}{32}$:dels hemman, samt derå genast, i sammanhang med utbrytningen sättas skatt i förhållande till Länets Skattläggnings-method, med rättighet för innehafwaren att få samma lägenheter på wanligt sätt till skatte lösa, hwarjemte tydligt borde bestämmas, huruwida och i hwad mohn några tjenstbarheter till fordna recognitions-skogsinnehafwaren borde utgöras och huru derföre skulle njutas ersättning, eller om deße hemman såsom rena skattehemman för framtiden skulle i jordeböckerne införas med alla deras fri- och rättigheter: att de hemman och torp, som, innan skogen till något bestämdt ändamål af Kongl. Maj:t och Kronan upplåtits, bliswit anlaggde, i första rummet borde få åtnjuta en sådan frihet, ehuru med senare anläggningar förhållandet möjligen kunde synas annorlunda, då de förminskat recognitions-skogens, till bestämdt werk eller ändamål upplåtne omfång; dock enär upplåtelsen af

denna nyttjande rätt för obestämd tid ej eller wore att anse annorlunda, än en af Kongl. Maj:t och Kronan giord behaglig tids-förläning, hwarpå få werk och inrättningar egentligen blifwit grundade, så skulle ock Kongl. Maj:ts och Kronans rätt, att denna förläning ändra eller återtaga, wara obestridlig; och har motionären derföre hemställt, om icke alla från recognitions-skogarne i följd af 1811 års Kongl. Författning, utbrutna hemman och lägenheter, sedan de på ofwanberörde sätt blifwit skattlaggde, borde med full skattemanna-rätt få behållas och innehafwas.

I anledning häraf har Utskottet ansett sig böra hänwisa till följande innehåll af Kongl. Kungörelsen den 4 Februarii 1811.

"Wid denna affattning" (neml. af oafmätta recognitions-"skogar)" bör skogen med alla derå warande torp eller od-"lingar, såsom ock med alla deß så kallade impedimenter, "till sin widd och beskaffenhet så beskrifwas, att denna be-"skrifning kan tjena till grund och rättelse wid den derpå "följande undersökning om Brukets behof deraf, samt wid "den derefter skeende skattläggningen; och då de odlings-"lägenheter, på hwilka odlaren har stubbe- eller röjsel-rätt, "skola derwid owägerligen bibehållas, samt bekomma åt sig "anslagen, under Bohlbyarätt, den för deras behof nödiga "skogstillgång, kommer ock, derest sådane å någon recogni-"tions-skog finnas, och deras område ej redan är bestämdt, "detsamma att, innan undersökningen om Brukets behof "företages, af Landtmätaren med Krono-Fogde och Nämnd, "i Bruksägarens och Odlarens närwaro, samt på den sed-"nares bekostnad, föreslås och utstakas, och sedan af Kongl. "Maj:ts Befallningshafwande fastställas."

"Så wida på de redan affattade recognitions-skogar se-"dermera tillkommit några för Brukens räkning anlaggde

"torp och odlingar, som icke äro aftagne och beskrifne; så "böra äfwen deße, innan undersökningen sker, genom Bruks-"ägarens försorg afmätas och beskrifwas, emedan de, en-"ligt 2:dra Puncten af R. St:rs Författning, skola med "dertill erforderligt skogsfång af byggnadstimmer, bränsle "och stängsel, Bruken förbehållas, utom den för Brukens "behof nödiga skog, men likwäl böra komma i beräkning wid "Skattläggningen af den Bruken tillfallande mark, derest "de icke redan äro wederbörligen skattlaggde; — — —"

Genom berörde Författning är således redan förordnadt, att stubbe- eller röjsel-rätts-hemman skola bibehållas och under Bohlbya-rätt erhålla den för deras behof nödiga skog. Och som på innehafwarne af sådane lägenheter beror, att å dem söka skattläggning, och följaktligen winna ägande rätt, hwaremot något hinder af Författningarne icke möter, samt för öfrigt nyßberörde Kongl. Kungörelse bestämmer den rätt och ordning dem derwid tillkomma och i afseende hwarpå de kunna, i händelse af befogenhet, draga wederbörande Embetswerks beslut under Kongl. Maj:ts nådiga pröfning;

så har Utskottet ansett ofwannämnde motion icke föranleda till någon åtgärd å R. St:rs sida.

Den 17 September 1829.

N:o 258.

Utlåtande, i anledning af erhållen återremiß å Utskottets Betänkande N:o 181, rörande Majoren von Steijerns underd. anhållan hos K. Maj:t om ewärdelig skattemanna rätt å 2:ne under Starby Kungsgård lydande Lägenheter. (J. A.)

Wid Utskottets berörde Betänkande, hwaruti på anförde skäl Utskottet föreslagit: "att, såsom en billig ersättning åt Majoren von Steijern för det arbete och de kostnader han å Starby Kungsgård nedlaggt till deß förbättrande och bringande i det skick den nu befinnes, R. St:r måtte tillerkänna honom och hans rätts innehafware den förmån, att på en tid af 20 år räknade ifrån nu warande arrendets slut, innehafwa och begagna 2:ne af Majoren odlade Lägenheter, Walla Slätten och Herrsjö Ängen, emot den ränta till Kronan, som redan finnes desamma åsatt", hafwa anmärkningar inom 3:ne Riksstånd blifwit gjorda; neml. inom Högw. Präste-Ståndet af Hr Biskopen Doctor Wallenberg, Herr Biskopen Doctor Thyselius, Herr Lector Kinnander och Herr Prosten Grevillius, hwilka förenat sig derom, att antingen den af Utskottet föreslagne tid, hwarunder Major von Steijern skulle äga disponera nyßnämnde Lägenheter, emot nu åsatt ränta, borde utsträckas, enligt den uti Reservationerne wid Betänkandet framställda mening, till 30 år, såsom den minsta belöning man kunde tilldela Majoren von Steijern, så wida man, utöfwer ersättning för hwad han påkostat Egendomen, wille bereda honom någon fördel, eller också Majoren erhålla

en förlängning på Kungsgårds-arrendet, såsom det för närwarande är, på 15 år, räknade ifrån slutet af nu warande Arrende; uti hwilket alternativa medgifwande en stor del af Högw. Ståndets öfrige Ledamöter instämt; — inom Wällofl. Borgare-Ståndet af Hrr Santesson, Ståhle och Ålund, af hwilka de 2:ne förstnämnde likaledes yrkat besittningsrättens utsträckande till 30 år på de 2:ne Lägenheterne, men den senare ansett Utskottet böra närmare utreda förhållandet dels med Linne-Fabriken i Wadstena, hwars underhållande hittills warit ett åliggande för innehafwaren af Starby Kungsgård, men hwars bibehållande medelst bidrag af Staten ansågs ej widare böra äga rum, dels ock huru i afseende på Majoren von Steijerns ersättning för de å lägenheterne uppförde Byggnader förhållas skall wid desammas afträdande till Staten; i hwilken sistnämnde omständighet Herr Noréus med Herr Ålund sig förenat, under yttrande tillika: att, om Majoren von Steijern genom 10 års redan tillgodonjuten besittning af den odlade jorden blifwit för kostnaden och mödan derwid godtgjord, ej ens den af Utskottet tillstyrkta besittningsrätt på 20 år emot den årliga ränta, som, enligt förut skedd skattläggning, är Lägenheterne åsatt, borde bifallas; samt inom Hederw. Bonde-Ståndet af Jacob Peter Andersson och Anders Pehrsson från Östergöthlands Län, att ifrågawarande odlingar utan allt twifwel redan skulle lemnat Majoren von Steijern full ersättning för hwad han derå påkostat, enär jordmonen i denna ort wore lätt brukad och owanligt fruktbärande, och att deßutom ifrågaställde Lägenheters afskiljande från sjelfwa Kungsgården skulle för densamma hafwa ett menligt inflytande, såsom derigenom blifwande i saknad af erforderligt höbord, hwilket åter skulle föranleda till det för Kronan påräknade

Kungsgårds-Arrendets nedsättande. Och hafwa en stor del af Hederw. Bonde-Ståndets Ledamöter häri instämt.

Hwad nu först angår sjelfwa hufwudsaken eller frågan, antingen disposition af Lägenheterne Wallaslätten och Herrsjöängen skall emot nu warande ränta fortfarande åt Majoren von Steijern upplåtas på wiß tid efter Arrendets utgång år 1833, eller honom bewiljas prolongation då af de willkor, hwarunder Majoren för närwarande innehar hela Kungsgården tillika med nämnde Lägenheter; så ehuru, wid ämnets ytterligare pröfning, Utskottet, af de gjorde anmärkningarne wid förra Betänkandet, icke funnit anledning, att frångå deß förut yttrade öfwertygelse, att Majoren von Steijern gjort sig förtjent af R. St:rs wälwilja, har Utskottet likwäl med hänsigt till de olägenheter som för Kungsgårdens brukande på det hela skulle, enligt hwad i anmärkningarne blifwit yttradt, möjligen kunna uppkomma genom Wallaslättens och Herrsjöängens afskiljande från sjelfwa Kungsgården, skolat, med ändring af deß förra tillstyrkande, wördsamt hemställa:

att, såsom en lämplig uppmuntran åt Majoren von Steijern, R. St:r måga tillerkänna honom och hans rätts innehafware den förmon, att, wid utgången af nu warande Arrende, tillgodonjuta en förlängning i Contractet derom på 10 år, och således under berörde tid hela Kungsgården jemte de ifrågawarande Lägenheterne Wallaslätten och Herrsjöängen ytterligare, under lika willkor som nu, odelade innehafwa och begagna; börandes wid denna upplåtelse i öfrigt iakttagas de säkerhets-mått, som wid bortarrenderandet af Kronans Fastigheter, i afseende på lagliga häfden, wården och skötseln deraf wanligen ega rum.

Beträffande åter frågan om Byggnaderne, som å nyß-

nämnde Lägenheter af Majoren von Steijern blifwit uppsatte eller än widare kunna uppsättas, så får Utskottet, med åberopande af deß förra yttrande, tillika upplysa, att det med Majoren von Steijern afslutade Arrende-Contractet icke innehåller att han, efter Arrendetidens slut, skall wara berättigad till ersättning för de mödor och omkostnader han till Kungsgårdens förbättring må hafwa anwändt.

Så wäl inom Högw. Preste-Ståndet af Herr Lector Kinnander, som inom Wällofl. Borgare-Ståndet af Herr Ålund, har blifwit begärdt att wilkoren för Linnefabriks-rörelsens bedrifwande och förhållandet med afkastningen deraf m. m. måtte fullständigare upplysas; men enär Fabrikens fortsatta bedrifwande är ett wilkor för innehafwandet af Arrendet utaf sjelfwa Kungsgården och den af Major von Steijern werkställde nyodling, hwarföre belöning tillstyrkes, är en derifrån skild fråga, har Utskottet funnit de af handlingarne inhemtade och i Utskottets Betänkande N:o 181 meddelade underrättelser, om sättet hwarpå Fabriken fortfarande bedrifwes, wara tillfyllestgörande för beslutsfattande i förewarande hänseende.

Den 17 September 1829.

Reservationer.

Af Herr Grefwe von Schwerin, som, i öfwerensstämmelse med hwad Utskottet i deß första Betänkande i detta ämne yttrat, ansett sig icke kunna, emot de år 1810 af R. St:r lagda grunder för dispositionen och förwaltningen af Kronans Fastigheter i allmänhet, tillstyrka, att Starby Kungsgård, efter nu warande Arrendes slut, i annan ordning än den som af K. Maj:t och R. St:r redan finnes föreskrifwen, warder å nyo förarrenderad. Herr Grefwen har derföre, för sin del, tillstyrkt, att, med rättighet för

Majoren v. Steijern att, efter det nuwarande Arrendets utgång, få innehafwa och begagna de ifrågakomne Lägenheterne Wallaslätten och Herrsjöängen, afskiljde ifrån Starby Kungsgård, på sätt Utskottet redan föreslagit, denna serskildta förmon för Majoren häldre måtte utsträckas till 30 år, hwilket tillika öfwerensstämde med den tid som för Krono-Arrenden i allmänhet blifwit fastställd.

Häruti har Herr Domprosten Heurlin instämt.

Af Herr Commerce-Rådet Santesson:

De skäl jag anfört uti den Reservation, som åtföljde Stats-Utskottets förra betänkande öfwer detta ämne, under N:o 181, för en förlängning af den tid Utskottet då hade tillstyrkt af blott 20 år, för öfwerlemnande nyttjande rätten af Utlägenheterna under Starby Kungsgård, benämnde Wallaslätten och Herrsjö-ängen, åt Majorn v. Steijern, till 30 år, anser jag wara lika talande för, att den nu af Utskottet, uti swar på de inom R. Stånden gjorde anmärkningar emot nämnde Betänkande, i stället tillstyrkta 10 års Prolongationstid på hela arrendet af Starby Kungsgård med tillhörande hemman och lägenheter, förändras till 15 år; för att i någon mon motswara hwad dermed afses, en billig ersättning för det af Major v. Steijern nedlagda arbete och kostnader till Kungsgårdens förbättrande och bringande i det goda skick den nu befinnes; och denna min särskilda mening ber jag måtte som reservation få åtfölja Utskottets Betänkande till R. H. Ständer.

Hwarom sig förenat äfwen Herr Grefwe Hamilton, Herr Biskopen Doctor Wallenberg samt Herr Prosten Grewillius.

N:o 259.

Utlåtande, i anledning af wäckt motion om fritt Spelsätt å Nummer-Lotteriet, i händelse denna Inrättning komme att bibehållas. (J. A.)

Genom Protocolls-Utdrag den 11:te sistl. Maj har Wällofl. Borgare-Ståndet till Utskottet remitterat ett af Hr Ekerman afgifwet Memorial, hwaruti, då Ståndets Pluralitet beslutat, att Nummer-Lotteriet ytterligare skall fortfara, och uti hwilket beslut de öfrige respective Stånden möjligen kunde deltaga, Hr Ekerman, med anledning deraf, att, såsom skäl för denna Inrättnings bibehållande, blifwit anfördt, att man icke borde betaga de fattiga och mindre bemedlade, hwilka hafwa så få njutningar, att spela på Lotteriet, framställt den motion, att R. St:r måtte hos K. Maj:t i underd. frambära den önskan, att, på det denna de Spelandes njutning må icke allenast blifwa större utan äfwen winstgifwande, Spelsättet hädanefter ej må wara underkastadt någon inskränkning, samt något godtyckligt förbud af wißa numror ej mera äga rum, derigenom endast Inrättningens, men ej de Spelandes winst wore beräknad.

Utskottet, som från H. Bonde-Ståndet emottagit en motion af Riksdags-Fullmägtigen Anders Danielsson från Elfsborgs Län af enahanda innehåll, eller att, i händelse Nummer-Lotteriet warder af Rikets Ständer bibehållet, Directionen må tillförbindas att spela ärligt, i så måtto, att rättigheten, att före Lotteri-dragningarne förbjuda Spel på wißa numror hädanefter alldeles må upphöra, har till beswarande häraf skolat wördsamt anföra, att då, genom Nummer-Lotteri-Inrättningens bibehållande, en årlig inkomst-summa af 60,000 R:dr är af R. Stän-

der för Stats-Werket intill nästa Riksdag påräknad, samt motionärerne ej uppgifwit något sätt att förwißa Staten om denna summa, i händelse Lotteri-rörelsen, genom ett förändradt friare Spelsätt, skulle utfalla med förlust, kan Utskottet, då härtill ytterligare kommer, att Lotteri-Directionens rättighet att förbjuda wißa numror, emot återbäring af insatsen, är till de spelandes efterrättelse allmänneligen kungjord,

under närwarande förhållanden icke tillstyrka den af Motionärerne yrkade förändring i nuwarande spelningssätt.

Hwilket Utskottet skolat till swar wördsamligen andraga.

Den 17 Sept. 1829.

Reservationer.

Af Hr Ekerman, som åberopat hwad hans och Riksdags-Fullmägtigen Anders Danielssons motioner i ämnet innehålla, med tillägg, att Hr Ekerman anfåge det ej wara Staten wärdigt, att grunda sina inkomster på en inrättning, som beredde Medborgares undergång.

Hwaruti instämt Hr Commerce-Rådet Santesson och Hr Dom-Prosten Heurlin.

Af Hr Cancelli-Rådet von Hartmansdorff, som anfört: Då Hr Ekerman önskat, att hans serskildta mening borde, såsom reservation, till Riks-Ständen åtfölja Utskottets Betänkande, anser jag mig böra yttra, att jag wißerligen instämmer i den grundsatts han uppställt; och att jag icke gifwit min röst dertill, att Swenska Folket skulle till någon del grunda sina Stats-inkomster på sådana tillgångar, som Spelwinst. Men sedan sådant blifwit af R. St:r genom Nämnd afgjordt, har jag endast af denna grund ansett mig böra instämma i Utskottets nu afgifna tillstyrkande.

Af denna tanka anmälte Hr Prosten Grevillius sig ock wara.

N:o 260.

Utlåtande, i anledning af Herrar Fullmäktiges i Riksgälds-Contoiret hemställan, att uppkommande löne-besparingar under Vacancer måtte få anwändas till understöd för Enke- och Pupill-Caßan derstädes.

(R:gs-A.)

Uti Skrifwelse till Stats-Utskottet af den 2 sistl. Juli, hafwa Herrar Fullmäktige i Riksgälds-Contoiret, i anledning af Commissariernes derom gjorda anhållan, ansett sig böra med fästad uppmärksamhet på en för nämnde Werks Embets- och Tjenstemän ganska wigtig angelägenhet, hos Utskottet anmäla den mindre fördelaktiga ställning, hwaruti Riksgälds-Contoirets Enke- och Pupill-Caßa sig befinner, samt derwid tillika uppgifwa ett förslag att densamma i någon mon förbättra.

Enligt 1828 års afslutade Räkenskaper, utgjorde Cassans, wid samma års början, inbalancerade Behållning i fonder etc. tillhopa . . . R:dr 21,375: 9. 1.
under loppet af året influtne
räntor R:dr 1,216: 31. 8.
samt delegarenas
tillskott à 2
procent af Lönerne . 484: 19. —
1,701: 2. 8.

Transp. 1,701: 2. 8. 21,375: 9. 1.

Transp. 1,701: 2. 8. 21,375: 9. 1.

Deremot utbetalde

pensioner . 1,553: 24. —

andra utgifter 10: 40. — 1,564: 16. —

så att under året blifwit ett litet öfwerskott

af . . . . . 136: 34. 8.

Wid innewarande års ingång, wisade sig så-

ledes en behållning i fonden m. m. af R:dr 21,511: 43. 9.

och har man förhoppning att denna fond kommer att ökas med 1000 R:dr, som afledna Demoiselle Jerman, genom ännu icke laga kraft-wunnet Testamente, förärat Caßan. — Fondens afkastning och de årliga tillskotten äro dock nu mera alldeles otillräcklige, att betäcka Caßans utgifter, emedan dels ofwannämnde 1828 års Pensions-belopp bör räknas att fullt utgå, och dels deßutom under året redan aflidit en Commissarie och en Kammardräng, hwilkas efterlemnade Enkor äro till Pensioner berättigade; och då den härwid uppkommande brist swårligen kan syllas, om äfwen Caßa-Delägarne ökade deras nu warande årliga, nog dryga bidrag med hälften, hwilket dock, wid den enskilda ställning, hwaruti många af dem sig befinna, hwarken kan med skäl begäras eller wäntas, så skulle ingen annan utwäg återstå till fullgörande af Caßans utbetalningar, än att tillgripa Capitalet; ett steg, hwilket, må hända, snart nog torde till intet göra hela ändamålet med denna genom Rikets Ständers frikostighet tillkomne Stiftelse. Enär härjemte tages i betraktande, att allt flera swårigheter yppa sig wid utlåning af Caßans Fonder, med behörig säkerhet emot sex procent, så att, genom lägre ränta, en icke ringa minskning i Inkomsterne snart nog lärer inträffa, och att en stor del af i Caßan deltagande Tjensteinäns ålder och sjuklighet gifwa all anledning befa-

ra, att Pensionernes antal snarare kommer att betydligt ökas, än i någon mån minskas, samt att deße, hwilka nu utgå med $\frac{1}{6}$ af den aflidnes i lifstiden innehafda Lön, dels icke kunna minskas för dem, som nu, i grund af Pensions-Bref, åtnjuta dem, och dels till icke ringa del uppbäras af Enkor och Barn i den ålder, att Pensionernes utbetalning i en längre tid måste påräknas, så wisar sig Inrättningens ställning så bekymmersam, att deß upplösning är att befara, derest något bidrag utöfwer det, som nu eger rum, icke kan till Inrättningens förmån beredas.

Deßa förhållanden hafwa Herrar Fullmäktige ansett sig böra till Utskottets behjertande anmäla och derjemte med sitt förord understödja det af Commißarierne, å egne och öfrige Caßa-Delägares wägnar, uppgifna förslag till Inrättningens upphjelpande, att neml. Riksgälds-Contoirets Enke- och Pupill-Caßa måtte få, i likhet med hwad som eger rum i Banken, tillgodonjuta de wid inträffande vacancer uppkommande Löne-besparingar, med afdrag likwäl af sista tjenste-graden, i anseende till den serskilda aflöning, som för extra tjenstgöring i denna grad inom Riksgälds-Contoiret bestås.

Efter öfwerwägande af denna Herrar Fullmäktiges framställning; och då ej mindre Bankens Enke- och Pupill-Caßa, än Civil-Statens Pensions-Inrättning få tillgodonjuta de under Vacancer uppkommande Lönebesparingar, har Utskottet

ansett sig böra tillstyrka, att under Vacancer wid Riksgälds-Contoiret uppkommande lönebesparingar måge, efter afdrag af hwad som utgår till extraordinarier, hwilka under inträffade ledigheter förordnas till tjenstgöring i yttersta graden, Enke- och Pupill-Caßan derstädes tillfalla.

Den 17 Sept. 1829.

N:o 261.

Utlåtande i anledning af Riksdags-Fullmäktigen Wijkmans motion, att Hederwärda Bonde-Ståndets Ledamöter måtte utan betalning erhålla 125 exemplar af Ståndets tryckta Protocoll för innewarande Riksdag.

(R:gs-A.)

Riksdags-Fullmäktigen från Upsala Län Casper Wijkman har hos Hederwärda Bonde-Ståndet yttrat, att då Wällofl. Borgare-Ståndets Ledamöter från Riksgälds-Contoiret kostnadsfritt hafwa erhållit tryckta exemplar af alla inom Borgare-Ståndet wäckta motioner, Hederwärda Bonde-Ståndets wid början af Riksdagen fattade beslut, att prenumerera på hwar sitt exemplar af Ståndets Protocoll egentligen grundat sig på den förmodan, att Ledamöterne af de öfrige Riks-Stånden skulle, till lindring i Statens utgifter för tryckningen, likaledes prenumerera på hwar sitt exemplar af deras Stånds Protocoll, men sådant icke hade inträffat, och dertill jemwäl kommo, att Bihanget till samtlige Riks-Ståndens Protocoll utdelades kostnadsfritt till alla Stånds Ledamöter; så fann Wijkman sig föranlåten wäcka den motion, att Hederwärda Bonde-Ståndet, med befrielse från begifwandet att prenumerera på Ståndets Protocoll för denne Riksdag, måtte, utan betalning, erhålla Ett hundra tjugufem exemplar af de samma.

Denna motion, i hwilken Hederwärda Bonde-Ståndet allmänligen instämt, är worden till Stats-Utskottet remitterad.

I anledning häraf, anser Utskottet sig böra aldraförst

upplysa, att, sedan Hederwärda Bonde-Ståndet wid Riksdagens början lemnat Utskottet del af Ståndets fattade Beslut, att hwar och en Ledamot skulle wara förbunden, att prenumerera på ett exemplar af Ståndets Protocoll för innewarande Riksdag, så hade Riksdags-Fullmäktigen från Westernorrlands Län, Strindlund, uti en hos Hederwärda Bonde-Ståndet gjord motion, som till Stats-Utskottet blifwit remitterad, hemställt, om icke nu, likasom wid förra Riksdagen, Ståndets Ledamöter kunde erhålla deras Exemplar af berörde Protocoll till nedsatt pris emot det, för hwilket exemplar blifwa att tillgå uti Bokhandeln; och hade Utskottet, uti Betänkande N:o 24 (4 Saml. 1 Bandet, p. 63.), som af samtlige Riks-Stånden är wordet bifallet, på anförde skäl, motionen i så måtto tillstyrkt, att för de exemplar af ifrågawarande Protocoll, å hwilka Hederwärda Bonde-Ståndets Ledamöter prenumerera, blott skulle erläggas Twå tredjedelar af det belopp, hwilket, såsom allmänt gällande pris för hwarje ark uti Bokhandeln komme att fastställas; warandes sistnämnde allmänna pris, enligt Utskottets förslag uti Betänkande N:o 23 (4 Saml. 1 Bandet, pag. 62), som äfwen af samtlige Riks-Stånden blifwit gilladt, bestämdt till En skilling B:co för arket. Wid hwilket förhållande, och då Utskottet inhemtat tillförlitlig upplysning derom, att Wällofl. Borgare-Ståndets Ledamöter icke, på sätt Motionären förmält, erhålla utan serskild betalning de wid innewarande Riksdag hos nyßnämnde Riks-Stånd gjorda, från trycket utgifna Motioner; Utskottet anser sig böra tillstyrka

att Casper Wijkmans ofwanberörde Motion lemnas utan afseende.

Den 17 Sept. 1829.

N:o 262.

Utlåtande öfwer Herr Rosenblads, Bernhard, hos Högl. R. och A. gjorda motion om pension för afl. Öfwer-Commissarien wid Gen. Assistance-Contoiret P. A. Heyderichs efterlemnade Enka. (R:gs-A.)

Till Utskottet har blifwit remitteradt ett anförande till Höglofl. R. och Adelns protocoll för den 21 sistl. April af Herr Rosenblad, Bernhard, deri föreslås, att som då nyligen afledne Öfwer-Commissarien wid General-Assistance-Contoiret P. A. Heyderichs efterlemnade Enka utaf Werkets Enke-Caßa endast får, såsom pension uppbära Ett hundra åttatio Riksdaler, henne måtte, i anseende till mannens förtjenster, derutöfwer tilläggas en pension af Trehundra tjugo Riksdaler på Riksgälds-Contoirets Stat, och hon sämedelst komma i åtnjutande af 500 R:dr pension eller enahanda belopp, som en äldre Banco-Commissaries, eller Öfwer-Commissarien Heyderichs wederlikes, efterlemnade Enka får, såsom årlig pension utaf Bankens Enke- och Pupill-Caßa uppbära.

Uti det utlåtande öfwer berörde motion, Herrar Fullmäktige i Riksgälds-Contoiret, efter Utskottets anmodan, afgifwit, hafwa Hrr Fullmäktige witsordat afl. Öfwer-Commissarien Heyderichs skicklighet och nit, och derjemte upplyst, att bemälde Heyderich, som, den 19 Maji 1806, från Riksgälds-Contoiret, efter 16 års berömwärd tjenstgöring derstädes, blifwit flyttad och befordrad till en Öfwer-Commissarie-sysla i General-Assistance-Contoiret, med denna tjenstgöring till sin den 6 sistl. April inträffade död fortfarit; och att hans efterlemnade Enka utaf General-

Assistance-Contoirets enskilda Enke- och Pupill-Caßa kommer att åtnjuta en årlig pension af Etthundra åttatio Riksdaler Banco. Och inhämtas utaf Bouppteckningen samt arfsskiftes-Instrumentet, hwilka handlingar i Transsumt äro Hrr Fullmäktiges utlåtande bifogade, att Öfwer-Commißarien Heyderich dött barnlös, 64 år gammal, och att Enkans behållning, enligt arfskiftet, uppgår till 3005 R:dr 47 ß. 4 r:st. Banco.

Då till grund för motionen, är wordet åberopadt, att Öfwer-Commissarierne i General-Aßistance-Contoiret skola wara wederlikar med Commissarierne i Banken, och således äfwen wederlikar med Commissarierne i Riksgälds-Contoiret, har Utskottet ansett sig böra upplysa, att Commissarie-beställningarne i Riksgälds-Contoiret, såsom mera wigtiga och answarsfulla och med hwilka större Löneförmåner jemwäl äro förenade, ega framför Öfwer-Commissarie-Systerne i General-Assistance-Contoiret ett giswet företräde.

Utskottet anser på grund häraf, att afl. Öfwer-Commissarien Heyderichs Enka icke kan föras uti samma Claß, som Enkor efter Commißarier i Banken eller Riksgälds-Contoiret; — och att från förhållandet med pensionerne utaf Bankens Enke- och Pupill-Caßa, så mycket mindre bör kunna hemtas någon grund för bestämmandet af pensionerne wid General-Aßistance-Contoiret, som Enkor och Barn efter Commissarier i Riksgälds-Contoiret utaf Enke- och Pupill-Caßan derstädes undfå i pension blott 250 R:dr eller hälften af den pension, hwaraf i Banken en äldre Commissaries Enka med eller utan barn kommer i åtnjutande. — Och enär Heyderichs Enka får, i förhållande till den Lön, som mannen i lifstiden innehaft, åtnjuta pen-

sion utaf den, genom R. H. Ständers frikostighet bildade Enke- och Pupill-Caßa, —

finner Utskottet sig böra motionen helt och hållet afstyrka.

Den 17 Sept. 1829.

N:o 263.

Utlåtande, angående ifrågaställd Pension för nu mera framlidne En af Rikets Herrar, Justitie-Stats-Ministern m. m. Grefwe Fr. Gyllenborg. (U. A.)

Samtelige respective Riks-Ständen hafwa till Utskottet remitterat K. Maj:ts under den 8 näst. Augusti till R. St:r aflåtne Nåd. Proposition om Pension för Hr Justitie-Stats-Ministern m. m. Grefwe Fr. Gyllenborg, i händelse han komme att lemna Rikets tjenst innan uppnådd 65 års ålder.

Genom H. Excell., Hr Grefwe Gyllenborgs, den 18 i berörde månad, inträffade död, har wäl frågan om samma Pension förfallit; men då Utskottet, wid den derförinnan werkställde handläggningen af detta ämne, i betraktande af Hr Grefwe Gyllenborgs många och utmärkta Embetsmanna-förtjenster samt på de öfrige uti K. Maj:ts Högstberörde Nåd. Proposition upptagne skäl, ansett bifall till den föreslagne Pensionen åt Hr Grefwe Gyllenborg böra lemnas, utan afseende på den tid, som ännu återstode för hans laga berättigande att komma i åtnjutande af hela Lönen, såsom Pension, har Utskottet nu trott sig böra till R. H. St:r wördsamt hemställa:

att, i den händelse R. H. St:r med Utskottet dela lika

öfwertygelse, sådant må, uti den underd. Skrifwelse, som till swar å K. Maj.ts Högstberörde Nåd. Proposition kommer att aflåtas, af R. St:r uttryckas.

Den 19 Sept. 1829.

N:o 264.

Utlåtande i anledning af K. Maj:ts Nådiga Remiß å K. Maj:ts Befallningshafwandes i Westmanlands Län underd. hemställan angående afskrifning af ett Landt-Ränteriets förskott till Curhus-anstalterna derstädes.

(J. A.)

K. Maj:t har, i sammanhang med deß Nådiga Proposition om Curhus-afgiftens fortfarande intill nästa Riksdag, till Stats-Utskottet, medelst Nådig remiß, öfwerlemnat Deß Befallningshafwandes i Westmanlands Län underd. hemställan, att återstoden af de medel Landt-Ränteriet i Westerås förskottswis utbetalt, för det i nämnde Stad år 1813 för Länet inrättade Curhus till venerisk smittans hämmande, utgörande 511 R:dr 3 sk. 8 r:st., måtte till afskrifning bewiljas.

Men då Utskottet uti Betänkandet N:o 155, angående de å Öfwerskotten gjorda dispositioner, bland annat, i afseende på Stats-Werkets fordringar hos åtskilliga Läns-Lazaretter, till ett belopp af 10,179: 36. 7, yttrat att, enär, i de Län der deßa skulder ej blifwit godtgjorda, Curhusafgiften ej utgöres till högsta beloppet 5 sk., utan blott med 3 till 4½ sk., Utskottet ej kunde tillstyrka medlens afskrifning, utan trott dem böra fortfarande balanceras och förnyad underd. anhållan om deras återgäldande göras,

så

så lärer sedan detta tillstyrkande numera blifwit af Riks-Stånden godkändt,

K. Maj:ts Befallningshafwandes i Westmanlands Län underd. anhållan om afskrifning af den andel i berörde belopp, hwarför Westmanlands Läns Lazaretts- och Curhus-Inrättning häftar, ej heller kunna bifallas;

hwarom underd. anmälan, till swar å remißen torde böra afgifwas. Den 19 Sept. 1829.

N:o 265.

Utlåtande i anledning af werkstäld granskning af Räkenskaperne och förwaltningen af de till Flottornes behof utaf Förwaltningen af Sjö-Ärenderne år 1826 uppburne Statsanslag.

(U. A.)

Kongl. Förwaltningens af Sjö-Ärenderne hufwudbok för berörde år har blifwit utaf Kongl. Kammar-Rätten granskad. Och då derwid förefunne annärkningar komma att, sedan wederbörande sig förklarat, i läga ordning afgöras, har Utskottet funnit desamma icke böra blifwa föremål för deß pröfning.

1 §.

Capital-Räkningen utwisar följande förhållande.

Debet.

Balancerad skuld ifrån år 1825 .	R:dr 28,793: 16. —
Transp.	R:dr 28,793: 16. —

Transp. R:dr 28,793: 16. —

Utgifter.

Af ordinarie anslagen:			
Till Aflöning . . .	482,872: 46. 10.		
— Flottans nybyggnad och underhåll . .	387,264: 5. 6.		
— Fyringarnes underhåll	20,500: — —		
— Rese- och Tractamentspenningar .	3,318: 25. 8.		
— Oförutsedde utgifter	5,980: 14. 3.		
— Expenser . .	2,500: — —	902,435: 44.	3.
För år 1825 och föregående år, under diverse titlar		83,250: 26.	2.
Af influtne medel för försålde Krigs-Skepp	108,429: 27. 10.		
Af andre för serskilde behof anslagne medel	48,208: 7. 1.		
Af Interims-Uppbörden	12,414: 15. —	169,052: 1.	11.

Afskrifning:

Wärdet af in natura erhållen Spannmål och Skatte-Tjära .	20,829: 40. —		
samt ett utbetaldt förskott, till hwars återgäldande tillgång saknas	230: — —	21,059: 40.	—
Balancerad behållning till år 1827 .		519,794: 45.	3.
Summa R:dr		1,724,386: 29.	7.

Credit.

Behållning från år 1825 . . R:dr	290,351:	7.	10.

Uppbörd.

1826 års Stats-anslag å 10:de Hufwud-Titeln	1,071,314:	32.	3.
Af influtne Medel för försålde Krigs-Skepp	246,482:	9.	11.
Till serskilde behof anwisade medel .	62,832:	22.	3.
Interims-Uppbörd	24,932:	37.	4.
Balance till år 1827	28,473:	16.	—
Summa R:dr	1,724,386:	29.	7.

2 §.

I afseende å försäljningen af Krigs-Skepp, Redowisningen för de derför influtne medel samt återgången af ena köpet och deraf föranledde utgifter, har Utskottet redan afgifwit serskildte Utlåtanden, hwadan allt som uti den nu granskade Redogörelsen dermed äger sammanhang, här icke upptages.

3 §.

Åfwenledes har Utskottet uti deß Utlåtanden N:o 151 & 253 rörande regleringen af Riks-Statens 10:de hufwud-Titel yttrat sig i afseende på de widtagne åtgärderne till upphandling af utländskt Ekewirke och Flottans deraf föranledde skuldsättning, hwadan samma utlåtanden, i hwad detta ämne rörer, åberopas.

4 §.

Lika med hwad föregående åren ägt rum, hafwa åtskillige utbetalningar till extra utgifter blifwit å 10:de hufwud-Titelns anslag till oförutsedde utgifter anwisade till General-Adjutanten för Flottan, neml. enligt Kongl. Bref-

wet den 18 April 1826, till godtgörande af hans fordran, enligt år 1825 inför Kongl. Maj:t afgifwen underdånig Redowisning, 221 R:dr 3 ß, 3 rst., enligt Kongl. Brefwet den 27 Julii samma år, till extra utgifter wid General-Adjutants-Expeditionen, emot underdånig redowisning inför Kongl. Maj:t, 600 R:dr, och enligt sistberörde Kongl. Brefwet, emot wanlig redowisning, 600 R:dr.

Då Utskottet, i anledning af det utaf R. St:rs åren 1825 och 1827 församlade Revisorer, anmärkte enahanda förhållande uti deß öfwer samma Revisorers Berättelser, under d. 11 Februarii detta år afgifne utlåtande N:o 62, föreslagit, att enär, utom 8:de Hufwud-Titelns anslag till extra utgifter, öfrige på Hufwud-Titlarne anwisade medel böra wara underkastade öppen revision, R. St:r måtte förnya deras hos K. Maj:t wid förslutne Riksdag gjorde underd. anhållan, att wederbörande, som af Stats-Medel uppbära förskotter, emot redowisning, måtte anbefallas, att derföre afgifwa specifike och verificerade Redogörelser, hwaröfwer det Werk, som utbetalt medlen, skulle hafwa tillsyn; finner Utskottet nu någon serskild åtgärd i afseende å nyßberörde utbetalningar icke wara af nöden.

5 §.

Sedan K. Kammar-Rätten ålagt Revisoren Lundmarker, att med 120 R:dr 40 ß, 2 r. Banco återbetala den ersättning han i egenskap af Redogörare å Galeasen Westerwik, under 1815 års Expedition, fått uppbära för befunne öswerskotter, efter afdrag af bristerne och den honom tillkommande afskrifnings-procent, samt detta Utslag wunnit laga kraft; så har K. Maj:t, enligt Deß Nådiga Skrifwelse till Förwaltningen af Sjö-Ärenderna d. 24 Aug. 1826, af gunst och nåd eftergifwit denna ersättning, till

hwars gäldande Lundmarker, såsom warande i concours-tillstånd, uppgifwit sig sakna tillgång. Handlingarne upplysa icke, att berörde fordran blifwit i Lundmarkers concours wederbörligen bewakad, hwilken åtgärd Utskottet likwäl så mycket häldre ansett böra hafwa ägt rum, som på sådant sätt det lagligen kunnat utredas, huruwida tillgång till medlens gäldande funnits eller ej, då endast i sednare fallet afskrifning synes hafwa bordt medgifwas, helst i förra händelsen, den bewiljade eftergiften egenteligen kommit Lundmarkers öfrige Creditorer till godo.

Några bestända grunder för afskrifning eller eftergift af Kronans fordringar finnas icke stadgade, men Utskottet får i afseende härpå anmäla, att frågan om sättet för afskrifningars meddelande, hwarröfwer K. Kammar-Collegium, K. Stats-Contoiret och K. Kammar-Rätten under d. 28 Febr. nästl. år gemensamt underd. Utlåtande afgifwit, är worden af K. Maj:t, enligt Deß till bemälte K. Collegier under d. 10 April samma år aflåtne Nåd. Skrifwelse, till framtida afgörande i Nåder uppskjuten; och tillstyrker Utskottet, i anledning deraf, tillika:

det måtte R. St:r i underd. anhålla, att K. Maj:t wille till nästkommande Ständers pröfning och afgörande öfwerlemna Förslag till allmän stadga om afskrifningar i Statens Räkenskaper.

6 §.

Af det Lån, hwilket, enligt hwad 1827 års Reviserer anmält, genom H. Excell., General-Amiralen m. m. Hr Grefwe Cederström, mot Förwaltningens af Sjö-Ärenderne garantie, blifwit upptaget, till accords-ersättningar åt Officerare wid Armées Flotta, äro 320 R:dr afbetalde af anordnade Medel å 8:de Hufwud-Titelns anslag till ac-

cords-ersättningar, så att det återstående från K. Flottans Skuld balancerade beloppet utgör 28,473 R:dr 16 ß.; och är af nyßnämnde anslag ränta erlagd med 1,632 R:dr 4 ß. 10 r. B:co.

Lika med bemälte Revisorer kan Utskottet härwid icke undgå att anmärka, det K. Förwaltningen af Sjö-Ärenderne såsom administrerande Werk, blifwit ställd i ansvarighet för ett Lån, upptaget för f. d. Armé'ens Flottas Officerares räkning, att Statsmedlen blifwit graverade med betalningen af den för samma Lån utgående och af R. St:r icke påräknade ränte-utgift, samt att Lånets återgäldande är anwist på ett anslag å 8:de Hufwud-Titeln, som åtminstone för detta ändamål synes otillräckligt.

7 §.

Då Flottans Stationers Räkenskaper specielt redowisa för de medel, som K. Förwaltningen af Sjö-Ärenderne uppburit, men till Stationerne utbetalt, hafwa deße Räkenskaper äfwen utgiort föremål för Utskottets granskning, utan att något anmärkningswärdt derwid förekommit, som synes påfordra R. H. St:rs åtgärd, sedan de af K. Kammar-Rätten wid samma Räkenskaper gjorde anmärkningar på laga utredning och bedömande bero.

Det har likwäl fästat Utskottets uppmärksamhet, att, då de medel, hwilka uti K. Förwaltningens af Sjö-Ärenderne Hufwudböcker såsom utbetaldte afföras, till betydligaste delen utgöra leverering till Stationerne, uti hwilkas Räkenskaper de till egentlig redowisning förekomma, samt det ofta måste inträffa, att de icke under årets lopp fullt utgå till sine bestämde behof eller kunna såsom redowiste afföras, hwarförutan medel äfwen directe till Stationerne

kunna inflyta och antingen der genast anwändas eller först ett annat år till Förwaltningen af Sjö-Ärenderne levereras; Förwaltningens Hufwudbok uti deß nuwarande skick icke heller kan utwisa werkliga kostnaden för Flottan hwarje år och förhållandet med dithörande medels anslag; men som Utskottet ännar att rörande formen för redowisningen af Statens Medel och tillhörigheter i allmänhet afgifwa serskildt Betänkande;

så anser Utskottet sig böra intill deß uppskjuta förslagen till rättelse äfwen i detta hänseende.

Den 19 Sept. 1829.

N:o 266.

R. H. St:rs Förstärkta StatsUtskotts Memorial, ang:de verkställd votering i fråga om Bevillnings erläggande för ProsteTunnor.

Sedan, enligt aflåtne ProtocollsUtdrag, samtlige Riks-Stånden den 14, 17 och 19 sistlidne Augusti bifallit den, i anseende till yppade skiljaktiga Beslut i afseende på förhållandet i ofvanberörde ämne, af BevillningsUtskottet i Memorial N:o 38 föreslagne voterings Proposition; nemligen:

"Den som vill, att ProsteTunnor skola, likasom andre Löne-Inkomster till Bevillnings erläggande uppgifvas och beräknas, samt att ett stadgande derom skall i BevillningsFörfattningen inflyta, röstar

Ja,

Den det ej vill, röstar

Nej.

Vinner Nej, komma ProsteTunnor att, i likhet med Embets- och Tjenstemäns resepenningar och tractamenten i Kronans Ärenden, från Bevillning fritagas, och stadgandet härom att införas i BevillningsFörfattningen;"

så har, vid sammanträde denna dag, af Förstärkta StatsUtskottet omröstning öfver berörde Proposition blifvit verkställd. Och då, efter voteringssedlarnes öppnande, befunnits, att rösterne utfallit med 50 Ja och 69 Nej; samt Nej således vunnit; skola Proste-

Tunnor, i likhet med Embets- och Tjenstemäns resepenningar och tractamenten i Kronans ärenden, vara fritagne från bevillning, hvarom Stadgandet bör i BevillningsFörfattningen införas.

Hvilket förstärkta StatsUtskottet skolat vördsammeligen anmäla. Den 24 September 1829.

N:o 267.

R. St:rs Förstärkta StatsUtskotts Memorial i i anledning af skiljaktiga Beslut inom Respective RiksStånden, ang:de Stämplade PappersAfgiften.

Efter erhållen underrättelse om de Beslut Respective RiksStånden, enligt aflåtne ProtocollsUtdrag, den 14, 17 och 19 sistlidne Augusti fattat i afseende på de VoteringsPropositioner, som, i frågan om Stämplade PappersAfgiften, blifvit af BevillningsUtskottet i Memorial N:o 43 föreslagne, har Förstärkta StatsUtskottet denna dag, likmätigt Grundlagarnes föreskrift, i berörde ämne till afgörande företagit följande frågor, samt voterat öfver nedannämnde derom godkände Propositioner.

1:sta Voteringen.

Den som vill, att Borgarebref i Städerne Stockholm och Götheborg skola charteras för Grosshandlare med 20 R:dr i stället för 18 R:dr, och för öfri-

ge Handlande med 15 R:dr i stället för 12 R:dr; röstar

Ja.

Den det ej vill: röstar

Nej.

Vinner Nej; så kommer föreskriften å ChartæSigillatæFörordningen den 8 Januarii 1824, i denna del, att fortfarande tjena till efterrättelse.

Voteringen utföll med 63 Ja och 56 Nej. Och som Ja vunnit; alltså skola Borgarebref i Städerne Stockholm och Götheborg charteras för Grosshandlare med 20 R:dr i stället för 18 R:dr, och för öfrige Handlande med 15 R:dr i stället för 12 R:dr;

2:dra Voteringen.

Den, som gillar Förslaget, att alla Certificater för till Utrikes Ort gående öppna Båtar skola charteras med 4 sk., röstar

Ja.

Den det ej vill, röstar.

Nej.

Vinner Nej; skola *Båtpass för Postföring* vara från stämpladt papper frie.

Desse Propositioner hafva blifvit besvarade med 89 Ja, och 30 Nej. Och då således Ja vunnit, komma alla Certificater för till Utrikes ort gående öppna Båtar att charteras med 4 sk.

3:dje Voteringen.

Den som vill, att undantag i fråga om chartering

af Testamenten till fromma Stiftelser icke skall äga rum, röstar

Ja.

Den det ej vill, röstar

Nej.

Vinner Nej; skola Testamenten till fromma Stiftelser fritagas från chartering.

Efter Voteringssedlarnes öppnande, befunnos 50 Ja och 69 Nej; i följd hvaraf och då således Nej vunnit, Testamenten till fromma Stiftelser äro från chartering undantagne.

4:de Voteringen.

Den som gillar BevillningsUtskottets Förslag om chartering af Fullmakter och öppna Bref å Embete eller tjenst till 5 procent af lön-inkomster, äfvensom af Afsked med bibehållande af lön, eller någon del deraf, röstar

Ja.

Den det ej vill, röstar

Nej.

Vinner Nej. Bör förblifva vid det i K. Kungörelsen om Stämplade PappersAfgiften af den 8 Januarii 1824 stadgade belopp af 6 procent.

De öppnade Voteringssedlarne innehöllo 75 Ja och 44 Nej; hvadan, och som *Ja* vunnit, blifvit bifallit BevillningsUtskottets Förslag om chartering af Fullmagter och öppna Bref å Embete eller Tjenst till 5 procent af Lön-Inkomster, äfvensom af Afsked med bibehållande af lön eller någon del deraf;

5:te Voteringen.

Den, som godkänner BevillningsUtskottets Förslag, att öppet Bref eller Fullmagt, hvarigenom den, som förut varit eller är i Kronans tjenst, erhåller högre namn, heder och värdighet af Embete eller Tjenst, skall charteras till dubbelt belopp, emot föreskriften för Fullmakter å lika beställning i verklig tjenst, eller, der detta ej kan äga rum, å sådane Embeten och Tjenster, som medföra lika värdighet, röstar

Ja.

Den det ej vill, röstar

Nej.

Vinner Nej. Bör vid ofvannämnde Fullmakters och öppna Brefs chartering förfaras jemnlikt nu gällande Chartæ-Sigillatæ-Förordning.

Voteringen häröfver har utfallit med 97 Ja och 22 Nej. Och är således, emedan Ja vunnit, bifallit BevillningsUtskottets Förslag, att öppet Bref eller Fullmagt, hvarigenom den, som förut varit eller är i Kronans tjenst, erhåller högre namn heder och värdighet af Embete eller Tjenst, skall charteras till dubbelt belopp, emot föreskriften för Fullmagter å lika beställning i verklig tjenst, eller, der detta ej kan äga rum, å sådane Embeten och tjenster, som medföra lika värdighet.

6:te Voteringen.

Den, som vill, att Chartæ-beloppet å Fullmakter, öppna Bref, Constitutorial m. m. skall beräknas efter beloppet af de löne-förmoner, som företrädare före-

trädare föregående året uppgifvit, och för hvilka han bevillning enligt 2 Art. erlaggt, röstar

Ja.

Den det ej vill, röstar

Nej.

Vinner Nej. Skall ifrågavarande Chartæ-belopp beräknas efter medium af de fem sista årens, tjensten åtföljande och till taxering uppgifna, löneförmoner, för hvilka bevillning efter 2 Art. blifvit erlagd.

Med 32 Ja emot 87 Nej besvarades desse propositioner: Och som Nej vann, alltså skall ifrågavarande Chartæ-belopp beräknas efter medium af de fem sista årens, tjensten åtföljande och till taxering uppgifna löneförmoner, för hvilka bevillning efter 2:dra Art. blifvit erlagd.

7:de Voteringen.

Den, som bifaller Utskottets förslag, att afsked förses med stämpladt papper till $\frac{1}{10}$:del af det belopp, hvarmed den afskedstagandes Fullmagt eller Constitutorial å samma tjenst är charteradt, röstar

Ja

Den det ej vill, röstar

Nej.

Vinner Nej, böra afsked charteras såsom Protocolls-Utdrag eller Utslag från det EmbetsVerk, som dem utfärdar.

Vid Voteringssedlarnes öppnande, hafva befunnits 60 Ja och 59 Nej. Och kommer altså, med bifall till första alternativet, afsked att förses med stämpladt

papper till $\frac{1}{10}$:del af det belopp, hvarmed den Afskedstagandes Fullmakt eller Constitutorial å samma tjenst är charteradt.

Hvilket allt Förstärkta StatsUtskottet skolat hos R. H. St:r vördsamt anmäla. Den 24 September 1829.

N:o 268.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om upphörande af dagsverksskyldigheten under Sandby Kungsgård. (I.-A.)

Till StatsUtskottets behandling har Hederv. Bonde-Ståndet medelst Remiss öfverlemnat ett af Riksdags-Fullmäktigen från Christianstads Län *Tufve Larsson* ingifvit Memorial, deruti han, under framställning af det tryckande onus, som för närvarande åligger hemmansägarne inom Sandby och Stoby Socknar i Vestra Göinge Härad af Christianstads Län, att, enligt Contract af den 12 December 1720, utgöra arbete till den inom nämnde Härad och Län belägne, till RyttmästareBoställe vid Skånska HusarRegementet anslagne Kungsgården Sandby, emot i Contractet bestämd ersättning, å bemälde Hemmansägares vägnar, anhållit att, då berörde ersättning, i förhållande till nuvarande tiders pris, vore aldeles för ringa att kunna motsvara de uppoffringar, som Hemmans ägarne måste vidkännas i och för fullgörandet af berörde arbetsskyldighet, enär de för densamma i lega åt annat folk ofta måste betala mångdubbelt mot hvad de sjelfva

erhålla, för att ej åsidosätta sina egna Hemmans tillbörliga skötsel, de Sandby Kungsgård underlagde Hemman måtte, i likhet med hvad genom Kungörelsen den 3 December 1810 och K. Förordningen den 20 September 1815 blifvit andre Hemman af dylik beskaffenhet medgifvet, tillåtas, att få lösa ofvanberörde deras arbetsskyldighet efter markegångspris, hvilken rättighet, om ej förr, åtminstone vid nuvarande Boställsinnehafvarens afgång, kunde få vidtaga.

Uti denna anhållan har *Anders Nilsson från Isie* i Malmöhus Län sig förenat, med tillkännagifvande, att enahanda förhållande som Tufve Larsson framställt, jemväl ägde rum i Hallösa Socken af sistberörde Län.

För behandlingen af denna fråga har Utskottet tagit kännedom af de utaf Motionären åberopade K. Författningar och dervid funnit den af år 1810 icke vara hitlämplig såsom endast angående *utarrenderade* Kungsgårdar och Kronolägenheter, då här åter är fråga om en af Indelningshafvare begagnad Boställslägenhet. Deremot finnes i detta hänseende tydlig föreskrift redan vara meddelad genom 1815 års K. Kungörelses 8:de §. Enligt densamma har K. M:t, i afseende på de åt Kronan eller åt Indelningshafvare och andre öfverlåtne Räntedagsverken, ansett det böra förblifva vid hvad genom K. Circulaire-brefvet den 8 Mars 1775 och KammarCollegii Kungörelse den 11 Mars 1811 förordnadt blifvit, likväl med den af R. St:r föreslagne ändring, att desse dagsverken icke må kunna fordras in natura utgjorde från andre räntegifvare,

än dem, som bo inom en mil nära det boställe eller hemman dit deras räntedagsverken äro anslagne, och skola således de längre borrt boende Räntegifvare vara icke allenast berättigade utan äfven skyldige, att samma dagsverken med penningar lösa; men åter dagsverken af de inom en mil boende Räntegifvare få göras eller fordras in natura eftersom vederbörande derom öfverenskomma och med iagttagande i afseende på uppsägningen af de föreskrifter som för Spannemål och andra Räntepersedlar äro stadgade." Dock är genom samma Författning undantag serskildt gjordt för sådane gällande Contracter om Kungsgårdar och andra Kronolägenheter, som kunna innebära rätt till Kronodagsverkens utfordrande in natura äfven utöfver en mil från egendomen, hvilkas innehafvare, så länge Contracten gälla, ägde att utan inskränkning sina rättigheter bibehålla.

Då en allmän författning sålunda är gifven, hvarigenom Räntetagares och Räntegifvares ömsesidiga rättigheter och skyldigheter, äfven hvad dagsverken angår, blifvit bestämde samt Tufve Larsson uti dess nu väckta motion icke närmare utredt förhållandet med den öfverklagade dagsverksskyldigheten under Sandby Kungsgård, om densamma utgöres af hemman som äro belägna på mer än en mils afstånd från Kungsgården, eller om frågan endast rör dem som ligga närmare derintill, m. m. har Utskottet, i betraktande jemväl deraf att vidtagandet af en ändring i dylika fall bör föregås af en noggran och behörig undersökning om förhållandet och af samtlige vederböran-

des hörande, men hvaraf icke något vid detta tillfälle skedt,

ansett Tufve Larssons ifrågavarande motion icke kunna föranleda till någon serskild framställning å R. St:rs sida utan för närvarande komma att förfalla. Den 24 Septemb. 1829.

N:o 269.

Ytterligare Utlåtande, i frågan ang:de af Marstrands Stad sökt ersättning för utgjord Inqvartering. (U.-A.)

Efter det Utskottet i berörde ämne, under d. 3 Jan. innevarande år, afgifvit Betänkande, N:o 14, hvilket, på sätt Utskottets under d. 17 sistl. Junii, N:o 166, meddelte Utlåtande innehåller, blifvit af Höglofl. *R. o. A.*, Högv. *PresteStåndet* och Hederv. *BondeStåndet* bifallit; har Vällofl. *BorgareStåndet*, genom Protocolls-Utdrag af d. 15 nästl. Julii till Utskottet remitterat ett anförande af Hr *Meijer*, af innehåll, att, då Utskottet icke ingått uti någon hufvudsaklig pröfning af ämnet, utan förklarat sig icke kunna för bristande upplysningar meddela antingen af- eller tillstyrkande, syntes deraf följa, att oagtadt den sanction R. St:r lemnat Betänkandet, sjelfva saken likväl ännu stode på samma fot, som då K. M:ts Nåd. Remiss blef aflemnad; hvarföre och enär den rättighet 56 §. Riksd.Ordn. tillade Motionären, såsom Ombud för Marstrands Stad, att vid ett dylikt förhållande och då han tillika vore

försedd med alla de Handlingar, hvilkas afsaknad föranledt det preliminära beslutet, han yrkat, att som Marstrands Stad, ehuru genom K. Resol. d. 27 Mars 1770 och K. Brefvet d. 12 Junii 1771 från Inqvartering verkeligen befriad, likväl måst oafbrutit från 1806 till 1822, och serdeles under förstnämnde års krig, i hög grad vidkännas denna tunga, uppgående till icke mindre Summa än 36,146 R:dr 10 sk. B:co, hvarigenom, jemte en olycklig stagnation i handel och rörelse, Staden iråkat ett sådant vanmagtstillstånd, att den utan serskildt understöd ginge sin undergång till mötes, meranämnde Stad altså måtte, lika med Malmö och Landscrona, tillerkännas ersättning för den utöfver Stadens väsendtliga förbindelse utgjorde inqvarteringstunga; varande de af Motionären åberopade Handlingar berörde ProtocollsUtdrag bifogade. Och har, af de skäl Hr Meijer sålunda omförmält, Hr CommerceRådet Santesson instämt uti yrkandet om frågans å nyo upptagande.

I anledning häraf har Utskottet till förnyad handläggning upptagit ifrågavarande Mål; men då de detsamma rörande och Utskottet nu tillhandakomne Handlingar hufvudsakligen äro af enahanda innehåll med de, som vid Ärendets första pröfning hos Utskottet undergått granskning, och den mindre skiljagtighet som, vid jemförelse de begge Acterne emellan, befinnes, utvisar, att de till Utskottet först remitterade Handlingar äro af fullständigare beskaffenhet än de sednast ankomne och uti hvilka för öfrigt, med undantag af deribland varande ytterligare Ansökning i ämnet af

Marstrands Stads Magistrat, ej något förekommer, som icke af Utskottet förut kändt varit;

anser Utskottet icke några skäl af Hr Meijer nu anförde, hvilka kunna föranleda till nytt förslag i ämnet eller förändring af Utskottets deruti förut afgifne Betänkanden, N:ris 14 och 166, utan får Utskottet desamma till alla delar härmed åberopa. Den 24 Sept. 1829.

N:o 270.

Utlåtande, i anledning af väckt Motion om Statens förpligtande, att ersätta Boställsinnehafvare för uppkommande Arrende-brister.

(U.-A.)

Höglofl. *R. o. A.* har infordrat Utskottets yttrande öfver ett Memorial af Hr *Silfverstolpe, D.*, deruti, under åberopande af de förluster, som drabbat en del innehafvare af MilitiæBoställen, genom nu gällande sätt för de sednares utarrenderande, blifvit föreslaget, att derest en Arrendator, som på 30 års arrende emottager ett Boställe, kommer på obestånd och arrendet af honom eller cautionister icke kan fullgöras, Staten så mycket mera måtte meddela Boställs-innehafvaren ersättning för bristen i arrendet, som hvarken han eller dess företrädare haft någon handläggning vid ArrendeContractets uppgörande, utan måst emottaga en Arrendator, hvars vederhäftighet och duglighet han aldrig ägt rätt att bedömma; uti hvilken Motion Hr *Nordenfalk, J.*, instämt, under tillstyrkande derjemte,

att R. St:r ville antingen till K. M:t i underd. öfverlemna, att låta på sätt, som K. M:t finner för ändamålet lämpligast, undersöka de väckta ersättningsanspråkens rigtighet, eller sjelfve bestämma sättet för en sådan undersökning, samt att i båda fallen, sedan det rätta beloppet sålunda är vordet utredt, det måtte vara K. M:t medgifvit, att detsamma å Öfverskotterne af StatsVerkets inkomster till betalning anvisa.

Utskottet, som uti dess afgifne Betänkanden N:o 124 beträffande några i K. M:ts Nåd. Proposition om StatsVerkets tillstånd och behof förekomne allmänna frågor, och N:o 132, ang:de reglering af utgifterne under RiksStatens Tredje HufvudTitel jemte de, i anledning af dervid gjorde anmärkningar, under N:ris 235 och 239 meddeldte yttranden, utvecklat dess åsigter i frågan om Boställen för Indelta Befälet vid Arméen, får, under åberopande deraf, andraga, att Utskottet, som i de sålunda afgifne Löne-reglerings förslagen tillstyrkt R. H. St:r, att tilldela så väl penninge-löntagande som med Boställen försedde Militaire Embets- och Tjenstemän hvilka äga svaga löne-inkomster, all den förbättring i deras vilkor, som med Statens tillgångar kan finnas öfverensstämmande, har så mycket mindre ansett sig kunna derutöfver föreslå ersättning af Staten för ifrågavarande förluster, som någon Stats-Verkets Fond, hvaraf en sådan ersättning skulle kunna utgå, icke kan af Utskottet uppgifvas och Utskottet dessutom saknar all ledning för bestämmandet af det Anslag, som härtill skulle finnas erforderligt.

Af desse skäl finner Utskottet sig föranlåtet att afstyrka bifall till ofvanberörde af Hrr Silfverstolpe och Nordenfalk gjorde förslag.

Börande Utskottet tillika anmäla, att sedan Statssamt Allmänna Besvärs- och Oeconomie-Utskotten nu mera afgifvit gemensamt Utlåtande ang:de Boställens utarrenderande och dervid föreslagit andre grunder derför, än som hittills ägt rum, Utskottet förmodar, att ifrågavarande förluster för framtiden kunna förekommas. Den 24 Sept. 1829.

N:o 271.

Utlåtande, ang:de af åtskillige LandsStats Tjenstemän i Westerbotten, Skåne och Westmanland sökt tillökning i deras löningsförmåner.

(U.-A.)

Medelst Nådig Remiss har K. M:t till Utskottet behagat remittera:

1:o K. M:ts Bef:h:des i Westerbottens Län underd. Skrifvelse af d. 27 Oct. nästl. år med öfverlemnande af Häradsskrifvarnes i Länets 2:ne Fögderier ansökning, att, för deras arbete vid BevillningsTaxeringsFörrättningarne få uppbära någon högre ersättning så väl för de förflutne åren sedan sista BevillningsStadgan utkom, som för framtiden, emedan den härtill anslagne En procent å Bevillningens belopp i Länet, då Pröfnings-Comitéens Ledamöters skjutskostnads-ersättning deraf äfven bör bestridas, lemnade en så ringa tillgång, att hvad Häradsskrifvarne fingo uppbära icke ens motsva-

rade deras contante utgifter för resorne; åberopande Sökanderne derjemte, att deras vederlikar i det nästgränsande Norrbottens Län, hvarest, enligt 1823 års BevillningsFörordnings 3 Art. 5 §. 11 Mom. ett särskildt Anslag af 220 R:dr vore för samma ändamål bestämdt, derigenom blifvit så belönade, att Häradsskrifvaren i Luleå Fögderi fått för året åtnjuta 100 R:dr; hvarvid K. M:ts Bef:hde, med anförande huruledes den i berörde Art. och §. af BevillningsStadgan till bestridande af Kostnader och Arfvoden vid BevillningsTaxeringar anslagne En procent af Länets Bevillnings-Summa, för nästl. år uppgått till allenast 243 R:dr 15 sk. 11 r:st. hvarutaf 101 R:dr 23 sk. 11 r:st. varit att fördela emellan Häradsskrifvarne och öfrige Tjenstemännen, som med Taxeringarne haft befattning, samt med jemförelse af anförde förhållande i Norrbottens Län, sökt ådagalägga huru otillräckligt Tjenstemännen i Westerbottens Län hittills blifvit ersatte för deras ifrågavarande arbete, och derföre, i händelse Sökandernes anhållan i Nåder bifölles, i underd. föreslagit, att tillökningen i arfvodet för deras besvär och kostnader måtte för 1824 och sedermera bestämmas till 200 R:dr för hvarje år; i hvilket ämne K. StatsContoiret under d. 4 sistl. Dec. underd. utlåtande afgifvit.

2:o En af Häradsskrifvarne i Skåne till K. M:t ingifven Skrift, deruti, under åberopande af den försämring Sökandernes Löner, genom förändringar i mynt- och varu-värden, undergått sedan år 1688 och hvarpå exempel anföras, Sökanderne i underd. anhållit, att K. M:t, med afseende så derå som å andre

anförde skäl och deribland hufvudsakligast de tillökta arbeten, som i sednare tider blifvit dem ålagde och hvilka föranledt till förökade utgifter i tjensten medelst resor, underhåll af Skrifbiträden m. m., täcktes i Nåder meddela dem Löner i förhållande till hvad andre Statens Tjenstemän åtnjöto, i hvilket afseende Sökanderne till K. M:ts Nåd. bepröfvande i underd. hemställt, det deras Löne-inkomster måtte utan undantag utgå dels med 2 sk. B:co för hvarje i Mantalslängden anteknad person af hvad ålder och förhållande som helst, och dels med förhöjning i den för Debetsedlar samt andre Expeditioner nu bestämde Lösen, äfvensom att 100 R:dr såsom ersättning för Skrifmaterialier och 66 R:dr 32 sk. i Rese-penningar måtte dem hvardera tilläggas; samt

3:o KronoFogdens och Häradsskrifvarens i Strömsholms Fögderi af Westerås Län gjorde, och i likhet med deras vid 1823 års Riksdag framställde, underd. Ansökning, att som de voro så vida vanlottade i Lönevilkor emot alla deras likar inom Länet, att de på Stat fått sig anslagne, den förre 20 R:dr och den sednare 13 R:dr 16 sk. mindre än öfrige KronoFogdar och Häradsskrifvare, dem måtte i Nåder tilläggas ersättning för deras förflutne Tjensteår, efter Markegångs förvandling, i proportionerligt förhållande till deras årliga Löner, eller som 20 R:dr i förvandling förhållit sig till 100 R:dr samt 13 R:dr 16 sk. till 50 R:dr, men att för innevarande år och framgent dessa Löningsbrister måtte i Nåder varda dem anslagne i Hemmansräntor.

Som

Som ofvannämnde ansökningshandlingar hufvudsakligen innefatta fråga om tillökning i Arfvoden för BevillningsTaxeringar; så hafva Handlingarne blifvit communicerade med R. St:rs Bevillnings-Utskott, som uti meddeladt Protocolls-Utdrag afgifvit följande yttrande i ämnet: "att, med afseende å det förhållande "Konungens Befh:de i Westerbottens Län uti dess i "ämnet afgifne underd. utlåtande framställt, att den, "till ersättning för TaxeringsFörrättningarne anslagne "procent af Bevillningens belopp i Länet lemnade en så "ringa tillgång, att, sedan PröfningsCommitéens Le-"damöters skjutskostnads ersättning deraf utgått, hvad "Häradsskrifvarne finge uppbära icke ens motsvarade "deras contanta utgifter för resorne, på enahanda "grund, som, enligt 3 Art. 5 §. 11 Mom. i Bevillnings-"Förordningen, inom Norrbottens Län 220 R:dr till "Taxeringsomkostnadernes bestridande blifvit bestäm-"de, böra för samma ändamål 200 R:dr af inflytan-"de Bevillningsmedel, utom den i allmänhet anslagne "Procent, hädanefter förunnas de Tjenstemän, som "med Taxeringarne i Vesterbottens Län, hafva befatt-"ning; hvaremot åter Utskottet ansåg sig icke kunna "tillstyrka någon tillökning i arfvode för dylika för-"rättningar i Skåne och Westmanland, enär den hit-"tills anslagne procent af BevillningsSumman, ej min-"dre der, än på öfrige orter i allmänhet lärer mot-"svara Förrättningsmännens besvär och kostnader."

Utskottet har tagit detta allt i öfvervägande, och

får, instämmande i BevillningsUtskottets förrberörde Förslag och yttrande, vördsamt hemställa

att de Tjenstemän inom Westerbottens Län, som med BevillningsTaxeringarne hafva befattning, må, till fördelning sins emellan, tilläggas 200 R:dr årligen, oberäknadt den procent, som till dem nu utgår.

Hvad den af Häradsskrifvarne i Skåne samt KronoFogden och Häradsskrifvaren i Strömsholms Fögderi af Westmanlands Län, sökte Lönförbättring beträffar; så och enär desse Tjenstemän uti Löner och Resepenningar, jemte de dem tillagde provisioner och procenter, åtnjuta dels högre dels lika inkomster med deras vederlikar i andre orter;

anser Utskottet sig icke kunna tillstyrka, att någon partiel Löneförbättring eller tillökning i de å Stat nu uppförde Resepenningar må merbemälte Tjenstemän tilläggas;

Och lärer R. St:rs härutinnan fattande beslut, såsom svar å den Nådiga Remissen, hos K. M:t i underd. nmälas. Den 24 Sept. 1829.

N:o 272.

Utlåtande öfver RiddarhusDirectionens från H. R. o. A. till Utskottet remitterade framställningar, dels om tryckning af RiddarhusDirectionens Protocoll öfver Justeringar af R. o. A:s Protocoll, och dels om Anslag till upprättande och tryckning af Regi-

ster öfver *R. o. A:s* Protocoll vid 1815 års Riksdag. (R:gs-A.)

Medelst Protocolls-Utdrag af den 30 sistl. Junii, har Höglofl. R. o. A. till StatsUtskottet remitterat ett Transumt af RiddarhusDirectionens Berättelse vid innevarande Riksdag, innefattande Directionens hemställanden, i afseende på nedannämnde med tryckningen af R. o. A:s Protocoll gemenskap egande omständigheter.

Uti ofvanberörde berättelse anföres

1:o Att som föreskrift saknas, angående tryckning på StatsVerkets bekostnad och i sammanhang med R. o. A:s Protocoll vid Riksdag utaf RiddarhusDirectionens Protocoll vid det tillfälle, då de återstående af förstberörde Protocoll, hvilka under Riksdagens lopp ej hunnit justeras, efter densammas slut, inför Directionen varda justerade och hvarvid ofta Reservationer till Protocollet aflemnas, har Directionen, enär sistnämnde Protocoll, ehuru hållet inför RiddarhusDirectionen, likväl innefattar sådana ämnen, hvilka äro af allmän beskaffenhet och i sin natur tillhöra R. o. A:s Protocoll, ansett sig ega anledning till den hemställan, att RiddarhusDirectionens ofvan omförmäldte Protocoll alltid måtte, jemte R. o. A:s Protocoll, på allmän bekostnad, till trycket befordras.

2:o Som något Register öfver R. o A:s Protocoll vid 1815 års Riksdag icke finnes, men RiddarhusDirectionen ansett det vara af vigt, att ett sådant Register må vara att tillgå, helst någon upplysning ur

samma Protocoll eljest icke utan största svårighet kan hemtas, hade RiddarhusDirectionen, medelst skrifvelse den 2 Maji 1825 begärt Hrr Fullmäktiges i RiksgäldsContoret yttrande, om icke, i händelse Directionen om fullbordandet af ett slikt Register föranstaltade, enahanda arfvode, som vid de sistförflutne Riksdagarne blifvit utbetaldt, eller 10 R:dr B:co för hvarje tryckt Ark deraf kunde af Hrr Fullmäktige förväntas. Och hade, till svar härå, Hrr Fullmäktige, under den 16 derpå följande Juni, Directionen meddelat, att då inga andra serskilda utgifter, i och för Riksdagarne, blifvit af R. St:r på RiksgäldsContoret anvisade, än blott återstående kostnaden för tryckningen af RiksStåndens Protocoll vid sistledne Riksdag samt Bihanget dertill, Hrr Fullmäktige ansågo sig icke kunna några medel till det ifrågavarande ändamålet anordna och utbetala; hvadan RiddarhusDirectionen hemställt, att anslag af allmänna medel för upprättandet och tryckning af ofvannämnde Register måtte tillvägabringas.

Efter öfvervägande häraf, och hvad angår första Puncten, så, och med afseende på de af RiddarhusDirectionen anförde skäl, finner Utskottet sig böra tillstyrka, att Tryckningskostnaden för RiddarhusDirectionens Protocoll öfver justeringar af R. o. A:s Protocoll må utaf de till RiksdagsUtgifter anslagne medel godtgöras.

Beträffande 2:dra Puncten, så, enär det icke är föreskrifvet, att RiksStåndens Protocoll skola, på sätt om Bihanget finnes stadgadt, med Register förses, och

det således är hvarje RiksStånds ensak, att om Registreringen af dess Protocoll föranstalta, dock utan att Staten med någon utgift härföre besväras,

anser Utskottet sig icke kuna tillstyrka något arfvode utaf Allmänna Medel för det Register, som H. R. o. A. kan för godt finna, att låta upprätta öfver dess Protocoll vid 1815 års Riksdag; hvaremot, och derest ett sådant Register varder författadt, Utskottet finner skäligt tillstyrka, att detsamma, på allmän bekostnad, till trycket befordras.

Den 24 Sept. 1829.

N:o 273.

Utlåtande, i anledning af Hr Biskopen Doctor Wallins Motion om Anslag till Stockholms Stads Storkyrka. (R:gs-A.)

Sedan, i anledning af Hr Biskopen Doctor Wallins motion om ett årligt anslag af omkring 1000 R:dr till understöd för Stockholms Stads Storkyrka, Utskottet, uti afgifvet Utlåtande N:o 191 (4 Saml. 3 B. pag. 121) på anförde skäl, ansett sig "icke kunna tillstyrka, att "något understöd af StatsVerket må StorkyrkoFörsam-"lingen meddelas;" hvilket utlåtande, enligt Utskottet tillhandakomna ProtocollsUtdrag, under d. 16 Julii blifvit bifallet af Höglofl. Ridd. och Adeln, och under d. 13 i s. m. af Vällofl. BorgareStåndet och Hederv. BondeStåndet, äfvensom Högv. PresteStåndet, den 17 i nämnde månad, låtit dervid bero; så har bemälde Hr Doctor och Biskop, i sammanhang härmed, såsom

en ny motion, hvilken till Utskottet blifvit remitteterad, framställt det förslag, att Stockholms Stads Storkyrka måtte utaf Riksdagskostnads-medlen tillerkännas någon billig ersättning både för den skada, den i sitt förbättrade skick oundgängligen tager af de der i RiksdagsOrdningen föreskrifna Gudstjenster och det intrång, som en för hennes iståndsättande skuldsatt Församling dervid nödvändigt måste vidkännas, hvadan Motionairen, efter en närmare utveckling af skälen för detta förslag, anhåller, att ibland Riksdagskostnaderne måtte hvarje gång upptagas en lämplig afgift till Storkyrkan, såsom ett framgent Bidrag till dess underhållande för Statens räkning; öfverlemnandes Motionairen till Utskottet, att beloppet bestämma, i den öfvertygelse, att det åtminstone ej kommer att understiga hvad K. M:t, då Gudstjenst straxt efter reparationen hölls i kyrkan år 1827, vid Hennes K. Höghets kyrkotagning i Nåder anslog, neml. 500 R:dr B:o.

Enär, på sätt förberördt är, 3:ne RiksStånd bestämdt bifallit, och det 4:de låtit bero vid Utskottets förra Utlåtande, som afstyrker allt understöd utaf StatsVerket till StorkyrkoFörsamlingen, anser Utskottet sig icke tillständigt, att, emot detta af Rikets H. St:r fattade Beslut, tillstyrka något Bidrag utaf RiksdagskostnadsMedlen till Storkyrkans underhållande.

Den 24 September 1829.

Reservation:

Af Hr Rådman *Lundgren:* Jemte åberopande af min Reservation vid Högl. StatsUtskottets Betänkande N:o 191 d. 23 sistl. Junii, rörande detta ämne, får jag

i anledning af Motionärens ytterligare anförande, tillstyrka bifall derå, hälst de sedermera i kyrkan skedde inredningar säkerligen förordsakat skada.

I hvilken reservation instämt Biskoppen, Doctor Wallenberg samt Prostarne Agrell och Östberg.

N:o 274.

Svar på Anmärkningar vid Betänkandet N:o 96; i afseende på åtskilliga uti R:gsCont:s Räkenskaper balancerade Fordringar och Tillgångar.

(R:gs-A.)

Utskottets ofvanberörde Betänkande N:o 96, (4 Saml. 2 B. p. 41) har, enligt Utskottet tillhandakomne ProtocollsUtdrag, blifvit, under den 28 sistl. April, till alla delar bifallet af Högv. PresteStåndet och Vällofl. BorgareStåndet; och äfven under d. 24 i samma månad, godkändt af Hederv. BondeStåndet, i afseende på 1:sta och 2:dra punkterne; men, i anledning af förekomne anmärkningar hos Höglofl. *R. o. A.* vid 1:sta och 3:dje punkterna samt hos Hederv. *BondeStåndet* vid 3:dje punkten, till förnyad handläggning återremitteradt.

Enär således 1:sta och 2:dra punkterne redan äro af 3:ne RiksStånd bifallne, återstår blott till besvärande anmärkningarne vid 3:dje punkten, rörande föreslagen afskrifning af de, åren 1824 och 1825, uti R:gsContoiret lyftade Summor på K. ConvoyCommissariatets Creditiv, tillhopa 133,333⅓ R:dr.

Hos H. *R. o. A.* har Hr Friherre Anckarswärd C. H., med åberopande, så väl af 1823 års Reglemente för R:gsContoiret, som af Rikets H. St:r vid sistl Lag-

tima Riksdag, till K. M:t i ämnet aflåtna underd. Skrifvelser, sökt ådagalägga, det St:rs mening icke varit, att Creditiv-summan af 66,666⅔ R:dr skulle årligen utgå och slutligen afskrifvas, utan hade, i Hr Frih:s tanka, afsigten endast varit, att bereda åt Convoy-Commissariatet en tillgång, att dermed fylla eventuella behof, mot skyldighet för ConvoyCommissariatet, att till StatsVerket återbetala hvad som lyftades. Herr Grefve *Horn, Clas Fredric,* hade instämt uti Hr Friherre Anckarswärds yttrade åsigter, att neml. med Creditivet icke åsyftats ett årligt anslag; och att hvad derpå lyftades, borde af ConvoyCommissariatet ersättas; och hvilket senare Hr Grefven ansett vara tydligt, enär Förbindelse skulle aflemnas.

Hos H. *BondeStåndet* har RiksdagsFullmäktigen Anders Danielsson från Elfsborgs Lan yrkat återremiss, enär förhållandet med de för K. ConvoyCommissariatet lyftade 133,333 R:dr 16 sk. vore för litet utredt, och han icke kunde på så lösa grunder tillstyrka den föreslagne afskrifningen; hvadan Anders Danielsson ansett Utskottet böra uppgifva beskaffenheten af ConvoyCommissariatets, i afseende på medlens lyftning, afgifne Förbindelse.

Hvad nu först angår ofvanberörde, hos Höglofl. R. och A. framställda anmärkning, i afseende på rätta meningen och förståndet af R. H. St:rs Beslut år 1823, så får Utskottet, till besvarande häraf, erinra, att, uti Utskottets Utlåtande N:o 67, (4 Saml. 1 B. p. 345, 2 §.) i anledning af R. St:rs, åren 1825 och 1827 församlade Hrr Revisorers afgifne Berättelser om granskningen

af RiksgaldsVerket, GeneralAssistanceContoiret och f. d. FilialDiscontInrättningarne, äro förstnämnde års Revisorers åsigter af detta ämne, hvaruti Utskottet för egen del instämt, fullständigt utvecklade, och hvilka åsigter, genom bifall till detta utlåtande, jemväl blifvit af R. H. St:r godkände; i följd hvaraf utbetalningarne från RiksgäldsContoiret ansetts hafva skett, i öfverensstämmelse med R. H. St:rs ifrågavarande beslut.

Beträffande åter den föreslagna afskrifningen, så innehåller R. H. St:rs Beslut af år 1823, som uti merberörde Utlåtande N:o 67 är ordagrannt infördt, att vid nästpåföljande Riksdag komme att förordnas, huru de medel, hvilka, på grund af Creditivet, kunna, *för StatsVerkets räkning*, lyftas, böra ersättas. Härigenom är således tydligt ådagalagdt, att, om ersättning skulle komma att äga rum, densamma borde meddelas från StatsVerket, men icke af K. Convoy-Commissariatet; hvadan ock nyssbemäldte K. Commissariat till någon återbetalning af de lyftade Summorne sig icke heller utfästat genom dess, jemlikt R. H. St:rs föreskrift, till RiksgäldsContoret afgifne förbindelse; och af hvilken förbindelse, med anledning af H:r Friherre Anckarswärds, Hr Grefve Horns och RiksdagsFullm. Anders Danielssons derom gjorde yrkanden, afskrift bifogas.

Sluteligen och vidkommande Hr Rosenblads, Bernhard, i sammanhang med den hos H. R. o. A. förehafde granskning af det återremitterade Betänkandet N:o 96, framställda önskan om afskrifning af några andra, än de uti samma Betänkande omförmälde, uti RiksgäldsContorets Räkenskaper balancerade Till-

gångar, så, enär denna önskan icke blifvit, såsom ny motion, till Utskottet remitterad, och de Summor, hvilkas afskrifning dermed åsyftas, utgöra till en del RiksgäldsContoirets fordringar, hvilka således äro föremål för Utskottets öfverläggningar, men icke ega sammanhang med de uti Betänkandet förekommande frågor, hvilka nu äro R. H. St:rs pröfning underställde, anser Utskottet densamma till någon vidare framställning uti detta Utlåtande icke föranleda. Den 24 September 1829.

Afskrift

Formulaire till de Förbindelser, som af Kongl. Convoy-Commissariatet blifvit afgifne för hvad å dess Creditiv är vordet lyftadt åren 1824 och 1825.

Som, i stället för de 66,666 R:dr 32 sk. Banco, hvilka af SjöTulls-Intraderne äro anslagne Kongl. Convoy-Commissariatet, R. H. St:r, vid sistl. Lagtima Riksdag behagat på Deras Riksgälds-Contor åt Kongl. Convoy-Commissariatet anvisa ett motsvarande Creditiv; alltså har Kongl. Convoy-Commissariatet skolat för allt hvad å nämnde Creditiv vardet lyftadt, härigenom ikläda sig den förbindelse, som R. H. St:r vid sistl. Riksmöte i afseende härå föreskrifvit. Stockholm d.

Lika lydande med det hos Herrar Fullmäktige i Riksgälds-Contoret befintlige, justerade Concept, intygar

Ex Officio
C. G. Stuart.

N:o 275.

Utlåtande, angående användande af den till Ädelforss GuldVerk lydande Egendom med tillhörigheter. (U.-A.)

I berörde ämne har K. M:t under den 13 Nov. nästl. år till Utskottet aflåtit dess Nåd. Proposition, hvilken under N:o 30 finnes införd uti 1 Saml. 2 Bandet af

Bihanget till RiksStåndens Protocoll; varande det åberopade Utdrag af StatsRåds-Protocollet för den 26 Oct. 1824, hvari de serskilta tankar upptagas, som StatsRådets dervid närvarande Hrr Ledamöter i vissa delar af Målet i underd. yttrat, af följande innehåll:

Transsumt ur Protocollet öfver Kammarärender, hållet inför Hans Maj:t Konungen uti StatsRådet den 26 October 1824.

Närvarande:

H. Exc., Justitiæ-StatsMinistern, Hr Grefve *Gyllenborg*.
H. Exc., StatsMinistern för Utrikes Ärenderne, Hr Grefve *af Wetterstedt*.
StatsRåden, Deras Excellencer,
Hr Grefve *Rosenblad*.
Hr Grefve *Cederström* och
Hr Grefve *Skjöldebrand*.
StatsRådet Hr Grefve *Löfvenhjelm*.
T. f. HofCanzleren, StatsSecreteraren *von Schulzenheim*,
T. f. StatsSecreteraren, Förste Exped.-Secret. *Danckvardt*;

Protocollet för den 19 i denne månad upplästes i underdånighet till justering, hvarefter tillförordnade StatsSecreteraren i underdånighet föredrog:

— — — — — — — —

9:o

Kammar- och Bergs-Collegiernes underdåniga Utlåtande af den 18 Mars 1822, i frågan, på hvad sätt Ädelforss GuldVerk med derunder hörande Paulströms Jernbruk samt tillydande hemman och lägenheter i Jönköpings och Calmare Län, i händelse dervarande Arrendator skulle, i den emot honom anställde Rät-

tegång, dömas dess ArrendeContract förlustig, må för framtiden användas, och, i sammanhang dermed, rörande CanzliRådet af Wetterstedts och Assessoren Adlerbrandts sökte införsel i berörde hemman för ägande underdåniga skatterättsfordringar; — —

— — — — — — — — — — — —

Hans Excellence StatsMinistern för Utrikes Ärenderne Hr Grefve *af Wetterstedt* förklarade sig som Broder med en af de Sökande, CanzliRådet af Wetterstedt, i målet jäfvig och afträdde således nu under öfverläggningen derom.

— — — — — — — — — — — —

Vid öfverläggningen rörande detta mål voro tillförordnade StatsSecreteraren samt StatsRådets Ledamöter af olika tankar i afseende på frågan, huruvida de hemman och lägenheter till Ädelforss Guld-Verk, hvaruti Sökanderne begärt införsel för ägande und. Skatterättsfordringar, dertill kunde användas och upplåtas; Och yttrade t. f. StatsSecreteraren i underd.:

Vid pröfningen af frågan, huruvida hemmanen under Ädelforss borde Sökanderne till ersättning för deras skatterättsfordringar upplåtas, ansåg tillförordnade StatsSecreteraren först förekomma att tillse, hvad verkan Rikets Ständers ofvannämnde af Sökanderne åberopade yttrande dervid må medföra, *att nemligen R. St:r exempelvis uppgifvit, att, då fråga vore om flere till Ädelforss Guldverk anslagne hemmans indragande eller hemfallande till Staten, desamma då blefve användbare till behof af ifrågavarande beskaffenhet, äfvensom att flere dylike fall kunde uppkomma,*

hvilka gåfve tillfälle för desse fordringars godtgörande i den med Författningarne öfverensstämmande ordning. Efter tillförordnade StatsSecreterarens tanka kunde af detta yttrande icke någon annan mening dragas, än att R. St:r trott det vara enligt med Författningarne, att hemmanen under Ädelforss kunde till godtgörande af Sökandernes skatterättsfordringar användas, ty någon serskild förmån eller grace genom undantag från Författningarne, trodde tillförordnade StatsSecreteraren ej att R. St:r velat Sökanderne bereda, hvilket då bordt på annat sätt vara uttryckt. — Att en sådan serskild förmån för Sökanderne varit R. St:rs afsigt, vore så mycket mindre troligt, som R. St:r i öfrigt, på alla ställen i deras Skrifvelse, ansett ersättningen böra i vanlig och med Författningarne öfverensstämmande ordning meddelas. När R. St:r afgåfvo förenämnde yttrande, kände troligen R. St:r icke eller förhållandet med tillkomsten och beskaffenheten af desse hemman, ännu mindre var det för R. St:rs pröfning utredt, om och hvad hinder af Författningarne kunde mot deras upplåtande till ifrågavarande ändamål förekomma. — Att K. M:t äfven redan på detta sätt förstått R. St:rs ifrågavarande yttrande, visade sig äfven deraf, att K. M:t år 1819 vid föredragningen af R. St:rs förberörde underd. yttrande, infordrade KammarCollegii underd. Utlåtande om desse Hemman, utan att förnärma Kronans rätt, kunde till det af R. St:r anvisade ändamål användas. Tillförordnade StatsSecreteraren ansåg således, i följe häraf frågan om Hemmanens upplåtelse till det om-

nämnde behofvet endast bero derpå, huruvida det vore med gällande författningar öfverenstämmande. I detta afseende framställde sig för tillförordnade Stats-Secreteraren genast den omständigheten, att då, efter 77 §. i Regeringsformen och hvad R. St:r förklarat, Kungsgårdar ej få lemnas i ersättning för skatterättsfordringar, kunde, efter tillförordnade StatsSecreterarens tanka, på samma skäl ej härtill användas *Kronans öfrige lägenheter*, såsom nämnde §. i Regeringsformen vidare innehåller, och hvaribland Ädelforss egendom, såsom för Kronans penningar inköpt och lika med Kungsgårdar och dertill hörande hemman, under Kronans fullkomliga egande- och dispositionsrätt, ostridigt inbegripes, men alldeles icke Kronohemman, hvilka Kronan ej disponerar, utan innehafvas af åboerne, och om hvars förvaltning inga grunder, såsom om de förstnämnde, af R. St:r äro, efter det vidare stadgandet i samma §. föreskrifne. Också hafva R. St:r i deras andra underd. Skrifvelse, rörande Ädelforss egendom, yttrat, att med denna egendom borde, såsom om ledige Kronolägenheter stadgadt är, förhållas, hvilket måste här innefatta detsamma, som R. St:r tillförene dermed förstått, eller hemmanens utarrendering på 30 år, såsom den åtgärd, Konung och Ständer, med anledning af RegeringsFormen, för dispositionen af alla Kungsgårdar och Kronans lägenheter föreskrifvit; hvadan således öfver en strid emellan detta R. St:rs beslut och det andra om hemmanens användbarhet till skatterätts-fordringars godtgörande sig företer. Tillförordnade StatsSecrete-

raren trodde således för sin del, att, lika litet som införsel i Kungsgårdar kunde beviljas för skatterätts-fordringar, lika litet kunde den meddelas i Kronan förbehållne hemman under Ädelfors, såsom varande att räkna bland Kronans öfrige i 77 §. i Regerings-Formen omnämnde lägenheter.

Dernäst borde det undersökas, huruvida i öfrigt desse hemmans användande till skatterätts-fordringars betalande vore med Författningarne och hvad tid efter annan blifvit i ämnet förordnadt öfverensstämde. Efter äldre föreskrifter hafva enskilde varit berättigade, att uti odisponerade Kronohemman få införsel till ersättning för dylike fordringar hos Kronan, enär de uppgåfvo sådane hemman. I annat fall hade de den utvägen, att sälja dem till andre, som behöfde dem, för att dermed betala dylika skatterätts-skulder till Kronan, hvarigenom således qvittning med Kronan uppkom, och på hvilket sätt fordringarne blefvo godtgjorde. Vid sådana tillfällen hafva dessa fordringar i sednare tider vanligen gällt 10 R:dr för hvarje daler och ansetts af föga värde, emedan, sedan 1789, då Kronohemmans åboer fingo företräde till skatte-rätten å sine åboende hemman framför skatterätts-fordraren, svårighet mött, att kunna i hemman få desse fordringar ersatte; hvaremot före 1789 skatterätts-fordraren, med ganska få undantag, kunde erhålla så många dylika hemman, han ville, emedan åboerne då i allmänhet voro skyldige att hemmanen afträda. Detta var ock anledningen, hvarföre flere enskilde gäldenärer i Byten hos K. M:t år 1821 begärde att få qvitta dylike

fordringar emot andre Bytesskulder af *Frälseränta* och *Efterräkning*, emedan de eljest ingen utväg hade att få dem använde; och det ansågs af dem som en stor förmån, då K. M:t tillät det och bestämde värdet å en skatterättsdaler till 13 R:dr 16 sk. Det ringa värde en skatterättsdaler haft i köp och salu, emot den förmånen i sednare tider att få införsel i hemman derför, har naturligtvis gjort, att man, för iakttagande af Kronans bästa, på allt sätt sökt motarbeta och förekomma införsel i dess odisponerade hemman för dylike fordringar, och det har alltid blifvit afslaget af KammarCollegium och K. M:t, då frågan icke varit alldeles klar efter Författningarne och införseln således icke kunnat nekas. Härom vittnar bland annat beslutet i K. Brefvet d. 27 Maji 1811, hvaruti föreskrifves, att indragne LandsGevaldigerBoställen ej skulle användas till ersättning för skatterätts-fordringar, utan utarrenderas på 30 år, ehuru, enligt ett Bref af år 1795, Landtstats-boställen i allmänhet, då de bestodo af mer än ett nummer, kunde dertill användas. Då Kronan haft sine skatterätts-fordringar att dermed betala dylike skulder, hvilket aldrig kunnat nekas, och då enskilde kunnat använda dem medelst qvittning å andra bytesfordringar, hvartill en lång tid var föga utväg, så har ock ingen kunnat i denna del klaga, hvilket ej eller försports. Att skatterätts-fordringar äro satte i samma predicament som andre fordringar af Frälse-ränta och Efterräkning efter K. Brefvet den 8 December 1747, och att samma föreskrift gällt för

deras

deras godtgörande, visar erfarenheten ända till närvarande tid, ty något annat stadgande finnes ej, som förbinder skatterättsfordraren, att göra sig betald genom Kronans genfordran, derest han ej kan uppge Kronohemman till ersättning. Den omständigheten, att införsel derjemte gifvits i jord för desse fordringar, gjorde deruti ingen skillnad, ty för Frälseränte-fordringar har äfven alltid gifvits införsel i Kronans behållne räntor, och desse fordringar på sådant sätt jemväl blifvit liqviderade. Äfven för Tullgarns-fordringarne har samma liqvidationssätt varit iakttaget och desamma i enahanda ordning blifvit ersatte. När nu Kronan med sine skatterätts-fordringar kan betala sine skulder af dylik beskaffenhet, så är det väl tillbörligt, att sådant sker häldre, än att derför bortlemna Hennes odisponerade hemman till Hennes stora förlust, då man neml. kan vägra det med stöd af Författningarne. Desse omtala icke införsel i annat än Kronohemman, och att dylike hemman dertill bestämdes, har bland annat naturligtvis varit det skäl, att Kronan intet derpå förlorade, emedan det varit Kronan likgiltigt, hvem som ägde hemmanet, åboen eller en skatterätts-fordrare. Till införsel i Kronoskatte eller Frälsehemman ge deremot icke Författningarne tillåtelse. — Om man nu vill påstå, att Kronan icke kan äga sådane hemman, utan att de genast, efter det de blifvit af Kronan förvärfvade, bordt förvandla sig till Krono, så är det likväl, i afseende på hemmanen under Ädelforss, förhållandet, att de bibehållit och åtnjutit sine

förre naturer, och att Kronan sjelf skatteköpt till Guldverket ett hemman Skirö, som varit Krono. Ett lika förhållande inträffade med Säteriet Sannagården i Götheborgs och Bohus Län, som, ehuru hemfallet till Kronan, bibehållit sin Frälse-natur och derföre af KammarCollegium ansågs ej kunna lemnas i ersättning för skatterätts-fordringar. Nu mera, sedan hvarje Svensk man får besitta all slags jord i landet, synes intet hinder för Kronan att äfven åtnjuta denna förmån. Med de ifrågavarande hemmanen är dessutom det serskilda förhållande, att ägande-rätten blifvit mot reda penningar af Kronan inköpt för ett visst behof, och de äro således icke af lika egenskap med vanlige Kronohemman, som efter Författningarne kunna användas till skatterätts-fordringars betalande. Det är väl sant, att Författningarne icke förbjuda införsel i Kronoskatte och Frälse-hemman, troligen derföre att Kronan ej i allmänhet ansetts kunna äga eller ägt sådane hemman; men att i denna fråga anse tillåtet, hvad som icke är förbjudet, är åtminstone stridande emot hittills följd praxis, hvarom flere beslut tala. Också vore det väl icke skäl, att nu mera förändra denna praxis, då så många skatterätts-fordrare fått på dylike grunder afslag å sökt införsel i hemman och lägenheter, då Kronan skulle derpå göra betydliga förluster och hon ännu aldrig tagit eller får taga ersättning för sine skatterätts-fordringar i något enskildes hemman, utan desse fordringar alltid medelst qvittningar blifvit godtgjorde. Genom afslag å ifrågavarande Ansökning behandlade man således icke de skatterätts-for-

drare, som nu framställt sig, annorlunda än alle andre dylike fordrings-ägare, hvaremot, om den bifölls, följden ostridigt skulle blifva, som KammarCollegium yttrat, att Guldverkets öfrige egendom skulle, i samma ändamål, af någon annan skatterätts-fordrare erhållas, serdeles dem, som ännu kunna innehafva så kallade Tullgarns-fordringar. Att Staten bör betala sin skulld är ostridigt; men den ena fordringsägaren bör ej få bättre betalning, än den andra; det bör ske lika till alla och i den ordning, som är föreskrifven; dermed ha alla andra fordringsägare fått åtnöjas, och ingen ändring lärer, då Bytesliqviderne äro i det närmaste slutade, nu mera kunna ske i denna stadgade ordning, äfven om den icke vore alldeles billig och rättvis. Skulle detta slags Statens skulder, såsom med andre skulder tillgår, genast betalas, så böra alla Statens behållne hemman dertill användas och framför allt Kungsgårdar, samt Staten äfven för sine fordringar taga införsel i enskildes hemman, och desse ömsesidige fordringar och skulder på så sätt liqvideras, säkert till allmänt missnöje i landet. Att i öfrigt de så kallade Tullgarns-fordringarne skulle vara bättre och böra äga företrädet framför andre skatterättsfordringar, synes icke eller kunna antagas. De fleste innehafvare af desse fordringar hafva fått åtnöjas med samma rätt, som alle andre skatterättsfordrare, att få införsel i vanlige af dem uppgifne Kronohemman, många dermed qvittat vanlige skatterätts-skulder i byten; vid inköpet gällde de 11 R:dr 9 sk. dalern, nu erhålles derför 13 R:dr 16 sk., och när, hvad Sökan-

dernes fordringar angår, desamma blifvit från första Köparnes arfvingar af Sökanderne inköpte 8 år efter det RegeringsFormen utkom, eller 1817, då både de och Sökanderne kände dess innehåll, synes ingen skillnad, hvarken serskildt för Sökanderne eller för sådane fordringar i allmänhet kunna göras emellan desse och andre skatterätts-fordringar, serdeles som 1772 års K. Bref icke ovillkorligen bestämde ersättningen derför i Kungsgård, utan äfven i uppgifne disponible Kronohemman, hvilket ännu är öppet och Sökanderne icke förmenadt. Också hafva både KammarCollegium och R. St:r ansett, att ifrågavarande fordringar böra på samma sätt, som vanlige skatterätts-fordringar, behandlas och ersättas.

Då af hvad sålunda anfördt blifvit Tillförordnade StatsSecreteraren funne ostridigt, att R. St:r icke medgifvit de ifrågavarande hemmanens upplåtande till ersättning för Sökandernes skatterätts-fordringar annorlunda, än i den med Författningarne öfverensstämmande ordning: att desse Författningar icke medgifva en sådan upplåtelse, i synnerhet som enahanda skäl, hvilket hindrat R. St:r att bifalla införsel för förenämnde fordringar i Wisingsborgs och Rådmansö Kungsgårdar, äfven i lika afseende, hvad Ädelforss hemman angår, förekomme: och att Tullgarns-fordringarne numera icke kunna anses äga bättre rätt till ersättning, än andre skatterätts-fordringar, samt ersättningen i allt fall icke må af Kronans omedelbara egendom utgifvas; så ansåg Tillförordnade StatsSecreteraren, på alla dessa grunder, lika med KammarCollegium, sig

icke, under behörigt iakttagande af Författningarne och Kronans rätt, kunna i underdånighet tillstyrka, att ifrågavarande hemman må Sökanderne till ersättning för deras till största delen inköpte skatterätts-fordringar upplåtas, hvaraf följden skulle blifva, som KammarCollegium ock anfört, att för en högst obetydlig Summa, omkring 840 R:dr, Sökanderne skulle få emottaga en egendom, som för 40 år sedan kostat Kronan 7,780 R:dr och nu vore värd minst tredubbelt. Deremot och då Qveckfeldtska slägten onekligen på ett mindre lämpligt sätt mistat skatte-rättigheten af Rättleds qvarn, och genom 1763 års K. Bref blifvit försäkrade om ersättning derför i jord, hvilken KammarCollegium skulle utse; så, och ehuru, vid betraktandet af den långa tidrymd af 60 år, som sedan förflutet, utan att slägten, oaktadt den ganska väl kunnat ända till 1789 göra det, uppgifvit något vederlag, och fordringen, nu 60 år gammal, kommit till större delen ur slägtens hand, den icke ville synas förmånligare än andre skatterättsfordringar, eller föranleda till ett förmånligare ersättande än dem, hvarmed förhållandet i sin grund ändå är enahanda, att fullt för fullo icke blifvit lemnadt och således brist af vederlag i jord uppkommit; ansåg likväl Tillförordnade Stats-Secreteraren det vara skäligt, att, på sätt R. St:r jemväl hemstält, samma fordran med jord ersättes; och då otvifvelaktigt är, att Kronohemman i Riket finnas; hvilke såsom innehafde af gamle barnlöse Åboer och Enkor, vid deras afgång, såsom K. M:t förut förklarat, kunde disponeras för allmänna behof, ville Till-

förordnade StatsSecreteraren för sin del i underd:het föreslå, att Landshöfdingarne genom KammarCollegium finge befallning, att uppgifva något dylikt hemman med tjenlig ränta, hvilket tills vidare icke borde få skatte-köpas, eller åborätten till annan, skyld eller oskyld, person längre än nuvarande åboens lifstid upplåtas, för att derefter till ersättning i vederbörlig ordning för denna Qveckfeldtska slägtens fordran användas.

Uti denna tillförordnade StatsSecreterarens yttrade tanka instämde deras Excellencer StatsRåden Hr Grefve Cederström och Hr Grefve Skjöldebrand; hvaremot emot Hans Excellence StatsRådet Hr Grefve Rosenblad, StatsRådet Hr Grefve Löfwenhjelm och tillförordnade HofCanzleren, StatsSecreteraren von Schulzenheim förenade sig uti följande af Hans Excellence Justitie-StatsMinistern, Hr Grefve Gyllenborg afgifne underd. yttrande:

"Här är icke fråga om giltigheten af Sökandernes anmälte Kronofordringar, utan derom, huruvida en del af de för Kronans räkning tid efter annan till ett visst, nu upphördt ändamål inköpte hemman, de der efter samma inköp, ehuru icke i följd af något kändt serskildt förordnande bibehållit deras förut varande egenskap dels af Skatte dels af Frälse, må kunna, likasom andre ledige Kronohemman, användas till betalning af Kronans skuld i jord."

"Att Kungsgårdar med deras tillhörigheter icke få det, är stadgadt redan; men jag har ej funnit i de flere yttranden som Collegierne afgifvit, någon För-

fattning åberopad, hvari stadgas, att så beskaffade hemman, som nu kommit i fråga, äro Kungsgårdar eller skola såsom sådane anses. K. Brefvet den 8 December 1747 som föreskrifver att fordringsägare hos Kronan borde njuta deras betalning alla på en gång och samma tid anser jag hit lämpligt på de skäl:

1:o Att berörde Bref, hvars föremål enligt rubriken varit att bereda fond till deras ersättning som genom Reduction och Liqvidation något lidit, icke synes angå fordringar af jord. Jag styrkes deri af dess slutliga stadgande, att fonden för ersättningarne till enskilde borde insättas i Ränterierne och der förvaras till slutliqviden, hvilket icke lät sig göra med jord, som borde återställas till Kronan. Jag kan ej eller fatta annan mening af Botins anmärkning i sin afhandling om Byten pag. 241 *e)*. Och om meningen varit annan, skulle intet inrymme alltsedan den tiden kunnat lemnas enskilde i Kronohemman, för fordringar i jord, hvilket dock skett beständigt, när sådane ledige lägenheter funnits. 2:o kan detta Bref icke angå Tullgarnsfordringar som man då ej hade något begrepp om och först tillkommo efter år 1772. 3:o rörer samma Bref Byten, afslutade imellan 1680 och den 16 October 1723, då likväl det byte, i anledning hvaraf Qveckfeldtska fordringen uppkommit, ej afslutades förr än 1758."

"Vidare påstås, att efter Författningarne blott hemman af Krono-natur kunna åt enskilde till betalande af Kronofordringar upplåtas; men om berörde äldre Författningar icke upptaga andre hemman så-

som disponible till berörde ändamål, ligger det i sakens egen natur af det skäl, att inga andre hemman den tiden funnos, som kunde af Kronan disponeras, utom Kungsgårdar, hvilka också voro såsom omistlige från början undantagne. Att Kronan som nu skett, inköpte Skatte- och Frälsehemman till serskilde föremål var den tiden okändt, emedan Kronan ägde i allmänhet då stor tillgång på Krono att disponera till sina behof, utan afseende på åboers rättighet, att dervid ovilkorligen bibehållas, och om sådane inköp skedde, samt derigenom hemman af Frälse- eller Skattenatur kommo i Kronans hand, förvandlades alltid fordom denna deras natur till purt Krono; och hvad nu angår Sökandernes rätt i afseende på Qvickfeldtska fordringarne, så hafva de att åberopa 1763 års K. M:ts serskilde Resolution att de för den då förlorade qvarnen borde inrymmas som orden lyda: *i annan Kronons imediat förbehållne Egendom*, utan att detta förordnande om vederlag inskränkes till endast Kronohemman.

Beträffande åter Tullgarnsfordringarne, så stadgades, då de 1772 uppkommo, för innehafvarne deraf en annan och större rätt än de äldre Skatterättsfordringarne ägt, och i följe hvaraf de ända till år 1809 njutit den att få inrymme till och med i Kungsgårdar, hvarå flere ditintills gifne Resolutioner vittna. Det skulle efter min tanka vara en orättvisa, om sedan Kungsgårdar efter ett af R. St:r numera vidtaget beslut, ej mera få härtill användas, förlusten af sådan deras fordna rätt icke ersättes genom annan för-

mån, och jag tror derföre att Tullgarnsfordringar icke böra nekas till och med förmånsrätt till betalning i jord, der sådan ersättning äger rum, framför vanliga skatterättsfordringar."

"Återstår att tillse huruvida RegeringsFormens 77 §. lägger hinder i vägen för nu ifrågavarande hemmans användande till den fordrade betalningen. Sedan der blifvit med sine serskilde tittlar uppräknade flere Kronans Egendomar, som icke få Kronan afhändas utan R. St:rs samtycke, bland hvilka alla sådana hemman icke upptoges, står der äfven såsom inbegripne i förbudet orden *öfrige Kronans Lägenheter*. Om det är riktigt, som jag ofvanföre sökt visa, att Författningarne icke innehålla i allmänhet förbud att använda så beskaffade hemman lika med andre Kronohemman till betalning af Kronans skuld i jord: om erfarenheten äfven visat, att äfven efter 1809 Kronohemman, som också äro Kronans Lägenheter, på detta sätt opåtaldt af Ständer begagnats, utan att Ständerne hvarje gång som fordom under en viss tid af 1720 års Regeringsform, dertill gifvit sitt bifall, och om det måste vara i sig sjelf en stor skillnad i behandlingssätt imellan sådane Egendomar och Domainer, som af ålder tillhört Kronan samt för Dess räkning varit administrerade, å ena sidan, och å den andre sådane, hvilka i administrativ väg vid ett uppkommet serskildt behof blifvit från enskilde köpte för Kronans räkning; så kan jag icke tyda 77 §. så vidsträckt, att icke K. M:t utan anmälan hos R. St:r kan pröfva, om meranämnde hemman enligt Författningarne måga till Sö-

kanderne öfverlemnas i betalning för deras fastställde fordringar; och jag tror det så mycket mera, som St:rne dels sjelfve och innan Sökanderne uppgåfvo desse hemman, gaf anvisning på dem såsom användbare till detta ändamål, dels förklarat, att med desse hemman de åtgärder borde vidtagas, som äro föreskrifne för öfrige ledige Krono-lägenheter, dels slutligen 1823 gillat StatsUtskottets yttrande i anledning af gjorde motioner ang:de Guldverket, hvaruti, under åberopande af R. St:rs första yttrande, öfverlemnas till K. M:t, att vid pröfningen af målet, å R. St:rs förut gjorde framställning fästa det nådiga afseende, hvartill förhållandet föranleder, vid hvilket allt R. St:r ej förbehållit sig att i granskningen om egendomens användande deltaga."

Det kan visserligen icke undfalla äfven mig, att Kronan möjligen kan på ett mera fördelaktigt sätt använda egendomen antingen genom försäljning eller arrende, och att Sökanderne som 1782 begärde, att den förlorade qvarnen skulle inköpas för 666 R:dr 32 sk., hvarföre den då var såld, men hvarå afslag följde, skulle, om de vinna deras önskan få en vinst, som andra icke erhålla; men emedlertid är Statens skyldighet gifven att betala sin skuld, verkställigheten deraf hvad Sökanderne angår redan länge uppehållen, och för öfrigt vederbörande Embetsverks skyldighet att tillse, det Sökanderne ej få mer af dessa hemman än som svarar mot hvad de hafva att fordra."

"På alla dessa skäl skulle jag för min del tillstyrka, att Sökanderne för deras godkända och nu

innehafvande fordringar måtte få inrymme i så stor del af de begärde Kronans tillhörige hemman, som svarar deremot, sedan likväl, på sätt Författningarne i allmänhet föreskrifva, denna motsvarighet blifvit utredd; och emellertid kunde hemmanen för Kronans räkning på ett år utarrenderas."

Hvarförutan till Utskottet blifvit remitterade nedannämnde hos H. *R. o. A.* väckte motioner, neml.:

a) Af Hr *Bråkenhjelm*, *P. R.*, att enär de till Ädelforss Guldverk inköpte hemman samt öfrige dertill anslagne hemman och lägenheter genom Arrenden endast försämras och vanskötas, hvarigenom afkastningen af dem i en framtid för Kronan blifver liten eller ingen, samma hemman och lägenheter måtte för Kronans räkning genast afyttras och köpeskillingen derföre ingå uti StatsCassan; hvarjemte, beträffande de GuldVerket tillhörige Kronohemman, Hr Bråkenhjelm föreslagit, att ingen annan förändring med dem måtte vidtagas, än att Konungens Befh:de i Jönköpings Län finge besörja om Åboledighetens fyllande, i fall Guldverket med Åborätt något sådant hemman haft sig anslaget; samt att Räntan för desse Kronohemman hädanefter omedelbarligen hemfaller till Kronan; dock att, i ofvanåberopade fall af åboledighet, först utrönas borde, huruvida Åborätten från början af Kronan för Guldverkets räkning varit inköpt, eller Kronan i och för densammas erhållande fått vidkännas förlust, hvilken i sådan händelse skulle af den blifvande Åboen, genom erläggande af städja, så vidt ske kunde, ersättas.

b) Af Hr *Rothlieb, C. F.,* att sedan R. St:r vid 1818 års Riksdag beslutat, att de under Ädelforss Guldverk lydande Hemman skulle användas till godtgörande af Herrar af Wetterstedts och Adlerbrants anmälte frälse- och skatterättsfordringar, och i öfrigt vara användbare för lika beskaffade kraf, samt de under Ädelforss lydande fastigheter ej kunna annorlunda betraktas än såsom varande af Krono-natur, enär desamma icke finnas bland Rikets Kungsgårdar uppförde och följagteligen kunna, såsom saknande åborätt, till Skatte inlösas, bestämt stadgande måtte meddelas, att det nämnde Egendom underlagde Paulströms Bruk med tillhörande Hemman, vore under R. S:rs berörde förordnande inbegripet och äfven användbart till liqviderande af bytesfordringar, serdeles som dageliga erfarenheten visade med hvilken stränghet Staten utfordrade bytesbrister med ränta på ränta, hos den enskilte medborgaren, och denne således efter alla rättsgrunder, äfven vore berättigad att utfå sine lika beskaffade kraf hos Staten; och

c) Af Hr *Adlerbrant, Th.,* som, under åberopande af R. St:rs åren 1818 och 1823 fattade beslut i frågorne om nedläggning af Ädelforss GuldVerk samt användandet af de under merberörde Egendom lydande Hemman till liqviderande af Motionärens och Hr CanzliRådet af Wetterstedts ägande Kronofordringar jemte andra lika beskaffade kraf, gjort framställning om nödvändigheten af samma liqvids verkställande, på det Hrr Adlerbrant och af Wetterstedt ej längre måtte blifva i saknad af deras lagliga rätt och vär-

det af egendomen genom fortfarande af de förstörande förvaltningsåtgärder, hvilka de sednare åren dervid blifvit vidtagne, icke så försämras att densamma icke vidare kunde godkännas såsom surrogat för deras fordran; hvarjemte Hr Adlerbrant ansett uppmärksamheten böra fästas på följande omständigheter, neml.:

1:o Att sedan GuldVerket blifvit nedlagt, och ändamålet med de dertill gjorde anslag af Kronan tillhörige hemman och lägenheter således upphört, desse ej kunna betragtas annorlunda, än som vanliga Kronohemman, då de icke funnos bland Kungsgårdar uppförde samt följagteligen voro skatteköp underkastade; och att, då enligt hvad Handlingarne upplyste, åborätt till desse Hemman icke funnes, utan företrädesrättigheten till skatteköp tillhörde den förstbjudande, lösningsrätten tillkomme Hrr Adlerbrant och af Wetterstedt, så mycket säkrare, som, utom dem, veterligen icke någon i berörde afseende sig anmält.

2:o Att, då bemälde Herrar i liqvid om Skatteköpeskillingen erbjudit såkallade Tullgarnsräntor, hvilka gåfvo förmånsrätt till Skatteköp framför dem som dylika räntor icke ägde, de följagteligen äfven voro på denna grund till ifrågavarande lösen företrädesvis berättigade, serdeles som de på desse hemman, bestående af 5 ¾ Mantal, erhållit R. St:rs anvisning, i stället för Rådmansö Kungsgård, hvilken Egendom, utgörande 7 Mantal, K. KammarCollegium förklarat dem vara berättigade, att för deras skatterätts fordran inlösa, och af hvilken förmån de ock ostridigt kommit i åtnjutande, om ej R. St:r gifvit retroactiv

verkan åt 1809 års RegeringsForm, hvarigenom Kungsgårdar förklaras vara från Kronan inabalienabla; samt

3:o Att då innehafvandet af oliqviderade Tullgarnsräntor tillika medförde den hittills obestridda rättigheten till promt immission i odisponerade Kronohemman, det följagteligen vore klart, att liqviden ej kunde föregå, utan måste uppgöras efter sjelfva immissionen; varande af Hr Bråkenhjelm, P. R., i anledning af sistnämnde Motion hufvudsakligen anmärkt, att skatteköp af Frälse- och Skattehemman vore orimligt; att det för Kronan vore helt annat att inköpa Skatte- och Frälsehemman, för att dermed liqvidera Kronofordringar, än att afbida åboledighet å Kronohemman, emedan Kronan i förra fallet ginge miste om Köpeskillingen å sjelfva dessa hemman, hvilken ej på långt när uppvägdes af köpeskillingen för Skatterätten i Kronohemman, samt sluteligen, och hvad som synes göra Hr Adlerbrants påstående fullkomligt obilligt, att Kronan under den tid hon varit ägare af dessa hemman, nedlagt betydliga Summor uti byggnader af Hus och Vattenverk samt andra anläggniagar, å dessa hemmans ägor, hvilka för en Köpare gåfvo dessa hemman ett helt annat värde, än det som uppkomme genom beräkning af blotta jordegendomens räntebelopp.

Sedan K. M:t, på sätt ofvanberördt är, redan i Nåder förordnat, att Ädelforss GuldVerk skall för Kronans räkning nedläggas; att såsom en följd deraf, alla i afseende på Bergverksrörelsen derstädes, utkomne Författningar skola förfalla och att de tjenstbarhe-

ter och skyldigheter till GuldVerket, hvilka ålegat Allmogen i de deromkring belägne Socknar böra upphöra, äfvensom K. M:t serskildt föreskrifvit huru med Kibbe TullMjölqvarn och Klefva KoppaıGrufva bör förhållas, så återstår för R. H. St:r att, i anledning af så väl K. M:ts Nåd. Proposition, som de i ämnet väckte enskilte motioner, pröfva huru så väl Ädelforss Egendom med de under GuldVerket, lydande hemman och lägenheter som Paulströms Jernbruk med tillhörigheter må på det för Staten nyttigaste sätt användas.

Utskottet anser sig i detta afseende först böra afgifva dess vördsamma yttrande öfver den af CanzliRådet af Wetterstedt och HofRättsRådet Adlerbrant för deras egande underd. Skatterättsfordringar sökte införsel uti åtskilliga under den ifrågavarande Egendomen lydande lägenheter; Och har Utskottet dervid inhemtat, att R. St:r uti underd. Skrifvelse den 11 Junii 1818, väl funnit den af Sökanden då begärde införsel i Rådmansö och Wisingsborgs Kungsgårdar icke böra ega rum, men derjemte förklarat, att billigheten och rättvisan fordrade, det Qveckfeldtska slägten eller dess rätts innehafvare, icke längre må sakna tillgodonjutande af den, likmätigt BytesBrefvet den 12 Dec 1758 och K. Resolutionen den 28 Sept. 1763 dem tillkommande Skatterätsfordran 7 D:r 28 sk. S:mt eller 2 R:dr 30 sk. Specie, i den ordning Författningarne medgifva och K. Brefvet till KammarCollegium af sistnämnde dag utstakar, nemligen genom införsel uti odisponerade Kronohemman eller lägenheter; hvar-

före R. St:r i underd. anhållit, att fordringsegarne kunde härutinnan varda förhulpne till sin rätt, när de uppgifva så beskaffadt hemman eller lägenhet, samt att de måtte för sine Tullgarnsfordringar godtgöras på lika sätt, eller genom enahanda qvittning på oliqviderade underd. Frälse- Ränte- eller Skatterättsskulder till K. M:t och Kronan, allt i den ordning författningarne föreskrifva; och hafva R. St:r såsom exempel i underd. uppgifvit, att då fråga vore om flere till Ädelforss GuldVerk anslagne hemmans indragning till Staten, samt desse Hemman, om icke förr, efter då gällande ArrendeContracts upphörande, hemfölle till Kronan, desamme då blefve användbare för behof af ifrågavarande beskaffenhet.

Då R. St:r således, efter Utskottets tanka, gifvit en bestämd anvisning å de under Ädelforss lydande Hemman till godtgörande af Sökandernes hos Staten egande ostridiga fordran, uti hvars utbekommande de redan en längre tid blifvit uppehållne anser ock Utskottet de af ifrågavarande Hemman och Lägenheter, som K. M:t pröfvar dertill tjenlige, börä för det ifrågavarande behofvet användas; men då Statens rätt fordrar, att Sökanderne icke erhålla större del uti desse hemman och lägenheter, än som emot deras fordran verkeligen svarar, tillstyrker Utskottet:

att R. H. St:r må hos K. M:t i underd. anhålla, att noggrann undersökning och värdering af de under Ädelforss lydande samt af Sökanderne uppgifne Hemman och Lägenheter, måtte verkställas, samt införsel

Sökan-

Sökanderne meddelas i så stor del af desse hemman och lägenheter, som K. M:t, efter en fullständig utredning af förhållandet i Nåder pröfvar, emot deras godkände och nu innehafvande fordringar svara.

I afseende på användandet af den del af så väl Ädelforss som Pauliströms Jernbruk med underlydande hemman, som återstår, sedan CanzliRådet af Wetterstedt och HofRättsRådet Adlerbrandt blifvit för deras fordringar förnöjde, så instämmer Utskottet uti den af K. M:t yttrade åsigt, att bibehållandet af desse Egendomar icke kan vara för StatsVerket förmonligt, hvarföre ock Utskottet i likhet med hvad K. M:t föreslagit, tillstyrker:

att återstoden af dessa Egendomar med alla derunder lydande, uti K. M:ts ofvan intagne Nådiga Proposition uppräknade Hemman och Lägenheter, må, efter föregången värdering för Kronans räkning på öppen Auction till den mestbjudande försäljas, Frälse- och Krono-hemman såsom Krono-skatte med åsatte räntor, och Köpeskillingen emot ställd och godkänd säkerhet under Sex år med $\frac{1}{6}$:del om året utgå, samt antagandet af de skeende anbuden på K. M:ts Nådiga pröfning bero; dock att, om ett eller flere af desse Hemman till Boställen för Civile eller LandtStatsTjenstemän i orten, som deraf äro i behof och böra med sådane förses lämpligen kunna anslås, sådant må förut, efter K. M:ts Nådiga pröfning, kunna ega rum.

Och anser Utskottet de i ämnet gjorde Motioner och afgifne yttranden af Herrar Rothlieb, Adlerbrant och Bråkenhjelm vara genom desse Utskottets vördsamma yttranden besvarade.

I öfrigt och som de om Ädelforss och Paulströms Egendomar afslutade ArrendeContracter, vid Midfastan nästkommande år 1830 tilländagå, men någon längre tid torde erfordras, innan de undersökningar och värderingar, som böra föregå så väl pröfningen af den införsel, som må kunna CanzliRådet af Wetterstedt och HofRättsRådet Adlerbrandt beviljas, som frågan om försäljningen af återstoden utaf berörde Egendomar, hinna blifva i behörig ordning verkställde; så tillstyrker Utskottet på det samma Egendomar under tiden måtte till StatsVerket lemna någon afkomst,

att R. H. St:r måtte hos K. M:t i underd:het anhålla, att i fall nu varande Arrendatorer sådant åstunda, de med dem ingångna Contracter må under tiden förlängas, eller i annat fall Egendomarne på enahanda sätt till nytt arrende utbjudas.

Slutligen får Utskottet anmäla att detsamma gemensamt med Allm. Besvärs- och Ekonomi-Utskottet skall afgifva yttrande öfver RiksdagsFullmäktigen Peter Pehrssons från Jönköpings Län, rörande Ädelforss Guldverk till Utskotten remitterade Motion. Den 24 September 1829.

N:o 276.

Utlåtande, i anledning af väckt Motion om förhöjning i PlanPenningar till Öflandehults Hemman för Ädelforss Guldgrufvor. (U.-A.)

I Memorial, som till Utskottet blifvit remitteradt, har RiksdagsFullmäktigen *Peter Pehrson* från Jönköpings Län andragit, att på Öflandehults Hemmans Ägor, hvarest Ädelforss Guldgrufvor, enligt Landtmäteri delning äro belägne, flere större Grufvor och sänkningar blifvit upptagne, hvarigenom, jemte Stenmalmens uppläggande, bästa betes-marken vid Hemmanet skall gått förlorad; Hvadan och då nu mera, efter Grufvornes nedläggning, genom Hemmanets skoglöshet, de största svårigheter uppkommo för fredhållningen omkring alla Grufhålen äfvensom för Folks och Kreaturs vård, Motionären hemställt, att de, enligt i afskrift bifogadt Contract af d. 26 Oct. 1743, bestämde PlanPenningar till Öflandehults hemmans åboer af 4 Dal. S:mt årligen måtte antingen förhöjas efter nuvarande mynt-förhållande eller ock utgöras i enlighet med ett likaledes bilagdt Syne- och Värderings-Instrument, hvaruti kostnaden för iståndsättandet och underhållet af den för fredhållningen nödiga stängsel blifvit upptagen till 10 R:dr 16 sk. 6 r:st. B:co; hvarjemte Motionären yrkat, att PlanPenningarne för förflutne 6 år måtte af Stats-Medlen Hemmansägarne tilldelas.

Då genom Grufarbetets inställande vid Ädelforss Guldverk nu mera några större olägenheter än hit-

tills, medelst nya eller utvidgade Gruföppningar, icke kunna för ofvannämnde Hemmans-åboer uppkomma; har Utskottet destomindre ansett sig kunna tillstyrka någon förhöjning uti ifrågavarande PlanPenningar, som det af Motionären bifogade Contract, hvarefter de redan bestämde Planpenningarne utgå, innehåller, att ifrån utsatt tid, de samma skola betalas allt framgent, *så länge Grufvorne arbetas eller de uppbyggde husen nyttjas.*

Finnande Utskottet frågan om innestående Planpenningars utbekommande, såsom beroende på handläggning af vederbörande EmbetsVerk, efter derom i behörig ordning skeende anmälan, icke vara föremål för någon R. St:rs åtgärd. Den 24 September 1829.

N:o 277.

Utlåtande, i anledning af ifrågaställdt upphörande af Skinnskattebergs Bergslags Privilegier. (I.-A.)

Uti den, i anledning af Rikets år 1818 församlade St:rs underd. Förslag om Bergslagsprivilegiernas indragning för de orter, der Bergsmanna-yrket icke såsom tillförene idkas, uppkomne fråga, om Skinnskattebergs Bergslags i Westerås Län utläggande till Landslag, har K. M:t genom Nådig Remiss d. 13 November sistl. år, med öfverlemnande till StatsUtskottet af alla till målet hörande handlingar, förklarat sig vilja inhemta R. St:rs underd. yttrande, innan K. M:t deröfver fattade Nådigt beslut.

Till en början får Utskottet rörande Kronans härunder beroende rätt, upplysa, att uti Skinnskattebergs Bergslag, som utgöres af Skinnskattebergs, Gunnilbo och Heds Socknar, åtnjuter hvarje helt Mantal Krono- och Skatte-befrielse från följande räntor, nemligen:

1) Landttågsgärden, som utgår med $\frac{1}{4}$ tunna spanmål, $\frac{1}{2}$ sommarlass hö och 5 kärfvar halm.
2) Vinterkörslor 1 R:dr 32 sk.;
3) Vindekörning 1 R:dr;
4) Vaskekörning, 18 sk.; samt
5) Dagsverks-penningarne med 6 öke och 12 drängedagsverken, hvarförutan tillgodonjutes afkortning å mantalspenningarne med 4 sk. för hvarje person af Allmogen.

Men deremot få berörde Socknar vidkännas en ränta, som icke åligger Landslagshemman i orten, nämligen Malmkörningen, hvilken utgår med 33 sk. 4 r:st. likaledes af hvarje helt Mantal Krono och Skatte. Och utgöra ofvanberörde, Skinnskattebergs af $60\frac{3}{16}$ Mantal bestående Bergslag, förunnade friheter, beräknade i penningar efter medium af 10 års Markegång, med afdrag af Malmkörningen, tillhopa 2,723 R:dr 5 sk. 2 r:st. årligen, deraf för Skinnskattebergs socken om $38\frac{7}{8}$ mantal, belöper 1,787 R:dr 11 sk. 2 r:st. för Gunnilbo om $11\frac{1}{2}$ mantal 520 R:dr 13 sk. 7 r:st. och för Heds Socken om $9\frac{13}{16}$ mantal 415 R:dr 30 sk. 9 r:st. eller 45 R:dr för hvarje hemman.

De första Privilegier, hvarpå ifrågavarande Socknars friheter sig grunda, äro icke kände men uti en K. Resolution af d. 26 Nov. 1660 finnes stadgadt "så-

som Allmogen uti Skinnskattebergs Bergslag anhålla att de måge som andra Bergslager för Krigshjelpen förskonte vara; så ville K. M:t dem allenast, som Bergsbruk dersammastädes idka och drifva, med Bergslagsfrihet benåda, men de öfriga skola derunder icke vara begripne."

Vid den häröfver i orten hållne Bergmästare-undersökning är, vid jemförelse af förhållandet i Bergslaget år 1686, enligt en då författad Bergmästarerelation, och närvarande tillståndet, upplyst:

Att uti *Heds* och *Gunnilbo* Socknar icke funnits några tackjernshyttor, men år 1686 43 härdar med 7,952 *S℔* smide, som numera, i följd af tid efter annan beviljad smidesrätt, uppgår till 13,361 *S℔*: att i Skinnskattebergs Socken förstnämnde år voro 18 hyttor med 438¼ dygns årlig blåsning och 4,382 *S℔*:s tillverkning, då numera blott finnas 2:ne hyttor, Främshyttan och Långvik kallade, hvilken sistnämnde dock på öfver 10 år icke varit begagnad och blåsningen i den andra varit inskränkt till 3½ dygn för året med 45 *S℔* 13 *L℔* tackjernsvinst; att tackjerns-tillverkningen således nästan helt och hållet upphört och att det ökade stångjernsmidet samt större delen af det gamla är grundadt på Köpetackjern. Till hyttornas ödeläggande har orsaken uppgifvits vara: att 6 st. nedlagts för att bereda kol-tillgång för i Socknen belägne Riddarhytte Kopparverk; att 2:ne blifvit flyttade till hyttorna i Westerbergslagen och Nerike; att 6 äro öde mot skattejern, enligt K. Resolutionen 1692, hvarigenom ägaren af Skinnskattebergs Bruk, Hr Presiden-

ten m. m. Grefve Gyllenborg berättigades att mot dubbla hemmansräntor och särskild skattejerns afgift tillbyta sig och till smide använda de Bergsmanshemman som han i Skinnskatteberg kunde förvärfva; samt 1 öde och 1 inflyttad i Främshyttan; varande en del af dessa förändringar verkställde med behörigt tillstånd. Såsom ytterligare skäl för tackjerns-tillverkningens förminskning har uppgifvits, att malmerna äro heta och svaga så att blandningsmalm måste med dryg kostnad anskaffas för att göra blåsningarne lönande.

Bergslagets Ledamöter hafva, uti deras öfver den ifrågaställde indragningen af BergslagsPrivilegierne, afgifna förklaring sådant bestridt på de skäl att i Gunnilbo och Heds Socknar tackjernsblåsning aldrig funnits och således ej eller kunnat nedläggas; att i Skinnskatteberg det skett, dels mot skattejerns betalande, dels eljest med behörigt tillstånd för Bruksdriftens bättre upphjelpande, att Privilegierna således ej voro förverkade; att ortens åkerbruk vore föga lönande och den derföre i behof af den hittills åtnjutna lindringen; under medgifvande likväl å Bergslagets sida, att Bergshandteringen der öfvergått från Rudimateriernas bearbetning till jern-förädling och stångjerns-smide.

Bibehållandet af Bergslagets Privilegier har äfven blifvit tillstyrkt af så väl Bergmästaren i orten som af K. M:ts Bef:hde och K. BergsCollegium har uti dess underd. yttrande anfört, det Collegium ansåge några sådana skäl ej vara för handen, "som böra föranleda till ortens utläggande till Landslag, helst outredt är, om icke betydligare tackjernsblåsning kan

jemte smidena effectueras och dessutom vissa jemkningar i afseende på Privilegierne och deraf följande skyldigheter redan skett, som icke utan en noggrannare pröfning torde böra rubbas." Hemställande K. BergsCollegium fördenskull att en Commissionsförrättning i ämnet af 2:ne Collegii Ledamöter måtte få äga rum.

K. KammarCollegium har åter, på den grund att Gunnilbo och Heds Socknar icke uppfyllt den med bergslagsfriheten förenade skyldighet till grufve-brytning och tackjerns-tillverkning samt då friheterne ej kunde vara gifna för stångjernssmide här mer än annorstädes, tillstyrkt desammas upphörande; och tillika yttrat, det Collegium, hvad Skinnskattebergs Socken angick, ej hyste någon betänklighet att, i anseende till tackjerns-tillverkningens ringa belopp, äfven för denna tillstyrka indragningen af Privilegierna; men att, då åtskilliga förhållanden här förekommo, som tarfvade närmare utredning, Collegium ansåg undersökning derom böra föregå, men denna verkställas endast af Bergmästaren i orten, hvarefter Collegierne borde ytterligare sig i ämnet utlåta.

Hvad sålunda förekommit samt hvad de Utskottet tillställda handlingar i öfrigt innehålla, har Utskottet, behörigen öfvervägat och då, hvad nu först angår Gunnilbo och Heds Socknar, Bergslags-privilegier icke få begagnas för stångjerns-tillverkning, och några tackjerns-hyttor hvarken nu finnas eller tillförene varit anlagde i Gunnilbo och Heds Socknar, hvilka således icke i någon måtto uppfylla eller fullgöra den

med Bergslagsprivilegiers åtnjutande förenade skyldighet, har Utskottet skolat, med stöd af K. Kammar-Collegii tillstyrkande, vördsamt hemställa:

att derest ifrågavarande 2:ne Socknar icke skulle inom någon viss af K. M:t förelagd tid, fullgöra den med Bergslags-privilegiers åtnjutande förbundna skyldighet till tackjernsblåsning till sådant belopp, som motsvarar den derföre förunnade lindring i skattebidrag, privilegierna må upphöra och socknarne öfvergå till Landslag med alla dervid förbundne utskylder och onera, med rättighet likväl för Socknarne till befrielse från de afgifter och besvär, de hittills, i egenskap af Bergslag, fått vidkännas.

För denna hemställan hemtar Utskottet ytterligare stöd deraf, att, på sätt K. KammarCollegium uppgifvit, Gunnarskogs Bergslag i Wermland, der förhållandet varit enahanda som uti ifrågasatte Heds och Gunnilbo Socknar, till följd af K. M:ts Nådiga beslut af den 13 December 1825, blifvit till Landslag utlagd.

Då sålunda visat sig att Bergslagsprivilegier kunnat i längre tider åtnjutas, utan att menigheterne i ringaste mån uppfyllt de skyldigheter som vid nämnde frihet varit fästade såsom vilkor, samt K. M:t och Kronan altså gått i mistning af sin tillständiga rätt, tillstyrker Utskottet jemväl den underd. anhållan:

att vederbörande måtte i Nåder förständigas tillse, huruvida enahanda fall kunde i andra orter hafva inträffat, på det ej dylika missförhållanden, i händelse de förefinnas, icke må vidare fortfara, till

till inskränkning i Kronans inkomster och till förlängning af en ojemnhet i beskattning, som borde och kunde vara undanröjd.

Hvad sedan angår Skinnskattebergs Socken, hvarest, såsom ofvan är nämndt, tackjernsblåsning år 1686 idkats vid 18 hyttor och tillverkningen uppgått till 4,382 Skep:d 13 Lisp:d, men hvars hela Tackjernsproduction numera är inskränkt till allenast en hytta och, efter medium af de 10 sistförflutna åren, utgjort endast 45 Skep:d 13 Lisp:d; så ehuruväl häraf vill synas att Staten af den 10:de, som erhålles af detta obetydliga Tackjernsqvantum, undfår så ringa ersättning för de till Bergsbrukets befrämjande uppoffrade hemmansräntorne till det här ofvan uppgifne belopp af 1,787 R:dr 11 sk. 2 r:st. årligen, att Privilegierna för en med sådan förlust för Staten idkad handtering, borde äfven för Skinnskattebergs Socken indragas; likväl och som härvid förekommer, dels att åtskillige hyttor inom Skinnskattebergs Socken till bedrifvande af Riddarhytte Kopparverk, med behörigt tillstånd blifvit nedlagde och dels att, enligt det af Bergmästaren i orten hållna Protocoll vid sammanträde med Hemmansegarne, så olika meningar och intressen funnits rådande, att somlige tillkännagifvit sin önskan att den hittills sjelftagna friheten att sällan blåsa må förvandlas till en verklig rättighet emot Skattejerns erläggande och andre åter att tackjernsblåsningen icke måtte få nedläggas; så anser Utskottet, lika med hvad K. Kammar- och BergsCollegierne yttrat,

undersökning i orten till vinnande af ordentlig utredning i dessa afseenden vara nödig, och att föremålet för en sådan undersökning bör blifva utrönandet hvilka af Skinnskattebergs Hemmansägare önska att till Tackjernsblåsning blifva på hyttorne indeldte och hvilka af desse från blåsningsskyldigheten vilja vara befriade samt till hvad belopp tackjernstillverkningen årligen kan komma att uppgå; på det jemföras må, hvad Staten kan af Tackjernsblåsningen i tionde påräkna emot hvad som nu i bergslagsfrihet af Socknarne tillgodonjutes. Och lärer till K. M:t böra öfverlemnas att bestämma på hvad sätt den nödvändiga ansedde undersökningen må kunna ändamålsenligast verkställas.

Enligt hvad vid början af detta Betänkande är yttradt, hafva de Privilegier, på hvilka Skinnskattebergs, Heds och Gunnilbo Socknars Bergslagsfrihet sig ifrån början grundar, icke kunnat företes, och Utskottets ofvan gjorda tillstyrkanden äro således föranledda af de handlingar som kommit Utskottet tillhanda. Skulle åter Vederbörande framdeles kunna framvisa sådana documenter som bestyrka deras anspråk på Bergslagsfrihetens fortsatta tillgodonjutande, så bör förhållandet dermed först undersökas, till utrönande, huruvida sådant kan föranleda till någon ändring i hvad som nu blifvit tillstyrkt.

Och torde detta tillägg i den underd. skrifvelsen jemväl böra intagas. Den 26 Sept. 1829.

N:o 278.

Utlåtande, i anledning af K. M:ts Nådiga Remiss å Handlingarne i Målet rörande upphörandet af Nyeds Sockens Bergslagsfrihet.

Sedan, i anledning af K. BergsCollegii år 1821 gjorda underd. anmälan att Nyeds Bergslag i Carlstads Län icke verkställer någon Tackjernsblåsning, och K. M:t för bedömande af den i sammanhang dermed väckta fråga: huruvida Nyeds Socken, bestående af 30¾ Mantal bör anses förlustig sina Bergslagsprivilegier, i Nåder infordrat ej mindre Hemmansägarnes än alla vederbörande EmbetsVerks underd. Utlåtanden; så har K. M:t förklarat Sig innan Dess Nådiga Beslut fattades, vilja deröfver jemväl inhemta R. St:rs underdåniga yttrande och i sådant afseende genom Nådig Remiss af den 13 Nov. sistl. år, handlingarne till Stats-Utskottet öfverlemnat.

Utskottet har funnit denna fråga under dess behandling hafva iråkat en serdeles vidlyftighet genom serskildta omständigheter, som, i Utskottets tanka, nu icke väsendtligen inverka på hufvudfrågan och derföre endast i korrthet här omnämnas.

Redan år 1807 hade neml. en i Wermland tillförordnad RoteringsCommission inkommit med förfrågan, huruvida Nyeds Socken, hvilken på grund af Bergslagsprivilegierna dittills varit från all rotering befriad, skulle till ordinarie Rotering upptagas, enär någon Malmbrytning eller hyttebruk icke idkades och orten

vore en af de bäst odlade och fruktbaraste i Länet; men denna förfrågan, öfver hvilken K. Kammar- och BergsCollegierne yttrat olika meningar; lärer icke hafva blifvit serskildt föredragen och afgjord utan har förfallit, sedan, efter Statshvälfningen år 1809, K. M:t i Nådigt Bref af den 19 September samma år, i afseende på alla oafgjorde Roteringsfrågor, förklarat ibland annat, att ingen ny eller ökad rotering efter 80 §. Regeringsformen, kunde utan Konungens och Ständernas beslut tillkomma.

Vidare hade straxt derefter eller den 12 October 1809 RiksdagsFullmäktigen från Nyeds Bergslag till K. M:t inkommit med underd. ansökning, att den af RoteringsCommissionen ifrågasatte rotering af Nyeds Bergslag måtte, såsom stridande mot dess privilegier och RegeringsFormen, förfalla.

Häröfver hade endast Krigs- och KammarCollegierne, men icke R. St:r eller BergsCollegium blifvit hörde; hvaremellertid en K. Resolution under den 8 Januarii utfärdades af lydelse: *att 80 §. Regerings-Formen väl tydligen bestämde i hvad ordning ständig rotering kan tillkomma, men deremot och som det blifvit utredt och medgifvet, att Nyeds Socken icke är verklig Bergslag, så fann K. M:t deraf följa, att hemmanen ej böra undgå erläggandet af den eller de afgifter, som oroterade hemman efter Författningarne utgöra, äfvensom Nyeds Socken ej kan undandraga sig en så beskaffad rotering, som genom 33 §. af 1810 års Riksdagsbeslut är stadgad.*

Det skulle väl synas som frågan om Bergslagsfrihetens upphörande härigenom blifvit en gång för alla sluteligen afgjord, destohällre som högstberörde Resolution äfvenledes såvida gått i verkställighet utan motstånd, som Rotefrihetsafgifter blifvit uppburne för de 2:ne åren 1815 och 1816, hvilka närmast efterföljde den fred, då de af Bergslaget redan uppsatte extra RoteringsSoldater frigåfvos. Likväl visar det sig af handlingarne, att Vederbörande ej allenast reclamerat de redan erlagde RotefrihetsAfgifterne, hvarom tvänne mål uti K. FinanceExpeditionen äro hvilande, i afvaktan på hufvudfrågans afgörande, utan ock, med anledning af den undersökning, som varit en följd af R. St:rs vid 1818 års Riksdag yttrade begäran om granskning i allmänhet af Bergslagernes Privilegier, ånyo bringat å bane frågan om Nyeds Sockens rättighet, att åtnjuta BergslagsPrivilegier, hvilket föranledt till en vidlyftig skriftvexling enligt hvilken de i ämnet hörda authoriteter yttrat rakt stridiga meningar i afseende på af- eller tillstyrkandet af Bergslagsfrihetens upphörande; hvaremot hvad angår förhållandet med Privilegiernas tillkomst och beskaffenhet äfvensom Nyeds Sockens närvarande tillstånd, uppgifterne dels helt öfverensstämma med, dels icke äro stridande mot hvad som redan år 1807 af RoteringsCommissionen yttrats.

Bergslagets första Privilegier beviljades af Drottning Christina år 1649 och innehålla: *Att som Bergsamtet har för nyttigt ansett att Nyed blifver Bergslag, i anseende dertill att de intet annat hafva att*

uppehålla sig med än allenast af strömmar och skog; så efterlåtes och beviljas, att Nyed skall hädanefter allt stadigt vara Bergslag, njuta bergslagsfrihet, alldeles på sätt och vis som andre Bergslager äro privilegierade vordne. Dessa Privilegier, hvarigenom Socknen befrias från ordinarie rotering, hafva vid flerfalldiga tillfällen blifvit stadfästade med tillägg i K. Resolutionen af år 1682: *"Så länge, de sin bergverk idka och K. M:ts tionde deraf rigtigt erlägga,"* samt i den af år 1720: *"Så vida senare Förordningar ej äro deremot."*

Enligt Handlingarnes föranledande har sedan år 1755, då en inom Socknen befintlig masugn flyttades till Hedenskog inom Philipsstads Bergslag, någon tackjernstillverkning icke ägt rum eller tionde blifvit erlagd, och jernmalm har derinom aldrig funnits. — Såsom skäl för Bergslagsprivilegiernes bibehållande uppgifves nu, att Privilegierne aldrig blifvit gifne i och för malmbrytning och hyttedrift; att Staten hade en motsvarande vinst af de inom Socknen befintliga 7 serskilta Jernbruk dervid idkas smide af Plåtar, knippjern och spik samt af icke mindre än 7000 Sß stångjern årligen; att, ehuru socknen för närvarande är väl odlad, den dock icke skall kunna draga ständig rotering, utan jemte brukshandteringen sannolikt komma att gå under om Privilegierne upphäfvas och nu gällande föreskrifter för Kohl-handeln inom orten förändras eller borttagas.

Utskottet, som i anledning af K. M:ts Nådiga Remiss anser ingenting annat för närvarande tillhöra R.

St:rs pröfning, än sjelfva hufvudfrågan: Om Bergslagsfrihet för Nyeds socken bör fortfara eller ej, inskränker sig alltså till att deröfver meddela yttrande.

Föremålet för den af R:s St:r år 1818 väckta allmänna fråga om indragning eller jemkning i Bergslagsprivilegierne var att tillse, huruvida Bergslagerne uppfyllt och kunde för framtiden uppfylla sina för Privilegierne åliggande skyldigheter med grufbrytning och tackjerns-tillverkning och att, i motsatt fall, Privilegierne skulle jemkas eller indragas. Då R:s St:rs berörde anhållan således icke har någon direct tillämpning på Nyeds bergslag, enär den, för Bergslagsprivilegiers tillgodonjutande, ej haft sådane förbindelser sig ålagde och alltså icke eller, genom dessas uraktlåtande, kunnat anses förmånen förlustig;

saknar Utskottet skäl att för Nyeds Bergslag tillstyrka de hittills åtnjutna Privilegiernes indragning för närvarande. Den 26 September 1829.

Reservation:

Af Hr CanzliRådet *v. Hartmansdorff*: Enär Bergslagsfriheten åt Nyeds Socken blifvit gifven derföre, att ortens inbyggare endast hade strömmar och skogar att lefva af, såsom orden lyda, och Nyeds Socken deremot nu, enligt såväl Collegiernas och K. M:ts Befallningsh:des yttrande som Bergslagets eget medgifvande, är en af de mest frugtbara och sädesrika orter i Länet, hvadan skälet och vilkoret för Privilegiernas meddelande, eller ortens fattigdom och ofrugtbara

beskaf-

beskaffenhet upphört, anser jag då jag derjemte tager i betraktande de genom StadfästelseResolutionerne af åren 1682 och 1720, i privilegierna gjorda inskränkningar "*så länge de Bergverk idka och tionde erlägga*," samt, "*så vida senare Författningar ej äro deremot*" rättvisan af en lika och gemensam Statsbördornas fördelning medborgare imellan fordra, att den frihet från ordinarie rotering, som Nyeds socken, framför öfriga orter och utan att en sådan lindring vidare behöfva, för närvarande åtnjuter, må genom Bergslagsprivilegiernes indragning, upphöra, med rättighet för nämnde Socken att njuta befrielse från de afgifter och besvär, den hittills i egenskap af Bergslag möjligen kunnat vidkännas.

I denna serskilta tanka har Herr Grosshandlaren *Winberg* äfven instämt.

N:o 279.

Utlåtande i väckt fråga om indragning af det till Nyköpings Schola varande StatsAnslag.

(I.-A.)

Höglofl. Ridd. och Adeln har den 19 sistl. Junii till Utskottet remitterat det förslag, Hr *Bråkenhielm*, *Pehr Reinhold*, med begagnande af sin Grundlagsenliga rätt, att väcka ny motion, i anledning af redan upptagen fråga, den 21 förutgångne Maji framstält, att, enär Nyköpings Schola, i brist af tillräckligt antal Elever,

afstannat, det till nämnde Schola gjorda anslag måtte indragas och fördelas på andra ScholInrättningar.

I anledning häraf får Utskottet upplysa: att, enligt den Interims-AflöningsStat för Rikets Elementar-Läroverk, som, i följd af det utaf R. St:r vid 1818 års Riksdag beviljade anslag, blifvit af K. M:t d. 22 April 1819 i Nåder fastställd, att tills vidare gälla, Nyköpings Högre TrivialSchola, hvarest finnas anställde 1 Rector, 1 Conrector, 3 Colleger, 1 Apologist och 1 Cantor, åtnjuter, såsom löningsanslag årligen, 276 T:r Sp:ml och 90 R:dr 42 sk. i penningar.

Enligt den underrättelse Utskottet varit i tillfälle erhålla om förhållandet för närvarande med denna Scholæinrättning, har afstannandet deraf för brist på Elever hittills icke ens kunnat komma i fråga.

Behofvet af flere ScholLärare i Eskilstuna Stad, i följd af den tillökning i Folkmängden samma Stad de senare åren erhållit, har väl föranledt Consistorium i Strengnäs, att, för afhjelpandet af denna brist, med K. M:ts Nådiga tillstånd, från den 1 Maji nästa år begagna en af de till Nyköpings Schola anslagne Lärarelöner för Eskilstuna Stads Scholas utvidgande; men då en sådan omständighet icke innebär något bevis på umbärligheten af hela ScholInrättningen i Nyköping, har Utskottet

ej eller funnit någon anledning till bifall å Herr Bråkenhjelms ofvanberörde Förslag, hvilket, i Utskottets tanka, altså bör afslås. Den 26 September 1829.

N:o 280.

Memorial, rörande Creditiven enligt 63 §. RegeringsFormen. (U.-A.)

Utskottet får nu, till fullgörande af föreskriften i 30 §. 2 Mom. RiksdagsOrdningen, *föreslå beloppet af de Summor, hvilka* jemnlikt 63 §. RegeringsFormen, *skola, för serskilde händelser afsättas.*

Då denna, StatsUtskottet åliggande, skyldighet, under de 20 år som framgått efter bildandet af Statens nu egande skick, blifvit fullgjord på olika sätt, har Utskottet trott en korrt framställning deraf böra föregå dess afgifvande Förslag.

Vid 1809 års Riksdag föreslog StatsUtskottet (i dess Betänkande om StatsRegleringen den 23 Nov.) beloppen af ifrågavarande Summor, lilla Creditivet till 500,000 R:dr och det stora till En Million R:dr, båda att ställas på R. St:rs Bank. Utskottet öfverlemnade till R. St:rs eget beprövande och förordnande, "att utstaka på hvad sätt och i hvad ordning Banken härföre borde erhålla ersättning."

Stats-Utskottets förslag remitterades till Banco-Utskottet, hvilket, efter BancoFullmägtiges hörande, tillstyrkte bifall derå. R. St:r fastställde, att begge Creditiven skulle *till ofvanberörde belopp af Banken utbetalas, utan att likväl för det större utse några ersättningsmedel, emedan R. St:r borde vara sammankallade innan det ur Banken kunde lyftas, men stadgade för det mindre 2 procents Ränta och 4 procents*

årlig afbetalning på Hufvudstolen, hvilka 30,000 R:dr skulle af Tullmedlen till Banken ingå. (R.-Beslut. d. 2 Maji 1810 §. 18.)

Genom RiksdagsBeslutet den 12 Nov. 1810 §. 4 fastställdes alla de Beslut i detta ämne, hvilka vid nätsförutgångne Riksdag blifvit fattade.

Vid 1812 års Riksdag fordrade K. M:t fördubbling af begge Creditivens belopp. Sedan frågan om det större Creditivet blifvit med BancoUtskottet communicerad, fastställde R. St:r *det större till en Summa af 2 millioner, att enligt föreskriften och förbehållen i 63 §. Reg.Form. användas;* det *mindre* till lika belopp som förut, eller *500,000* R:dr, enär tillgång dertill måst sökas genom RiksgäldsContoiret, som *anbefalltes att, i de fall och under de vilkor RegeringsFormen föreskrifver, hålla det K. M:t tillhanda.* (R.Beslut. §. 16.)

Stats-Utskottet hade förbehållit sig (i Betänkande den 1 Aug. 1812) att R. St:r måtte åt Utskottet öfverlåta rättigheten, att i Reglementet för Riksgälds-Contoirets Fullmägtige meddela de föreskrifter om sättet och utvägarne för RiksgäldsContoret att åstadkomma berörde Summa, som, efter Utskottets tanka, borde iakttagas till ändamålets befrämjande; och hade Utskottet varit betänkt på sådana utvägar, att hvarken RiksgäldsContoirets bestånd eller den allmänna Crediten skulle derigenom något äfventyra.

Vid 1815 års Riksdag erhöll StatsUtskottet Nådig Proposition ifrån K. M:t, ang:de förhöjning af det *mindre* Creditivet till 1,500,000 R:dr; och på samma

Utskotts tillstyrkande, i Betänkande den 18 Julii nämde år (5 B. 3 Afd. p. 1916) följde R. St:rs i 12 §. af Riksdagsbeslutet tillkännagifne bifall dertill, så lydande:

"Af de i Reg.-Formens 63 §. omförmäldte serskildte Summor, hvilka för oförsedde händelser skola afsättas och anslås, hafve vi i Banken afsatt det större Creditivet till en Summa af Två Millioner Riksdaler, att, enligt föreskriften och förbehållen i berörde §. af RegeringsFormen, användas. Det mindre Creditivet, hafve vi i RiksgäldsContoiret afsatt till ett belopp af en och en half Million Riksdaler, hvaraf en tredjedel eller FemHundrade Tusen Riksdaler, såsom hittills, skola vara att tillgå för *hvarjehanda utomordentliga tillfällen och behof.* Men de öfrige två tredjedelar, eller En Million, *icke utan i fall af oundgängliga försvars-anstalter*, få lyftas."

Vid 1818 års Riksdag blef beslutet enahanda med det som år 1815 blifvit fattadt (se Riksd.-Beslutet §. 11).

Vid 1823 års Riksdag blefvo StatsCreditiven föremål för Stats- och BancoUtskottens gemensamma öfverläggning. De tillstyrkte, (Finance-Betänkandet den 21 Julii 6 Saml. p. 243 med Bil. Litt. C, D och E, Bih. till R. St:rs Protocoll); att den Summa, som enligt Reg.Formens 63 §. borde afsättas och anslås, att vid infallande Krig af Konungen lyftas, sedan Han StatsRådet in Pleno hört och R. St:r sammankallat, måtte *för denna gång*, på samma sätt som dittills, anordnas, att af Fullmägtige i R. St:rs Bank, vid

föreskrifne händelser utlemnas till så stort belopp, som framdeles vid samma Riksdag, blefve af R. St:r fastställdt; och att Öfverskotten på Statens Ordinarie och Extra-Ordinarie inkomster skulle användas till de utbetalningar, som kunde äskas å det *mindre* Creditivet, som till utgående af RiksgäldsContoiret anvistes; äfvensom bemälte Contoir, i händelse af brist på nödige medel dertill, borde ega att utställa Obligationer till Sedelhafvaren på valeurer à 500, 250 och 125 R:dr B:co, att af RiksgäldsContoiret betalas i BancoSedlar vid anfordran, jemte 3 Procent ränta. Serskildt föreslog *Stats-Utskottet*, i Memorial den 25 October 1823 (4 S. 5 B. p. 640), det *större* Creditivets belopp till 2 Millioner och det mindre till 1,500,000 R:dr.

R. St:rs i detta ämne fattade Beslut (Riksd.Besl. p. 13 är af följande innehåll:

I öfverensstämmelse med Stadgandet uti 63 §. af Reg.Formen att tvenne serskildta tillräckliga Summor, vid hvarje Riksdag, skola för oförutsedda händelser afsättas och anslås till K. M:ts höga disposition, hafva vi beslutit, att den ena, eller det så kallade *större* Creditivet, hvilket, jemlikt innehållet af ofvanåberopade Grundlagsrum, skall lyftas i Banken, må utgå till enahanda belopp, som vid sistlidne Riksdag bestämdes, eller till Två Millioner R:dr, och anvisat den andra, eller det *mindre* Creditivet, att utgå på sätt vi, uti sammanhang med den vid innevarande Riksdag vidtagne Finance-reglering förordnat, och till en Summa af 1,500,000 R:dr tillgänglige då K. M:t, ef-

ter inhemtandet af hela StatsRådets tankar, *finner lyftningen oundvikeligen nödig;* hvarvid iakttages, att två tredjedelar, eller En Milion R:dr disponeras, *då Rikets försvar påkallar utomordentliga anstalter*, och den öfriga tredjedelen, eller 500,000 R:dr anlitas för *andra högst vigtiga och angelägna utgifter.* Vid begagnandet af sistnämnde Creditiv, hafva vi funnit oss böra, på sätt vår underd. skrifvelse af den 17 sistl. November innehåller, fästa det vilkor, att de utomordentliga behof och föremål, i och för hvilka de Summor som deraf uttagas, ansetts erforderlige, skola fullständigt uppgifvas, och en Summarisk redovisning deröfver upprättas, på det vi, eller våra Revisorer, må jemväl kunna deraf erhålla en ledning, till vinnande af nödig Speciel kännedom om dessa medels användande i hvarje serskildt fall; men som K. M:t uti till oss aflåtit svar, under den 4 i denna månad, i Nåder förklarat, att K. M:t, i afseende, på Creditivens begagnande och redogörelsen derföre, vill noga iakttaga hvad 63 och 64 §§. Reger.Formen, samt 30 och 68 §§. Riksd.Ordn. i detta afseende föreskrifva, utan medgifvande af sådane vilkor och föreskrifter, som deremot kunna vara stridande; så hafva vi, genom vårt StatsUtskott vid dess sluteliga Skrifvelse till våra Fullmägtige i RiksgäldsContoiret, låtit detta Nådiga förklarande till rättelse lända."

Af denna framställning inhemtas, huru olika, allt sedan början af vårt nu ägande Regeringssätt, frågan, om *afsättandet* af de enligt Reg.Formens 63 §. före-

skrifne Creditiver till Konungens disposition, blifvit behandlad.

På Myntförvillelsens räkning och deraf härflutne ytterligheter i ett som annat torde böra föras, att den naturliga utvägen, att på besparingens väg bilda fonder till bestridande af möjliga behof i följd af inträffande *serskildta händelser*, ännu icke blifvit begagnad.

Ej eller denna gång har det ansetts möjligt, att beträda denna väg, då så stora extra behof medtaga de tillgångar som annars till bildande af en reservfond för behöfliga Creditiver skulle kunna påräknas; och återstår således endast, att så förordna om Creditiven, i händelse behof af deras lyftande skulle inträffa före R. St:rs nästa sammanträde, att derigenom icke rubbas den ordning i Bank- och Mynt-väsendet som R. St:r vid denna Riksdag haft för omsorg att införa.

Beträffande det *Stora Creditivet* tillstyrker Utskottet:

att detsamma må af R. St:r fastställas till lika belopp, hvartill berörde Creditiv altsedan år 1812 varit bestämdt, eller *Två Millioner* Riksdaler, att, på sätt 63 §. Reg.Formen föreskrifver, ur R. St:rs Bank, vid infallande krig, af Konungen lyftas, sedan han StatsRådet in Pleno hört och R. St:r sammankallat.

Åberopande Utskottet härvid dess, gemensamt med BancoUtskottet, i sammanhang med frågan om Bankens framtida förhållande till Staten, i Utl. N:o 3 och 14 afgifne tillstyrkande, huru, för beloppet af den

Summa som kan å detta Creditiv komma att lyftas, Banken må varda godtgjord.

Hvad åter det mindre Creditivet angår, hvilket i nyssnämnde Utlåtande blifvit föreslagit att ställas å Riksg:sContoiret, så enär dels, genom den af Stats- och Banco-Utskotten tillstyrkta inskränkning i detta Verks hittills tillåtne Creditiv-rätt på Banken, dess tillgångar hädanefter komma att minskas dels ock för iståndsättandet af Rikets Försvarsanstallter, ett serskildt betydligt anslag blifvit tillstyrkt, hvarigenom anledning är att förmoda, att behofvet af detta Creditivs begagnande *för Rikets försvar* mindre skall ifrågakomma, har, i betraktande tillika af den omständighet, att ett Creditiv, för upphandling af Spanmål i den olyckliga händelse, att vissväxt något år innan R: St:rs nästa Sammankomst inträffar, torde, såsom K. M:t i Dess Nåd. Proposition till R. St:r, ang:de f. d. Allm. MagazinsInrättningens sluteliga utredning, framställt, serskildt böra anvisas, Utskottet ansett en nedsättning i det belopp, hvartill ifrågavarande Creditiv sedan år 1815 varit beviljadt, kunna äga rum, och Utskottet föreslår derföre:

att det mindre Creditivet, intill nästa Riksdag, må bestämmas till *En Million* R:dr B:co, hvaraf två tredjedelar, eller 666,666 R:dr 32 sk. böra vara att tillgå för oundvikligen nödiga anstallter till Rikets Försvar, och en tredjedel, eller 333,333 R:dr 16 sk. för andre högst vigtiga och angelägna ändamål, sedan, i öfverensstämmelse med innehållet af Reg.-Formens ofvanberörde 63 §. hela StatsRådets tankar

blifvit öfver lyftningen inhemtade; att Öfverskotten på StatsVerkets Ordinarie och ExtraOrdinarie inkomster måga användas till de utbetalningar, som å detta Creditiv kunna äskas; och att RiksgःsContoiret, i saknad af sådane eller *andra* tillgångar dertill, bör anskaffa erforderlige medel genom upplåning.

Viljande Utskottet framdeles, i sammanhang med de reglementariska föreskrifter, som komma att för RiksgःsContoiret föreslås, uppgifva sättet och vilkoren för en sådan upplåning.

Utskottet anser sig härigenom hafva besvarat Hr Friherre *Anckarsvärds, Carl Henric*, från *R. o. A.* till Utskottet remitterade motion, om det mindre Creditivets anvisande på Öfverskotten af StatsVerkets inkomster och dess bestämmande till icke högre belopp än 500,000 Rःdr, som det före år 1815 utgjorde; hvarjemte, i anledning af bemälde Friherres tillika gjorde framställning, "att R. Stःr ville taga i öfvervägande hvad 63 och 64 §§. Reg.Formen, samt 30 och 68 §§. RiksdagsOrdningen, i afseende på Creditivens begagnande och redogörelse föreskrifva, på det R. Stःrs stadgande i detta afseende måtte blifva så bestämde, att ingen tvifvel om deras Grundlags-enlighet måtte uppkomma, "Utskottet, då, i enlighet med ordalydelsen af 63 §. Reg.Formen, vilkoren för de ifrågavarande Creditivens begagnande blifvit föreslagne, funnit något vidare yttrande icke erforderligt. Den 26 September 1829.

N:o 281.

Memorial, ang:de verkställd Revision af de redogörelser för uppburne StatsMedel, K:gl. KrigsCollegium för år 1826 afgifvit. (U.-A.)

Sedan denna granskning, hvarvid kännedom blifvit tagen jemväl af de K. Bref som under berörde år till K. Collegium aflåtits, nu blifvit fulländad, får Utskottet resultatet deraf anmäla.

1 §.

I allmänhet förekomma uti Departementens Räkenskaper afskrifningar, till ej obetydligt belopp, af förut balancerade fordringar. Att några vissa grunder härföre icke finnas stadgade, har redan fästat 1827 års Revisorers uppmärksamhet, och Utskottet, som lika med dem, anser nödigt att denna brist genom bestämde föreskrifter afhjelpes, åberopar hvad Utskottet uti dess afgifne Berättelse om revisionen af Förvaltningens af SjöÄrenderne Räkenskaper för år 1826 i denna del yttrat.

2 §.

Lika med hvad bemälte Revisorer, vid granskningen af 1825 års Räkenskaper anmält, har Utskottet uti 1826 års HufvudBöcker funnit afskrifningar, hvilka grunda sig på K. Bref för en sednare tid än Redogörelse-året. Uti Utskottets Utlåtande, N:o 62, öfver nämnde Revisorers Berättelse, är likväl redan tillstyrkt, att R. H. St:r ville hos K. M:t göra underd. anhållan om Nådig föreskrift till K. KrigsCollegium,

att afskrifningar böra verkställas i Räkenskaperne för det år, då de af K. M:t bifallas; Och fordrar derföre det nu befunna förhållandet ingen serskild åtgärd.

3 §.

Utrednings-Departementet.

Detta Departements HufvudBok för Anslagen till Arméens Beklädnad, Tross och Utredning samt Fästningsfångarnes Beklädnad och Sängkläder, har uti K. KammarRätten undergått granskning, hvarvid anmärkningar blifvit gjorde. Då desse komma att, i stadgad ordning, pröfvas och afgöras, har Utskottet ansett samma ämnen icke böra blifva föremål för dess handläggning; och hafva, utom de här förut omnämnde för alla Departementerne gemensamma, några anmärkningar vid berörde HufvudBok icke hos Utskottet förekommit.

Bokslutet utvisar följande förhållande:

Debet.

Från år 1825 balancerade Fordringar R:dr . . . . . 130,806: 36. 3⅓.

Uppbörd: 1826 års Stats-Anslag för detta Departement. . 363,363: — 7.

och för de 2:ne andra Militaire Departementerne 264,522: 43. 7. 627,885: 44. 2.

Transport 758,692: 32. 5⅓.

Transport	758,692: 32. 5⅓.
Serskilde Anslag . . .	119,552: 19. 3.
Extraordinarie Inkomster	114,126: 36. 1.
Till år 1827 balancerade Skulder	22,064: 10. 1.
S:a	1,014,436: 1. 10⅓.

Credit.

Skulder från år 1825	Rd. 70,526: 39. 5.	
Utgifter:		
Upphandling	62,456: 38. 10.	
Armé'ens Beklädnad .	329,488: 15. 6.	
„ Utredning .	22,129: 11. 3.	
„ Tross. . . .	18,154: 1. 4.	
Medicinal och Instrumental-Attiraillen .	665: 27. 2.	
Modeller	2,871: 4. 1.	
Beklädnad, Sängkläder och Sjukvårdspersedlar för Fästningsfångar.	4,418: 45. 9.	
Byggnader.	5,128: 24. 4.	
Transport-kostnader.	3,360: 39. —	
Diverse Utgifter . . .	3,152: 27. 10.	
Extra-Ordinarie Utgifter	19,989: 17. 3.	
Utbetalningar mot ersättning af Främmande Verk	2,292: 31. —	
Transport	544,634: 34. 9.	1,014,436: 1. 10⅓.

Transport	544,634: 34. 9.	1,014,436: 1. 10⅓.
Afskrifning	41,970: 8. 1.	
(Jfr. 1827 års Rev.Ber. p. 85.)		
Afföring	4,298: 21. 9⅓.	
Lån till annat Departement	3,000. — —	
Restituerade Medel .	7. — —	
Lefverering: De andra Departementernes anslag	264,522: 43. 7.	
Balancerade fordringar till år 1827 . .	156,002: 37. 8.	
		S:a 1,014,436: 1. 10⅓.

4 §.

Artillerie-Departementet.

HufvudBoken, som d. 19 Febr. 1828 till K. KammarRätten blifvit aflemnad, har derstädes varit till granskning företagen, hvilken dock icke var fullbordad, då densamma till Utskottet aflemnades. Dess CapitalRäkning upptager:

Debet.

Balancerade tillgångar från år 1825 . . . . . R:dr	432,144: 44. 4.
Uppbörd: 1826 års Stats-Anslag	201,778: 40. 4.
Krut- och Saltpeter-Medel	86,749: 46. 9.
Export-Krut-Medel . . .	2,562: 24. —
Transport	723,236: 10. 5.

Transport	723,236: 10. 5.
Upp- och Afföring . . .	22,656: 28. 6.
FörsäljningsMedel	43,812: 19. 6.
Under diverse Titlar tillsammans	10,537: 23. 3.
Balance till år 1827 . .	77,827: 41. 5.
S:a	878,070: 28. 1.

Credit:

Ifrån år 1825 balancerade Skulder . . . . . R:dr	90,393: 21. —
Utgifter: Artillerie-Materiellens förbättrande . .	13,020: 7. 4.
Artilleriets Excercis- och Läroverk	9,185: 6. 1.
Tyg-behof	8,456: — 11.
Byggnads-dito	4,266: 45. 2.
Upphandling	15,777: 21. 2.
Gevärs-reparationer . .	4,319: 32. 10.
Nya Gevär	56,795: 17. 8.
Passevolance för Gevär	9,909: 44. —
Krut-tillverknings-kostnad	26,819: 3. 8.
Kostnader för Krut-Expedition till America .	18,032: 5. —
Skjuts- och Frakt-kostnader	5,928: 45. 10.
Under diverse Titlar tillsammans	29,541: 9. 9.
Transport	292,445: 20. 5.

Transport	292,445: 20. 5.
Lefverering till K. Stats-Contoiret:	
Krut- och Saltpeter-Medel	78,221: 46. 6.
F. d. Krigsrustnings-Medel	1,199: 28. 4.
Afföringar	39,372: 37. 1.
Afskrifningar . . . . . (Jfr. 1827 års Rev.Ber. p. 79).	45,905: 41. 3.
Balancerade tillgångar till år 1827	420,925: — 6.
S:a	878,070: 28. 1.

5 §.

Uppbörden af 41,518 R:dr 7 sk. hvilka ibland FörsäljningsMedlen inbegripas, såsom influtne för försålld metall, verificeras endast genom Departementets egen CassaRäkning samt afskrift af en Liqvid med Handelshuset De Ron & Söner, hvilket Utskottet icke ansett tillräckligt; men då, enligt hvad jemväl upplyst blifvit, sådant vid HufvudBokens granskning redan fästat K. KammarRättens uppmärksamhet, och fullständiga verificationer genom de utfärdande Anmärkningarne komma att infordras, finner Utskottet någon åtgärd i anledning häraf för närvarande icke af nöden.

6 §.

Öfver redovisningen för Krut-Expeditionerne till Amerika och Medelhafvet, har Utskottet redan afgifvit

vit serskildt Utlåtande N:o 216, hvilket således åberopas i afseende å hvad i 1826 års HufvudBok förekommer, som dermed eger gemenskap.

7 §.

Fortifications-Departementet.

Enligt å HufvudBoken befintelig antekning har densamma uti K. KammarRätten blifvit granskad utan anmärkning.

Vid den af Utskottet företagne granskning har likväl blifvit erinradt, att uti HufvudBoken påföres med hänvisning till Fol. 137, 138 och 139 genom afskrifning af Kronans från förra åren balancerade skulder ett belopp af 7771 R:dr 34 sk. 3 r., ehuru, enl. berörde Fol., summan rätteligen utgör endast 7638 R:dr 26 sk. 10 r., hvarigenom uppkommer en skillnad af 133 R:dr 7 sk. 5 r., som orätt blifvit debiterade. Denna missföring har äfven blifvit erkänd af FortificationsDepartementets KammarContoir och rättelse af de felaktigheter, som deraf blifvit en följd, utlofvad vid nästa HufvudBoks afslutande, hvilket Utskottet får anmäla, på det R. St:rs Revisorer måtte komma i tillfälle att tillse fullgörandet häraf.

8 §.

Äfvenledes har det fästat Utskottets uppmärksamhet, att då bland äldre fordringar från år 1825 inbalanceras 155 R:dr 19 sk. 11 r., hvilka tillförene skola hafva varit orätt afförde, men sedermera åter upptagne, för att balanceras, finnas desse hvarken un-

der årets lopp afskrifne eller bland de till följande året balancerade äldre fordringar uppförde, samt synas ej eller hafva till liqvid ingått å något Hufvud-Bokens Conto; en utredning af förhållandet med denna balance-post synes Utskottet nödig; och Utskottet hemställer:

att underd. anhållan hos K. M:t derom må af R. St:r göras.

9 §.

I öfrigt utvisar HufvudBoken följande förhållande:

Debet:

Från år 1825 balancerade tillgångar . . . . . R:dr	112,405:	30.	5.
Uppbörd:			
Årets Anslag	110,923:	45.	11.
Ifrån Seraphimer-Ordens-Gillet ersättning för en Byggnad i Wadstena	12,000.	—	—
Auctions- och försäljnings-medel . .	15,444:	28.	—
Under diverse Titlar	1,016:	42.	3.
Afskrifning af Skulder	7,771:	34.	3.
Balancerade Skulder till år 1827 . .	31,473:	26.	5.
Summa R:dr	291,036:	15	3.

Credit:

Från år 1825 balancerade Skulder R:dr	29,421:	47	5.
Utgifter,			
Till Fästningarnes Nybyggnad och underhåll	119,386:	39.	2.
Transport	148,808:	38.	7.

Transport	148,808:	38.	7.
Commendantskapets utgifter	3,535:	14.	2.
Fästnings- och Garnizons-Orternas förseende med Eld- och LysningsPersedlar	17,156:	41.	10.
Pontoner	5,146:	47.	1.
Under diverse titlar	2,728:	30.	11.
Afskrifning . . . . . (J:fr 1827 års Rev.Ber. p. 80.)	31,609:	12.	6.
Till år 1827 balancerade tillgångar . .	82,050:	22.	2.
Summa R:dr	291,036:	15.	3.

10 §.

UnderhållsDepartementet

HufvudBoken öfver Redovisningen för de till ArtilleriExercis-Hästarnes underhåll för år 1826 anslagne Medel har jemväl blifvit af Utskottet genomsedd.

Och får Utskottet i anledning deraf, anmäla, att, ehuru någon anmärkning dervid icke förekommit, Räkenskapssättet förefallit mindre tydligt; varande så väl HufvudBoken för år 1825, hvilken vid R. St:rs Revisorers sednaste sammankomst icke funnits af K. KammarRätten granskad, som ock 1826 års HufvudBok derstädes reviderade, utan att någon erinran dervid blifvit gjord. Den 26 Sept. 1829.

N:o 282.

Memorial, ang:de förrättad Revision af Militiæ-BoställsCassans Räkenskaper för år 1826.

(U.-A.)

Militiæ-Boställs-Cassans Räkenskaper för år 1826, som af K. KammarRätten utan anmärkning blifvit reviderad, hafva af Utskottet undergått ytterligare granskning och får Utskottet, i följd deraf, vördsamt anmäla, att enligt 1825 års bokslut Cassans fordringar uppgingo till en summa af . . . . R:dr 411,861: 33. 10.

hvarifrån afdrages skulden		1,925: 5. 3.
Återstående fordringsbeloppet		409,936: 28. 7.
Årets Inkomster af Reserve, Räntor, Säterifrihet, Auctions- och Interesse-Medel med flere andre smärre inkomster bestiga sig till . . . . . R:dr		38,350: 24. 9.
Hvaremot Utgiften		
Nybyggnaden . . . . . R:dr	3,202: 18. 8.	
Reparationer.	527: 8. 8.	
Aflöningar	7,602: 17. 7.	
Inqvarterings-penningar . .	9,511: 22. 2.	
Förskjutne, redoviste NybyggnadsMedel som afskrifvas	3,150:. - -	
Bevillning å utlånte Capital	648: 17. 9.	
Diverse omkostnader . . .	4,239: 2. 11.	28,880: 39. 9.
Tills. B:co R:dr		28,880. 39. 9.

Utgående Balancerne uti 1826 års HufvudBok bestå af följande summor neml.

Diverse Förskotter . . . . . R:dr	51:	36.	—
Förskjutne oredoviste Nybyggnadsmedel	11,932:	3.	3.
D:o ReparationsMedel	897:	30.	—
Utlånte Capitaler	362,714:	13.	3.
Obetalte Räntor	9,103:	31.	11.
Till afskrifning anmälte Balancer . .	5,293:	11.	4.
På indrifning beroende Poster	18,800:	37.	9.
Behållning uti R. St:rs Bank	12,460:	13.	10.
R:dr	421,253:	33:	4.

Cassans skulder äro under samma tid nedsatte till . . . . . R:dr 1,847: 19. 9.

Räkenskaperne utvisa således att Cassan under årets lopp förökat sitt Capital med R:dr 9,469: 33. — hvilken förökning dock varit en följd deraf att icke hela NybyggnadsAnslaget för året blifvit användt, samt äfven till någon del af ett högre Markegångspris för samma år.

Vid Räkenskaperne, som med ordning och redighet, efter antaget Bokföringssätt äro förde, har ingen anmärkning ägt rum. Cassans Documenter och SäkerhetsHandlingar hafva blifvit inventerade af Utskottet, som dervid funnit Cassans säkerhet iakttagen och bevarad; och får Utskottet i öfrigt med anledning af hvad 1827 års Revisorer i afseende å 3:ne Lån anmält, upplysa att det ena af dessa eller Major Lindecronas Lån innevarande år blifvit till fullo inbetald, och att de öfrige begge genom sucessiva inbetalnin-

gar ingå till Cassan. Sluteligen får Utskottet åberopa sin hemställan uti Betänkandet N:o 62, om Nådig föreskrift till KrigsCollegium, att de afskrifningar, hvilka af K. M:t i Nåder bifallas, upptagas uti Räkenskaperne för det år då de blifva i Nåder beviljade. Den 3 October 1829.

N:o 283.

Memorial, ang:de förrättad Revision af Wadstena KrigsmanshusCassas Räkenskaper för år 1825. (U.-A.)

Wadstena Krigsmanshus-Cassas HufvudBok med Räkenskaper för år 1825 äro af K. KammarRätten granskade och lämnade utan anmärkning; de utvisa att Cassans tillgångar och fordringar vid Årets början utgjorde . . . . . R:dr 888,843: 18. 4.
hvarifrån dock afgår skulden . . . „ 883: 13. 1.
Så att Netto-behållningen var . . R:dr 887,960: 5. 3.

Cassans inkomster för året hafva utgjorts af de

så kallade äldre Centonal .	23,780: — 10.
Avancements-penningar . .	5,544: 27. 9.
Inskrifnings dito	274: 28. —
Afskeds dito	25: 16. —
Rusthålls-afgifter	17,208: 23. 7.
Procent af Gåfvor och Pensioner	382: 10. 6.
BötesMedel	828. — —
Transport	48,043: 10. 8.

Transport	48,043: 10. 8.	
Ränta å utlånte Capitaler	45,112: 9. 5.	
HemmansRäntor efter Krono-värde	3,889: 19. 7.	
Skillnaden efter Markegångspris	18,743: 24. 8.	
Fyrationde Spanmål	5,173: 30. 4.	
ArmbösseMedel	5: 23. —	120,967: 21. 8.
Donerade Medel		1,666: 32. —

Nyare Inkomster:

Centonal	9,045: 45. 11.	
Afgift af Ecclesiastik Statens bevillning	1,053: 7. 4.	
D:o af Diverse värdigheter	310: — —	
Afgifter af Fastighetsköp	13,690: 2. —	
D:o för Skatte- köp- och besittnings-rätt å Kronans Hemman	397: 5. 7.	
Dito af Burskap	612: 12. —	25,108: 24. 10.
ExtraOrdinarie uppbörd		165: 21. 5.
AnmärkningsMedel		1,123: 16. 8.
Tillsammans R:dr		149,031: 20. 7.

Årets Utgifter hafva utgjordt:

Lefverering till Armeens Pensions-Cassa	48,098: 32. 1.
Gratialisters underhåll	65,966: 30. —
Löner	5,486: 41. 4.
Transport	119,552: 7. 5.

Transport	119,552: 7. 5.	
Pensioner till Civile Embets- och Tjenstemän . .	1,561: 26. —	
Dito till Afskedade Militairer	700: 32. —	
Till K. M:ts Nådiga Disposition afsatte Medel . . .	1,510: — —	
Pensioner af de för Kgl. Krigs-Collegium afsatte Medel	57. — —	
Remisslage, Provision med mera.	5,765: 24. 11.	
Procent å Gratialist-underhållsMedel	662: 27. 6.	129,809: 21. 10.
Afskrifningar, Afkortningar och Restitutioner		1,313: 21. 8.
	R:dr	131,122: 43. 6.
Och befunnos vid Årets slut, Cassans fordringar vara	R:dr	907,050: 23. 11.
hvarifrån afgår skulden till ett belopp af		1,181: 41. 7.
Så att Cassans behållning uppgick till	Rd.	905,868: 30. 4.

Utvisande en för året ökad Capital-behållning af R:dr 17,908: 25. 1.

Utskottet, som inventerat Cassans Documenter och säkerhetshandlingar har dervid icke funnit någon anledning till anmärkning, äfvensom Utskottet erfarit att Räkenskaperne, Redovisningen och hela förvaltningen med ordning och noggranhet blifvit förde och handlagde; åberopande i öfrigt Utskottet dess Utlåtande

N:o 62, angående underd. anhållan hos K. M:t, om Nådig föreskrift, att de afskrifningar, hvilka i Nåder bifallas, måtte i Räkenskaperne upptagas under det år, då K. M:t derom meddelar sitt Nådiga Beslut. Den 3 October 1829.

N:o 284.

Utlåtande, i anledning af erhållen åter-remiss å Betänkandet N:o 216, angående verkställd granskning af redogörelsen öfver 2:ne KrutförsäljningsExpeditioner. (I.-A.)

Vid Utskottets berörde Betänkande, deruti Utskottet, jemte berättelse om de till Amerika och Medelhafvet verkställde Krutförsäljnings-expeditioner, tillika tillstyrkt den underd. anhållan å R. St:rs sida, att Krutförsäljning utom landet må helt och hållet öfverlemnas till den enskilta speculationen och att priset å Krut vid inrikes försäljning måtte, till uppmuntran för handeln och näringarne, i den mån K. M:t funne sådant nödigt, nedsättas, hafva anmärkningar hos H. *R. o. A.* samt H. *BondeStåndet* blifvit gjorda, hvilka föranledt till frågans återremitterande, hvarjemte, inom V. *BorgareStåndet*, som bifallit Betänkandet, Hr CommarceRådet *Cronius* väckt ny motion i ämnet, till aldeles enahanda syftning och innehåll med det anförande Hr Grefve *Gyldenstolpe*, *Anton Gabriel*, afgifvit till H. R. o. A:s Protocoll.

Förra delen af Utskottets tillstyrkande i Betänkandet N:o 216, eller att Krutförsäljningen utom lan-

det må helt och hållit öfverlemnas till den enskilta speculationen, har inom samtl. RiksStånden blifvit bifallen, men deremot tillstyrkandet af Krutprisets nedsättande varit föremål för de gjorda anmärkningarne. Till redovisande så väl för dessa som för innehållet af Hr Cronii motion, anser Utskottet tillfyllest att här uppgifva de skäl, Hr Grefve Gyldenstolpe emot nämnde tillstyrkande anfört; dessa äro:

1:o Att Krutförsäljningsmedlen utgöra en till bestämdt belopp påräknad StatsVerkets inkomst-titel, hvilken genom ytterligare nedsättning skulle kunna undergå betydlig förminskning och således directe, åtminstone till nästa Riksdag, öka behofvet af extra-ordinarie skattebidrag;

2:o Att, då Statens omkostnader för Krut- och Salpeter-tillverkningen utgå genom allmänna Skattebidrag, hvarje nedsättning i försäljnigspriset blir en fördel som endast tillfaller förbrukaren på bekostnad af öfrige skattskyldige medborgare;

3:o Att då nästan ingen inrikes handel drifves med Krut, en nedsättning "till uppmuntran för handeln" endast skulle komma exporteuren till godo och bereda honom en obillig vinst;

4:o Att, då Bergshandteringen ensam årligen förbrukade omkring 2000 Centner, men deremot alla öfriga näringar tillsammans blott 1000, en nedsättning i Krutets pris hufvudsakligen och nästan uteslutande blefve förmånlig för Bruksegare och deras yrke, hvilket visserligen ej är den af Sveriges näringar, som behöfver det mästa understöd; samt

5:o Att Krutpriset i Sverige, oagtadt den monopolicerade tillverkningen, ingalunda uppgår till Krutets verkliga värde då det för närvarande säljes för nästan samma pris, som den i Krutet ingående Salpeter skulle ensam kosta om den vore tillåten till införsel mot måttlig tull; men att deremot detta pris med öfver 75 procent understiger hvad Krutet verkligen kostar samt att således en ytterligare nedsättning ej är för de consumerande af billighet påkallad, utan skulle blott ytterligare öka de förluster som redan vid denna handel drabba Staten.

Dessa skäl, dem Hr Grefve Gyldenstolpe uti sitt anförande närmare utvecklat och med calculationer, hemtade ur Räkenskaperne öfver Krut-tillverkningen och försäljningen i Riket, ytterligare styrkt, har Utskottet i öfvervägande tagit, men under närvarande förhållanden, då K. M:t och Kronan, i följd af de med Krutbruken gällande Contracter, är skyldig inlösa det Krut som tillverkas, och hvarigenom skulle kunna hända att den förlust, som genom ytterligare nedsättning, då sådan påkallades, för Kronan uppkomme, blefve vida mindre än den Kronan finge vidkännnas genom nya Magazinsrums anskaffande för den årligen ingående, Kronans behof vida öfverstigande Krutqvantiteten och Krutpartiernes förskämning genom ett längre förvarande,

kan Utskottet icke frångå dess förra tillstyrkan, äfven i afseende på Krutprisets möjliga nedsättning, helst sådant icke blifvit tillstyrkt i allmänhet, utan

endast då omständigheterna kunna det påkalla och K. M:t pröfvar sådant nödvändigt.

Då likväl Utskottet i så måtto instämmer med hvad Hr Grefve Gyldenstolpe och Hr Cronius yttrat, som att önskligt vore, det Kronans förlust på Krut-tillverkningen måtte kunna förminskas om ej upphöra, tillstyrker Utskottet det tillägg i den underd. skrifvelsen,

att, då Contracten med Krutbruksägare skola förnyas, skyldigheten å Kronans sida att inlösa det tillverkade Krutet må, i möjligaste måtto inskränkas i förhållande till Kronans behof af denna vara, och att i sådant afseende äfven må begagnas den utväg att, i stället för Krut, upplägga Salpeter, helst, med erforderlig tillgång på denna för Krut-tillverkningen hufvudsakliga beståndsdel, Kronans förseende med Krut, vid infallande behof, utan svårighet lärer låta sig verkställa. Den 3 October 1829.

N:o 285.

Utlåtande, i anledning af erhållen återremiss å Utskottets Betänkande N:o 208 angående f. d. Allmänna MagazinsInrättningens förvaltning och utredning. (I.-A.)

De inom H. *R. o. A.* yttrade anmärkningar mot berörde Betänkande och hvilka föranledt detsammas återremitterande kunna sammanfattas uti följande puncter, nämligen, af Friherre *Ankarswärd, C. H.*:

1:o Att den i förra Betänkandet pag. 303 omnämda afskrifningsfråga för Elfsborgs Län bordt, icke såsom Utskottet tillstyrkt, lemnas utan åtgärd, utan föranleda till en underd. framställning till K. M:t;

2:o Att förhållandet med de vid 1823 års Riksdag af R. St:r mot f. d. Allmänna MagazinsDirectionen väckte 10 anmärkningar, hvilka, till följd af K. M:ts beslut, fått förfalla, likaledes bordt blifva föremål för underd. skrifvelse till K. M:t och Utskottet icke inskränka sin åtgärd till en anmälan af förhållandet hos Constitutions-Utskottet;

3:o Att mera uppmärksamhet bordt fästas dervid att icke utredningen, efter 1823 års R. St:rs uttryckliga begäran, genast blifvit öfverlåten åt K. StatsContoret utan först en serskild Styrelse dertill förordnad;

4:o Att förhållandet med MagazinsInrättningens fordringar i Finland bordt närmare utredas, till bedömande huruvida den högst betydliga minskning i det balancerade fordringsbeloppet, som genom tractaten för Inrättningen uppkommit, kan nöjaktigt förklaras;

5:o Att närmare utredning måtte gifvas rörande de år 1826 verkställde försäljningar af Spanmål, hvaribland exempelvis utmärkts försäljningarne i Skåne och Westmanland;

6:o Att Utskottet måtte noggrannare undersöka anledningarne, hvarför Redogörelsen för Creditivmedlen icke ännu, efter 3:ne års förlopp är fulländad;

7:o Att icke, enligt Utskottets hemställan, afskrif-

ningen af äldre Balanceposter må få ankomma på K. M:ts Nådiga förordnande, utan för deras afförande ur Räkenskaperne jemväl erfordras R. St:rs medgifvande;

8:o Att det afslag som blifvit meddeldt å 1827 års Revisorers begäran om delfående af redogörelsen för Creditivmedlen, bordt föranleda till någon åtgärd å Utskottets sida, helst R. St:r vid Creditivets anslående såsom vilkor fästat rättigheten för deras Revisorer, att af Räkenskaperna rörande detsammas användande undfå kännedom.

Af Hr *Cederschöld, P. G.:*

9:o Att förhållandet med Spanmålsförsäljningarne år 1816 varit besynnerligt, serdeles i Skaraborgs Län der Kornet i Junii nämnde år sålts för 4 R:dr 32 sk., ehuru gångbara priset varit vida deröfver,

Samt af Hr *v. Qvanten, C.:*

10:o Att, utom nyssnämnde omständighet, i hvilken Hr v. Qvanten delade lika åsigt med Hr Cederschöld, Utskottet icke upplyst huruvida den för Silfveruppköp påräknade En million R:dr eller Creditivsumman verkligen kunde utgå.

Enligt till Utskottet ankomna Protocolls-Utdrag har Utskottets ofvanberörde Betänkande N:o 208 blifvit bifallet af Högv. *PresteStåndet* och af Vällofl. *BorgareStåndet* d. 14 sistl. Augusti samt af Hederv. *BondeStåndet* d. 17 i samma månad. — Af sådan anledning och med tillämpning af 69 §. RiksdagsOrdningen anser Utskottet de i 1, 2, 3, 7:de och 8:de punkterna gjorda anmärkningar icke föranleda till något ytterli-

gare yttrande. Deremot och då de öfriga anmärkningspunkterna egentligast afse en fullständigare utredning af vissa uppgifna förhållanden, får Utskottet, upplysningsvis, vördsamt anföra följande.

Hvad först angår de år 1826 verkställda försäljningar af MagasinsInrättningens Spanmålsbehållningar, så har Utskottet grundat sitt derom i förra Betänkandet gifna omdöme på en med fullständighet och noggranhet verkställd undersökning. Men Utskottet har ansett hvarken lämpligt eller nödigt att bilägga de uppgjorda utredningarne, såsom varande af mycken vidlyftighet, och blott ämnade att lemna Utskottet en erforderlig öfversigt af denna del af förvaltningen och derigenom sätta Utskottet i tillfälle att deröfver fälla ett bestämdt omdöme. Genom jemförelsen emellan försäljningsprisen, de i orten vid försäljningstillfället gängse samt det fastställda Markegångspriset i hvarje Län, har Utskottet kommit till det i förra Betänkandet pag. 323 uppgifna resultat. Beträffande åter de nu serskildt utmärkte försäljningarne i Westmanland, Skåne och Skaraborgs Län, så har förhållandet med dem icke undfallit Utskottets uppmärksamhet, helst densamma blifvit ytterligare fästad derpå genom en hos Utskottet gjord serskild framställning; men Utskottet har icke funnit försäljningarne i de 2:ne förstnämnda Länen föranleda till någon anmärkning, hvadan Utskottet icke heller ansett skäl för handen att serskilt utmärka dessa. — Äfven nu tror Utskottet vara öfverflödigt att ingå i någon detaljerad framställning huru vid dessa tillfällen tillgått af den skriftvexling som förts emellan

Magasins-Utrednings-Styrelsen och vederbörande i orterne m. m., helst under discussionen hos Höglofl. Ridd. och Adeln, upplysningar blifvit meddeldte af Friherre af Nordin, C. J., såsom f. d. Chef vid UtredningsStyrelsen, rörande försäljningarne i Skåne, och af Friherre Ridderstolpe, F., i afseende på den från KronoMagasinet i Westerås försålda Spanmål i början af år 1826, och hvilka uppgifter öfverensstämma med de handlingar Utskottet fått sig tillställde.

Deremot har Utskottet redan omnämnt förhållandet med försäljningarne i Skaraborgs Län uti det återremitterade Betänkandet. Att utöfver hvad deri blifvit yttradt, vidröra det missförstånd som synes hafva ägt rum emellan vederbörande, har Utskottet ansett och anser mindre lämpligt, sedan K. M:t, enligt hvad Betänkandet innehåller, deröfver meddelat nådigt beslut, hälst Utskottets opinion i anledning af berörde förhållande äfven blifvit i förra Betänkandet pag. 327 uttryckt.

I afseende på långsamheten med Creditiv-redogörelsens upprättande och orsakerne dertill, kan Utskottet icke meddela andre eller flera upplysningar än som redan i förra Betänkandet pag. 336 äro uppgifna och hvilka, under Discussionen i ämnet ytterligare upprepade af Hr Grefve Adelsvärd, E. R., i Utskottets tanka innebära antagliga skäl för det anmärkta dröjsmålet.

Såsom svar å Hr von Qvantens fråga, huruvida den för Silfver-inköp påräknade Million vore disponi-

bel,

bel, får Utskottet hänvisa till de vid förra Betänkandet fogade Calculer, utvisande ej mindre det å Creditiv-räkningen insatta contanta belopp, utan äfven hvad af MagasinsInrättningens tillgångar kan anses dels genast dels inom en kortare tid disponibelt.

Hvad slutligen angår Friherre Anckarswärds begäran om närmare utredning, huru MagasinsInrättningens i Finland ägande fordringar kommit att så betydligen nedsättas, åberopar Utskottet K. M:ts Nåd. Skrifvelse till R. St:r d. 19 Nov. 1828, rörande fördelningen af den från Ryssland influtna summa till ersättning för Svenska Kronans samtlige fordringar i Finland. Den 3 October 1829.

N:o 286.

Utlåtande, i anledning af väckt motion, att granskningen af 1827 års afslutade Räkenskaper för StatsVerket borde af StatsUtskottet verkställas. (I.-A.)

Genom Remiss den 29 December sistlidet år har H. *R. o. A.* till Utskottets besvarande öfverlemnat ett af Hr Friherre *Anckarswärd, Carl Henric*, afgifvet anförande, hvari han fästat Utskottets uppmärksamhet på den fördel, som af ofvannämnde Räkenskapers reviderande af Utskottet, jemte KonungaBrefvens och Protocollernes läsning intill närvarande tid skulle uppstå, genom Revisionernes deraf uppkommande närmare

förflyttning intill den tid, som möjligen kunde komma under granskning. Varandes samma motion åtföljd af ett yttrande i ämnet af Hr Grefve *Adelsvärd, Eric Reinhold,* som ansett, att, om med ifrågavarande framställning åsyftades något mera, än den K. KammarRätten egentligen tillhörande partiella granskning, eller tillika en öfversigt af det hela af StatsVerks-förvaltningen för ofvanberörde år, samma års RiksHufvudbok derförinnan borde vara afslutad, på det den ifrågakomne granskningen måtte i sin fullständighet kunna för sig gå; och berodde det i öfrigt på Stats-Utskottet, som, enligt 30 §. 2 Mom. RiksdagsOrdningen, ägde tillgång till alla StatsVerkets Räkenskaper och Handlingar, huruvida, beträffande läsningen af KonungaBref och Protocoller intill närvarande tid, en revision af sådane Handlingar, hvilka i anseende till tiden ej ginge i bredd med Revisionen af de afslutade Räkenskaperne, kunde anses ändamålsenlig.

Utskottet får upplysa, att RiksHufvudboken för år 1827 visserligen ifrån September månad varit tillgänglig för Utskottet; men som alla öfrige för Stats-Medel redovisande Verks räkenskaper, såsom utgörande Verificationer till RiksHufvudboken, tillika böra öfverses, så vida en fullständig granskning af Statsförvaltningen äfven för det ifrågakomne året skulle verkställas, hvilket likväl den återstående tiden för Riksdagens fortfarande, i anseende till öfrige ännu oafslutade ärender icke synes medgifva; altså har Utskottet enär läsningen af K. Bref och Protocoller för en tid, hvars räkenskaper icke tillika granskas, icke uppfyl-

ler ändamålet af en ordentlig undersökning i förevarande afseende, ansett sig

icke böra tillstyrka bifall till Hr Friherre Anckarsvärds ofvanberörde motion, hvilken af anförde skäl Utskottet tror böra förfalla. Den 3 October 1829.

N:o 287.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om rättighet för Hemmansägare i Herjeådalen till Skatteköp af visse KronoFisken.

(I.-A.)

Uti ett ifrån H. BondeStåndet till Usskottet remitteradt anförande har RiksdagsFullmäktigen Eric Andersson Bång anmält, att sedan år 1822 med åtskillige i Herjeådalen befintelige smärre Kronofisken af K. M:ts Befallningshafvande i Orten vidtagits den åtgärd, att de förauctionerats på vissa år till den mästbjudande, hade under sådane omständigheter och för att undgå vidare täflan några Hemmansägare sökt att få köpa det af dem under arrende inropade Fiske till Skatte, men hvilken ansökan, i stället att befordras, K. M:ts Bef:hde ex incommunicato afslagit, på den grund att 77 §. RegeringsFormen skulle förbjuda allt skatteköp af ifrågavarande lägenheter; och då åberopade § af RegeringsFormen ingalunda lade något hinder för sådane skatteköp, utan allenast stadgade, att KronoFisken och andre nämnde lägenheter ej må af Konungen, utan R. St:rs samtycke, genom försäljning Kronan afhändas, har Motionären anhållit om

R. St:rs bifall dertill, att alla omförmäldte vid Hemmanens Land och Strand inom Härjeådalen belägne för K. M:t och Kronan allt för obetydliga, men för innehafvarne omistlige, Fisken måtte få till Skatte lösas, på de grunder K. KammarCollegii Circulaire-Bref den 22 Sept. 1802 utstakade.

Genom berörde CirculaireBref är redan föreskrifvet, att, i anseende till den underdåniga anmälan hos K. M:t som åligger K. KammarCollegium hvarje gång skatteköp sökes å smärre KronoFisken, Landshöfdingarne, vid inkommande dylika ansökningar, böra på stället noga undersöka Fiskenas beskaffenhet och huruvida sådane omständigheter sig förete, som kunna föranleda till någon större förmån för Kronan, än den derå satta årliga räntan, i fall Fisket förblifver under Kronans disposition och ställes under Arrende, samt att derefter, och sedan äfven den vid Skatteköp påbudna Kungörelsen i Orten föregått, samma undersökning, jemte Skatteköps-handlingarne, må, med Landshöfdingens utlåtande, till K. Kammar-Collegium insändas.

Och som, i fall af några häremot stridande åtgärder å K. M:ts Befallningshafvandes sida, det är vederbörande Skatteköpssökande öppet, att å vederbörlig ort söka den rättelse, i afseende på behandlingen af ifrågakomne ärender, som med ofvanberörde Stadgande öfverensstämmer; så anser Utskottet

någon åtgärd af R. St:r, i anledning af Riksdags-Fullmägtigen Bångs ofvannämnde Motion, icke vara att vidtaga. Den 3 Oct. 1829.

N:o 288.

Utlåtande, i anledning af gjorda anmärkningar vid Utskottets Betänkande N:o 165, rörande fördelningen af de genom en med Kejserlige Ryska Regeringen afslutad Liqvidations-Convention influtne medel. (I.-A.)

Berörde Betänkande, som blifvit bifallet af Vällofl. *BorgareStåndet*, den 16, och af Hederv. *BondeStåndet* den 17 sistl. Julii, är vordet återremitteradt den 9 i samma månad ifrån Högv. *PresteStåndet* samt den 19 nästl. Augusti från Höglofl. *Ridd. och Adeln.*

Ibland de omständigheter som föranledt återremissen har Utskottet ansett sig böra till besvarande först upptaga den hos *Ridd. och Adeln* af Hr Friherre *Anckarsvärd, Carl Henric*, gjorda framställning, hvarom sig förenat Hr *Rosenqvist af Åkershult*, att en mera utvecklad anmälan af sjelfva liqviden med Ryska Regeringen bordt från Utskottets sida äga rum.

Hr Friherren har anfört, att, då här vore fråga om fordringsanspråk, som blifvit anmälda till ett belopp af omkring En million R:dr eller något derutöfver, R. St:r icke fullgjorde deras åliggande, att hålla hand öfver iakttagandet af Rikets sannskyldiga nytta, med mindre de infordrade upplysning, huru desse fordringsanspråk kunnat nedsjunka till beloppet af 150,000 R:dr, — ett resultat, som ej annorlunda än i qvittningsväg kunnat uppkomma, ehuru det vore svårt att finna, att motfordringar på Finska sidan till ett sådant

belopp kunnat äga rum; hvadan Utskottet borde noga utveckla grunderne för berörde qvittning och skälen för fordringarnes så betydliga nedsättning.

K. M:ts Nådiga Skrifvelse till R. St:r uti ifrågavarande ämne (serskildt tryckt i 1:sta Saml. af Bihanget till RiksStåndens Protocoller under N:o 16) hvilken upptager, sid. 35 med 59, en specification på alla de å Svenska sidan reclamerade fordringsposter jemte de Allm. Verk och Inrättningar, för hvilka anspråken blifvit väckta, upplyser äfvenledes förhållandet i afseende på de fordringar hos Svenska Kronan, som å Finska sidan blifvit anmäldte och till hvilkas utredande en serskild Liqvidations-Commission i Åbo förordnades.

Desse senare, i början framstäldta till ett vida större belopp, uppgåfvos sedermera till en Summa af 202,457 R:dr 12 sk. 1 r. B:co, bestående i Finska Undersåtares fordringar dels för verkställda men obetalde Transporter och Förskott åt Svenska Arméen under sista Kriget, dels ock från äldre tider hos Svenska Kronan innestående medel m. m.; hvarförutan äfven reclamerades för f. d. Finska Arméens räkning ⅓:del af Svenska Arméens PensionsCassas CapitalFond.

Af högstberörde Nåd. Skrifvelse inhemtas vidare, sid. 40, i hvad mohn Kejserlige Ryska Regeringen ansåg Svenska fordringsanspråken ersättningsgillde och kunna till Fredrikshamska Tractatens bestämda innehåll hänföras, samt huru, efter de långvariga underhandlingarne, Sverige sluteligen tillerkändes den nu erhållne Summan, 150,000 R:dr, i stället för det be-

lopp af 134,057: 9. 9., hvarföre ersättning i början med någon sannolikhet syntes vara att påräkna.

Innehållet af Fredrikshamska Tractaten, så vidt den ägt afseende på ifrågavarande liqvid, är jemväl i K. M:ts Nåd. Skrifvelse omnämndt.

Och anser Utskottet väl således nu, lika litet, som då dess förra Utlåtande afgafs, någon vidare utredning, än den K. M:ts Nådiga Skrifvelse upptager, i frågan om liqviden med Ryska Regeringen, grunderne för den skedde qvittningen och orsaken till de Svenska fordringarnes så betydliga nedsättning, erforderlig; Men till närmare upplysning om lydelsen af den åberopade 13 Art. af Fredrikshamns-Tractaten, varder dock densamma här ordagrant införd:

— — — — — — — — — — — —

Art. XIII.

"Genast efter skedd utvexling af denna *Tractats* "*Ratificationer*, skola de höga *Contraherande* Delarne "låta upphäfva all Seqvestre som blifvit laggd på bå-"da Ländernes respective Invånares egendomar, for-"dringar och inkomster, samt på dervarande Allmänna "Inrättningar. De förbinda sig, att betala allt hvad "de kunna vara skyldige för penningar till dem låna-"de, af nämnde enskilta personer, och Allmänna In-"rättningar och att godtgöra eller ersätta alla till de-"ras förmon ställde räntor på någon af de höga Con-"trahenterne.

"Utslag i alla reclamationsmål emellan de båda "höga Contraherande Delarnes Undersåtare, i afseen-

"de på fordringar, egendom eller andre rättigheter, "som, enligt vedertaget bruk och Folkrätten, böra vid "inträffad fred åter upptagas, skall tillhöra vederbö-"rande Domstolar, och den skyndsammaste och mäst "opartiska rättvisa vederfaras de personer, som i detta "ändamål behöfva Domstolarne anlita."

Hr Friherre *Anckarswärd* samt Hr *Rosenqvist af Åkershult* hafva, angående Anticipationen på räntan af de erhållne 150,000 R:dr och medlens ställande under annan förvaltning, än Statens vanlige Penningeförvaltande Verk, trott, att då denna åtgärd icke ansetts föranleda till anmärkning emot Konungens rådgifvare, den åtminstone bordt gifva Utskottet anledning att föreslå en underd. Skrifvelse till K. M:t, med anhållan, att framdeles, vid händelser af samma art, eller då någon opåräknad inkomst tillflyter Staten, medlen må i vanlig väg förvaltas och inga anticipationer derå äga rum.

I afseende härpå åberopar Utskottet de i förra Betänkandet anförda skäl, hvarföre Utskottet funnit någon vidare åtgärd, i anledning af denna K. M:ts disposition, än en anmälan till R. St:r om förhållandet, icke böra äga rum.

Emot Utskottets tillstyrkande, att, af de influtne medlen, ersättning till Stockholms Stora Barnhus, för förlorade inkomster ifrån Finland, bör utgå med blott 5,893 R:dr 37 sk. B:co, i stället för den Summa af 51,869 R:dr 34 sk. 8 r., K. M:t ansett berörde Inrättning i sådant hänseende tillkomma, hafva flerfalldige anmärkningar blifvit gjorda.

Hos *Ridd. och Adeln* är af Hr Friherre *af Nordin, Carl Johan,* härutinnan anfördt:

att Stora Barnhusets rätt till ersättning för omförmäldte förlust grundade sig på Drottning Christinas Bref år 1637, i hvilket den Inrättningen tillaggde Tionde-Spanmål för evärldeliga tider tillerkänts Stockholms Stad, för att derigenom kunna uppfostra fattige barn, och, till följd hvaraf, vid alla sedermera företagne indragningar, äfven i Carl XI:s tid, fråga aldrig uppstått att skilja denna inkomst ifrån Barnhuset;

att den ersättning R. St:r år 1815 lemnade Barnhuset i kortstemplings-afgiften icke var ensamt för förlusten af Tionde-Spanmålen, utan äfven för den andel i Convoij- och Tull-afgifter som för Barnhuset gingo förlorade;

att enär, den Summa, som ifrån Finland influtit, blifvit lemnad till ersättning åt vissa Allm. Inrättningar för förlorade inkomster; R. St:r också borde pröfva, hvilkas rätt det vore att erhålla denna ersättning;

att härvid icke någons rätt vore så klar, som Stora Barnhusets, då 13 Art. af Fredricshamns-Tractaten af år 1809 stadgade, att alla räntor till Allmänna Inrättningar skulle godtgöras; hvarförutan under Noteväxlingen i ämnet, på grund af gjord framställning att bland Svenska Fordringarne afseende förnämligast borde göras på dem som tillhörde Barmhertighets-Inrättningar, bland hvilka Barnhusets stod i främsta rummet, Ryska Regeringen skall medgifvit att betala den runda Summan af 150,000 R:dr;

att, genom det att Administrativa Makten gjort framställning, att ifrågavarande ersättning borde utgå, Administrativa Makten jemväl ansett förhållandet vara tydligt och klart; hvadan, med afseende jemväl derpå att Stora BarnhusInrättningen sträckte sin verksamhet äfven utom hufvudstaden, det icke vore rättvist, att afskära dess ostridiga rätt att erhålla de medel som till dess underhållande fordrades.

Varandes detta omdöme deladt af Hans Exc. Hr Grefve *Lövenhjelm, Carl Axel,* samt Hr *Cederschöld, Pehr Gustaf.*

Och är inom H. *PresteStåndet* i denna fråga vidare andragit:

af Hr Biskop *Wallin:* Att Barnhusets fordran i detta hänseende destohäldre borde till dess af K. M:t upptagne rättmätiga belopp utgå, som R. St:r, då de år 1815 beslöto en ersättning derföre, gillat samma fordran;

att vid det förhållande, som visat sig, att den lemnade ersättningen i Kortstemplings-afgiften årligen aftagit, ett medium af förflutna årens inkomst deraf ej rättvisligen kunde tagas till grund för beräkningen af denna ersättning, utan borde nu mera Kortstemplingsmedlen, hvilka icke kunde anses för annat än ett förskott, återgå, sedan tillgång erhållits till fullt skadestånd för Fordringägaren; samt

att i öfrigt Barnhuset icke kunde uppfylla dess ändamål, att vara icke blott för hufvudstaden utan hela Fäderneslandet en gagnelig och nyttig Inrättning, om dess påräknade inkomster inskränktes; derföre Hr Biskopen yrkat, att denna Inrättning måtte njuta er-

sättning för sine förlorade inkomster ifrån Finland, i likhet med hvad K. M:t i Nåder föreslagit.

I hvilket yrkande med Hr Biskoppen många af det Högv. Ståndets Ledamöter sig förenat.

Och har Hr Presidenten *Poppius* yrkat förevarande frågas behandlande ur den synpunct, att enär Stora Barnhuset vore en Inrättning af Staten, någon annan grund för dess delaktighet uti Statens tillfälliga eller ständiga tillgångar icke borde gifvas, än dess behof för sitt bestånd i öfverensstämmelse med det ändamål Staten afsåge med sjelfva Inrättningen.

Utskottet har af Drottning Christinas DonationsBref den 24 Mars 1637 väl inhemtat: att till det i Stockholm då inrättade Barnhus blifvit föräradt och skänkt, ibland annat, "af allehanda SädesTionde som uti alla Kyr-"koherbergen i Svea Riket och halfparten af StorFur-"stendömet Finland inkomme, hvar Fyrationde Tunna, "eller af hvar Tionde Tunna en half Spann;" men Utskottet har häraf funnit destomindre anledning att frångå dess i denna fråga förut yttrade öfvertygelse, att denna förmon ifrån Finland bör anses, genom Finlands skiljande från Svenska Kronan, hafva med Fonden, hvaraf den tilldelades, gått förlorad, som, af de öfrige Inrättningar, hvilka under Underhandlingarne med Ryska Regeringen, jemte Barnhuset, ansetts företrädesvis böra njuta godtgörelse för sine fordringar, *Allmänna MagazinsInrättningen* för hela dess fordringsbelopp, uppgående till öfver en half million Riksdaler, icke tillerkänts af den influtne ersättningssumman mera än 48,710: 10. 4., och *Krigsmanshuset*, för hvil-

ket yrkats ersättning äfven för beräknade Capitalvärdet af dess förlorade räntor, 30,000 R:dr, blott fått i ett för allt 2,479 R:dr 8 r:st., hvilka efter kriget funnits oguldne; och i likhet med detta förhållande har Utskottet äfven trott, att Allmänna Barnhuset för sin pretention borde godtgöras.

Det förekommer dessutom i afseende på nämnde Inrättnings inkomster, i följd af det åberopade K. Brefvet af Drottning Christina, att ifrån Provincerne Skåne, Halland och Blekinge, som den tiden Donationen gjordes icke tillhörde Svenska Kronan, Inrättningen äfven uppbär $\frac{1}{40}$:delen af all KronoTionde, hvarigenom Barnhuset redan uti långliga tider bekommit en större inkomst, än hvad vid Gåfvobrefvets meddelande blifvit beräknadt.

Om än Stora Barnhuset, hvilket efter hvad upplyst blifvit enligt Stadganderne egenteligen är bestämdt att emottaga barn, födde i Stockholms Stad, kan betraktas såsom stående i sammanhang med Landets Allmänna nytta, derigenom att Barnaföderskor ifrån Orterne dit inkomma, synes dock Staten för denna Inrättning hafva gjort nog, genom de allmänna bidrag i Spannemål och penningar som årligen till dess underhåll från StatsVerket ingå. Och som i öfrigt vid underhandlingarne om ifrågakomne ersättning, Barnhusets rätt dertill blifvit å Ryska sidan bestridd, samt, utan serskild discussion om hvarje fordringsanspråk, eller erkännande af något företräde dem emellan, en rund Summa i ett för allt af hvad Sverige i

Finland egde att fordra blifvit gifven; alltså har Utskottet funnit sig böra

vid dess förut afgifne tillstyrkande, ang:de det belopp som af den influtne ersättningssumman bör Barnhuset för dess fordringar tillkomma, förblifva.

Den 3 October 1829.

Reservation:

Af Hr Biskopen Doctor *Thyselius*: Emot Utskottets beslut, att icke tillerkänna Stora Barnhuset ersättning för dess genom Finnlands afträdande förlorade Kronotionde, reserverar jag min särskilda tanka af följande skäl.

1:o Emedan ordalydelsen af 13 §. i Fredricshamnstractaten icke förbehåller Staten något skadestånd för dess vid Finnlands occupation borrtmistade Magazinsbehållningar, eller i landet innestående Spannemåls utlåningar, hvilka liksom andra Kronofordringar enligt allmänt bruk, med krigets rätt öfvergått till segrären.

2:o Emedan, enligt sakens natur och all billighets grund, Statens rätt vid fördelningen af den omsider erhållna summariska liquiden, sist måste komma i fråga, hvaremot de fromma Stiftelsernas rätt blifver den första, som bör iakttagas. Jag föreställer mig Staten såsom en förmyndare, hvilken har att bevaka, jemte sin egen fördel, äfven sine myndlingars. Om denne skulle på sig öfverflytta en ersättning, som han under åberopande af deras förluster begärt och erhållit, kunde han väl icke gerna, om än hans eget lidande

funnes vida större än deras, undgå, att anses hafva handlat oredligt. På vår Landsfaderliga Styrelse faller visserligen icke, hvilket hvar redlig Svensk man med glädje erkänner, någon sådan skugga. Jag ville ej eller, att den skall fördunkla R. St:rs och deras StatsUtskotts förhandlingar.

3:o De förluster Staten lidit genom de med Finland förlorade, till andra ändamål såsom t. ex. Bibeltryckningen, Krigsmanshuset m. m. anslagne Kronotionde och Hemmansräntor, äro i så måtto lindrade, att genom Finlands frånsöndring också årliga behofvet är förminskadt. Så förhåller sig icke med Barnhustionden, som egenteligen var donerad till Stockholms Barnhus, der fosterbarnens antal de sednare åren snarare blifvit ökadt. Man säger väl att Barnhuset tillhörer Hufvudtaden, men denna tillhörer ju riket, ifrån hvars alla provincer, af andra könet ditsamlas de till tänkesätt och seder minst förvarade — de, som lättast frestade och mest frestande recrutera Barnhuset. Bättre ett stort Barnhus i Stockholm, än många smärre i Landsorten, må der slägtet bibehålla sig sundare till Physik och Moral — äfven med uppoffring af Statens tillgångar för hufvudstadens helso och sedebrister! Jag röstar af dessa skäl isynnerhet för den mening, att Stora Barnhuset måtte, utom hvad Stats-Utskottet föreslagit, undfå ett Capital af circa 29,000 R:dr, motsvarande sin med Finnland förlorade Kronotionde. För åren 1809—1824, eller till dess ersättningssumman utföll, kan, såsom mig synes, ersättning icke komma i fråga.

Uti hvilken mening instämt Hr CancellieRådet *von Hartmansdorff*, Hr Professoren *Hasselroth*, Hr Rådman *Lundgren* och Grosshandlaren *Aspelin*.

N:o 289.

Utlåtande, i anledning af väckt Motion om rättighet för Städernes Embets- och Tjenstemän, att deltaga uti CivilStatens PensionsInrättning. (R:gs-A.)

Uti ett hos V. BorgareStåndet afgifvet genom ProtocollsUtdrag af den 4 sistl. December till Utskottet remitteradt Memorial, har Hr Carl Arosenius anfört, hurusom den Fond af 25,000 R:dr, hvarpå CivilStatens PensionsInrättning sig grundar, har blifvit samlad, dels genom de 10,000 R:dr, hvilka sedan år 1798 af Statsmedlen dertill varit anordnade, dels af de 15,000 Riksdaler, hvilka R. St:r, år 1823, anslogo till denna Inrättning, såsom ersättning för den Centonal, som alla civile Embetsmän, äfven Städernes, af sine löner erlägga, och hvilken, såsom förut anslagen till Krigsmanshuset, R. St:r funno sig icke böra derifrån taga.

Då Städerne, i liket med det öfriga Riket, bidraga till dessa Stats-anslag, ansågo Ständerne år 1823 billigt och rättvist, att Städernes Embetsmän skulle ega rätt, att uti denna PensionsInrättning ingå; äfvensom, i anledning af Konungens Nådiga beslut, Städernes Embetsmän likasom den öfriga CivilStaten,

blefvo hörde, huruvida de häruti ville deltaga, dervid jemväl ganska många Städers Embetsmän sig dertill anmälte, men då sedermera det K. PensionsReglementet utkom, funnos Städernes Embetsmän deruti alldeles uteslutna.

Norrköpings Stad, som för få år sedan nödgats af egne taxerade medel utgifva Pensioner åt 2:ne sina åldriga Borgmästare, hade, år 1827, ingifvit underd. ansökning, att Stadens Embetsmän måtte få delaktighet i CivilStatens PensionsInrättning. Denna underdåniga Ansökning blef remitterad till Directionen för nämnde Inrättning, hvilken afstyrkte densamma; hvarefter K. M:t, genom Nådigt Utslag af den 8 Augusti samma år, förklarade, att ansökningen ej kunde bifallas, men att Städerne egde vid blifvande Riksdag väcka ny fråga om allmän rätt till deltagande uti PensionsInrättningen. Vid hvilket sakens förhållande Motionären anhåller, att R. H. St:r denna gång måtte vidtaga sådane åtgärder, hvarigenom 1823 års beslut kommer i verkställighet och Städernes Embetsmän i åtnjutande af den fördel, hvartill de, i stöd af sitt deltagande i Statsbördorne, blifvit förklarade berättigade.

Af de Committerade, hvilka utarbetat Reglementet, har blifvit, såsom skäl för Städernes uteslutande, anfördt, dels, att Fonden vore för liten för att af Städerne få delas, dels ock att Städernes Embetsmäns löner vore i allmänhet för mycket obestämde och uti olika förhållande till hvarandra.

Den

Den förra anmärkningen anser Motionären förfalla af sig sjelf, ty fonden må vara stor eller liten, så hafva dock Städerne dertill contribuerat, likaså väl som öfrige Rikets innevånare. Vid den senare förekommer, att i de fleste Städer hafva nya löneregleringar antingen redan egt rum, eller ock äro de, enligt Konungens Nådiga beslut, snart att förvänta. Hvad lönernes olikhet angår, så är det bekant, att äfven den ena Häradshöfdingen eller KronoFogden tjenar för 3- à 4-dubbelt mera, än den andra, utan att detta dock ansetts vara ett skäl, att utesluta desse Embetsmän från PensionsInrättuingen.

Motionären föreslår altså, att Städernes nuvarande Borgmästare, MagistratsSecreterare, Rådmän, Uppbördsmän af KronoUtskylder, Kämnärs-Præsides och Vågmästare skola vara *berättigade*, äfvensom att alla hädanefter blifvande Embets- och Tjenstemän af nyss uppräknade grader skola vara *förpliktade*, att uti Allmänna Civil-PensionsInrättningen deltaga, alldeles såsom för de öfrige civile Embetsmän redan stadgadt är.

Ytterligare föreslås, att Borgmästare uti 1:sta och 2:dra Classens Städer måtte få en Pensionsrätt af 600 R:dr, men de öfrige Classernes 500 R:dr; — Litterate Rådmän, MagistratsSecreterare och KämnärsPræsides uti 1:sta och 2:dra Classens Städer 500 R:dr, i de öfrige Classernes 300 R:dr. StadsCasseurer lika med Häradsskrifvare och Vågmästare lika med BergsFogdar.

Om äfven illiterate Rådmän kunde i Inrättningen

få deltaga, skulle Motionairen anse deras Pensionsrätt böra blifva 150 R:dr.

Derest någon Stad redan äger uppgjord Pensions-Inrättning för sine Embetsmän, må det bero på Stadens Borgerskep att den bibehålla; och vare då den Staden icke uti Allmänna PensionsInrättningen intagen.

Skulle hvad sålunda är föreslaget, af R. H. St:r antagas, tror Motionären att Allmänna PensionsCassan skulle dervid mera vinna, än förlora; ty här, likasom i alla försäkringsCassor, hvarmed PensionsInrättningen äger mycken analogie, är förmånen alltid större, i mån af antalet af de deltagande och contribuerande; hvartill kommer äfven att då i Städerne, utom Stockholm, icke finnas de tillfällen till andre förtjenster, hvilken för den i Hufvudstaden boende, vid 55 års ålder afskedstagande Tjenstemannen, sig rikt erbjuda, skola de fleste Städernas Embetsmän bättre finna sin räkning att uti tjenst förblifva, än att taga afsked endast derföre, att de, enligt Reglementet, vore till Pension berättigade.

Härnti hade Hr Santesson sig förenat, blott med den anmärkning, att, vid Förslagets uppgörande af olika bestämmelser af Pensionerne, i mohn af Städernes Classer, ett proportionerligt afseende måtte göras på Götheborg, som hörer till ÖfverClass och således icke är uti Memorialet nämnd; Äfvensom Ståndets öfrige Hrr Ledamöter uti motionen instämt.

Utskottet har härvid inhemtat, att, i afseende på Städernes Embets- och Tjenstemäns delaktighet uti

CivilStaternes PensionsInrättning, R. H. St:rs vid sistl. 1823 års Riksdag underd. Skrifvelse (N:o 171 p. 441, Bih. 10 Saml. 1 Bandet) mot slutet innehåller: "att se-"dan K. M:t i Nåder fastställt de villkor, hvarmed "Städernes Embets- och Tjenstemän böra ega rätt, att "blifva delägare uti PensionsCassan, det endast på de-"ras hörande må ankomma, huruvida de åstunda i "denna Inrättning deltaga."

Uti InterimsDirectionens öfver Civil-Statens PensionsInrättning under den 27 October 1826 afgifne underd. allmänna Betänkande med bifogadt Förslag till Reglemente, har, till besvarande af Städernes tillika med flera andra Tjenstemäns yrkanden om delaktighet i Inrättningen, Directionen i underd:het yttrat: "Att om Inrättningen vore aldeles enskild och endast beräknad på Delägarenas bidrag, skulle den erinran, som uti de insände Skrifterne blifvit framställd derom, att det för Inrättningen vore fördelaktigt, att Delägarnes antal blefve så vidsträckt, som möjligt, onekligen vara riktig, men, enligt hvad Directionen ofvanföre i underd:het ådagalaggt, utgöra Delägarnes afgifter en obetydlig del af Inrättningens Tillgångar, i jemförelse med de af Staten lemnade bidrag." Vid bestämmandet af desse senare, har man otvifvelaktigt tagit i beräkning det antal af Delägare, som, enligt den uppgjorda planen, var calculeradt, att i Inrättningen deltaga. För detta antal ansågos de af Staten begärda tillskott tillräcklige, men icke för ett större; och att utan tillökning i StatsAnslagen, öka antalet af Delägare, skulle följaktligen vara, att blottställa hela

Inrättningen för vådan af en tidigare eller senare undergång. Utom detta allmänna och väsendtliga skäl emot den ifrågavarande tillökningen i Delägarenas antal, förekomma äfven serskildta, hemtade från det egna förhållandet med hvar och en af förrbemälde TjenstemannaCorpser. — Hvad Städernes Embets- och Tjenstemän angår, så äro deras Löningsvillkor i olika Städer, både till beskaffenhet och belopp, så skiljaktige, icke blott från Rikets EmbetsmannaStaters, utan äfven sins emellan, att det svårligen vore möjligt, att, efter enahanda grunder, som blifvit följde vid classificationen af RiketsEmbetsmän, classificera Städernes Tjenstemän. Genom sjelfva den ordning, hvari desse sednare tillsättas och beskaffenheten af tjenstgöringen för en stor del deribland, uppkommer emellan dem och Rikets Tjenstemän en icke mindre märkbar skiljaktighet. Valde af sine Medborgare, förena Städernes Tjenstemän icke sällan med deras allmänna befattningar någon enskild borgerlig handtering, hvaraf de före sitt inträde på Tjenstemanna-banan varit i utöfning. Då tjensten sålunda för desse icke odeladt upptager hela deras tid, påräkna de icke eller af den samma hela sin utkomst; och sådana Inrättningar, som den förevarande, kunna följaktligen för dem icke anses lika oumbärliga, som för Rikets Embetsmän.

Enär uti det för CivilStatens PensionsInrättning sedermera af K. M:t under d. 15 Nov. 1826 utfärdade Nåd. Reglemente, Städernes Embets- och Tjenstemän icke voro upptagne, så hade, med anledning häraf, Norrköpings Borgerskaps Äldste, uti en till K. M:t ingifven

skrift, i underd:het anhållit, det K. M:t i Nåder täcktes tillåta, att Norrköpings Magistrat, med derunder lydande Tjenstemän, måtte, emot fullgörande af föreskrifne förbindelser, få i CivilStatens PensionsInrättning deltaga. — Uti häröfver under den 8 Aug. 1827 meddelad Resolution, har K. M:t i Nåder behagat förklara, det K. M:t icke funnit lämpligt, att för någon viss Stads Magistrat bevillja undantag från hvad som, i afseende på Städernes Magistrater i allmänhet blifvit förordnadt: och finge det ankomma på Städernes Representanter sjelfve att, om dem så godt syntes, vid den näst instundande Riksdagen väcka fråga om rättighet för Städernes Tjenstemän till delaktighet uti oftanämnde PensionsInrättning.

Utskottet har tagit i öfvervägande hvad sålunda i ämnet förekommit; hvarvid, i afseende på den uti motionen yrkade verkställighet af 1823 års St:rs Beslut, hvilket, efter Motionairens förmenande, skall innefatta bifall till hvad motionen har till föremål, Utskottet får erinra, att, på sätt förrberördt är, genom nämnde Beslut, det endast blifvit åt K. M:t i underdånighet öfverlemnadt, att fastställa de villkor, hvarmed Städernes Embets- och Tjenstemän böra ega rätt, att blifva Delägare uti PensionsCassan. Och då således 1823 års St:r icke ingått uti hufvudsaklig och definitif pröfning af ämnet, anser Utskottet den åtgärd, som från R. St:rs sida vid sistl. Riksdag egt rum, icke kunna på något sätt vara hinderlig för Rikets nu församlade Höglofl. St:r, att, efter för handen varande förhållanden, motionen behandla.

Beträffande således den rättighet för Städernes Embets- och Tjenstemän till delaktighet i PensionsInrättningen, som uti motionen synes villja härledas derifrån, att Centonal erlägges utaf desse Embets- och Tjenstemäns Löner, så skulle, till vederläggning af ett sådant påstående, endast behöfva nämnas, att någon Centonal icke ingått eller kommer att ingå till ifrågavarande Inrättning, emedan Centonalen hel och hållen är disponerad till fördelning emellan Arméens PensionsCassa och Wadstena KrigsmanshusCassa.

Anslaget af 15,000 R:dr åter kan så mycket mindre vara någon ersättning för Centonal, som Pensions-Inrättningen aldrig egt någon andel deri, utan är detta anslag ett Inrättningen beviljadt årligt penninge-understöd, hvilket icke utgår utaf någon viss uppbörd, utan är, lika med andra StatsUtgifter, i RiksStaten uppfördt.

Utom andra nyttiga ändamål, som med Pensions-Inrättningen åsyftats, har säkerligen, såsom hufvudsakligt, äfven ingått i beräkning, att, genom en sådan stiftelse, StatsFörvaltningen skulle, emot ett årligt bidrag, kunna i en framtid befrias från allt bestyr med sådane Statens Embets- och Tjenstemäns pensionering, hvilka, enligt gällande Författningar, kunde göra anspråk på understöd utaf allmänna medel, när de, för ålderdom och sjukdom, blefvo oförmögne till tjenstgöring. — Och då ett sådant understöd aldrig kunnat komma i fråga, att Städernes Embets- och Tjenstemän tilldelas, så visar det sig ganska klart, att Inrättningen icke blifvit stiftad för andre, än Statens

egne Embets- och Tjenstemän, hvilka utaf Allmänna medel uppbära sine Löner.

De uti InterimsDirectionens underd. Utlåtande framställda åsigter, i afseende på svårigheterne af flera slag, hvilka skulle möta Städernes Embets- och Tjenstemäns intagande såsom Delägare uti PensionsInrättningen, har Utskottet också för sin del icke kunnat annat, än, såsom välgrundade, gilla och godkänna.

Och som, på de af InterimsDirectionen utvecklade skäl, Utskottet fullkomligen delar Directionens yttrade öfvertygelse derom, att en utsträckning i antalet af Delägare skulle snarare leda till skada, än till förmån för Inrättningen och dess redan varande Delägare; så anser sig Utskottet icke kunna tillstyrka bifall å Hr Arosenii motion. Den 3 October 1829.

Reservation:

Af Hr CommerceRådet *Santesson:* Emot detta StatsUtskottets Betänkande nödgas jag anmäla min Reservation.

De skäl StatsUtskottets pluralitet anfört emot Hr Arosenii Motion, uti hvilken hela BorgareStåndet instämt såsom en dess angelägenhet, synas altför svaga.

Utskottet förnekar först, att de 15,000 R:dr hvilka af StatsVerket enligt 1823 års Ständers beslut utgå till PensionsFonden, äro en ersättning för den Centonal, som Städernas Embetsmän lika med alla andre civile Tjenstemän af sine Löner betala, men hvilken är anslagen KrigsmanshusCassan; att Utskottets pluralitet häruti misstagit sig, derom vittnar StatsUtskot-

tets Betänkande vid 1823 års Riksdag, pag. 790 i 4:de Saml. 1:sta delen af Bihanget till 1823 års Riksdagsprotocoller, der Utskottet föreslår, som orden lyda: "att den summa af 15,000 R:dr om året, hvartill $\frac{3}{5}$:delar af Centonalen och Krigsmanshusafgiften af Civile Tjenstemäns Löner uppgår, anslås deras PensionsInrättning å Stat under 7:de Hufvudtiteln; af det skäl, att Centonalen är förut anslagen att försäkra Armé'ens PensionsCassa."

Utskottet anförer äfven, att 1823 års Ständer blott öfverlemnat åt Konungen, att fastställa de vilkor, hvarunder Städernas Embetsmän skulle få rätt att blifva Delägare uti PensionsFonden, hvaraf Utskottet dragit den följd, att närvarande Ständer af detta beslut icke voro hindrade, att efter godtycke nu behandla frågan, och att vid anslagets beviljande man endast afsett det antal delägare, som uti Förslaget var calculeradt.

Denna sednare anmärkning måste förfalla, då, hvad R. St:r år 1823 angående Städernas Embetsmäns Pensionsrätt beslöto, står i förening med det då gifne anslaget, och åter, om det ej kan förnekas att nuvarande St:r icke äro bundne af de föregåendes beslut, så skulle i sådant fall det anslag, som för PensionsFonden år 1823 beviljades, nu å nyo underställas R. St:rs pröfning. — Jag anser Städernes Embetsmäns Pensionsrätt lika obestridelig, som det anslag af 25,000 R:dr, som PensionsInrättningen af Staten äger, bör vara det, och af samma egenskap som alla Statsanslag, att de ej utan ersättning kunna borttagas. Om

ej Städernes Embetsmän fått delaktighet i Pensions-Fonden så hade BorgareStåndet ej beviljat anslaget, ty det synes nog hårdt, att då de öfrige Embetsmän genom detta R. St:rs anslag njuta ersättning för den Centonal de betala, så skola icke allenast Städernas Embetsmän utan all reciprocitet af sine Löner betala Centonal, utan ock dessutom Städerne bidraga till de 25,000 R:dr, som både Landets enskilde och de öfrige Embetsmännens PensionsFond är tillagd.

Fingo Städerne återtaga för sine Embetsmän den ¼:del de äga uti den sedan 1798 besparade Fonden, och efter bevillningsbeloppet disponera sin andel i ofvanberörde 25,000 R:dr som nu af StatsVerket från Bevillningen utgår, så skulle deraf Städernes Embetsmän få en vida större Fond än de behöfva.

De skäl StatsUtskottet i öfrigt anfört äro så svaga, att de ej förtjena vederläggning. Motionen antyder, att Pensionsrätt endast sökes för Städernes Borgmästare, Rådmän, Secreterare, Casseurer och Vågmästare; alla desse äro af sine tjenster så sysselsatte att de icke kunna tillika utöfva Borgerlig näring, hvilket äfven i lagarne förbjudes. — De äro både för Städerne och alla Statens medlemmar lika oumbärlige, som Domare å Landet, Uppbördsmän och Executorer derstädes, och måste existera likasom desse, både för StadsSamhället och alla dem från Landet, som med det komma i beröring. Väl har omtalats de förläningar en eller annan Stad erhållit; desse hafva blifvit använde lika med indelte Räntor på Landet, eller Statens öfrige medel, till nödige Löner, och i de fleste

Städer måste ändå Borgerskapet och Stadens Innevånare deröfver på sig årligen intaxera betydelige summor till Embetsmannens aflöning; Om således Embetsmännen å Landet skola anses för Statens Tjenstemän, måste äfven Städernes vara det, emedan Statens Intrader genom dem uppbäras, samt Lag och Rätt genom dem för alla både i Stad och från Landet skipas och uppehållas.

Det synes derföre högst obilligt, om, då Städerne för sine Embetsmän måste vidkännas större Utgifter än Landsorterne för sina, då ock Städerne med sin anpart i Bevillningen äfven deltaga i den Allmänna Civila PensionsFonden, de dessutom skola tvingas, att sjelfve göra nya sammanskotter för pensionerandet af sina Embetsmän, af hvilka, såsom Motionairen anfört, troligen ganska få kunna komma i åtnjutande af Pension, och således nästan påtagligt är, att PensionsFonden skulle genom denna tillökning af Delägare och deras bidrag snarare vinna än förlora, hvilket äfven StatsUtskottet i början af sitt Betänkande erkänt.

1823 års StatsUtskott uteslöt äfven uti sitt första Betänkande Städernas Embetsmän, men efter återremiss från 3:ne Stånd bifölls för Städerne den rättighet, de genom den nu ifrågavarande motionen sökt bibehålla, och hvartill BorgareStåndet på nu anförde skäl af både rättvisa, billighet, och efter sin andel i Statsbidragen, hoppas att Respective MedStånden bidraga genom ogillande af Utskottets Betänkande, och bifall till Motionen.

Häruti hafva instämt Herrar *Lundgren*, *Aspelin*, *Eckerman*, *Lamberg*, *Langenberg*, *Winberg*, *Ståhle*.

N:o 290.

Utlåtande, angående Anslag af Medel till Utgifternes bestridande för H. M. Drottningens Höga Kröning. (U.-A.)

Enligt ankomne ProtocollsUtdrag, hafva samtelige RiksStånden till Utskottet remitterat Motioner, af Hr *Rosenblad*, *B.*, Hr Professoren *Bexell*, Hr *Modin* samt *Andreas Håkansson* från Elfsborgs Län, att Utskottet måtte till R. St:r afgifva Förslag till bestridande af de kostnader, som vid H. M. Drottningens Höga Kröning ägt rum.

Sedan, i anledning häraf, Utskottet i behörig ordning begärt och erhållit uppgifter på beloppet af berörde kostnader; så får Utskottet upplysa, att de samma uppgått till ett sammanräknadt belopp af 31,500 R:dr.

Under åberopande af R. St:rs vid nästl. Riksdag afgifne underd. Skrifvelse af den 29 Nov. 1823, innefattande R. St:rs, såsom en ny gärd af deras underd. vördnad och tillgifvenhet för H. M. Drottningen, i underd. gjorda anhållan, det Hennes M:ts Höga Kröning måtte, efter uråldrigt bruk, för sig gå; hvarvid R. St:r tillika förenade den underd. önskan, att K. M:t Sjelf täcktes Nådigst pröfva och bestämma, när tiden dertill vore lämpligast, får Utskottet, då denna KröningsAct, i enlighet med R. St:rs sålunda yttrade

underd. anhållan, nu blifvit verkställd, härmedelst vördsamt föreslå:

att den derföre uppkomne kostnad af 31,500 R:dr må anvisas å RiksgäldsContoiret, att utgå af den dit lefvererade Bancovinst för år 1828, utgörande 170,918 R:dr 3 sk. 7 r:st., af hvilka Medel, sedan derifrån afgått 100,000 R:dr, som, jemlikt Utskottets den 17 nästl. September afgifne Betänkande N:o 255, ang:de serskildt anslag till FörsvarsVerkets iståndsättande, bland andre tillgångar för samma anslags bestridande blifvit beräknade, ett öfverskott af 70,918 R:dr 3 sk. 7 r:st. befinnes. Lärande R. H. St:rs i anledning häraf vidtagande beslut hos K. M:t genom underd. Skrifvelse anmälas. Den 12 October 1829.

N:o 291.

Utlåtande, ang:de understöd till beredande af communication medelst Ång- eller Tramp-Fartyg emellan Stockholm och Städerne vid Bottniska Viken. (U.-A.)

Till Utskottet hafva nedannämnde 3:ne Motioner blifvit remitterade, neml.:

Från H. R. o. A.

1:o Af Hr *Boij, Johan Fredr.*, som, under framställning af vigten för de Norra Provincerne, att äga en lättad communication med Stockholm och hvaraf Staten i flere afseenden äfven skulle hemta fördel,

hemställt, att, till byggande af ett Ångfartyg, för att årligen, så länge åstiden medgåfve, besöka Städerne Gefle, Söderhamn, Hudiksvall, Sundsvall, Hernösand, Umeå och möjligtvis äfven Piteå samt derefter retournera till Stockholm, och hvilket Fartyg, försedt med 2:ne Ångmachiner, hvardera om 30 Hästars kraft, blifvit beräknadt till en kostnad af 60,000 R:dr, ett Lån af Staten, stort 30,000 R:dr, måtte det blifvande Bolaget meddelas uppå 10 års tid mot 3 proc. årlig Ränta; skolande, i händelse samma LåneAnslag beviljas, anstalt genast derefter fogas om bildande af ett Bolag, hvilket komme att ställa nöjaktig säkerhet för LåneSumman och företagets verkställande; och har, under instämmande i berörde Motion, blifvit anfördt af Hr Grefve *Sparre, Eric*, att den skjutsningsskyldighet för K. M:ts och Kronans räkning, som skulle insparas, om Transporter af Båtsmän, Bevärings- och BeklädnädsPersedlar, Stämpladt Papper och framförallt Saltpeter, verkställdes genom Ångfartyg, vore så betydlig, att det allmännas verkliga vinst, genom denna anstalt, skulle under de år, för hvilka Lånet yrkats, öfverväga Lånets Capitalbelopp, då endast för Saltpeter-transporterne, hvilka årligen tilltogo, under sistl. vinter inom Gefleborgs Län begagnats omkring 5000 Hästar, och den skjutsande allmogen, hvaraf en del hade sitt hemvist inom aflägsne delar i Länet, måst, i detta ändamål, färdas 16, 18 till och med 20 mil; varande, efter Hr Grefvens tanka, uppoffringen af den mängd öke- och karl-dagsverken, som åtgingo blott för berörde artikel, af den betydenhet att de

skjutsningsskyldige gerna skulle underkasta sig ett bidrag för ändamålet, till lättnad i detta deras åliggande, och hvilket sålunda lemnade ytterligare garantie för återbetalningen af Lånet; samt af Hr Grefve *Hamilton, John*, att, genom förbättrade comunicationer, Folkets resursser ökades samt att förslaget i denna del hade för afsigt, att bereda någon ersättning för alla de uppoffringar som fordrades, hvadan ock ifrågavarande bidrag, långt ifrån att minska allmänna välmågan, tvertom skulle öka den; i hvilket afseende Hr Grefven tillika åberopat det inflytande, som den productiva verksamheten vid utförandet af allmänna företag haft på Norra Amerikas framtida välstånd, och på samma Stats rang bland de civiliserade Samhällsmagterne.

Från II. BondeStåndet:

2:o Af *Carl Henricsson Bergman* från Gefleborgs Län, att som Transporter ej mindre af Båtsmän, BeväringsPersedlar och den årligen tilltagande Saltpetern m. fl. andre Kronans effecter åstadkommo icke allenast en betydande kostnad för Staten, utan äfven ett högst besvärligt onus för Landtmannen; en Ångbåtsfart alltså måtte på Statens bekostnad inrättas emellan Stockholm och de vid Sjökusten norr ut belägne Städer, hvarföre kostnaden till största delen syntes kunna ersättas af de besparingar, som i utgifterne för Krono-transporterne uppkommo, och genom hvilken inrättning hufvudsakliga fördelar skulle kunna beredas i den uppmuntran, som innevånarnes kända in-

dustriella anlag skulle finna i en lättad communication.

Uti hvilken Motion instämt RiksdagsFullmäktige *Eric Pehrsson* och *Hans Hansson* från Gefleborgs Län samt *Nils Strindlund* från WesterNorrlands Län och *Bygdén* från Westerbotten, denne sistnämnde under yrkande, att Ångbåtsfarten skulle sträcka sig jemväl till denna ort.

3:o Af *Lars Ericsson* från Gefleborgs Län, att, till afhjelpande af de mångfaldiga olägenheter för Landtmannen, som uppkommo från skyldigheten att fortskaffa Kronans Manskap, antingen ett med *Tramp-Machin* försedt Fartyg borde inrättas, hvarmed så väl BåtsmansCommenderingar kunde, under föreskrifvet ombyte, sjelfve forssla sig fram, som äfven Soldat-transporter med passande destination verkställas; eller ock att förordnas kunde, det Kronans Båtsmän, lika som Soldaten, skulle till sine arbets- och andre Commenderingar gå, och blott deras packningar skjutsas, derigenom en Häst skulle blifva tillräcklig för hvad nu många behöfdes; kunnande i sistnämnde fall jemväl den fördel tillskyndas Soldaten, att få sin packning skjutsad, samt den följd häraf uppkomma, att både Manskapet kunde göra längre dagsresor och de skjutsande blifva utan farhåga, i anseende till sine Hästars medfart.

Såsom härmed sammanhang ägande får Utskottet anmäla, att, i anledning af R. St:rs vid 1817 och 1818 årens Riksdag gjorde underd. framställning, K. M:t, genom Nåd. Bref af den 1 Junii 1820, hvarom

K. KrigsCollegium aflåtit Circulaire d. 10 Aug. sistberörde år, förordnat, att transporter af Kronans effecter skola, så vidt sådant låter sig göra, verkställas sjövägen, och allmogen derigenom vinna lättnad uti det tryckande skjutsningsbesväret, hvarförutan R. St:r vid nästl. Riksdag till K. M:t uttryckt den underd. önskan, att ett sådant stadgande jemväl måtte i Nåder meddelas för så väl Landt- som SjöTruppers transporter, att till ofelbar efterrättelse iagttagas, så ofta det med Kronans tjenst är förenligt och kan åstadkommas.

Då genom den sålunda föreslagne Ångfartygscommunicationen emellan Stockholm och Städerne vid Bottniska Viken, icke allenast den af R. St:r vid föregående Riksdagar, afsedde fördel af Kronans Manskaps och Effecters transporterande sjöledes, till stor del skulle kunna skyndsamt och beqvämt åstadkommas med lindring i skjutsskyldigheten för Innevånarne i Rikets Norra Provincer, utan äfven desse sistnämnde beredas en lättad communication med Hufvudstaden och sins emellan med fördelaktig inverkan på Handel och Näringar, och då tillika härvid förekommer, att det ifrågaställdte Lånet icke föranleder till någon förlust för Staten, får Utskottet vördsamt föreslå:

att R. H. St:r hos K. M:t i underd. hemställa, att en LåneSumma af 30,000 R:dr må, emot derföre ställande nöjaktig säkerhet, till ifrågavarande företags utförande meddelas af Anslaget under RiksStatens Nionde HufvudTitel, så vidt tillgång deraf

för

för samma Låns utgående kan förefinnas, och icke vid denna Riksdag andre Låneutvägar för ifrågavarande ändamål kunna uppgifvas. Den 12 October 1829.

N:o 292.

Utlåtande, i anledning af väckt motion, rörande underhållsskyldigheten af Nyqvarns Bro. (I.-A.)

Utskottet har från H. *BondeStåndet* erhållit Remiss å ett af RiksdagsFullmäktigen från Upsala Län *Johan Andersson* ingifvit Memorial, deruti han anfört, hurusom redan år 1724, då Arrenderättigheten af Nyqvarns Qvarn och Bro uppläts till Borgaren Lemke och hans manliga efterkommande, Hemmansinnehafvarne i Åsunda Härad af nämnde Län af god vilja åtagit sig, att med dagsverken biträda vid Brons och dervid befintliga isdammars nybyggnad och underhåll, dertill kostnaden af K. M:t och Kronan, så väl förut som ock nu, i öfrigt bestrides; att Åsunda Häradsboer, emot nämnde åtagande betingat sig och erhållit befrielse från de af andre resande öfver berörde Bro erläggande afgifter; — att denna förmån väl ännu fortfore, men att den åtagna dagsverksskyldigheten, ehuru i sin början obetydlig, dock år ifrån år blifvit så tillökt, att den nu mera på långt när icke kan ersättas genom den medgifna förmånen, och att orsaken häntill till stor del låge deri, att då Bron och isdammar-

ne skola för Kronans räkning antingen nybyggas eller förbättras, utbjudes arbetet på Entreprenad-Auction, hvarefter den blifvande Entrepreneuren utan skonsamhet begagnar Häradsboerne ej mindre till dagsverken än ock till framskaffande af Byggnadsmaterialier, hvilka Materialier på 4, 5 till och med 6 mils afstånd från Häradsboernes hemvist måste hämtas. På grund af hvilket allt och då härförutan de fleste af Häradsboerne, i anseende till deras aflägsenhet, icke kunna begagna Nyqvarns Bro till öfverfart, hvarigenom den för dagsverksskyldigheten förunnade förmånen af sig sjelf går förlorad, Johan Andersson ansåg sig berättigad till den anhållan, att Åsunda Häradsboer måtte från omförmäldte dagsverksskyldighet varda befriade; hvaremot de gerna ville åtaga sig att, lika med andre resande, betala den för öfverfarten af Nyqvarns Bro fastställda afgift.

Enär Utskottet icke erhållit del af några handlingar, som utvisa beskaffenheten af den år 1720 träffade öfverenskommelsen, hvarigenom Åsunda Häradsboer emot fri fart öfver Nyqvarns Bro skola åtagit sig att vid densammas ombyggnad eller reparerande med dagsverken biträda, samt, den ohehöriga tunga som vid dagsverksskyldighetens utgörande möjligen kan Allmogen påläggas, lättast undanrödjes genom förhållandets anmälande hos vederbörlig Embetsauthoritet, anser Utskottet Johan Anderssons berörde motion, i det outredda skick hvari den nu blifvit framställd, icke föranleda till någon åtgärd å R. St:rs sida.

Den 12 October 1829.

N:o 293.

Utlåtande, i anledning af erhållen återremiss å Betänkandet N:o 75, rörande frågan om underhållandet af Hallsnäs Bro. (I.-A.)

Sedan Utskottet, i anledning af RiksdagsFullmägtigen P. Petterssons motion om bidrag af Staten för underhållandet af Hallsnäs Bro uti Westra Härad af Jönköpings Län, uti Betänkandet N:o 75 yttrat, det Utskottet fann sig, i anseende till det outredda skick, hvari frågan var, icke kunna tillstyrka bifall å Motionärens anhållan, har Utskottet, jemte återremiss från H. *PrästeStåndet*, V. *BorgareStåndet* samt H. *BondeStåndet*, erhållit del af K. M:ts Bef:hdes i Jönköpings Län den 17 December 1818 gifne Utslag samt K. M:ts den 6 April 1824 till K. KammarCollegium i ämnet aflåtne Nådiga Bref.

Vid ärendets förnyade föredragning inom Utskottet, har af berörde Handlingar hufvudsakligen inhämtats följande: att, i anledning af väckt fråga huru och af hvem öfverfarten vid Hallsnäs Sund i Ramquilla Socken borde besörjas efter det den så kallade Sundsbron vid Hallsnäs af vattuflöde blifvit förstörd, K. M:ts Bef:hde, genom åberopade Utslag, funnit skäligt ålägga vederbörande innehafvare af Hemmanet Hallsnäs, som för skyldigheten att öfver Sundet fortskaffa resande njöt befrielse från rotering, det betydligaste af alla Hemmans onera, att nu och framgent hålla så beskaffad färja vid Sundet, att resande och

fotgångare jemte kreatur och åkdon må beqvämligen och utan fara framkomma, men att, om Ramqvilla Socknemän, hvilka yrkat en ny brobyggnad, funne en sådan ovilkorligt nödig, borde hela Socknen jemte Hemmanet Hallsnäs deltaga i slik byggnad, men sistnämnde hemman ansvara för Brons vidmakthållande sedan den blifvit nybygd. I följd af häremot anförde besvär, har K. KammarCollegium genom Utslag den 28 Juli 1819, som den 2 Augusti 1820 vunnit K. M:ts Nåd. Stadfästelse, med upphäfvande af K. M:ts Befallningshafvandes beslut, befriat ägaren af Hallsnäs Hemman från besväret med resandes fortskaffande, emot det samma hemman, i likhet med andra hemman i orten, inträdde i ordinarie Rotering, samt derjemte till K. M:ts Bef:hde öfverlemnat att, efter vederbörandes hörande och föregången laga undersökning vid HäradsRätt, pröfva och sig utlåta hvem som borde åläggas antingen bygga och underhålla Bro öfver sundet eller ock der anskaffa färja och vägfarande dermed betjena. Genom Utslag den 28 Augusti 1821 har K. M:ts Bef:hde derefter i berörde hänseende, på anförde skäl, förklarat Bro, i stället för Färja, böra uppföras öfver Hallsnäs sund och att hela Häradet borde deri deltaga, på det sätt likväl, att hvarje hemman i Ramqvilla Socken, som af Bron hade största fördel, skulle vidkännas dubbel lott i nybyggnadskostnaden, samt underhållet för framtiden af Socknen ensamt bestridas.

Detta beslut, som af K. KammarCollegium upphäfdes, har genom Högstberörde Nådiga Resolution

den 6 April 1824 blifvit fastställdt i så måtto, att Bro, och icke, på sätt Collegium tillstyrkt, Färja skulle till öfverfart begagnas; men i afseende på nybyggnads- och underhållsskyldigheten har K. M:t täckts förklara, att då vägen på ömse sidor af sundet, efter hvad upplyst blifvit, var nödvändig för en stor del af Westra Härad och fördenskull äfven blifvit för Häradsväg ansedd, borde ock Westra Härads samtlige väghållningsskyldige hemmansinnehafvare uti så väl nybyggnaden som underhållet, efter hemmantalet deltaga.

Efter sålunda tagen kännedom af hvad de Utskottet till upplysning meddelade handlingar innehålla, har Utskottet ånyo öfvervägat motionärens anhållan att det Roteringsbidrag Hallsnäs hemman numera till Staten lemnar måtte, såsom någon ersättning för nybyggnads- och underhålls-skyldigheten, åt Westra Härad upplåtas och anslås. — Men då, enligt allmänt gällande Författningar, hvarje Härad skall vidkännas underhållet af Häradsväg samt derå behöfliga Broar, och detta åliggande, hvad Hallsnäs Bro nu beträffar, genom serskilt Nådig Resolution ytterligare blifvit bestämdt såsom tillhörande Westra Härad i Jönköpings Län, kan Utskottet af sådant skäl

icke å motionärens anhållan tillstyrka bifall.

Hvilket till svar å återremissen skolat vördsamt andragas. Den 12 October 1829.

N:o 294.

Utlåtande, i anledning af erhållen återremiss å Betänkandet N:o 209, rörande afskrifning af förra Magasinsfondens äldre fordringar samt angående grunderne för dylika afskrifningar hädanefter. (I.-A.)

Vid Utskottets tillstyrkanden i förra delen eller angående afskrifningen af Magasinsfondens äldre fordringar för undsättningsspanmål har annan anmärkning icke blifvit gjord än att RiksdagsFullmägtige från Carlstads Län, och deribland C. Eriksson uti serskilt aflemnadt anförande yrkat, det Utskottet jemväl må tillstyrka afskrifning af de för Wermlands Län ännu balancerade undsättningsskulderna, enär detta Län i större mån, än de fleste andre, vore i behof af en slik efterskänkning samt understödet, till största delen tillfallit FinnAllmogen som icke, för det att LänsStyrelsen möjligen försummat att vederbörligen utreda och styrka förhållandena med undsättningarne, borde gå i mistning af en fördel, hvilken andre mera lyckligt lottade orter fått tillgodonjuta.

Till svar härå får Utskottet endast åberopa det förra Betänkandet, deri Utskottet, hvad Wermland angår, pag. 366, uttryckligen förklarat, att de i Wermland utestående rester af redan år 1813 meddelade undsättningar borde behandlas lika med dylika fordringar i andre Län, men att afskrifnings-tillåtelsen icke kunde af R. St:r omedelbarligen tillstyrkas, enär

K. M:ts Bef:hde icke ännu meddelat de upplysningar, som af Allmänna MagasinsInrättningens Styrelse för afskrifningsfrågans behandling ansetts erforderliga. Någon ändring eller undantag från allmänt gällande och i afseende på de öfriga afskrifningsposterna iakttagen ordning för dylika måls handläggning kan Utskottet icke heller nu tillstyrka, utan bör det i Wermlands Län altsedan år 1813 utestående fordringsbelopp 7,390 R:dr 10 sk., på sätt Utskottet i det återremitterade Betänkandet redan tillstyrkt, balanceras intilldess Läns-Styrelsen förklarat de anmärkte förhållandena; — då det EmbetsVerk, som har sig anförtrodd utredningen af f. d. Allmänna MagasinsInrättningen icke lärer underlåta att under tillämpning af de grunder som för afskrifningarne i öfrige, uti Betänkandet omnämnde Län blifvit följde, till afskrifning jemväl befordra det i Wermland utestående fordringsbelopp.

Deremot har Utskottets förslag rörande grunder för indrifvandet af de nu hos invånarne i flera Län utestående fordringar för undsättningsSpanmål, tillhörande dels förra Allm. Magasinsfonden, dels det år 1826 begagnade Creditivet i R. St:rs Bank, varit föremål för allmännare understödda anmärkningar inom Höglofl. Ridd. och Adeln samt Hederv. BondeStåndet, hvilka, ehuru gjorda punktevis, kunna sammanfattas i den sats, att de grunder, som vid nu påstående Riksdag blifvit fastställda för liquiden af Skaraborgs Läns undsättningsskulder, borde jemväl för alla öfriga Län tillämpas.

I första rummet får Utskottet härvid erinra, att de af K. M:t uti Dess Nådiga Proposition uppgifna, och af Utskottet hufvudsakligen understödda grunder för afskrifningar afse icke allenast de i följd af 1826 års missväxt meddelade undsättningar, hvilket åter var fallet med Skaraborgs Län, utan äfven sådane fordringar, som tid efter annan derförinnan uppkommit, och vid hvilkas indrifvande tillämpningen af de för nämnde Län stadgade serskilta Liquidationsgrunder säkert skulle möta flera svårigheter.

Utskottet hade i 1:sta punkten föreslagit "att, till bevarande af det allmännas fördel, i möjligaste förening med låntagarnes, det må af K. M:t bero att uppå K. M:ts Bef:hdes anmälan att Spanmålslånen i vissa socknar eller orter icke kunna utan låntagarnes obestånd, på redan bestämda tider gäldas samt efter pröfning af de i hvarje fall förekommande serskilta omständigheter, bevilja räntefritt anstånd med återbetalningen på lämpliga terminer, under vilkor af fortfarande säkerhet för låne-beloppet." — Härvid har blifvit anmärkt, det tillämpningen af nämnde sats skulle lèda derhän, att Konungens Embetsmäns uppgifter om någon mindre förmåga att betala undsättningsskulderna skulle förorsaka att olika grunder för desammas liqviderande komme att stadgas: att 1826 års markegångspris som blefve återbetalningsgrunden för de efter samma års missväxt meddelte lån, vore altför högt, för de skuldsatte, hvaremot, om 1828 års pris toges till grund, inbetalningens verkställande ger-

na, lika med hvad för Skaraborgs Län stadgats, kunde bestämmas till senast 1830 års slut.

I anledning häraf får Utskottet upprepa att här icke allenast är fråga om undsättningarne efter 1826 års missväxt utan jemväl om tid after annan, före nämnde år, af Allm. Magasins-Inrättningens tillgångar gjorda försträckningar. För serskilta orter komma således olika pris att ligga till grund för liquidationen och en allmän tillämpning af 1828 års Markegångspris skulle således för mången ort medföra en ökad tunga, utom att berörde grund för godtgörelsen af de år 1826 erhållna Spanmåls-understöd skulle i Utskottets tanka innebära en orättvisa mot de Län, der dessa skulder redan blifvit betalde eller innan korrt till fullo ingå efter sistnämnde års högre Markegångspris; i hvilken tanke Utskottet äfven styrkes deraf, att, under discussionerna i ämnet, fråga blifvit väckt om restitutions meddelande åt sådana orter, i händelse den i anmärkningarne yrkade sats skulle antagas. — Då derjemte berörde punkt i öfrigt öfverensstämmer med hvad Stats- och Ekonomi-Utskotten för Skaraborgs Län äfven tillstyrkt, att nämligen "K. M:t i händelse af svag skörd under någotdera af de för återbetalningen bestämda år, skulle inträffa, må kunna i Nåder meddela förlängdt anstånd," anser Utskottet sig böra vidblifva sitt förslag, helst å ena sidan skuld-beloppens utkräfvande på ett sätt som skulle föranleda understödstagarnes obestånd är förekommet genom föreskrifterna i de följande punkterna och å andra sidan meddelandet af betalningsanstånd, der sådant icke af behofvet påkal-

las, ej bör befaras, enär sådant skall stödja sig på officiela uppgifter från LänsStyrelserna samt, i hvarje serskilt fall, blifva föremål för K. M:ts Nådiga pröfning och afgörande.

Vid 2:dra punkten "att, vid indrifningen af Statens fordringar för undsättningsspanmål, må iakttagas, att Låntagarnes dragare och åkerredskap, hvilka för gårdsbrukets behöriga skötsel oundgängligen erfordras, äfvensom deras nödvändigaste husgerådssaker icke må utmätningsvis försäljas samt att försäljning af fastighet till gäldande af sådane skulder ej må äga rum; äfvensom vid 3:dje punkten "att löftesmän för undsättningsskulder, så vidt de ikläda sig fortfarande ansvarighet till dess full betalning för hela lånet blifvit erlagd, icke må sökas förrän sjelfva låntagarens oförmögenhet att betala blifvit utröndt" — har anmärkts, att tillämpningen af dessa grunder skulle hafva till följd det ingen betalning komme att inflyta hvarken af Gäldenärerne sjelfve eller deras löftesmän och att dessa föreskrifter stode i strid med hvarannan.

Utskottet har vid afgifvandet af berörde förslag hyst den öfvertygelse, att det för Staten vore en mindre förlust om inbetalningen af dess fordringar någon tid fördröjdes, än att genom bestämmandet af en viss termin inom hvilken de ovilkorligen borde vara utkrafde, möjligen förorsaka många medborgares undergång. — Utskottet medgifver väl att de föreslagne grunderna *kunna* föranleda till missbruk men ingalunda till ett så ofördelaktigt resultat som anmärkningarne antyda; och då man besinnar att undantagen en-

dast afse de *oundgängligaste* effecter och medel, hvarigenom det blifver den skuldsatte möjligt att sig sjelf försörja och sina förbindelser uppfylla; att ägare af fastigheter säkerligen icke för det ringare belopp, hvartill skulden på hvarje hand serskilt i allmänhet uppgår, vilja utsätta sig för tid efter annan skeende utmätningar samt Kronans Uppbördsmän utan tvifvel, hvar i sitt district, äga tillförlitlig kännedom der oförmågan att betala är verklig eller föregifven, samt altså derefter kunna rätta sina åtgärder, torde den af Utskottet föreslagne 2:dra punkten varda gillad såsom i allmänhet åsyftande och beredande lindring för den verkligt nödställde — till Staten för erhållen undsättningsspanmål skuldsatte medborgaren.

Äfven af den i 3:dje punkten föreslagne, och såsom i strid mot 2:dra punktens innehåll ansedda utväg att löftesmannen icke må sökas förr än gäldenärens oförmåga att betala blifvit utrönt, hämtar Utskottet anledning förmoda en säkrare liquidation af Kronans fordringar i förevarande hänseende, emedan ett sådant uppskof icke beviljas löftesmannen på annat vilkor, än att han i stället för sin första, blott en viss tid gällande förbindelse, ikläder sig "*fortfarande ansvarighet till dess full betalning för hela lånet blifvit erlagd*" och han, efter ingåendet af en sådan förbindelse, äger mesta intresset att, till undgående af betalningsskyldighet i första hand, controllera det gäldenären icke utan gällande anledning befrias från ersättningens utgifvande.

Uti 4:de punkten hade Utskottet hemställt: "att, der gemensam ansvarighet af Socknarnes invånare ej blifvit tillvägabragt, afkortning må, efter föregången undersökning vid Sockenstämma och K. M:ts Bef:hde, medgifvas af fordringar för undsättnings-spanmål, som dels måst i små qvantiteter till lifsuppehälle utan borgen lemnas fattige arbetare, dels blifvit utborgad åt mindre Hemmansbrukare, hvilka jemte deras löftesmän slutligen kunna finnas aldeles oförmögne till skuldernas betalande."

Emot detta förslag har blifvit anmärkt att Utskottet derigenom likasom framkallat afkortningar utöfver hvad enligt gällande föreskrifter redan är medgifvet, och att daglönaren ingalunda bordt utmärkas såsom föremål för lindrings tillgodonjutande, enär denna arbetande klass vanligen vore i vida bättre tillstånd än innehafvare af mindre hemmansdelar.

På sätt ordalydelsen i förslaget vid handen gifver är här endast fråga om sådane undsättningar, hvilka i behofvets stund måst till lifsuppehälle, utan tillgång till någon säkerhet derför, utdelas. Att större delen af dylika bidrag icke kunna eller komma att ersättas, tar Utskottet för gifvet såsom en följd af de förhållanden under hvilka de blifvit meddelade, och den enda fördel som då är att vinna, består deri att liquiden må så fort som möjligt uppgöras och afslutas. — Någon serskilt förmån för daglönare har Utskottet icke åsyftat eller tillstyrkt, enär afkortning af hvad så väl desse som mindre hemmansbrukare kunna vara skyldige skall bero på undersökning vid Sockenstämma

och pröfning af K. M:ts Bef:hde innan afskrifningsfrågan hänskjutes under K. M:ts Nådiga afgörande.

Af hvad nu blifvit anfördt, till svar å de gjorda anmärkningarne, hämtar Utskottet anledning att ytterligare tillstyrka antagandet af de uti Utskottets Betänkande N:o 209 uppgifna grunder, hvarefter f. d. Magasinsfondens och Creditiv-fondens utestående fordringar, med undantag af de för hvilka serskilta föreskrifter blifvit stadgade, må behandlas och om så skulle påfordras, utan afvaktan af R. St:rs medgifvande, äfven kunna afskrifvas.

I anledning af den erinran Riksdagsfullmägtigen Casper Wijkman meddelt om Utlåtandes afgifvande öfver vederbörande Läns-Styrelsers förvaltning af de till deras disposition, i följd af 1826 års missväxt, anordnade Creditiv-medel och Spanmålstillgångar, åberopar Utskottet Betänkandet N:o 208, der Utskottet pag. 336 och följande, uppgifvit hindren för en sådan gransknings anställande.

Slutligen får Utskottet upplysa att Betänkandet N:o 209 blifvit bifallet af Högv. *PrästeStåndet* samt af Vällofl. *BorgareStåndet* d. 14 sistl. Augusti. Den 12 October 1829.

N:o 295.

Utlåtande, i anledning af f. d. Kammerera-ren vid Götha CanalBolags f. d. Discont-Contoir i Götheborg C. A. Iggeströms till

Utskottet ingifne Ansökan, i afseende på dess uppbörds brist. (R:gs-A.)

Uti en till StatsUtskottet ställd skrift, har förre Kammereraren vid Götha CanalBolags f. d. Discont-Contoir i Götheborg C. A. Iggeström andragit, huruledes, efter det å den Cassabrist, som han, under sin tjenstetid, sig åsamkat, afskrifning skett dels för den, vid sistl. Lagtima Riksdag, af R. H. St:r härtill beviljade Summa af 7000 R:dr, eller 1000 R:dr för sju år, såsom missräkningspenningar och lönförbättring, och dels för 6750 R:dr, såsom billig rättelse och bevisad misskrifning på 3-Procents-Räkningen, hade nämnde Cassabrist blifvit godtgjord, på det sätt, att, sedan Iggeströms Löftesmän, nu mera framlidne Hr GeneralMajoren och Riddaren Joh. von Utfall och CommerceRådet N. Malm tagit i besittning all den egendom, som Iggeström ägde eller kunde disponera; men hviken egendom, i förhållande till skulden, befans alltför obetydlig, så hade bemälde Löftesmän, hvar för sig betalt halfva Capitalet; och hvarförutan Hr GeneralMajoren von Utfall godtgjort Ränta för den hälft af Balancen, å hvilken han till Riksgälds-Contoret sin serskilda förskrifning afgifvit, likasom den Ränta, hvilken, genom Domen i Malms Concours, är vorden fastställd, blifvit betald. Icke dess mindre hade, uti den i RiksgäldsContoiret under den 10 Junii 1825, upprättade, i afskrift bifogade, Commerce-Rådet Malm tillställda Räkning, ytterligare ränta blifvit Malm påförd till ett belopp af 4608 R:dr 37 sk.

9 r:st., men hvilket, efter Iggeströms förmenande, skall vara oriktigt, dels derföre, att Ränta blifvit beräknad å de Iggeström till afskrifning beviljade 7000 R:dr, ehuru desamma bordt successivt honom tillgodokomma och således genast från Balancen afgå, och dels derföre, att för den hälft af Balancen, som Hr GeneralMajoren von Utfall med ränta godtgjordt, samma ränta skall uti liqviden med Malm till en del af tiden vara honom påförd.

Och då således Götha CanalBolags f. d. Discont redan erhållit ersättning för hela egentliga Capitalet af Cassabristen samt full ränta, som serskildt varit förskrifven, för ena hälften, och för den andra hälften äfven den ränta, som, genom Concours Dom, är vorden fastställd, så skola i och för Cassabristen, några vidare apspråk nu mera icke återstå, än blott förut omförmälde räntepretention, hvilken dock lärer komma att ansenligen förminskas samt 2:ne sedermera anmärkte DiscontLån, det ena stort R:dr 536: 34. 4. och det andra R:dr 335: 33. 3. eller tillsammans R:dr 872: 9. 7.; anhållandes Iggeström om afskrifning af denna återstod.

Herrar Fullmäktige i RiksgäldsContoiret, häröfver hörde, hafva uti afgifvet utlåtande, anfört: att beträffande Liqviden med CommerceRådet Malm af den 10 Junii 1825, så skall den vara grundad på RådhusRättens i Götheborg den 10 Junii 1823 uti Malms Concours meddeldte Dom och Malm deri ålagde skyldighet, att ansvara för CassaBalancen med fem procents ränta från Lagsökningsdagen den 10 Junii 1819, hvilken Ränta Malms Borgenärer emellan, derest mas-

san, vid slutlig utredning, icke mera tillräcker, väl icke får beräknas längre, än till afträdesdagen, den 14 Augusti sistnämnde år, men emot Malm enskildt alltid är gällande, att till fulla beloppet utgå af hvad han sedermera ärft eller förvärft eller kan ärfva och förvärfva; och, i afseende på Iggeströms anmärkning vid liqviden, rörande den deri påförda ränta för de till afskrifning på Balancen Iggeström såsom missräkningspenningar beviljade 7000 R:dr, hade Hrr Fullmäktige yttrat sig, att denna anmärkning vore den enda, som torde förtjena något afseende; ty ehuru Domen i Malms Concours fastställer ränta å Balancen, sådan den då var, eller utan afkortning å balancebeloppet, synes dock vara billigt, att Malm för sin andel i Balancen njuter samma fördel, som tillgodo beräknats Hr GeneralMajoren J. von Utfall, som återfått, hvad han, i följd af afskrifningen för 7000 R:dr, för mycket i Ränta å den hälft i Balancen, derå han lemnat serskild förbindelse, till DiscontVerket inbetalt; med anledning hvaraf Hrr Fullmäktige låtit upprätta en ny Liqvidationsräkning med Malm, deri ränta å berörde afskrifning icke är beräknad, och hvarigenom återstående beloppet, för hvilket Malm bör ansvara, nedsättes från det i äldre liqviden påförde eller 4603 R:dr 37 sk. 9. r:st. till 3650 R:dr 1 sk. 9 r:st. B:co; och för hvilket sistnämnde belopp, Malm, efter Hrr Fullmäktiges tanka, ovilkorligen bör ansvara; emedan hvad i öfrigt emot liqviden är vordet anmärkt, såsom att ränta deri skall blifvit beräknad, till en del

af

af tiden, för den hälft i Cassabristen, derföre Hr GeneralMajoren von Utfall ansvarat och betalt, är oriktigt, men har sin upprinnelse derifrån, att von Utfall ansvarade för ränta endast från den dag, han sin förbindelse utgaf eller den 1 Julii 1820, då deremot ConcoursDomen ålägger Malm ränta från den 10 Junii 1819, hvadan ränte-pretentionen emot Malm blir större, än den, som kunde göras emot von Utfall, i följd af dennes serskilda förbindelse.

Hvad åter vidkommer de uti Iggeströms ansökning, under rubrik: 2:ne sedermera anmärkte Discont-Lån, det ena stort 536 R:dr 34 sk. 4 r. och det andra 335 R:dr 33 sk. 3. r. eller tillsammans 872 R:dr 9 sk. 7 r. B:co, hvilken summa han likaledes begär få afskrifva, så hade Hrr Fullmäktige, i afseende härå, upplyst, att desse 2:ne poster icke äro egentliga Lån hos Disconten, utan bestå uti influtne utdelningar ur Handelsmännen Folkierns och J. J. Fabricii Concours-Massor, dem Iggeström erkänt sig hafva uppburit, men icke redovisat, och såsom sådane i Iggeströms Concours bevakade och till betalning fastställde, samt Iggeströms Hustru ålagd, att så väl härföre, som för bristen i Cassabalancen, i förhållande till Boets öfrige skulder, deraf Man och Hustru gemensam nytta haft, ansvara med en del af sin enskilda Egendom i Boet; och hvarå Ombudsmannen vid f. d. DiscontVerkets utredning gjort anspråk, utan att något resultat ännu vunnits.

Angående Iggeströms anhållan om afskrifning för

ifrågavarande utredda summor; så skall, enligt Ombudsmannens anteckningar, tillgång till godtgörande af den andel deraf, för hvilken Malm ingått borgen, eller 3650 R:dr utur Malms ännu ej slutligt utredda Massa bör kunna påräknas, och i afseende på de af Iggeström uppburne 2:ne Concours-utdelningarne, tillhopa 872 R:dr 9 sk. 7 r., så skola tillgångarne uti Iggeströms Concours vara så beskaffade, att hela den återstående delen af skulden, hvilken odelad tillhörer Iggeström, icke lärer kunna af honom gäldas. Men enär enahanda skäl, som, år 1823, talade för de af R. H. St:r då beviljade afskrifningar, nemligen missräkningspenningar och ersättning för ouppfyllda afskrifningstillstånd, nu icke kunna företes, hade Hrr Fullmäktige ansett sig icke kunna tillstyrka den af Iggeström nu begärde ytterligare afskrifning, utan öfverlemnat till Stats-Utskottets pröfning, huruvida Iggeströms vanlottade belägenhet och fleråriga besvärliga och ansvarsfulla tjenstebefattning vid Götha Canal-Bolags f. d. Discont må ländа till stöd för något tillstyrkande hos R. H. St:r af bifall på hans ansökning.

Efter öfvervägande häraf; och hvad först beträffar den sökta rättelsen, i afseende på ränteberäkningen uti Discontens under den 10 Juni 1825 med nu mera afledne CommerceRådet Malms ConcoursMassa upprättade Liqvidation; och, till stöd för hvilken anhållan, blifvit åberopad den restitution af erlagd ränta, som blifvit nu mera framledne Hr GeneralMajoren m. m. von Utfall i lifstiden beviljad, så har Utskottet om förhållandet med berörde ränterestitution

inhemtat, att sedan, i anledning af Hr GeneralMajorens hos Hrr Fullmäktige i RiksgäldsContoret, år 1819 gjorda anhållan, att all åtgärd till Iggeströmska Balancens indrifvande måtte få hvila, intill dess Malms, till DiscontVerkets säkerhet, intecknade Fastighet kunde hinna att försäljas, och sig visat hvad derigenom afbetalas kunde, Hrr Fullmäktige härtill bifall lemnat sålunda, att med all åtgärd till utsökande af uppbördsbristen skulle få anstå intill dess 3:ne månader förflutit ifrån inställelsedagen uti Malms Concours; så hade, uppå en härefter från Hr GeneralMajoren inkommen Ansökan, att intill dess utredning skett af Malms gäldbundna Bo, allt kraf emot Hr GeneralMajoren måtte få hvila, Hrr Fullmäktige, under den 18 Maji 1820, denna ansökan i så måtto bifallit, att hos Hr GeneralMajoren skulle blott utsökas halfva Balancesumman samt med utsökningen af den andra hälften få anstå, intill dess sig visat, huruvida den samma kunde utaf Malms Concoursmassas tillgångar godtgöras; äfvensom, i anledning af Hr GeneralMajorens ytterligare gjorda anhållan om anstånd, Hrr Fullmäktige tillåtit, att Hr GeneralMajoren skulle med sin till Disconten afgifne serskilda förskrifning, ställd att infrias på Terminer med löpande 5 pr:cts årlig ränta få tills vidare liqvidera den ena hälften af Balancesumman, som efter vilkorligt afdrag af 7000 R:dr för missförde 3 pr:cts Reverser, utgjorde R:dr 16,894: 19. 6. B:co.

Efter det berörde förskrifning blifvit i början af år 1825 till fullo infriad med derå tid efter annan

erlagd ränta till belopp af R:dr 3575: 18. 7., så hade Hr GeneralMajoren hos Hrr Fullmäktige anhållit, att som R. St:r vid 1823 års Riksdag beviljat Iggeström 7000 R:dr, såsom missräknings penningar, för att å Balancen afskrifvas; och den ena hälften häraf, eller 3500 R:dr, vore inbegripen uti den summa af R:dr 16,894: 19. 6., hvarå den inlöste Förskrifningen vore utgifven och ränta betald, Hr GeneralMajoren måtte återbekomma den å nämnde 3500 R:dr beräknade och erlagde ränta intill den 1 November 1823, då dessa 3500 R:dr på Capitalet blefvo afskrifne. I anledning hvaraf de, år 1825, församlade R. St:rs Hrr Revisorer, till hvilka denna Restitutionsfråga blifvit af Hrr Fullmäktige hemställd, yttrat sig; att, enär förrberörde 7000 R:dr blifvit Iggeström beviljade, såsom missräkningspenningar eller lönförbättring, det med R. H. St:rs afsigt syntes vara närmast öfverensstämmande, att Cassabristen ansåges redan år 1818, då Iggeströms befattning vid DiscontVerket upphörde, vara förminskad med 7000 R:dr; och på hvilken grund Hrr Revisorer tillstyrkt Hrr Fullmäktige, att till Hr GeneralMajoren von Utfall låta restituera den å merberörde 3500 R:dr ifrån Förskrifningens utgifningsdag och till den 1 Nov. 1823 godtgjorde ränta; i följd hvaraf samma ränta under d. 7 Dec. 1825 blifvit med 583 R:dr 16 sk. utassignerad, så att beloppet af den ränta, som Hr GeneralMajoren von Utfall betalt och kommit Disconten till godo, utgör R:dr 2992: 2. 7. B:co. — Och som uti Liquidationen med Malms ConcoursMassa ränta blifvit intill den 1 November 1823 beräknad å den andra

hälften af oftanämnde Iggeström beviljade 7000 R:dr missräkningspenningar, samt härmed är aldeles enahanda förhållande, som med beräkningen af den ränta, hvilken, på sätt nyss berördt är, blifvit till Hr GeneralMajoren von Utfall restituerad,

har Utskottet ansett sig böra tillstyrka, att ifrågavarande med Malms ConcoursMassa uppgjorde Liquidation må, på sätt Hrr Fullmäktige föreslagit, rättas; och i följd hvaraf det återstående räntebeloppet skulle komma att från R:dr 4603: 37. 9. nedsättas till R:dr 3650: 1. 9. B:co.

Angående Iggeströms gjorda anhållan, att äfven den ränteskuld, som, efter beviljandet af den sökte rättelsen uti den med Malms ConcoursMassa härom uppgjorda Liquidation, kunde komma att återstå, måtte varda afskrifven; så har härvid förekommit, att sjelfva Balance-summan redan är till fullo ersatt: att den nu ifrågavarande räntefordringen icke är bokförd ibland Discontens tillgångar; att Balance-Summan i sitt ursprungliga skick icke varit löpande med någon ränta och att de derå influtne större eller mindre afbetalningar icke kunnat, genom utlåning, göras räntebärande, enär, enligt Reglementets föreskrift, alla inflytande Discontmedel skola, efter afdrag af hvad som till förvaltnings- och utrednings-omkostningar åtgår, aflemnas till Banken, i afräkning å dess, i och för Discont-utredningen, meddeldte förskott.

Och då det icke kunnat Utskottet undfalla, att för allt hvad som tilläfventyrs utaf Malms tillgångar komme att, till godtgörande af ifrågavarande ränte-

skuld, användas, Malms rättsinnehafvare skulle kunna väcka ersättnings-anspråk emot Iggeström, så, och efter inhemtad underrättelse om den välvilja, hvarmed 1823 års Ständer behagat Iggeström omfatta, i anseende till hans allmänt kända redlighet och den beklagansvärda belägenhet, hvari han, utan eget förvållande, blifvit försatt; och att hans belägenhet, enligt några bland Utskottets medlemmar gifne intyg, sedermera icke förbättrats, har Utskottet ansett sig böra, af dessa ömande anledningar,

tillstyrka, att räntefordringen hos afl. Commerce-Rådet Malms Concoursmassa, i och för Iggeströmska Uppbördsbristen, och hvilken, efter den af Utskottet föreslagne rättelse uti beräkningen, skulle komma att utgöra 3650 R:dr 1 sk. 9 r:st. B:co, må, af consideration för Iggeström, helt och hållet efterskänkas, äfvensom emot Iggeström eftergifvas allt kraf i afseende på de 2:ne här ofvan omförmäldte utdelningar från ConcoursMassor i Westerås till ett sammanräknadt belopp af R:dr 872: 9. 7., samt följaktligen bägge dessa summor tillhopa utgörande 4522 R:dr 11 sk. 4 r:st. få i räkenskaperne afskrifvas. Den 12 Oct. 1829.

Reservationer:

Af Hr ProtocollsSecreteraren *Riben:* Emot Högl. StatsUtskottets tillstyrkande i frågan om afskrifning till förmån för f. d. Kamreraren Iggeström, får jag anmäla min reservation:

Hvad först angår Iggeströms anmärkning vid den upprättade Liqviden med CommerceRådet Malms Con-

coursMassa i anseende till den samma påförd ränta å 3500 R:dr eller hälften af de Iggeström beviljade 7000 R:dr, så finner jag väl, lika med Utskottet, att enär sistnämnde summa blifvit Iggeström gifven såsom missräkningspenningar eller Löneförbättring, det synes med R. St:rs afsigt instämmande, att Cassabristen, vid den tid då Iggeströms tjenstbefattning vid DiscontContoiret upphörde, bordt vara med denna summas belopp förminskad, hvadan, och på enahanda grund som den af GeneralMajoren von Utfall erlagde ränta å ena hälften af ifrågavarande 7000 R:dr, blifvit restituerad jag också anser skäligt att den CommerceRådet Malm påförde ränta å andra hälften äfven bör försvinna, samt Liqviden derefter rättas; men beträffande eftergift af den CommerceRådet Malms Concoursmassa påförde återstående ränta, utgörande, sedan nyssnämde rättelse blifvit iakttagen, 3650 R:dr 1 sk. 9 r:st., så förekommer dervid, att från Discontens sida något kraf emot Iggeström icke kan anställas, enär han alldrig varit lagsökt för Balancen och följaktligen icke genom Domares eller Executors Utslag blifvit förpliktad att någon ränta godtgöra. Eftergift af denna Ränteskuld skulle följaktligen endast till godo komma CommerceRådet Malms rätts-innehafvare, utan att Iggeström för sin person deraf hade den ringaste förmån. Härtill kommer att RiksgäldsContoirets Fordran, enligt hvad Herrar Fullmäktige upplyst, är intecknad uti en Malms Concours-Massa tillhörig fast egendom, och uti de Handlingar jag vid målets behandling inom Utskottet haft tillfälle att granska, har jag icke funnit styrkt att den ännu

outredda Massan saknar medel att denna fordran gälda. Vid detta förhållande kan jag så mycket mindre instämma uti den af Utskottet tillstyrkta afskrifning ur Räkenskaperne af ifrågavarande Ränteskuld, som jag befarar att en slik eftergift skulle kunna gifva GeneralMajoren von Utfalls SterbhusIntressenter anledning att återfordra de Ränte-medel af enahanda beskaffenhet som GeneralMajoren i lifstiden inbetalt, utgörande icke mindre än 2,992 R:dr 2 sk. 7 r:st.

Beträffande åter den delen af Ansökningen som afser eftergift af Utdelningarne ur 2:ne ConcoursMassor till ett sammanräknadt helopp af 872 R:dr 9 sk. 6 r:st., hvarföre Iggeström iklädt sig ansvarsskyldighet, så kan jag, åtminstone för det närvarande, icke en sådan eftergift tillstyrka. Då Iggeström redan erhållit 7000 R:dr till skänks, så synes de nu ifrågavarande jemförelsevis obetydliga summor böra af honom gäldas, eller om tillgång dertill saknas, krafvet emot honom åtminstone hållas öppet.

Jag anhåller att denna min reservation måtte få åtföljа det Höglofl. Utskottets Betänkande till R. St:r.

Härmed förenade sig Herr Öfverste *Sparre*, Herr CanzliRådet *von Hartmansdorff*, Herr Doctor *Häggblad* samt RiksdagsFullmäktige *Nils Strindlund* från WesterNorrlands Län och *Eric Andersson* från Westerås Län.

Hvarjemte likaledes emot ofvanberörde afskrifning sig reserverat RiksdagsFullmägtige *Anders Nilsson* från Malmöhus Län, *Carl Bergman* från Gefleborgs Län, *Olof Pehrsson* från Stockholms Län, *Pehr Pehrsson*

från Örebro Län, *Nils Håkansson* från Kronobergs Län och *Pehr Olsson* från Södermanlands Län.

N:o 296.

Berättelse om verkställd granskning af 1825 och 1826 årens Räkenskaper öfver Hospitals- och Barnhus-Fonden samt Lazarets- och Curhus-Räkenskaperne för sistnämnde år.

1:a Afdelningen.

Efter hvad de år 1827 församlade R. H. St:rs Herrar Revisorers Berättelse vidhandengifver, hade till nyssbemälde Hrr Revisorer blifvit öfverlemnade, så väl de, år 1825, till SeraphimerOrdensGillet ankomne K. M:ts Nådiga Skrifvelser jemte de samma år hos SeraphimerOrdensGillet förde Protocoll; hvaremot Räkenskaperne öfver Hospitals- och Barnhus-Fonden för sistberörde år 1825 icke varit afslutade.

StatsUtskottet har altså nu fått emottaga, jemte de, år 1826, till SeraphimerOrdensGillet ankomne Nådiga Skrifvelser och under samma år hos SeraphimerOrdensGillet förde Protocoll, serskilde, för åren 1825 och 1826 öfver Allmänna Hospitals- och Barnhus-Fonden afslutade, uti K. KammarRätten till ziffran reviderade Hufvudböcker med dertill hörande VerificationsHandlingar.

1 §.

Rörande Förvaltningen.

Med tillfredsställelse har Utskottet, vid Protocollens genomgående, erfarit, att de under Seraphimer-

OrdensGillets förvaltning ställde Fonder och Inkomster blifvit, med iakttagande af nödig hushållning och noggrann Controll, på ett ändamålsenligt sätt disponerade och använde. — Men såsom en afvikelse från författningarne, har Utskottet dock ansett sig böra anmärka följande förhållande med bort-arrenderingen af Kronofisket Hakvarpet i Hallbosjön.

Af Handlingarne inhemtas, huruledes nu varande Landshöfdingen i Nyköpings Län, GeneralAdjutanten m. m. Hr Gustaf Abraham Peyron hos K. M:t gjort underdånig Ansökning, att då det Arrende, hvilket, den 16 Januarii 1817, Nådigst blifvit upplåtet åt då varande Landshöfdingen i nämnde Län nu mera framl. Herr Presidenten m. m. Friherre Eric Skjöldebrand, å det fordom af Landshöfdingarne uti Nyköpings Län, såsom Lön, innehafde, men dereſter, till understöd för Nyköpings Lazarett, anslagne Fiske i Hallbosjön, Hakvarpet kalladt, med år 1826 löpte till ända, Sökanden måtte tillåtas, att mot samma afgift, som Presidenten Friherre Skjöldebrand berörde Fiske innehaft, få det samma under Arrende sig upplåtet, antingen på vissa år, eller på Sökandens tjenstetid. I anledning af hvilken underdåniga anhållan, SeraphimerOrdensGillet, uti dess, på Nådig Befallning afgifne Utlåtande i underd:het andragit, att då Lazaretten nu mera äro ställde under serskilda Directioner, hvilka, jemlikt 15 §. af den för samma Directioner utfärdade Instruction, ega pröfningsrätt i frågor om Lazarettens Inkomster, så hade SeraphimerOrdensGillet uti detta ämne inhem-

fat LazarettsDirectionens i Nyköping yttrande, deruti Directionen anfört, att i Författningarne väl vore stadgadt, det Auction bör förrättas till utarrenderande af så beskaffade Lägenheter, som den ifrågavarande, men att, enligt LazarettsDirectionens öfvertygelse, en högre afgift för berörde Fiske, än den Hr Presidenten Friherre Skjöldebrand derföre erlagt och Hr Landshöfdingen Peyron nu erbjudit, ej skulle genom Auction vara att förvänta, helst flere de senare åren inträffade blida vintrar förorsakat en emot vanligheten liten Fiskfångst, i anseende hvartill, anställandet af Arrende-Auction å merberörde fiske icke äskades; med afseende å hvilket LazarettsDirectionens yttrande, SeraphimerOrdensGillet, för egen del, ansett sig böra underdånigst hemställa, om icke ifrågavarande Arrende måtte i Nåder åt Hr Landshöfdingen Peyron upplåtas emot Trettio R:dr B:co årligen, på Tio års tid, med villkor likväl, att om han under tiden lemnar sin Embetsbefattning, såsom Landshöfding, omförmäldte Arrende, när sådant inträffar, må anses hafva upphört och Fisket då komma att å nyo utarrenderas. — Och hade K. M:t, enligt till SeraphimerOrdensGillet ankommen Skrifvelse af den 21 Junii 1826, för godt funnit i Nåder bevilja Landshöfdingen Peyron upplåtelse af ifrågavarande Arrende på Tio års tid, med de villkor, hvarom SeraphimerOrdensGillet i detta afseende i underd:het hemställt samt emot den afgift af Trettio R:dr B:co årligen, bemälde Landshöfding för samma Arrende erbjudit.

2 §.

Angående Räkenskaperne.

Utskottet har genomgått och granskat de förut omförmälde, öfver Allmänna Hospitals- och Barnhus-Fonden afslutade Hufvudböcker.

År 1825.

Uti Hufvudboken för detta år inbalanceras från år 1824.

Tillgångar:

Behållningar i Contant, Proviant-persedlar och Spannemål		R:dr 25,413: 9. 5.
Utlånte Medel: Capital Rd. 202,108: 26. 5.		
Ränta	6,989: 24. -	209,098: 2. 6.
Fordringar hos Diverse Verk, Fonder och personer		59,485: 45. —
Utestående KronoSkatter och andre Fordringar i penningar, persedlar och Spanmål		6,818: 29. 9.
Proprie Balancer		8,338: 34. 9.
		R:dr 309,154: 25. 5.

Men då härifrån afdragas inbalancerade Skulder nemligen:

Uppbördsmännens Öfverleverer-ingar	R:dr 4,704: 5. 4.	
Skulder till Diverse Verk, Fonder och Personer — Capital och Räntor . . .	66,703: 14. 7.	71,407: 19. 11.
Återstår Behållning d. 1 Jan. 1825		R:dr 237,747: 5. 6.

Deremot utbalanceras till år 1826.

Tillgångar.

Behållningar i Contant, proviant-persedlar och Spanmål		R:dr 33,666: 5. 7.
Utlånte Medel: Capital Rd. 159,923: 6. 2.		
Räntor	5,724: 17. 6.	165,647: 23. 8.
Fordringar hos Diverse Verk, Fonder och Personer		68,390: 16. —
Utestående KronoSkatter och andra Fordringar i penningar, persedlar och spanmål		6,598: 43. 5.
Proprie Balancer		7,416: 43. 5.
		R:dr 281,719: 36. 1.

Och då härifrån afdragas Skulderna:

Uppbördsmännens Öfverlevereringar	R:dr 5,958: 3. 2.	
Skulder till Diverse Verk, Fonder och Personer — Capital och Räntor . . .	50,557: 44. 8.	56,515: 47. 10.
Återstår Behållning d. 31 Dec. 1825		R:dr 225,203: 36. 3.

Hvadan och när in- och utbalancerade Behållningarne mot hvarandra jemnföras, visar sig år 1825, en förminskning i Fonden af 12,543 R:dr 17 sk. 3 r:st.; dock får härvid anmärkas, att köpeskillingen för en inköpt Fastighet, som ibland Utgifterne afföres med 9,388 R:dr 45 sk. 4 r:st., icke är upptagen ibland de utbalancerade Tillgångarne.

År 1826.

De här ofvan specificerade, d. 31 December 1825 utbalancerade Tillgångar, hvilka till år 1826 inbalanceras, utgjorde, efter afdrag af Skulderne .. 225,203: 36. 3.

Deremot utbalanceras till år 1827 följande Tillgångar nemligen:

Behåflningar i Contant, proviant-persedlar och spanmål		R:dr 50,772: 15. 5.
Utlånte Medel: Capital Rd. 157,135: 10. 11.		
Räntor	5,370: 7. 2.	162,505: 18. 1.
Fordringar hos Diverse Verk, Fonder och personer		84,885: 44. —
Utestående KronoSkatter och andra Fordringar i penningar, persedlar och Spanmål		8,725: 37. 9.
Proprie-Balancer		14,681: 32. 2.
		R:dr 321,571: 3. 5.

Afgå Skulder:

Uppbördsmännens Öfverlefvereringar	R:dr 2,191: 41. 7.	
Skulder till Diverse Verk, Fonder och Personer — Capital R:dr 39,223: — 4.		
Räntor	20,820: 41. —	60,043: 41. 4.
Andre Skulder	228: 1. 1.	62,463: 36. —
Återstår Behållning d. 31 Dec. 1826 .. Rd.		259,107: 15. 5.
Om nu härifrån afdrages den inbalanceradе Behållningen		225,203: 36. 3.
Visar sig en tillökning i Fonden år 1826, af		R:dr 33,903: 27. 2.

Dock får härvid anmärkas, att köpeskillingen för en inköpt Fastighet, som ibland utgifterne afföres med 12,400 R:dr, icke är upptagen ibland de till är 1827 utbalancerade Tillgångarne.

De så mycket skiljaktiga resultat, som ifrågavarande 2:ne årens Räkenskaper, med hvarandra jemnförde, utvisa, har Utskottet funnit hufvudsakligen härröra derifrån, att några Uppbördstitlar lemnat vida större tillgångar år 1826, än nästföregångne året; hvarpå såsom exempel må anföras, att Kyrko- och Kronotionden, som år 1825 upptages till 42,751 R:dr 5 sk. 3 r:st., upptages år 1826 till 77,910 R:dr 21 sk. 4 r. Likaledes Arrende-medel år 1825 till R:dr 19,051: 16. 9., men år 1826 till R:dr 31,566: 9. 5.

För att närmare och åskådligt framställa förhållandet härmed i det hela, bifogas en JämnförelseTableau öfver Inkomsterne och Utgifterne åren 1825 och 1826, hvaraf befinnes, att, år 1825, Utgifter och Afskrifningar bestigit sig till 102,556 R:dr 35 sk. 7 r:st., men Inkomsterne endast till 90,013 R:dr 18 sk. 4 r.; och att således uppkommit en brist af R:dr 12,543 17. 3. Deremot hafva Inkomsterne, år 1826, uppgått till 144,485 R:dr 10 sk. 2 r:st., samt Afskrifningar och Utgifter till R:dr 110,581 31. — och således ett öfverskott af R:dr 33,903: 27 sk. 2 r:st.

Proprie Balancerne, hvilka vid 1825 års början utgjorde R:dr 8,338 34. 9., hafva under årets lopp blifvit förminskade med R:dr 921 39. 4., så att till år 1826 endast utbalanceras R:dr 7,416 43. 5.; men hvarpå inom 1826 års slut någon den ringaste afbetalning

icke skett; hvaremot uti sistnämnde års Hufvudbok blifvit synlig en vid Wadstena Hospital tillkommen ny ProprieBalannce af R:dr 7,264: 36. 9., så att till år 1827 utbalanceras en summa af R:dr 14,681: 32. 2.

Efter den upplysning, som Utskottet erhållit om sistberörde, så betydliga Proprie Balance, har målet i laglig väg blifvit handlagdt, och lärer nu bero på K. M:ts Nådiga pröfning och afgörande.

De granskade Hufvudböckerne har Utskottet funnit väl inrättade och i öfrigt utmärkte af ordentlighet, så att i dessa delar något vid Räkenskaperne icke varit att anmärka; men det är en annan omständighet, hvilken under Räkenskapernes granskning ådragit sig Utskottets uppmärksamhet.

Efter hvad en uti Hufvudböckerne gjord korrt anteckning föranleder, har allt ifrån år 1804 ibland Fondens skulder varit år ifrån år, under Rubrik: *Konungens Ensaks BötesMedel*, balanceradt ett Capital af 11,533 R:dr 16 sk., för hvilket hvarje år blifvit påförde 692 R:dr såsom ränta, hvadan till år 1827 utbalanceras Capital R:dr 11,533: 16. och ränta R:dr 19,515: 36. 11. eller tillhopa Skuld R:dr 31,049: 4. 11. — Deremot upptages uti samma Conto på andra sidan, såsom Fondens fordran, R:dr 509: 27. 3., hvilka äfven år från år löpa oförändrade.

Någon annan bestämd upplysning om förhållandet härmed har Utskottet icke varit i tillfälle, att sig förskaffa, än den, som står att inhemta af K. M:ts till SeraphimerOrdensGillet under den 9 December

1779

1779 aflåtne Nådiga Bref, af innehåll, att sedan SeraphimerOrdens Gillet, af den anledning, att uti K. M:ts under den 20 Januarii nyssnämnde år utfärdade Förordning, angående ändring i Lagens stadgande uti åtskillige rum vid 32 Cap. 2 § R. B. bjudes, att Böterne i samma Balk, ther ej annorledes stadgadt finnes, samt alla andra böter och viten, hvilka efter Allmänna Lagen och serskilda Författningar, Domare och Embetsmän tillhöra, skola gå till Konungen, i underd. hemställt, om icke alla dessa böter och viten, undantagne de till Carlshamns Stads Barnhus disponerade, såsom ännu icke till något visst Kronans behof anslagne, måtte till SeraphimerOrdensGillet få inflyta, till någon förstärkning uti den till Gillets disposition ställde Allmänna Hospitals-, Lazaretts- och BarnhusFond; så hade K. M:t, till Nådigt Svar härå, behagat meddela: det K. M:t i Nåder ville tillåta, att SeraphimerOrdensGillet finge de ifrågavarande böter och viten tills vidare uppbära och så länge *förränta* intill dess K. M:t om deras användande framdeles i Nåder förordnar.

Enär det synes vara utan ändamål, att uti Räkenskaperne låta år ifrån år balancera skulder och fordringar af sådan beskaffenhet, som de ifrågavarande under rubrik: *Konungens Ensaks BötesMedel*,

har Utskottet ansett sig böra tillstyrka R. H. St:r, att hos K. M:t i underd. anhålla, att till nästa Riksdag låta fullständigt utreda förhållandet; på det då må komma under pröfning och afgörande, an-

tingen, efter skeende liqvid, någon fordran skall StatsVerket godtgöras, eller ock afskrifning anbefallas.

De Låne- och dertill hörande serskilda Säkerhets-Handlingar, hvilka hos SeraphimerOrdensGillet förvaras hafva blifvit inventerade och genomsedde; hvarvid någon anmärkning icke förekommit.

2:a Afdelningen.

Lazaretts- och Curhus-Räkenskaperne.

Desse från samtlige Länen i Riket inkomne Räkenskaper för år 1826, hafva, tillika med LänsCommitteernes om deras granskning afgifna Berättelser, blifvit Utskottet tillställde; och af hvilka berättelser endast saknats den, som från Westerbottens Län skolat aflemnas.

Utskottet har också fått emottaga ett hos SeraphimerOrdens-Gillet öfver förenämnde Räkenskaper upprättadt Sammandrag, enligt hvilket, från år 1825 inbalanceras:

Tillgångar	R:dr 230,874: 30. 7.	
Hvarifrån afgå inbalancerade skulder	13,634: 1. 1.	217,240: 29. 6.
1826 års Uppbörd:		
Curhus-afgift . . .	R:dr 111,143: 44. 5.	
Tillkommen Uppbörd för förra året	5,397: 8. 3.	
Åtskilliga andra Inkomster	31,119: 7. 6.	147,660: 12. 2.
	R:dr	364,900: 41. 8.

Jemförelse-Tableau öfver Allmänna Hospitals- och Barnhus-Fondens Inkomster och Utgifter, åren 1825 och 1826.

Inkomster.	År 1825.			År 1826.		
Jordeboks- och Hemmantals- samt Grund-räntor	5,262	26	10	7,615	15	9
Kyrko- och Krono-tionde	42,751	5	3	77,910	21	4
Stats-anslag i Penningar och Spannemål	1,595	31	—	2,405	17	8
Private Donationer	163	16	—	276	32	—
Arrende-medel	19,051	16	9	31,566	9	5
Hyres-medel och Tomt-ören	232	9	10	151	37	11
Bötes-medel	1	5	4	6	40	—
Befordrings-afgifter	248	17	1	361	41	3
Collect-medel	1,070	33	2	1,123	12	8
Armbösse-medel	125	30	5	108	35	9
Frivilliga Gåfvor	68	40	—	74	22	5
Sterbhus-medel	888	24	4	1,421	16	2
Tolags-medel	48	44	—	81	31	—
Städsmåls-penningar	27	23	—	—	—	—
Inskrifnings-penningar	1,724	8	—	3,290	32	7
Ersatt underhåll	430	37	2	551	28	—
Arfs- och Qvarlåtenskaps-medel	1,795	47	—	2,494	13	4
Auctions-Medel	376	33	—	284	38	8
Återlefvererade medel	28	17	6	112	35	6
Ersättning för förlorad jord, i och för anläggningen af Götha Canal	992	19	10	971	25	2
Köpeskilling för försåld Fastighet	1,666	32	—	1,666	32	—
Räntor å Lån	10,273	1	9	9,212	16	6
Anmärknings-medel	452	20	1	139	1	2
Diverse Inkomster	428	14	—	666	13	2
Vinst å försåld Spannemål	249	45	6	1,423	42	1
Tillkommen Uppbörd för förra året	58	43	6	567	22	8
Summa	90,013	18	4	144,485	10	2

Utgifter.	År 1825.			År 1826.		
Afskrifningar	3,370	19	4	3,050	27	4
Aflöning	12,244	8	8	14,448	46	11
Pensioner	108	16	—	100	—	—
Uppfostringshjelp för fattiga Barn	8,362	30	8	7,917	8	—
Understöd för Sjukvårds-anstalterne	3,055	25	9	1,994	18	5
Anordnade medel i contant och spannemål	847	37	4	795	29	8
Underhåll	35,286	46	8	37,289	2	1
Förmalnings-kostnader	536	41	2	703	3	8
Förbaknings-kostnader	18	8	—	18	8	—
Mält- och Bryggnings-kostnader	1,300	47	9	1,339	46	10
Medicamenter	446	24	—	450	19	3
Beklädnad	2,198	41	3	2,987	29	1
Ved, Ljus och Olja	7,379	19	1	7,043	10	7
Skrifmaterialier och Expencer	462	2	—	398	29	8
Postporto	65	5	6	82	34	6
Begrafnings-kostnader	288	11	4	454	30	—
Nybyggnad och Reparationer	5,270	21	—	8,444	12	11
Brandförsäkrings-afgift	68	22	—	122	43	—
Restitutioner	52	8	—	40	30	—
Räntor å Lån	1,534	41	6	1,530	6	—
Rese- och Tractaments-kostnader	392	18	4	1,150	3	6
Flyttnings-kostnader	398	36	7	94	24	—
Arfvoden och Discretioner	1,023	28	—	14	—	—
Köpeskilling för en inköpt Fastighet	9,388	45	4	12,400	—	—
Omkostnader för försåld Spannemål	2,367	14	8	—	—	—
Diverse Extra Utgifter	4,342	27	—	5,435	29	10
Anmärknings-procent	—	—	—	268	10	10
Inventariers upphandling	1,745	12	8	2,007	6	11
Summa	102,556	35	7	110,581	31	—

Utgifter:

Afskrifningar . . . R:dr	6,924: 38. 2.	
Aflöning, underhåll och andra utgifter	125,370: 24. 11.	132,295: 15. 1.

Balance till år 1827.

Tillgångar. . . . . R:dr	248,526: 3. 11.	
Afgå Skulder	15,920: 25. 4.	
Återstå utbalancerade Tillgångar		232,605: 26. 7.
		364,900: 41. 8.

Utskottet har erfarit, att uti de fleste Läns Räkenskaper Curhusmedlen blifvit, emot tydliga stadgandet uti 7 Mom. i K. M:ts Nådiga Kungörelse af den 10 Mars 1824, med LazarettsMedlen sammanblandade. Men då en detailerad utredning häraf skulle fordra en ganska lång tid, har Utskottet ansett sin åtgärd böra inskränkas till en blott anmälan af berörde anmärkte förhållande, desto hellre, som det hufvudsakligen torde böra ankomma på Länets Innevånare sjelfve, att tillse, att de af dem sammanskjutne medel varda till deras ändamål använde och behörigen redovisade. Den 14 Oct. 1829.

N:o 297.

Memorial, i anledning af skiljaktiga beslut inom RiksStånden i åtskilliga delar af Statsregleringen.

Efter erhållen del af de Beslut, RiksStånden fattat,

i anledning så väl af Utskottets Förslag till reglering af RiksStatens Utgifts-Titlar för år 1830 och följande år, intill dess den vid nästa Riksdag skeende Statsreglering blifver gällande, som de ytterligare utlåtanden i berörde ämne, hvilka till svar å gjorda anmärkningar blifvit af Utskottet afgifne, har Utskottet funnit, att af de i desse Förslag upptagne Frågor så vidt de röra 1:a och 2:a HufvudTitlarne, följande icke blifvit difinitivt afgjorda; hvadan de derutinnan fattade skiljaktige besluten, med förslag till sammanjemkning jemte VoteringsPropositioner, i den händelse att Frågorne blifva till Förstärkta Stats-Utskottets afgörande öfverlemnade, nu anmälas.

Den i 6:te Puncten af Betänkandet N:o 125, om *1:a HufvudTiteln*, af Utskottet tillstyrkta tillökning med 1187 R:dr 37 sk. 4 r. i förut varande anslag 28,848 R:dr 40 sk. 5 r. för *Kongl. HofStallets utfodring*, hvilken tillökning H. *BondeStåndet* afslagit, är bifallen af de öfrige 3 RiksStånden; men H. *R. o. A.* har derjemte gjort det tillägg: *"att ehuru berörde utfodring torde kunna med det i sådant afseende bestämda StatsAnslag besörjas, dock hvad derutöfver möjligen kunde erfordras, skulle utbetalas af RiksgäldsContoiret, dit den blifvande forssel-lönen deremot komme att ingå; äfvensom att, då prisen på Hö, Halm och Hafra voro föränderlige, hvarigenom besparing det ena året och brist ett annat uti anslaget troligen skulle uppkomma, de ett år skeende besparingar på ifrågavarande Förslags-anslag borde till ett*

annat år reserveras, till betäckande af den brist, som deruti kunde äga rum."

H. *R. o. A., som funnit för godt att Utskottets Betänkande till alla delar gilla*, har likväl *icke* såsom ett *vilkor* för beviljandet af den föreslagne tillökningen gjort ofvanberörde tillägg. Och då hvad deruti innefattas hvarken blifvit af K. M:t, i dess Nådiga Proposition om StatsVerkets tillstånd och behof, framställdt såsom nödigt, eller är af något utaf de öfrige 2 RiksStånden understödt; anser Utskottet frågan, om ett dylikt tilläggs förenande med den beviljade tillökningen, ingen åtgärd påkalla.

2:a HufvudTiteln.

I afseende på de i 1:a Puncten af Betänkandet N:o 128 föreslagne löner, äro lönen för *Justitiæ-Stats-Ministern* bestämd

af *Ridd. och Adeln* till 8000 R:dr,
af *PrästeStåndet* till 7500 R:dr,
af *BorgareStåndet* till 7000 R:dr

i stället för det belopp af 6500 R:dr, hvartill Utskottet ansett samma lön, Taffelpenningarne inberäknade, böra, ifrån förut varande 5849 R:dr, ökas; samt lönen för *StatsMinistern för Utrikes Ärenderne* fastställd

af *Ridd. och Adeln* till 9000 R:dr,
af *PrästeStåndet* till 8500 R:dr,
af *BorgareStåndet* till 8000 R:dr

i stället för den Summa af 7500 R:dr, hvartill sistnämnde lön, Taffelpenningarne inberäknade, af Utskottet

ansetts böra förändras ifrån förutvarande 6849 R:dr; hvaremot *BondeStåndet* afslagit all tillökning i desse löner.

Genom 3 RiksStånds beslut är härigenom afgjordt, att förhöjning uti ifrågavarande löner, utöfver hvad Utskottet tillstyrkt, skall äga rum. Och som H. *PrästeStåndets* beslut härutinnan är en medelväg emellan *R. o. A:s* samt *BorgareStåndets*; alltså anser Utskottet sig böra inbjuda sistnämnde 2:ne RiksStånd, att, med frånträdande af deras förut fattade beslut i desse delar, förena sig med H. *PrästeStåndet* om 7500 R:dr i lön med Taffelpenningar åt *Justititiæ-Stats-Ministern* och om 8500 R:dr i lön med Taffelpenningar för *Utrikes StatsMinistern*; i hvilka fall desse Summor varda, genom 3 Stånds beslut, fastställda.

Anses åter sådant icke kunna ske, och hvarken *R. o. A.* samt H. *PrästeStåndet* vilja öfvergå till det Beslut V. *BorgareStåndet* fattat, eller *Präste-* och *BorgareStånden* förena sig med *R. o. A.*, bör, i Utskottets tanka, frågorne härom blifva föremål för Förstärkta Stats-Utskottets handläggning; i hvilket afseende Utskottet får föreslå till omröstning af bemälte Utskott följande Propositioner:

1:o Den, som bifaller, att lönen för Justitiæ-Stats-Ministern, Taffelpenningarne inberäknade, bestämmes till 7000 R:dr, voterar

Ja.

Den det ej vill, voterar

Nej.

Vinner Nej; kommer serskild votering att anställas, huruvida samma lön bör blifva 7500 R:dr eller 8000 R:dr.

2:o Den, som bifaller att lönen för JustitiæStats-Ministern, Taffelpenningarne inberäkuade, bestämmes till 7500 R:dr, voterar

Ja.

Den det ej vill, voterar

Nej.

Vinner Nej; fastställes samma lön jemte Taffelpenningar till 8000 R:dr.

3:o Den, som bifaller, att lönen för *Utrikes StatsMinistern*, Taffelpenningarne inberäknade, bestämmes till 8000 R:dr voterar

Ja.

Den det ej vill, voterar

Nej.

Vinner Nej; kommer serskild votering att anställas, huruvida samma lön bör blifva 8500 R:dr eller 9000 R:dr.

4:o Den, som bifaller att lönen för Utrikes Stats-Ministern med Taffelpenningar blir 8500 R:dr, voterar

Ja.

Den det ej vill, voterar

Nej.

Vinner Nej; fastställes samma lön jemte Taffelpenningar till 9000 R:dr.

I händelse åter, i desse frågor att *R. o. A.* ensamt eller också H. *PrästeStåndet* allena skulle finna godt att öfvergå till det Beslut V. *BorgareStåndet*

fattat; kommer votering att ske, rörande *Justitiæ-StatsMinisterns lön*, i förra fallet, efter en sådan proposition:

5:o Den som bifaller, att lönen för Justitiæ-Stats-Ministern, Taffelpenningarne inberäknade, bestämmes till 7000 R:dr, voterar

Ja.

Den det ej vill, voterar

Nej.

Vinner Nej; kommer lönen med Taffelpenningar att fastställas till 7500 R:dr,

och i sednare fallet efter denna proposition.

6:o Den, som bifaller att lönen för Justitiæ-Stats-Ministern, Taffelpenningarne inräknade, bestämmes till 7000 R:dr, voterar

Ja.

Den det ej vill, voterar

Nej.

Vinner Nej; kommer lönen jemte Taffelpenningarne att fastställas till 8000 R:dr,

samt rörande *Utrikes StatsMinisterns* lön, i förra fallet, efter den proposition:

7:o Den som bifaller att lönen för Utrikes Stats-Ministern, Taffelpenningarne inräknade, bestämmes till 8000 R:dr, voterar

Ja.

Den det ej vill, voterar

Nej.

Vinner Nej; kommer lönen och Taffelpenningarne att fastställas till 8500 R:dr,

och i sednare fallet efter följande proposition.

8:o Den som bifaller att lönen för Utrikes Stats-Ministern, Taffelpenningarne inräknade, bestämmes till 8000 R:dr, voterar

Ja.

Den det ej vill, voterar

Nej.

Vinner Nej; fastställes Lönen och Taffelpenningarne till 9000 R:dr.

Hvad serskildt beträffar beräkningen af *Taffelpenningarne* för *Justitiæ-StatsMinistern* och *Utrikes Stats-Ministern*, hafva icke *R. o. A.* och ej eller *Präste-Ståndet* något yttrande derom meddelat, men af *BorgareStåndet* är förklaradt, att uti de af Ståndet fastställdte belopp Taffelpenningarne skola beräknas efter gamla Staten i hvilket beslut H. *BondeStåndet*, då det i afseende på desse löner vidblifvit 1823 års StatsReglering anses äfven hafva stannat. Och får, i följd häraf, med erinran att Taffelpenningarne för Justitiæ-StatsMinistern utgöra 2000 R:dr och för Utrikes Stats-Ministern 3000 R:dr efter gamla Staten, Utskottet anhålla, det H. *R. o. A.* samt *PrästeStåndet* i detta ämne behagade sig utlåta.

Lönen för hvardera af de 6 *StatsRåden*, hvaruti H. *BondeStåndet* afslagit all tillökning, har, utöfver hvad Utskottet tillstyrkt, neml. 5000 R:dr, blifvit ytterligare förhöjd till 6000 R:dr af de öfrige 3 Riks-

Stånden, af hvilka H. *PresteStåndet* icke yttrat sig något om Taffelpenningarne, *Ridd. och Adeln* bestämt desse till 2000 R:dr och sjelfva lönen till 4000 R:dr, samt V. *BorgareStåndet*, likasom i afseende på de här ofvan nämnda 2:ne löner, beslutat, att uti det af Ståndet fastställdta belopp Taffelpenningarne skola beräknas efter gamla Staten.

I anseende härtill och då i fråga om desse Taffelpenningar 3 Stånd redan yttrat sin mening, får Utskottet, enär V. *BorgareStåndet* och H. *BondeStåndet* äro om beloppet ense, inbjuda H. *PresteStåndet*, att med dem instämma, i hvilket fall den förut varande Summan, 1500 R:dr blifver genom 3 Stånds beslut fastställd. Skulle åter H. *PresteStåndet* finna sådant icke lämpligt, utan anse sig häldre böra i det af H. *Ridd. och Adeln* fattade beslut deltaga, lärer, då i sådan händelse 2 Stånd stanna emot 2, omröstning skola af Förstärkt StatsUtskott verkställas öfver en så lydande proposition:

9:o Den, som bifaller att Taffelpenningarne för hvar och en af de 6 StatsRåden fastställas till lika belopp som 1823 års RiksStat upptager eller 1,500 R:dr voterar

Ja.

Den det ej vill, voterar

Nej.

Vinner Nej, komma desse Taffelpenningar att beräknas till 2000 R:dr.

Tillökningen i lönerne för *JustitiæRåden*, som Utskottet föreslagit, är af H. *BondeStåndet* afslagen, men af de öfrige 3 RiksStånden bifallen, samt följaktligen hvar och en af desse löner fastställd till 4000 R:dr.

Hvad de derunder beräknade 1000 R:dr i Taffelpenningar angår, har väl V. *BorgareStåndet* ansett, att ingen del af Summan, 4000 R:dr, må såsom Taffelpenningar beräknas. Men som *Ridd. och Adeln* samt *PresteStåndet* gillat äfven Utskottets beräkning af Taffelpenningar, hvilken likaledes är godkänd af H. *BondeStåndet*, som vidblifvit 1823 års Statsreglering, i öfverensstämmelse hvarmed de ock nu blifvit till beloppet antagne; så anser Utskottet frågan om desse Taffelpenningar vara äfven genom 3 Stånds beslut afgjord.

I frågan om RevisionsSecreterare-lönernes antal är, genom *Ridd. och Adelns*, *PresteStåndets* samt *BorgareStåndets* till Utskottets förslag lemnade bifall, förordnadt, att ytterligare på Stat skall uppföras lön för en 6:te RevisionsSecreterare; Men i afseende åter på beloppet af desse löner, deruti *BondeStåndet* afslagit all förhöjning, har endast H. *PresteStåndet* bifallit Utskottets tillstyrkande om deras beräknande till 1,600 R:dr, samt deremot *Ridd. och Adeln* och *BorgareStåndet* bestämdt desse löner, hvardera till 1,800 Rd.

Vid detta förhållande och då 2:ne RiksStånd äro ense om ett högre belopp än det Utskottet föreslagit, anser Utskottet sig böra till H. *PresteStåndet* hemställa, om icke Ståndet må finna godt att frånträda

sitt förut tagne beslut och deltaga i de af nyssnämnde 2:ne RiksStånd fattade, i hvilken händelse äfven genom 3 Stånds beslut varder afgjordt, att lönen för hvar och en af de 6 RevisionsSecreterarne hädanefter skall utgöra 1,800 R:dr.

Vill Högv. Ståndet till denna hemställan icke lemna bifall, då bör genom omröstning af Förstärkta Stats-Utskottet saken afgöras sålunda: att

10:o Den, som bifaller att lönen för hvar och en af de 6 RevisionsSecreterarne fastställes till 1,600 Rd. voterar

Ja.

Den det ej vill, voterar

Nej.

Vinner Nej; blifver samma lön bestämd till 1,800 Riksdaler.

Angående det af Utskottet föreslagne antal af 3 nya Assessorslöner för Kongl. Svea HofRätt, hvilket bifallits af H. *Ridd. och Adeln* men helt och hållet afslagits af *BondeStåndet*, hafva Högv. *PresteStåndet* och Vällofl. *BorgareStåndet* beslutat, att samma löners antal skall nedsättas till 2; hvarvid likväl V. *BorgareStåndet* tillagt, att de för närvarande Svea HofRätt bestådde Adjunctionsmedel af 600 R:dr må bibehållas.

Då således, genom det att *BorgareStåndet* bibehållit Adjunctionsmedlen samt *Ridd. och Adeln* ovilkorligen gillat Utskottets tillstyrkande af 3 nya Assessorslöners uppförande på Stat med upphörandet af Adjunctionsmedlen, desse 2:ne RiksStånds beslut mera

närma sig till Utkottets förslag än *PresteStåndets* och *BondeStåndets* Beslut, hvilka sins emellan äro helt och hållet stridande; så har Utskottet trott sig böra inbjuda *Ridd. och Adeln* samt Högv. *PresteStåndet* att med frånträdande af de beslut de förut fattat biträda *BorgareStåndets* mening, såsom varande en medelväg emellan *Ridd. och Adelns* samt *PresteStåndets beslut;* i hvilket fall 2 nya Assessorslöner för K:gl. Svea HofRätt i stället för 3, komma, att, med förut varande Anslag, 600 R:dr, till Adjunctionsmedel, på Stat uppföras. Men skulle denna inbjudning icke antagas, lärer äfven denna fråga böra till afgörande af Förstärkta StatsUtskottet öfverlemnas, i hvilket afseende en sådan proposition vördsamt föreslås:

11:o Den, som bifaller att 2 nya Assessorslöner för K:gl. Svea HofRätt på Stat uppföras med bibehållande af förutvarande Anslag, 600 R:dr, till Adjunctionsmedel, voterar

Ja.

Den det ej vill, voterar

Nej.

Vinner Nej; komma 3 nya Assessorslöner för nämnde HofRätt att på Stat uppföras, men deremot förut varande Anslag till Adjunctionsmedel indragas.

Utskottets tillstyrkande, om uppförande på Stat, af Taffelpenningar för Presidenten i K. KammarRätten med 1000 R:dr har blifvit bifallit af H. *R. o. A.* och H. *PrästeStåndet;* hvaremot V. *BorgareStåndet* beslutat *att Taffelpenningar för bemälde President icke må*

på Stat uppföras, samt H. *BondeStåndet* äfven afslagit Utskottets tillstyrkande.

Då således frågan härom, i hvilken 2 Stånd stannat emot två, måste enligt 69 §. Reg.Formen af Förstärkta StatsUtskottet afgöras, får Utskottet vördsamt tillstyrka följande Voteringsproposition:

12:o Den, som bifaller att Taffelpenningar, med 1000 R:dr B:co, för Presidenten i K. KammarRätten å Stat uppföras, voterar

Ja.

Den det ej vill, voterar

Nej.

Vinner Nej; kommer icke Taffelpenningar för bemälte President att på Stat uppföras.

Af H. *R. o. A.*, H. *PrästeStåndet* samt V. *BorgareStåndet* har blifvit på sätt Utskottet föreslaget bifallit, att på Stat må uppföras en Summa af 600 R:dr Banco årligen intill nästa Riksdag, till K. Sundhets-Collegii disposition för underhållet och begagnandet af en ElectricitetsMachin samt arfvode för den dervid anställde Läkare och tjenlige rums anskaffande för Appareillens placerande; men i H. *R. o. A:s* bifall har jemväl ingått det beslut, att ändamålet med anslaget tillika skall vara: *inköp, användande och underhåll af ett Galvaniskt Apparat.*

Utskottet hemställer, om icke H. *R. o. A.* skulle vilja i denna omständighet, eller frågan om anslagets föremål, låta bero vid hvad Utskottets, af 2:ne RiksStånd

gillade, tillstyrkande innehåller; men då, om *R. o. A.* vidhåller sitt beslut, genom behörig votering äfven lärer skola afgöras, huruvida nämnde tillägg bör i beslutet om Anslagets beviljande äga rum eller icke, föreslår Utskottet en så lydande proposition:

13:o Den, som bifaller, att det anslag af 600 R:dr B:co årligen intill nästa Riksdag som af R. St:r blifvit beviljadt till SundhetsCollegii disposition för underhållet och begagnandet af en ElectricitetsMachin, vidare bör användas endast till arfvode för den dervid anställde Läkare samt tjenlige rums anskaffande för Apareillens placerande, voterar

Ja.

Den det ej vill, voterar

Nej.

Vinner Nej; är samma Anslag afsedt jemväl till inköp, användande och underhåll af ett Galvaniskt Apparat.

Med ogillande af Utskottets tillstyrkande, att, allt efter som nu varande innehafvare af Fjerdingsmans löner, indeldta eller contanta, afgå, samma löner böra till StatsVerket índragas, hafva H. *PrästeStåndet* och H. *BondeStåndet* beslutat, att det anslag för desse löner, som hittills ägt rum, äfven hädanefter bör fortfara, och att derjemte, såsom Utskottet tillstyrkt, med Frälsejorden bör åtfölja pligten att deltaga i utöfvandet af Fjerdingsmannabefattningen; hvaremot H. *R. o. A.* samt V. *BorgareStåndet* bifallit Utskottets Förslag, ej mindre i afseende på Frälsejords-

innehafvares åliggande att deltaga i nämnde befattnings utöfning, såsom ett Municipal-sysslande, än ock att det nuvarande löne-anslaget bör successive indragas.

Två Stånd hafva således stannat emot två i frågan om Anslagets indragning, och torde votering af Förstärkta StatsUtskottet derföre komma att verkställas efter följande proposition:

14:o Den, som bifaller, att StatsAnslaget för Fjerdingsmäns aflönande indrages, i den mohn nu varande innehafvare af sådane löner afgå, voterar

Ja.

Den, det ej vill, voterar

Nej.

Vinner Nej; skall en sådan indragning icke äga rum, utan samma anslag äfven hädanefter fortfara.

Den 14 October 1829.

N:o 298.

Utlåtande, i anledning af gjorde anmärkningar vid Betänkandet N:o 217, i fråga om föreslagen afskrifning af Bruks-idkaren S. Owens skuld till ManufacturDiscontFonden, samt ett ytterligare låne-understöd för honom å 50,000 R:dr B:co. (R:gs-A.)

Det Utlåtande Utskottet i detta ämne afgifvit, har blifvit återremitteradt, i anledning af anmärkningar som dervid blifvit gjorde: inom H. *Ridd. och Adeln* af Friherre Anckarswärd, Carl Henric, och Herrar Crusenstolpe, Magnus Jacob, Munck af Rosensköld' Eberhard, samt Uggla, Carl Wilhelm; och inom H. *BondeStåndet* af Anders Danielsson från Elfsborgs Län, Eric Andersson från Westerås Län, Nils Månsson från Malmöhus Län, samt Carl Bergman från Gefleborgs Län, hvilkas yttranden hufvudsakligen innehålla, att då Utskottets förslag till 2000 R:dr B:co årlig pension för Bruksidkaren Owen vore en alldeles ny fråga, som icke blifvit af Motionären framstäld, Utskottet öfverskridit föreskriften i 37 §. RiksdagsOrdningen, enligt hvilken nya motioner icke få af Utskottet väckas; att denna pension dessutom vore olämplig, hälst Owen icke vore i den belägenhet, att han behöfde en sådan; men att då Owen likväl vore i hög grad förtjent af någon gratification å det allmännas sida, den af Motionären föreslagne afskrifningen af Owens skuld till

ManufacturDiscontFonden, 32,000 R:dr B:co, vore den mäst passande och för honom nyttigaste belöning; ankommande på Utskottet, att utfinna medel till Fondens ersättning för nämnde summa. Serskildt hafva Hr Uggla, C. W., samt RiksdagsFullmägtige Eric Andersson och Carl Bergman tillstyrkt, att Owen jemte afskrifning af dess skuld, måtte beviljas det föreslagne nya lånet å 50,000 R:dr B:co, såvida han derföre ställer nöjaktig säkerhet; hvaremot Hr Crusenstolpe, M. J., icke ansett någon slags skänk af Statens medel vara vid detta tillfälle passande, enär Owen skall hafva ansträngt sin förmåga icke af kärlek till Sverige eller nit för Staten, utan endast under förutsättning eller förhoppning om vinst.

Utskottet, som tagit under öfvervägande hvad vid dess ifrågavarande Utlåtande sålunda blifvit anmärkt, får först beträffande anmärkningen dervid, att Utskottet icke ägt att emot 37 §. RiksdagsOrdningen, föreslå för Bruksidkaren Owen någon pension, enär framställning derom icke i sjelfva motionen varit gjord, yttra, att då Motionären haft för afsigt att bereda bemälte Bruksidkare, dels någon eftergift å Statens sida i afseende på uppfyllandet af dess ingångne förbindelser för dess i ManufacturDiscontFonden erhållne lån, dels ett ytterligare låne-understöd för honom till utvidgande af dess JernManufactur-rörelse; men Utskottet funnit sig, i ena afseendet af Författningarne, och i det andra af bristande tillgångar, hindradt, att på den väg Motionären hemställt, för Owen tillstyrka någon fördel, har likväl Utskottet, som fullkomligt

delar öfvertygelsen om Owens stora förtjenster, trott sig, med anledning af inom Utskottet väckt fråga om sättet, att bereda Owen någon annan belöning för dess till det Allmännas båtnad nedlagde mödor, kunna föreslå en sådan, utan att anses derigenom hafva öfverskridit RiksdagsOrdningens stadgande; och Utskottet har derföre, såsom äfven ett medel att i någon mån vinna det af Motionären afsedda ändamål, hemstält om den ifrågavarande årliga pensionen.

Vidkommande den af flere StåndsLedamöter yttrade mening, att nämnde pension skulle vara mindre lämplig, men att deremot den af Motionären föreslagne afskrifning af Owens ifrågavarande skuld vore en passande och för honom nyttigare belöning, så har Utskottet uti dess första Utlåtande i ämnet, tillkännagifvit det hinder Utskottet ansett genom K:gl. Brefvet den 1 Oct. 1817 möta för beviljandet af denna afskrifning. Dessutom har Utskottet, som i allmänhet finner det betänkligt, att meddela præjudicater för afskrifningar af ManufacturDiscontFondens fordringar, vid tillstyrkandet af den årliga pensionen utgått från den synpunkt, att om, på sätt Utskottet jemväl hemstält, Bruksidkaren Owen erhölle så lindriga vilkor för infriandet af sin ofvannämnde skuld, att möjlighet derigenom bereddes honom, att med lika verksamhet som hittills fortsätta sina gagnande företag, hade han, i och för sin rörelses bedrifvande, vunnit å det allmännas sida allt det billiga afseende, som torde kunna fordras och af honom behöfvas; men att det deremot i andra rummet, vore en skyldig gärd af Staten åt Owens

person, äfvensom en för honom och hans familie nyttig omtanka, om Owen, hvars förtjenstfulla verksamhet måste med åren småningom aftaga, men hvilken, enligt hvad kändt är, icke hittills försatt honom i någon fördelaktigare oeconomisk belägenhet, genom någon årlig gåfva försäkrades om möjligheten af en tarflig bergning under sin återstående lefnad.

I afseende på det gjorde yrkandet, att det föreslagne nya lånet å 50,000 R:dr B:co måtte Bruksidkaren Owen beviljas, får Utskottet endast vördsamt åberopa hvad i Utskottets Utlåtande N:o 217 härom blifvit yttradt, att nemligen några tillgångar till ett sådant låne-understöd icke finnas att föreslå.

Då Utskottet således af de gjorde anmärkningarne icke funnit anledning att förändra dess förut uti ifrågavarande ämne afgifne utlåtande, bör Utskottet sluteligen endast anmäla, att berörde utlåtande blifvit bifallet: af H. PresteStåndet den 7 sistl. September och af V. BorgareStåndet den 1 i samma månad. Den 17 October 1829.

N:o 299.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om anskaffande af en mera tjenlig local för Riks-Archivet. (R:gs-A.)

Hr von Hartmansdorff, August, har i detta ämne hos H. R. o. A. afgifvit ett skriftligt anförande, hvilket lyder, som följer:

Under de tider, då Sverige mest ökade gamla ärorika häfder med nya, var Styrelsen äfven mäst mån om vården af Rikets historiska urkunder. Gustaf Wasa lät från DomCapiteln, Kyrkorna och Klostren samla de handlingar, som ej under Unionsstriderna blifvit uppbrända eller bortförda till Dannemark. De ställdes under RiksCanzlerns uppsigt, och vissa Secreterares närmare vård. Carl IX fortsatte dessa åtgärder, och genom 1626 års Canzli-Ordning gjorde Gustaf Adolph det så kallade *gamla Canzliet* eller *RiksArchivet*, till den förnämste af Canzliets afdelningar, samt utsände 1629 flere så kallade *Häfdasökare* i landet, att uppsöka gamla handlingar och monumenter. Enligt 1634 års Regeringsform, skulle de 5 RiksEmbetena, vid den årliga redogörelsen inför Konungen, förete sina Protocoll, handlingar och registratur, samt visa huru allt riktigt vore. RiksCanzlern Grefve M. G. De la Gardie föranledde stiftandet 1667 af ett *AntiquitetsCollegium* i Upsala, hvilket erhöll Archivets äldre Handlingar; men de återflyttades 1685 till Stockholm, hvarest ett *Antiquitets-Archivum* upprättades 1692. Efter Carl XII:s regering har tidens visare gått utföre i detta hänseende, och svårligen torde något samhälle, med en så lärorik Historia, som det Svenska, hafva varit så likgiltigt för vården af urkunderna dertill, som vårt under sistledne århundrade. 1750 förordnade K. M:t, att AntiquitetsArchivet skulle förenas med K. Bibliotheket, hvilket dock icke kom till någon verkställighet, eme-

dan Ständerna, vid påföljande Riksdag, funno Staten deraf betungas, och 1865, förordnade, att båda Verken skulle förblifva åtskilda; men 1780 blefvo, till Bibliotheket, aflemnade alla medeltidens handlingar, och den samling af tryckta böcker, som, till deras kännedom och förklaring, tillförene i AntiquitetsArchivet förvarades. RiksArchivet återfick de öfriga, Riket i allmänhet rörande, Handlingar, som voro yngre än år 1523, samt Genealogica och Heraldica: så att AntiqvitetsArchivet af sina fordna tillhörigheter, blott hade de egentliga fornlemningarne af fynd och mynt, m. m. qvar, hvilka jemte afskrifter af handlingarne före 1523, öfverlemnades till den 1786 upplifvade VitterhetsAcademien. Under dessa förflyttningar och söndringar af Rikets Handlingar, hafva de äldsta måhända varit minst agtade. Påveliga Bullor, Konungars Bref och Testamenten, Mötens Beslut, m. fl. mer och mindre vigtiga urkunder hafva, hopabundtade, och någon gång inpackade i säckar, såsom annat styckegods, blifvit släpade från det ena till det andra ringa förvaringsrummet i Kongl. Slottet. RiksArchivet har, ifrån den 1:sta Afdelningen i Konungens Canzli, blifvit, i anseende till ordningen, nedflyttadt närmast till den sista, och, i anseende till sina rum, nedsatt till den aldralägsta.

I nedersta våningen af K. Slottets Norra sida, har RiksArchivet tvenne trånga och låga arbetsrum, jemte ett litet rum utan kakelugn, för sitt bokförråd och en del öfrige Samlingar. Endast få Handlingar kunna rymmas der: Archivets hufvudsakliga förva-

ringsrum utgöres af 5 st. Källrar, eller så kallade hvalf, under sjelfva Slottet, till hvilka nedgången är från CanzliStyrelsens, Cabinettets och Archivets gemensamma förmak. Men dessa rum, i hvilka, såsom närmast tillgängliga, en del nyare Handlingar, och de angelägnaste hufvudskrifter förvaras, förtjena icke namn af hvalf, emedan de blott genom trossbottnar äro skilda från de öfver dem belägna ämbets- och boningsrum i Slottet, och dessutom icke äro förvarade med andra dörrar än af träd. I händelse af eldsvåda äfventyrar man följaktligen, att dessa angelägna och dyrbara Samlingar i grund förstöras. Af säkrare beskaffenhet äro 2:ne eldfria större hvalf, som Riks-Archivet äger under Slottets Nordvestra flygel, försedda med tjocka järndörrar, och det ena med 2:ne stora kakelugnar. Men eldning deri har måst intställas, sedan en flerårig erfarenhet visat, att värman dragit fuktigheten ur de tjocka murarne: så att mögel och fukt ej mindre påskyndat handlingarnes förmultning, än skadat Tjenstemännens hälsa. Dessutom gör dessa fullproppade hvalfs aflägsenhet från arbetsrummen deras begagnande alltför tidspillande. RiksArchivets öfriga rum äro emedlertid icke blott otjenliga för sitt ändamål, och osunda för Tjenstemännen, utan äfven otillräckliga för en ordentlig uppställning af de handlingar som redan finnas der: än mera för dem, som borde finnas, och ytterligare årligen skulle tillkomma. Enligt CanzliOrdningen borde ingen StatsExpedition få behålla sina handlingar längre än 3 år. Förmodligen är det för bristande utrymme i Riks-Archivet,

som man till den grad underlåter handhafvandet af denna stadga, att somliga Expeditioner, t. ex. Krigs- och Kammar, hafva oaflemnade, dels Registratur, dels Protocoll, för hela 40 åren tillbaka. Hvilken oreda och hvilka brister, som derigenom äfventyras i Rikets allmänna handlingar, kan man lätt föreställa sig, och har jag äfven sjelf erfarit. Under de sednare åren har väl åt RiksArchivet blifvit upplåtit ett vid Logården beläget mörkt källarhvalf, hvilket förut varit af K. KammarCollegium begagnadt; men som de handlingar, det derstädes förvarat, tagit skada, har RiksArchivet ej vågat ditlägga några ef sina, af farhåga att se dem äfvenledes förmultna.

Åt denna del af allmänna angelägenheter, har likväl en bättre omvårdnad slutligen blifvit egnad. Början gjordes af den verksamme KammarPresidenten och ÖfverStåthållaren Grefve af Ugglas, som, efter eldsvådan på Riddarholmen 1802, genomdref uppförandet af KammarArchivets byggnad. Under den nu varande Presidenten har KammarArchivet blifvit uppställdt och förtecknadt. Med en del af KrigsCollegii Archiv, med Bankens, RiksgäldsContoirets och Riddarhusets hafva dylika åtgärder blifvit vidtagna. LagComiténs arbeten hafva föranledt tryckningen och utgifvandet på allmän bekostnad af våra gamla Landskaps lagar. Enskilda personers nitälskan, och penningebidrag af en Skottsk Svensk Adelsman, som döden nyligen bortryckt, hafva föranledt en bättre vård, och början till utgifvandet på trycket af de medeltidshandlingar, hvilkas förre missöden jag nyligen om-

talat. Dessa och andra uttryck, i Skaldekonst och Vitterhet, af en återvaknande kärlek för fordna häfder, inom det sig åter lyftande fosterlandet, ingifva mig förhoppning, att anslag af tjenliga och erforderliga rum till det egentliga RiksArchivet icke skall förgäfves påkallas.

Kunde jag anvisa några dylika i granskapet af K. Slottet, eller på Riddarholmen, inom kretsen af Embetsverken, der Archivet naturligtvis borde befinnas; så torde min framställning röna föga svårighet. Men om jag icke kan det: så är det åtminstone icke mitt fel. Vid förleden Riksdag hemställde jag, "att Stats-Utskottet måtte genom vederbörande in-"fordra upplysning, från alla Styrelsens grenar, hvilka "och huru många byggnader Kronan eller Staten "äger? Huru och af hvem de begagnas? Med hvad "rätt de till ett eller annat ändamål användas? och "om de dertill äro oumbärlige?" (Febr. Prot. Bil. s. 589.) R. St:r behagade väl, med anledning deraf, förnya de framställningar, som af dem tillförene blifvit dels gjorda, dels beslutade, fastän icke expedierade, (Bih. 10, 1 s. 291), och anhöllo, att ifrågavarande uppgifter, måtte varda förstkommande Revisorer i Nåder meddelade, för att tillika med deras berättelse angående StatsVerkets tillstånd och förvaltning tillställas R. St:r vid denna Riksdag. 1825 års Revisorer förnummo blott, att Nådig Skrifvelse i detta hänseende afgått till vederbörande den 9 Sept. 1823; (Ber. s. 50) och 1827 års Revisorer erhöllo inga vidare upplysningar eller handlingar härom. (Ber. s. 51.) Huruvida

de varda nuvarande Stats-Utskott tillställda, skall tiden visa. För ögonblicket kan jag blott erindra, att Allmänna MagazinsDirectionen blifvit indragen, och CommereeCollegii Justitiæ-Division upplöst. Deras förra Embetsrum måtte således vara lediga, att begagnas antingen omedelbart af RiksArchivet, eller ock kunna de utbytas af andra EmbetsVerk: så att Archivet kunde få sitt eget hus. Skulle AssistanceVerket upplösas, hvilket jag dock icke tillstyrker, af skäl, som skola anföras, när detta ämne till öfverläggning förekommer, så lemnade dess nuvarande byggnader på Riddarholmen ett välbeläget och förträffligt utrymme, ej mindre till förvaring af Archivets handlingar, än äfven till boningsrum för dess föreståndare, eller någon annan af dess tjenstemän. Ehvad än rum för detta ändamål utses, så böra de vara belägna ofvan jord, och försedda med ventilatorer, och jerndörrar, samt om möjligt vore, med eldfria hvalf, till förekommande af all fara för handlingarnes förbränning.

Min vördsamma framställning är således i korrthet: *"att tjenliga och tillräckliga rum för RiksArchivets "behof, måtte i Kronans hus anvisas; eller i brist der- "af, nödiga medel till inköp eller uppbyggande af ett "hus för RiksArchivet, af R. St:r anslås."*

I sednare händelsen, torde det böra tilltagas så, att äfven de äldre handlingarne kunde, år efter annat, få ditflyttas från alla Kronans i hufvudStaden befinteliga Collegier och Verk, hvarest dylika handlingar sällan agtas med den omsorg, som vederbör, utan snarare oblidt vräkas undan, hvart som häldst, för

att gifva rum och beqvämlighet åt dagens förrättningar, samt dithörande papper.

Till Stats-Utskottet torde denna min vördsamma framställning få remitteras.

Aug. von Hartmansdorff.

Denna motion är vorden remitterad till Utskottet, jemte Hr v. Schulzenheims, David, häraf föranledda yttrande, deri Hr von Schulzenheim, såsom Ledamot af det StyrelseVerk, som hitintills haft tillsynen öfver RiksArchivet sig uppdragen, vitsordar uppgifterne om behofvet af en mera utvidgad och lämplig local för detta Verk; och hvilket äfven uti detta yttrade närmare utvecklas.

Enär ibland allmänna Hus och Byggnader, på hvilka uti motionen gifves anvisning, äfven omförmäles GeneralAssistanceContoirets å Riddarholmen belägne Fastighet, har Utskottet, sedan nu mera nämnde Lån-Inrättning, enligt R. H. St:rs vid denna Riksdag fattade Beslut, kommer att med år 1832 upphöra, ansett sig böra företrädesvis och i främsta rummet undersöka, huruvida, utöfver de rum och lägenheter inom GeneralAssistance-Contoirets local, hvilka, vid en skeende ditflyttning af RiksgäldsContoiret, för sistnämnde Contoir blifva behöflige, några för RiksArchivet tjenlige rum och lägenheter kunde vara att tillgå. En sådan undersökning på stället har också, efter ledning af den uti Utskottets Utlåtande N:o 204 åberopade uppgift på de för RiksgäldsContoiret behöflige

rum och lägenheter, blifvit af Utskottet verkställd, i närvaro af Commissarien i RiksgäldsContoiret och Riddaren Ek, som berörde uppgift meddelat, samt föreståndaren för RiksArchivet, Professoren Joh. G. Liljegren; hvarefter bemälde Professor, i afseende på de rum och lägenheter, hvilka, såsom umbärlige för RiksgäldsContoiret, blifvit för honom utmärkte, skriftligen tillkännagifvit, det han funnit dessa lägenheter, såsom fuktfria och genom sin local afsides från boningshus, samt tornet dessutom genom jernluckor, för olyckshändelser genom eldsvådor väl bevaradt, utom det de tillika genom redan befintliga hyllors obetydliga ändring äro för den ifrågasatte bestämmelsen med ringa kostnad snart inredda — till förvarande af Rikets handlingar i säkerhet mot tidens och olyckshändelsers åverkan vara väl afpassade och ganska tjenlige.

Med afseende å hvad sålunda är vordet utröndt, har Utskottet ansett sig böra

tillstyrka, att, de för RiksArchivet tjenlige rum och lägenheter inom General-Assistance-Contoirets local, hvilka genast eller framdeles kunna blifva för RiksgäldsContoirets behof umbärliga, må upplåtas, till RiksArchivet att hyresfritt begagnas; och böra de, genom RiksgäldsContoirets försorg, för deras bestämmelse inredas, i sammanhang med den öfriga inredningen för R:gsContoirets enskilta behof. Kommande kostnaden för Archiv-rummen, hvilken bör blifva högst obetydlig, att utaf RiksgäldsContoirets medel godtgöras. Den 17 October 1829.

N:o 300.

Berättelse om verkställd granskning af K. Mynt-Verkets Räkenskaper för år 1826. (R:gs-A.)

Efter verkställd granskning af den vid K:gl. Mynt-Verket för ofvanberörde år 1826, afslutade Hufvudbok, hvilken befunnits ganska redig och ordentlig, får hos R. H. St:r Utskottet vördsamt anmäla förhållandet med utgifter och omkostnader:

Tjenstemännens ordinarie Aflöning . . . . . R:dr	3,912: 46. —	
Mynt-arbetares aflöning. . .	680: 20. —	
Prof- och Skednings-Arfvoden	252: 12. —	
Valskörnings-kostnad samt diverse utgifter	348: 11. 2.	
Förbrukade Instrumentalier och Materialier	1,106: 38. 6.	6,300: 31. 8.
Till nya MyntMachineriet och reparations-kostnader:		
Arfvoden och deribland 300 R:dr till Professoren Almroth för tillsyn vid Machineriets inrättande samt till Arbetslöner . . . . . R:dr	2,692: 2. —	
Materialier, Instrumentalier och inventarier	3,316: 37. 4.	
Diverse Transporter med flera utgifter	228: 47. 2.	6,237: 38. 6.
Summa R:dr		12,538: 22. 2.

För öfrigt har Utskottet ansett sig böra vördsamt anmäla, att till år 1827 utbalanceras, såsom MyntVerkets enskilda Behållningar, sedan Skulderne blifvit afdragne, neml. i Guld, utgörande 2,334 Ducater och i Silfver utgörande SpecieR:dr 12,218¼; men derjemte, att, efter erhållen upplysning af vederbörande, skall, vid myntnings verkställande, i och för smältningen, ett betydligt förlag vara behöfligt, och att ofvanberörde quantiteter af Guld och Silfver endast skola motsvara det vid hvarje smältning blifvande Skrot eller affall. Den 17 October 1829.

N:o 301.

Berättelse om verkställd granskning af 1826 års upprättade Redogörelse för K:gl. Invalid-Inrättningen på Ulricsdal. (R:gs-A.)

Utaf berörde, uti KammarRätten utan anmärkning granskade, Utskottet tillställde Räkenskap befinnes, att

Från år 1825 inbalanceras:

CassaBehållning	R:dr 430: 34. 5.	
Uti Wermlands Län oredovisade Gratifications-medel . .	147. — —	577: 34. 5.

1826 års Inkomster:

Från StatsContoiret lefvereradt:		
Utaf Invalid-Fondens medel . .	R:dr 10,000. — —	
Transport	10,000. — —	577: 34. 5.

Transport 10,000. — —		577: 34. 5.
Innehållne Expectance-löner och pensioner . . .	77: — 1.	10,077: — 1.
Från Arméens PensionsCassa derstädes innehållne Pensioner	80: — —	
„ Krigs-Collegium innehållne Gratial utaf Wadstena KrigsmanshusCassa	380: 16. —	
„ K:gens Hospital d:o d:o	62. — —	
„ Amiralitets Krigsmans-Cassan d:o d:o	58. — —	
Diverse Inkomster	13. 24. 1.	10,670: 40. 2.
	S:a R:dr	11,248: 26. 7.

1826 års Utgifter:

Aflöning, deribland från förra åren innehållen Centonal af vederbörandes Löner. . . . . R:dr	2,973: 33. —	
Invalidernes underhålls-kostnad	5,760: 33. 6.	
Ved och Ljus	861: 42. —	
Tvätt och Skurnings-kostnader	231: 34. 8.	
Medicaments-kostnader . . .	280: 35. 6.	
Diverse Utgifter	803: 47. 8.	10,912: 34. 4.
	Transport	10,912: 34. 4.

Transport 10,912: 34. 4.

Balance till år 1827.

CassaBehållning	R:dr 188: 40. 3.	
Uti Wermlands Län oredovisade Gratifications-medel. .	147. — —	335: 40. 3.
	Summa R:dr	11,248: 26. 7.

I öfrigt får Utskottet anmäla, att hvarken vid Räkenskapen eller vid Förvaltningen någon anledning till erinran förekommit. Den 17 October 1829.

N:o 302.

Betänkande och Förslag i afseende på RiksgäldsContorets behof ifrån och med år 1830 till och med år 1834. (R:gs-A.)

Enligt 53 §. i RegeringsFormen, åligger det Stats-Utskottet, att utreda och för R. St:r uppgifva RiksgäldsContorets förvaltning, tillstånd och behof. — Genom Utskottets Betänkande N:o 95 (4 Saml. 2 Band.) är detta åliggande fullgjordt i afseende på RiksgäldsContorets förvaltning och tillstånd; och får Utskottet nu vördsamt aflemna uppgift på nämnde Contors behof, hvarvid, såsom grundläggning för beräkningarne, Utskottet uppställt följande *provisionella öfverslag öfver R:glsContorets Utgifter och Inkomster för innevarande år 1829:*

Utgif-

Utgifter år 1829.

Årliga Räntan till H. M:t Konungen R:dr	200,000. — —
1829 års Statsbristsumma	1,653,500. — —
Obligationer med 5 procents ränta, förfallne till betalning år 1829.	20,000. — —
Räntor å Högstsalig H. M:t Konung Carl XIII:s HemgiftsCapital, å 5-procentsLånet, å LifränteLånet och å Trollhätte-Slussverks-Lottsedlar . . .	11,000. — —
Förlust på Gen. AssistanceContoret år 1828, redan bestämd	6,639. — —
Utbetalning till Bolagen för Stenkohls-Verket vid Höganäs af influtne contante medel på Fordringarne hos framl. Hans Excell. Grefve Ruuths Sterbhus	130,919. — —
Utaf de, enligt 1823 års RiksdagsBeslut, såsom ersättning för Svenske Medborgares lidne förluster genom Skepps-uppbringningar, från R:gls-Contoret utgifne räntefria Obligationer till en sammanräknad summa af R:dr 291,287: 28. 9.; och hvilka komma att inlösas utaf de medel, som, vid denna Riksdag, varda utsedde, förfalla till betalning år 1829	58,710. — —
Bidrag till Götha Canal, enligt R. H. St:rs Beslut vid denna Riksdag . . .	100,000. — —
Transport	2,180,768. — —

Transport		2,180,768. — —
Utgifter för innevarande Riksdag, på förslag		300,000. — —
Aflöning och omkostnader vid R:gls-Contoret samt R. St:rs JustitiæOmbudsmans Expedition m. m.		60,000. — —
Skuld vid 1828 års slut på Räkningen öfver 3-proc:ts upplåningen		139,086. — —
Summa Utgifter R:dr		2,679,854. — —
Tillgångar och beräknade Inkomster år 1829.		
Behållning den 1 Jan. 1829 på R:gls-Contorets Räkning N:o 1 i Wexel-Banken . . . . R:dr	58,803. — —	
Utaf Bevillning, Skatte-rätts- och Observations-medel samt Tidnings stämpel-afgift beräknas ett ungefärligt lika belopp, som under dessa Titlar influtit år 1828. .	2,304,000. — —	
Räntor å Lånen af K. Krigs- och Bergs-Collegiernes f. d. Cassor	2,500. — —	
1828 års afbetalning på Stats-Verkets Skuld till Banken,		
Transport	2,365,303. — —	2,679,854. — —

Transport	2,365,303. — —	2,679,854. — —
(redan aflemnad till R:glsContoret) . . .	150,000. — —	
Bankens Räntevinst för år 1828, redan aflemnad, men hvaraf till Extra Stats-Anslagen äro beräknade 100,000 R:dr . .	71,000. — —	
Capital-afbetalningar och Räntor å de mot 3-proc:ts ränta utgifne Lån till nya Bibliotheks-byggnaden i Upsala samt Städerne Norrköping, Borås och Ystad	14,850. — —	2,601,153. — —
	Brist R:dr	78,701. — —

Förslag öfver R:glsContorets Behof ifrån och med år 1830 till och med år 1834, eller för nästkommande Fem år.

Utaf calculerade Bristen år 1829 R:dr 78,701 upptages till ersättning beloppet af de samma år förfallne Obligationer med 5 procents ränta. . . . . R:dr 20,000. — —

Transport 20,000. — —

Transport	20,000. — —	
samt år 1829 förfallne Obligationer för Skepps-uppbringningsersättningar, i jemnt Hundra Riksdalerstal	58,700. — —	78,700. — —
Återstoden af Obligationerne med 5 procents ränta		10,000. — —
Återstoden af Obligationerne för Skepps-uppbringnings-ersättningar		232,587. — —
Aflöning och omkostnader vid R:glsContoret och R. St:rs Justitiæ Ombudsmans Expedition à 60,000 R:dr om året.		300,000, — —
Förmodad förlust på Gen.AssistanceContoret åren 1830—1832 à 7000 R:dr hvarje år . . . . . R:dr	21,000. — —	
ExpectanceLöner, Pensioner och Gratificationer år 1833	20,000. — —	
ExpectanceLöner och Pensioner år 1834	12,000. — —	53,000. — —
Kostnader för inredningen af Riksgälds-Contoret samt Gen.AssistanceContorets Hus, och serskildt till anskaffande af erforderliga meubler och Inventarier för de rum i förstnämnde hus, hvilka komma att af R. St:r begagnas		20,000. — —
	Transport	694,000. — —

Transport		694,000. — —
Räntor å Högstsalig H. M:t Konung Carl XIII:s HemgiftsCapital, å Trollhätte Slussverks Lottsedlar samt å LifränteLånet 9,200 R:dr om året		46,000. — —
Tillhopa i rundt tal R:dr		740,000. — —

Häremot beräknas följande Tillgångar:

De utaf Gen.AssistanceContorets nuvarande fond 150,000 R:dr, vid Verkets upplösning år 1833, till R:glsContoret ingående såsom icke disponerade . . . . R:dr	50,000. — —	
Skatte-rätts och Observationsmedel samt Tidnings stämpel-afgift, årligen..Rd.	18,000. — —	
Capital-afbetalningar å Lånen till Upsala Academie samt Städerne Norrköping, Borås och Ystad, tillika med Räntor så väl å dessa Lån, som å Lånen af K. Krigs- o.Bergs-Collegiernes f. d. Cassor årl:n	17,000. — —	
R:dr	35,000. — —	
utgörande för 5 år	175,000. — —	225,000. — —
Brist R:dr		515,000. — —

Hvilka 515,000 R:dr, fördelade på 5 år, göra för
året . . . . . R:dr 103,000. — —
Årliga Räntan till H. M:t Konungen . . 200,000. — —
Altså utgör den årliga summa, som till
R:glsContorets Behof erfordras B:o R:dr 303,000. — —
hvilka Utskottet föreslår må på Allmänna Bevillningen anvisas.

I öfrigt har Utskottet ansett sig böra erinra, att uti Stats- och BancoUtskottens afgifne och på R. H. St:rs pröfning beroende Betänkande rörande Myntbestämningen, är föreslaget, att, för Bankens hos Stats-Verket ägande Fordran, R:glsContoret skall till Banken afgifva sina Skuldförbindelser å 4,400,000 R:dr med löpande 4 proc:ts årlig ränta; och att deremot hvad som öfverblifver utaf Bankens Räntevinst, sedan omkostnaderne blifvit afdragne och 266,666⅔ R:dr till Silfver-inköp afsatte, skall ingå till StatsVerket. — Om nu förslaget i hvad detsamma angår Skuld-förbindelserne skulle bifallas, men Ränte-vinsten icke komma R:glsContoret till godo, behöfver Contoret ett serskildt årligt Ränte-anslag af 176,000 R:dr. Den 17 Oct. 1829.

N:o 303.

Utlåtande, ang:de vilkoren för SaltpeterGärdens upphörande. (U.-A.)

Af K. M:ts i berörde ämne under den 11 nästl. Sept. till R. St:r aflåtne samt utaf Höglofl. *R. o. A.* till Stats- och BevillningsUtskotten, men af de öfrige Riks-Stånden endast till StatsUtskottet remitterade Nåd. Skrif-

velse inhämtas, att K. M:t i Nåder bifallit R. St:rs, uti underd. Skrifvelse af d. 30 sistl. Julii gjorde, hemställan om SaltpeterGärdens upphörande, under följande af K. M:t dervid fästade vilkor, neml., att det samma gärd, enligt Committerades för SaltpeterÄrenderne sednast afslutade HufvudBok, motsvarande belopp i Penningar 123,983 R:dr 46 sk. 4 r., eller jemna 124,000 R:dr B:co anvisas såsom ett årligt Anslag å RiksStaten och att i händelse antingen detta Anslag framdeles skulle indragas eller nedsättas, eller ock SaltpeterNäringen, såsom hädanefter endast ankommande på enskild idoghet, emot förmodan, i den mohn förfalla, att Kronans årliga behof af Saltpeter icke kunde erhållas, Saltpetergärden då å nyo skall vidtaga och utgå på sätt hitintills ägt rum; hvarjemte K. M:t fästat R. St:rs uppmärksamhet derå, att uti berörde 124,000 R:dr icke innefattas det bidrag K. M:t uti Dess Nåd. Proposition af den 29 Oct. sistl. år äskat till SaltpeterFondens återupphjelpande, hvilket Anslag serskildt bör utgå och hvars nödvändighet blifvit utförligt utredd uti det af Committerade, öfver Fondens årliga utgifter och inkomster, uppgjorda förslag, som samma Nåd. Proposition åtföljt.

Som R. H. St:r, enligt förrberörde deras underd. Skrifvelse, tillika förklarat, att i händelse K. M:t i Nåder bifölle SaltpeterGärdens upphörande, serskildt Anslag komme att af R. St:r anvisas till SaltpeterNäringens bestånd och bedrifvande, äfvensom till uppköp af Saltpeter; så får i anledning häraf Utskottet vördsamt föreslå:

att det belopp af 124,000 R:dr årligen, som motsvarar den upphörde Saltpetergärden, må för ändamålet uppföras å RiksStatens Åttonde HufvudTitel, hvarå de till SaltpeterNäringens upphjelpande anslagne Medel förut finnas upptagne. Den 17 October 1829.

N:o 304.

Memorial, i anledning af skiljaktiga beslut inom RiksStånden i vissa delar af Statsregleringen.

I likhet med hvad som ägt rum, rörande 1:a och 2:a HufvudTitlarne, i Memorial N:o 297, får Utskottet nu vördsamt anmäla de skiljaktigheter, som förefunnits i RiksStåndens beslut, ang:de 3:dje, 4:de och 6:te UtgiftsTitlarne.

Tredje HufvudTiteln.

I anledning af Utskottets tillstyrkande, i 2:dra Puncten af Utlåtandet N:o 239, att *Fördelnings-Generalernes* löner, inbegripne resekostnadsmedel 1000 R:dr och fourage-medel 600 R:dr, borde ifrån 6000 R:dr, som först blifvit af Utskottet föreslagne, nedsättas till 5,500 R:dr, är beslutadt: af *R. o. A.*, att lönevilkoren för hvardera af desse 6 Generalerne skola utgöra 6000 R:dr.

samt af H. *PrästeStåndet* och V. *BorgareStåndet*, att desse löner böra sålunda fastställas, att hvardera lö-